

1 חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955

חלק א' - עקרונות כלליים

פרק ראשון: פרשנות

1. הגדרות

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ח, התשל"ט, התשמ"ב, התשמ"ז (מס' 2), התשס"ד (מס' 3), (מס' 4), התשס"ח, התשע"ה (מס' 2)]

בחוק זה -

"צבא" - צבא-הגנה לישראל;

"חייל" -

(1) אדם הנמנה עם הכוחות הסדירים של הצבא, על פי חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986

((להלן - חייל בשירות חובה), או על פי התנדבות, בין בדרך של התחייבות לשירות קבע ובין בדרך אחרת;

(2) אדם הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא, על פי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, או על פי

התנדבות ((להלן - איש מילואים), כשהוא בשירות;

"הרמטכ"ל" - ראש מטה הכללי של הצבא;

"מעשה", לרבות מחדל;

"מפקד", לגבי כל מי שחוק זה חל עליו - הגבוה ממנו בדרגה, לרבות מי שלפי פקודות הצבא או לפי הנהג בצבא

רשאי לתת לו פקודה אף אם איננו גבוה ממנו בדרגה;

"רכוש צבאי", לרבות רכוש הנמצא בשימוש או בהחזקתו של הצבא;

"אויב", לרבות פורעים מזוינים ומורדים מזוינים וכל מי שמשתתף בפעולה מזוינת נגד הצבא או נגד כוחות

מזוינים הפועלים בשיתוף עם הצבא;

"נשק", לרבות חלקים ואביזרים של כלי נשק, תחמושת, חמרי נפץ וציוד לחימה אחר, מכשירים המשמשים כלי

עזר להפעלה או להכוונה של נשק, בין שהנשק ראוי לשימוש ובין שאינו ראוי;

"פקודות הצבא" - הוראות הפיקוד העליון ופקודות המטה הכללי, ופקודות כלליות אחרות כמשמעותן בסעיף

2א(ג);

"שופט חוקר" - שופט צבאי-משפטי בבית הדין הצבאי לערעורים, בית הדין הצבאי המיוחד או בבית-דין צבאי

מחוזי שנתמנה על-ידי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לערוך חקירה מוקדמת או לחקור בסיבות מוות, הכל לפי

הענין;

"קצין שיפוט" - קצין שיפוט זוטר וקצין שיפוט בכיר;

"קצין שיפוט זוטר" - מפקד יחידה שדרגתו אינה למטה מדרגת סרן, ואינו קצין שיפוט בכיר, או קצין אחר

שהרמטכ"ל העניק לו סמכות של קצין שיפוט זוטר;

"קצין שיפוט בכיר" - מפקד יחידה שדרגתו אינה למטה מדרגת סגן-אלוף, או קצין אחר שהרמטכ"ל העניק לו

סמכות של קצין שיפוט בכיר;

"קצין מוסמך" - קצין שיפוט בכיר שהסמיך אותו הפרקליט הצבאי הראשי לדון בדין משמעתי בעבירת תנועה, כפי

שהוגדרה בפקודות הצבא;

"בעל הכשרה משפטית" - מי שרשום, או זכאי להיות רשום, בפנקס חברי לשכת עורכי הדין או מי שהוא בעל השכלה משפטית גבוהה כאמור בסעיף 25 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (בחוק זה - חוק לשכת עורכי הדין);

"בעל נסיון משפטי" של תקופה מסויימת - בעל הכשרה משפטית שכיהן או עסק אותה תקופה באחת הכהונות או באחד העיסוקים האמורים בפיסקאות (1) ו-(2) של סעיף 2 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן - חוק בתי המשפט) או בתקנות שהותקנו לצורך אותו סעיף, ובלבד שלפחות מחצית תקופת הכהונה או העיסוק היתה בארץ;
"עבירה צבאית" - עבירה לפי חלק ב';
"טענת פסלות" - טענת בעל דין כי מתקיימת עילת פסלות לפי סעיף 310;
"בן זוג" - לרבות ידוע בציבור.

2. מונחים מחוק העונשין התשל"ז-1977

בחוק זה תהא משמעותם של המונחים הבאים כמשמעותם בחוק העונשין, התשל"ז-1977, והם: "חבלה", "ביודעין", "טענת שוא", "פרסום", "החזקה" ו"להחזיק ברשות".

א.2. הוראות ופקודות כלליות

(תיקון התשל"ט)

(א) הוראות הפיקוד העליון הן הוראות כלליות שיוציא הרמטכ"ל באישור שר הבטחון, והן יקבעו עקרונות הנוגעים לארגון הצבא, למינהל, למשטר ולמשמעת בו ולהבטחת פעולתו התקינה.
(ב) פקודות המטה הכללי הן פקודות כלליות שיוציא הרמטכ"ל, והן יקבעו פרטים בנושאים האמורים בסעיף קטן (א).
(ג) בהוראות הפיקוד העליון ניתן לקבוע סוגים אחרים של פקודות כלליות המחייבות בצבא (להלן - פקודות כלליות אחרות) והמוסמכים להוציאן.

ב.2. פטור מפרסום ברשומות

(תיקון התשל"ט)

הוראות ופקודות כאמור בסעיף 2א אינן טעונות פרסום ברשומות ויובאו לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיורה הרמטכ"ל.

3. דין הוראות ופקודות כלליות

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

(א) לענין חוק זה רואים את פקודות הצבא כדינים.
(ב) מקום שבו קיימת סתירה בין הוראת הפיקוד העליון לבין פקודת המטה הכללי או פקודה כללית אחרת - עדיפה הוראת הפיקוד העליון; מקום שבו קיימת סתירה בין פקודת המטה הכללי לבין פקודה כללית אחרת - עדיפה פקודת המטה הכללי.

פרק שני: תחולת החוק

4. תחולת החוק עד לשחרור מן הצבא

מי שנתקבל כדין, או דימה בתום לב שנתקבל כדין, לכוחות הסדירים של הצבא או לשירות בכוחות המילואים של הצבא, יחול עליו חוק זה כל עוד לא קיבל שחרור מן הכוחות הסדירים או מאותו שירות מילואים.

5. תחילת שירותו של מתנדב בכוחות המילואים

הנמנה עם כוחות המילואים על פי התנדבות שנקרא להתייבצ לשירות מילואים מסויים בהתאם להתנדבותו, רואים אותו לענין חוק זה כאילו היה בשירות מן הזמן שנקבע להתייבצותו לאותו שירות.

6. תחולת החוק על מי שחדל מהיות חייל

[תיקונים: התשל"ח (מס' 2), התשל"ג, התשל"ח (מס' 2)]

(א) אדם שעבר עבירה בהיותו חייל ולאחר ביצוע העבירה חדל, לחלוטין או לשעה, מהיות חייל, יחול עליו חוק זה בכל ענין הנוגע לאותה עבירה.

(ב) לא הוגש כתב אישום לבית דין צבאי על עבירה כאמור, תוך מאה ושמונים יום מהיום שבו חדל להיות חייל כאמור, והיא אינה עבירה לפי סעיף 43, 92, 98 או 99, יחדל חוק זה לחול עליו לגבי אותה עבירה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) תפקע התחולה האמורה בסעיף קטן (א) לגבי עבירה מן העבירות המנויות להלן אם לא הוגש כתב אישום עליה לבית דין צבאי תוך שנה מהיום שאדם שעבר אותה חדל, לחלוטין או לשעה, מהיות חייל:

(1) עבירה צבאית שענשה מאסר שנתיים ומעלה;

(2) עבירה שאינה צבאית שהיא פשע וכן עבירה על סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או עבירה על

סעיף 64 לפקודת התעבורה.

(ד) על אף ההגבלות האמורות בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), כאשר בוצעה עבירה בידי חיילים שהינם צדדים לעבירה, כאמור

בסימן ב' לפרק ה' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, כל זמן שחוק זה חל על אחד מהם הוא יחול על כולם.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מדיני ההתיישנות לפי חוק זה או לפי חוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה-1965.

7. תחולת החוק על מי שנמסר לו נשק מטעם הצבא

מי שנמסר לו נשק מטעם הצבא כדי להחזיקו לפי תעודת הרשאה כאמור בסעיף 5ב(ג) לחוק כלי היריה, התש"ט-1949, ועשה בו או לגביו מעשה המהווה עבירה על הסעיפים 45(3), 76(ג), 78, 79, 80, 85 או 133 לחוק זה, יחול עליו חוק זה בכל ענין הנוגע לאותו מעשה.

8. תחולת החוק על בני אדם הנתונים במשמורת הצבא או עובדים בצבא

גם על אלה יחול חוק זה, אף אם אינם כהגדרתם בסעיף 1:

(1) הנמצא כדין במשמורת הצבא;

(2) העובד בשירות הצבא, או העובד במפעל המשרת את הצבא וששר הבטחון קבע אותו בצו כשירות צבאי

לענין סעיף זה;

(3) העובד בשליחות הצבא.

א.8. התאמת מונחים לענין עובד במפעל המשרת את הצבא

(תיקון התשכ"ד)

לענין תחולת חוק זה על עובד במפעל המשרת את הצבא וששר הבטחון קבע אותו בצו כשירות צבאי לפי סעיף 8(2), "צבא" - גם מפעל כאמור במשמע.

9. הודעת הצו

(א) צו כאמור בסעיף 8(2) יכול להיות כללי, מסוייג או אישי, ואין חובה לפרסמו ברשומות.

(ב) תחילת תקפו של צו כאמור יהיה כתום שני חדשים מיום נתינתו, אולם לא יחול על אדם אלא משהודע לו; ולגבי מי שהיה

בשירות שעליו חל הצו בזמן נתינתו - לא יחול הצו אלא כתום שני חדשים מיום ההודעה.

10. תחולת החוק על שבויי מלחמה

חוק זה יחול על שבוי מלחמה בהתחשב עם כל הוראה שנקבעה בתקנות שהותקנו על ידי שר הבטחון, בהסכמת שר המשפטים, לשם התאמת הוראות חוק זה עם האמנות הבינלאומיות שישראל התקשרה בהן.

11. תחולת החוק על איש מילואים שאינו בשירות

[תיקונים: התשכ"ד, התשס"ד (מס' 3), התשס"ח]

(א) איש מילואים שאינו בשירות שעבר אחת העבירות המנויות להלן יחול עליו חוק זה בכל הנוגע לאותה עבירה, ואלו הן:

- (1) מעשה המהווה עבירה לפי הסעיפים 57, 94, 99, 100, 101, 102, או 104, 109(א) או 131;
- (2) מעשה המהווה עבירה לפי סעיף 59 או 62, ועשה את המעשה כלפי מפקדו באשר הוא מפקדו, או כלפי מי שהיה מפקדו כאשר היה מפקדו;
- (3) מעשה המהווה עבירה לפי סעיף 64 ועשה את המעשה לגבי חייל הבא לשים אותו במשמורת לפי חוק זה;
- (4) מעשה המהווה עבירה לפי סעיף 65, ועשה את המעשה כלפי פקודו באשר הוא פקודו;
- (5) מעשה המהווה עבירה לפי סעיף 85, לגבי נשק שקיבל מטעם הצבא;
- (6) מעשה המהווה עבירה לפי תקנות שהותקנו על ידי שר הבטחון לפי חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, או לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, והמטילות חובות על אנשי מילואים כשאינם בשירות.

(ב) אדם שעבר עבירה כאמור בסעיף קטן (א) בהיותו איש מילואים, יחול עליו חוק זה בכל הנוגע לאותה עבירה אף לאחר שחדל להיות נמנה עם כוחות המילואים; אולם אם לא הוגש כתב אישום לבית דין צבאי תוך שנה מהיום שבו נעברה העבירה והיא איננה עבירה לפי סעיף 99, יחדל חוק זה לחול עליו לגבי אותה עבירה.

12. עבריין ששהה מחוץ למדינה

(תיקון התשמ"ב)

לא הוגש כתב אישום לבית-דין צבאי מפני שהותו של הנאשם מחוץ לישראל, לא יבוא הזמן ששהה מחוץ לישראל במנין התקופות האמורות בסעיפים 6 ו-11.

13. סמכות שפיטה בעבירות צבאיות

(תיקון התשכ"ד)

(א) בית-דין צבאי מוסמך לדון חייל שעשה מעשה המהווה עבירה צבאית, בין שעבר אותה במדינה ובין מחוצה לה; אין הוראה זו גורעת מסמכותו של כל בית-משפט אחר במדינה לשפוט את החייל על אותו מעשה אם הוא מהווה עבירה לפי דין אחר.

(ב) מי שחוק זה חל עליו על פי סעיף 8(2) לא יישפט בבית-דין צבאי על עבירות אלה:

(1) עבירה לפי סעיף 43(1) ו-5(5) ולפי סעיף 45(1), (3) ו-5(5);

(2) עבירה לפי סעיפים 65, 67, 71, 95, 96, 98, 99, 129 ו-130;

(3) עבירה לפי סעיפים 126, 127 ו-128 אלא אם נעברה העבירה במקום שבהחזקת הצבא.

(ג) מי שחוק זה חל עליו על פי סעיף 8(2) הרי, נוסף לעבירות הצבאיות המנויות בסעיף קטן (ב), לא יישפט בבית-דין צבאי בתקופה שאיננה תקופת לחימה גם על עבירות אלה:

(1) עבירה לפי סעיפים 61, 92, 94, 100, 101, 102, 108(3), 128 ו-132;

(2) עבירה לפי סעיף 49, אלא אם התכוון במעשה העבירה להפגין חוסר כבוד למפקד;

(3) עבירה לפי סעיפים 109, 111, 112 ו-113 אלא אם הוזמן או בא לפני בית-דין צבאי לרגל ענין שהגיע לידיעתו בקשר עם עבודתו בצבא.

(ד) שר הבטחון רשאי לקבוע בתקנות עבירות נוספות שעליהן לא יתן את הדין מי שחוק זה חל עליו, לפי סעיף 8(2), הכל בתנאים ובסייגים שיקבע.

14. סמכות לשפוט חייל בעבירות שאינן צבאיות

בית-דין צבאי מוסמך לדון חייל, פרט למי שחוק זה חל עליו על פי סעיף 8(2) ו-3, שעבר בין במדינה ובין מחוצה לה עבירה כל שהיא שאיננה עבירה צבאית, אולם אם היה היועץ המשפטי לממשלה סבור שהעבירה לא נעברה במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של הנאשם לצבא רשאי הוא בכל עת, עד להחלטה בדבר הרשעה או זיכוי (להלן - הכרעת הדין), לצוות כי דינו יתברר בבית-משפט אחר.

15. סמכות לשפוט עובדים בעבירות שאינן צבאיות

בית-דין צבאי מוסמך לדון אדם שחוק זה חל עליו לפי סעיף 8(2) ו-3, ושעבר, בין במדינה ובין מחוצה לה, במסגרת הצבא או עקב השתייכותו לצבא, עבירה כל שהיא שאיננה עבירה צבאית, אולם רשאי היועץ המשפטי לממשלה בכל עת עד להכרעת הדין לצוות, כי דינו של האדם יתברר בבית-משפט אחר.

15א. סמכות העמדה לדין בעבירת-חוץ

[[תיקון התשנ"ד (מס' 2)]]

הגשת כתב אישום בעבירה שנעברה מחוץ למדינה אשר בית דין צבאי מוסמך לדון בה כאמור בסעיפים 13, 14 ו-15, אינה טעונה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

16. דין מי שחוק זה חל עליו ואינו חייל

מי שאינו חייל כהגדרתו בסעיף 1, וחוק זה חל עליו - יהיה דינו לענין חוק זה, כדין חייל; וכל מקום שמדובר בחוק זה על חייל, גם אדם כאמור במשמע; והוא, כשאינן הוראה אחרת.

חלק ב' - עבירות וענשים

פרק ראשון: אחריות לעבירה

17. תחולת חוק העונשין

[[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]]

מבלי לגרוע מהוראות סעיף 541, יחולו לגבי עבירות צבאיות הוראות פרק א' ופרק ב' בחלק המקדמי והוראות חלק א': כללי, לחוק העונשין התשל"ז-1977, בתיאומים המחויבים לפי הענין.

18.

(בוטל).

19. סייג לצידוק מטעמי הכרה או צורך

חייל שעבר עבירה כדי להגן על חייו או גופו, או על חייו או גופו של אדם אחר, או על ערך כל שהוא, לא ישמש הדבר, על אף האמור בכל דין אחר, עילה לפטור מאחריות פלילית או למחילת העונש, אם לפי הנסיבות שבהן נעברה העבירה הוא היה חייב להקריב את החיים, הגוף או הערך.

20. צידוק נוסף

צידוק הוא לחייל, אם המעשה שעשה והמהווה עבירה נעשה כדי למנוע מרידה בצבא או המשכתה או כדי למנוע בשעת פעולה קרבית סירוב לקיים פקודה מוסמכת הנוגעת לאותה פעולה או אי-קיום פקודה כזאת, ובלבד שאי אפשר היה למנוע אלה בדרך אחרת, ושבעשייתו לא עבר את המידה הדרושה לאותה מטרה.

20א. טיפול רפואי בחייל בעל כרחו

(תיקון התשכ"ד)

(א) אישרו שני רופאים בכתב כי טיפול רפואי דרוש כדי להציל את חייו של חייל או כדי למנוע החרפה תכופה של מחלתו או נזק אחר לבריאותו שאינו ניתן לתיקון, או כדי לחסנו מפני מחלה, מותר לתת את הטיפול הרפואי לחייל גם על כרחו; אולם לא יבוצע ניתוח בגופו של חייל על כרחו אלא בתנאי קרב או בתנאי חירום דומים.

(ב) בתקופת לחימה, בתנאי קרב או בתנאי חירום דומים, מותר לתת את הטיפול הרפואי כאמור בסעיף קטן (א) גם אם האישור חתום על-ידי רופא אחד בלבד, וגם אם האישור ניתן בעל-פה, ובלבד שייערך בכתב מיד כשהתנאים יאפשרו זאת.

(ג) טיפול רפואי שניתן לחייל באישור כאמור בסעיף זה, רואים אותו לענין כל דין כאילו ניתן בהסכמתו של החייל אפילו ניתן על כרחו.

פרק שני: ענשים

21. דירוג הענשים

אלה הענשים שבי-דין צבאי רשאי להטיל בגבולות סמכותו על עבירה צבאית וסדרם מן הקל אל החמור:

- (1) כל עונש מן הענשים המשמעותיים המנויים בסעיף 22;
- (2) קנס;
- (3) מחבוש;
- (4) הורדה מדרגה;
- (5) מאסר לתקופה קצובה;
- (6) מאסר עולם;
- (7) עונש מוות.

22. ענשים משמעותיים

(תיקון התשל"ח)

אלה הענשים המשמעותיים: אתראה, ריתוק למחנה או לאניה, נזיפה ונזיפה חמורה.

23. תקופת ריתוק ומחבוש

(תיקון התשל"ח (מס' 2))

עונש ריתוק למחנה או לאניה או עונש מחבוש לא יעלו על שלוש ימים וחמשה ימים.

24. ברירת ענשים וצירופם

(תיקון התשכ"ד)

מי שנתחייב בבית-דין צבאי על עבירה צבאית, רשאי בית הדין להטיל עליו את העונש שנקבע לה בחוק זה או עונש קל יותר, מתוך המפורטים בסעיף 21 וכן הוא רשאי לצרף לכל עונש גם ענשים קלים יותר כאמור.

25. עונש על עבירה שאיננה עבירה צבאית

[תיקונים: התשל"ה, התשנ"ד, התשס"ד (מס' 3)]

(א) מי שנתחייב בבית דין צבאי על עבירה שאינה עבירה צבאית, רשאי בית הדין להטיל עליו עונש שבית המשפט היה מוסמך להטילו על אותה עבירה, וכן אחד או יותר מן העונשים המפורטים בסעיף 21(1), (3) אם קבוע לעבירה עונש מאסר, ו-4); הטיל בית הדין עונש כאמור בסעיף 21(3) לא יעלו תקופות המאסר והמחבוש יחד על תקופת המאסר הקבועה לאותה עבירה.

(ב) (בוטל).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), מקום שנקבע לעבירה לפי פקודת התעבורה, או לעבירה לפי חיקוק אחר הנוגע לתעבורה, עונש מסויים כעונש חובה, יטיל בית-דין צבאי עונש כאמור באותו חיקוק. האמור בסעיף קטן זה אינו בא לגרוע מסמכותו של בית דין צבאי להטיל גם אחד או יותר מן העונשים המפורטים בסעיף 21.

26. דירוג ענשים מסויימים

לענין סעיף 25 -

(1) רואים את העונשים המנויים בסעיף 21 פיסקאות (1), (2) ו-4) קלים מעונש מאסר לתקופה כל שהיא;

(2) רואים מחבוש כעונש קל ממאסר כשתקופת המחבוש אינה עולה על תקופת המאסר.

26א. הורדה בדרגה בעקבות עונש מאסר או עונש מוות

(תיקון התשכ"ד)

הטיל בית-דין צבאי על נידון, שהוא בעל דרגה, אחד הענשים המנויים בסעיף 21(5), (6) או (7), יחליט בית הדין גם אם להטיל עונש הורדה בדרגה וינמק את החלטתו.

27. גירוש מהצבא

² (תיקון התשל"ז)

חייל שדרגתו אינה למטה מסמל והוא נידון על-ידי בית-דין צבאי על עבירה שדינה מאסר, רשאי בית הדין להטיל עליו עונש גירוש מהצבא נוסף על העונש הקבוע לאותה עבירה או במקומו.

28. תוצאות גירוש מן הצבא

גירוש מן הצבא גורר אחריו גם שלילת הדרגה הצבאית של הנידון.

29. שיעור קנס

(תיקון התשמ"א)

קנס המוטל על עבירה לפי חוק זה לא יעלה על עשרים שיעורים של שכר יסוד חדשי של טוראי בשירות חובה, כפי שהוא בשעת הטלת העונש; אולם אם הנדון הוא חייל בשירות חובה לא יעלה הקנס על שני שיעורים של שכר כאמור.

30. הורדה בדרגה

(א) גזר בית-דין צבאי הורדה בדרגה, יקבע בגזר-דינו את הדרגה שאליה יורד הנידון. לא קבע בית הדין את הדרגה - יורד הנידון דרגה אחת מן הדרגה שהיתה לו בשעת מתן גזר הדין.

(ב) שום דבר האמור בחוק זה אינו בא לגרוע מסמכותו של הרמטכ"ל, או של מי שהוסמך לכך על ידיו, להוריד חייל מדרגתו הזמנית.

31. עונש על תנאי

מקום שבית-דין צבאי רשאי להטיל מחבוש או מאסר לתקופה קצובה, רשאי הוא להורות שהעונש, כולו או חלקו, יהיה על תנאי.

32. ביצועו של עונש על תנאי

[תיקונים: התשכ"ד התשמ"ז (מס' 2), התשמ"ח, התשנ"ג]

(א) מי שנידון למחבוש או למאסר על תנאי לא ישא את ענשו אלא אם עבר תוך תקופה שנקבעה בגזר-דינו (להלן בחלק זה - תקופת התנאי) אחת העבירות שנקבעו בגזר הדין והורשע בשל העבירה הזאת (להלן בחלק זה - עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(ב) קביעת העבירות לפי סעיף קטן (א) יכול שתהיה בציון סוג של עבירות או בפירוט עבירות מסוימות, אם דרך תיאורן ואם דרך אזכור הוראות חוק; אוזכרה הוראת חוק והיא בוטלה לאחר מכן והוראה אחרת באה במקומה, יראו את גזר הדין כמאזכר גם את ההוראה האחרת.

(ג) לא יטיל בית דין צבאי בשל עבירה נוספת עונש שכולו על תנאי; אולם אם על הנאשם תלוי ועומד אותה שעה מחבוש על תנאי בלבד, רשאי בית הדין להטיל בשל עבירה נוספת מאסר שכולו או חלקו על תנאי.

(ד) תקופת התנאי תתחיל מיום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר או מחבוש - מיום שחרורו מן המאסר או המחבוש; אולם תקופה שאסיר נמצא בה מחוץ לבית הסוהר בשל חופשה מיוחדת או מכח סימן ב' לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977, יראו אותה כתקופת תנאי מצטברת לתקופת התנאי שקבע בית הדין הצבאי; והכל כשבית הדין הצבאי לא הורה אחרת.

(ה) תקופת התנאי לא תעלה על שנתיים לגבי עבירה צבאית ולא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים לגבי כל עבירה אחרת.

33. החלטה לביצוע עונש על תנאי

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ב, התשמ"ז (מס' 2), התשמ"ח, התשס"ד (מס' 3)]

(א) הוטל עונש על תנאי על-ידי בית-דין צבאי, בית-משפט אחר או קצין שיפוט או על פי סעיפים 167, 442(ב) או 510 והורשע הנידון בעבירה נוספת, יצווה בית הדין על הפעלת העונש על תנאי; אולם לא יצווה בית-דין על ביצוע עונש על תנאי שהוטל שלא על פי חוק זה אלא אם העבירה הנוספת היא עבירה שאיננה עבירה צבאית או שהיא עבירה על אחד הסעיפים האלה: 43 עד 47, 51 עד 54, 59 עד 78, 82, 84 עד 91, 96 עד 105, 107 עד 121, 126 עד 129, 131, 134 או 135.

(אא) הוטל בידי בית דין צבאי או בית משפט אחר, או על פי סעיפים 153א, 165(א), 167, 442 או 444א(ב), עונש על תנאי של פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה אזרחי או צבאי, והנידון הורשע בעבירה נוספת תוך תקופת התנאי, יצווה בית הדין על הפעלת עונש הפסילה על תנאי; על הצו כאמור יחולו הוראות סעיף 36 לפקודת התעבורה, בשינויים המחוייבים;

"עבירה נוספת", לענין זה -

(1) עבירה זשה עם זו שבשלה הוטל העונש על תנאי;

(2) עבירה כאמור בסעיף 153א(א);

(3) עבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה לפקודת התעבורה;

(4) עבירה אחרת שהיא עבירת תעבורה כמשמעותה בפקודת התעבורה, שנקבעה עם הטלת העונש על תנאי.

(ב) מי שהופעל נגדו מחבוש או מאסר על תנאי, יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את העונש על תנאי, זולת אם ציווה בית הדין שיתחיל ביום אחר.

(ג) בית הדין שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מחבוש או מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף קטן (א) ובמקום לצוות על הפעלת המאסר או המחבוש על תנאי, להורות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי או חידושה לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית הדין שבנסיבות הענין לא יהיה זה צודק להפעיל את המחבוש או המאסר על התנאי. לא ישתמש בית הדין בסמכות לפי סעיף קטן זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת.

(ג1) האריך בית דין צבאי את תקופת התנאי לתקופה נוספת לפני תום תקופת התנאי תחל תקופת התנאי הנוספת בתום תקופת התנאי; חידש בית דין צבאי את תקופת התנאי לאחר שתמה תקופת התנאי תחל תקופת התנאי הנוספת מיום מתן פסק הדין; והכל כשבית הדין הצבאי לא הורה אחרת.

(ד) מי שהוטל עליו עונש מאסר או מחבוש בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש מחבוש או מאסר על תנאי, ישא את שתי תקופות הכליאה בזו אחר זו, זולת אם בית הדין שהרשיע בשל העבירה הנוספת, הורה מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות.

(ה) ניתנים לערעור -

(1) הוראה לפי סעיף 31;

(2) צו לפי סעיפים קטנים (א), (ב), (ג) ו-(ד);

(3) העדר צו על הפעלת עונש על תנאי בניגוד להוראות סעיף זה.

(ו) הוגש ערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת לא יוגש ערעור כאמור בסעיף קטן (ה) בנפרד.

(ז) ערעור הנידון על הצו בדבר עונש על תנאי - יידחה הביצוע עד להחלטה בערעור; אולם אם הוטל על הנידון עונש מאסר או מחבוש בשל העבירה הנוספת ובית הדין הורה על חפיפת הענשים, ישא הנדון אותו חלק מן העונש על תנאי החופף את העונש בשל העבירה הנוספת, יחד עם אותו עונש.

(ח) נדחה ביצוע עונש על תנאי או חלקו לפי האמור בסעיף קטן (ז), ישא הנידון תחילה את העונש בשל העבירה הנוספת, ואם בית הדין הצבאי לערעורים דחה את הערעור לפי סעיף קטן (ה), ישא הנידון את העונש שבית הדין הורה על ביצועו או יתרתו, לאחר גמר העונש בשל העבירה הנוספת, זולת אם הורה בית הדין הצבאי לערעורים הוראה אחרת.

(ט) הורשע נידון בעבירה נוספת שאינה עבירה צבאית, לא יבצע עונש מחבוש על תנאי אם חדל הנידון להיות חייל כהגדרתו בסעיף 1.

33א. העמדה במבחן

(תיקון התשכ"ד)

(א) מקום שבית דין צבאי דן את הנאשם מפני שחוק זה חל עליו לפי סעיפים 7, 8(2), 8(3) או 11, רשאי הוא להעמיד את הנאשם במבחן.

(ב) על העמדה במבחן לפי סעיף זה תחול פקודת העמדת עבריינים במבחן, 1944, אולם הסמכויות לפי סעיפים 7 עד 12 לפקודה יופעלו כאילו ניתן צו המבחן על ידי בית המשפט; לענין זה, "בית משפט" -

(1) כשהעבירה שעליה הועמד הנאשם במבחן, דינה יותר משלוש שנים מאסר - בית המשפט המחוזי;

(2) בכל מקרה אחר - בית משפט השלום.

(ג) לפני שיעמיד את הנאשם למבחן רשאי בית הדין לדרוש תסקיר בכתב של קצין מבחן על פי סעיף 19 לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), התשי"ד-1954.

34. מאסר-ומחבוש מצטברים ומקבילים

(א) מאסר או מחבוש לתקופות שונות שהוטלו בפסק דין אחד ולא הורה בית הדין שהנידון ישא כולם או מקצתם בזה אחר זה - תתחיל תקופת כולם ביום אחד; אולם תקופת מאסר או מחבוש שהוטלה במקום קנס לפי סעיפים 38 או 39 יהיו תמיד בנוסף על כל תקופת מאסר או מחבוש שהוטלה עלהנידון.

(ב) מי שנידון למאסר או למחבוש, ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר או למחבוש בשל עבירה אחרת, תקופת העונש השניה תתחיל מיד ובמקביל לראשונה, ואם נמצאה עודפת על הראשונה ישא לאחריה ביתרה; והוא, כשבית הדין שהטיל את העונש השני לא הורה הוראה אחרת בענין זה.

(ג) מאסר ומחבוש שנידון נושא בהם כאחד לפי סעיף קטן (א) או (ב), לא ישא אלא במאסר; אך אם היתה תקופת המחבוש עודפת על תקופת המאסר, ישא בכל תקופת המאסר וביתרת ימי המחבוש; והוא, כשלא הורה בית הדין הוראה אחרת בענין זה.

35. חיוב בפיצויים

(תיקונים: התשמ"א, התשמ"ח)

(א) בית דין צבאי שהרשיע חייל רשאי לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, בנוסף על העונש, לשלם למי שניזוק על ידי העבירה סכום כסף שלא יעלה על עשרה שיעורים של שכר יסוד חדשי של טוראי בשירות חובה, כפי שהוא בשעת הטלת החיוב, לפיצוי הנזק או הסבל שנגרמו.

(ב) קביעת הפיצויים לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, תהא כערכם ביום ביצוע העבירה או ביום מתן החלטת בית הדין, לפי הגדול יותר.

(ג) לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפיצויים.

36. האחריות האזרחית שמורה

זיכוי או הרשעה בבית-דין צבאי או חיוב בפיצויים לפי סעיף 35, אינם פוטרים מאחריות לנזקים לפי כל דין אחר.

37. אין לצרף צד אזרחי

בבית-דין צבאי אין מצרפים צד אזרחי לתביעה פלילית.

38. מאסר במקום קנס

(תיקון התשנ"ג)

(א) בית-דין צבאי שהטיל קנס, רשאי בגזר-דינו להטיל על הנידון מאסר עד שלושה חדשים למקרה שהקנס כולו או מקצתו לא ישולםבמועדו.

(ב) אין להטיל מאסר על תנאי לפי סעיף זה.

39.

(בוטל).

(תיקון התשל"ח)

הוטל מאסר או מחבוש במקום קנס לפי סעיף 38 או סעיף 154 ולפני שנשא הנידון בכל ענשיו שולם חלק מן הקנס, תקוצר תקופת המאסר או המחבוש לפי היחס שבין הסכום ששולם לבין הקנס כולו.

41. התיישנותן של עבירות

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה, התשמ"ז (מס' 2), התשע"ט]

(א) עבירה צבאית תתיישן, אם עבר מיום ביצועה הזמן המפורש בצדה:

(1) עבירת בגידה - חמש-עשרה שנה;

(2) עבירת עריקה - עשר שנים;

(3) עבירה אחרת - שלוש שנים.

(ב) עבירה שאיננה צבאית תתיישן כאמור בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

(ג) על עבירה צבאית ועבירה שאינה צבאית יחולו ההוראות לפי סעיף 9(ג) עד (ו), תוספת ראשונה ב' ותוספת ראשונה ג' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) הסמכויות הנתונות ליועץ המשפטי לממשלה, לפי הוראות סעיף 9(ג) לחוק האמור, יהיו נתונות

לפרקליט הצבאי הראשי;

(2) הסמכויות הנתונות לראש אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל לפי הוראות סעיף 9(ג) ו-(4) לחוק

האמור, יהיו נתונות למפקד משטרה צבאית חוקרת או למפקד היחידה לחקירות פנים של המשטרה הצבאית, לפי העניין;

(3) נוסף על פרקי הזמן המנויים בסעיף 9(2) לחוק האמור, לא יובאו בחשבון במניין התקופות האמורות

באותו סעיף גם פרקי זמן אלה:

(א) פרק הזמן שבו שהה החשוד או הנאשם בשבי האויב, ונפילתו בשבי באה עקב עבירה שעבר;

(ב) פרק הזמן שבו נעדר החשוד או הנאשם מן השירות שלא ברשות;

(4) בתוספת הראשונה ג' לחוק האמור יכללו גם עבירות לפי סעיפים 72, 77(א)(1), 104 ו-105.

42. התיישנותם של ענשים

[תיקונים: התשל"ה, התשמ"ז (מס' 2)]

עונש שהטיל בית-דין צבאי, בין על עבירה צבאית ובין על עבירה שאינה צבאית יחולו עליו הוראות סעיף 10 לחוק סדר הדין

הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982; אולם אם לא הופסק ביצוע העונש, יתחיל מנין תקופת ההתיישנות מיום אישור גזר

הדין, אם הוא טעון אישור.

פרק שלישי: עבירות

43. בגידה

חייל שעשה אחת מאלה:

(1) באופן מחפיר, מסר לאויב מקום שהגנתו הופקדה בידו או נטשו נוכח האויב;

(2) ביודעין, סייע לאויב בנשק, בצידוד, באספקה או בכיוצא באלה;

(3) ביודעין, נתן מחסה לאויב שאינו שבוי או חיפה עליו או עשה מעשה אחר כדי למנוע את לקיחתו בשבי;

(4) בהיותו בשבי האויב, שירת מרצונו בכוחות המזוינים של האויב או מרצונו סייע בידם;

(5) ביודעין, נתן אות כניעה לאויב או עזב את המערכה;

(6) ביודעין, בא בדברים עם האויב;

(7) ביודעין, מסר לאויב או בשביל האויב כתב סתרים, סיסמה, סימן היכר, או ידיעות על מספרם של כוחות

הצבא, עמדותיהם, מקום הימצאם, אספקתם או מתקניהם, או על הכנות או על פקודות בנוגע לפעולותיהם או לתנועותיהם, או כל פרט אחר בעל חשיבות ביחס לצבא;

(8) מתוך כוונה לעזור לאויב או לסכן פעולה צבאית נגד האויב או פעולות כוחות מזוינים הפועלים נגד האויב

בשיתוף עם הצבא, עשה מעשה העשוי להביא לתוצאה האמורה בפיסקה זו -

דינו - מוות, אולם לא יטיל בית דין צבאי עונש מוות אלא אם נעברה העבירה בתקופת לחימה.

44. עזרה לאויב

חייל שעשה ביודעין מעשה העשוי לעזור לאויב או לסכן פעולה צבאית נגד האויב או פעולות כוחות מזוינים הפועלים נגד האויב בשיתוף עם הצבא, דינו - מאסר עשר שנים.

45. התנהגות מחפירה בקשר לפעולות צבאיות

חייל שעשה אחת מאלה:

(1) נטש באופן מחפיר מקום שהגנתו הופקדה בידו;

(2) עשה מעשה שתכליתו לאלץ או להניע אדם שיטוש באופן מחפיר מקום שהגנתו הופקדה בידי אותו אדם או שימסור באופן מחפיר את המקום לאויב;

(3) באופן מחפיר מסר את נשקו לאויב או זנחו נוכח האויב, או שנהג נוכח האויב באופן מחפיר אחר;

(4) בא בדברים עם האויב או מסר לו ידיעות או נתן לו אות כניעה, ולא היתה לו סמכות לעשות אלה;

(5) עזב באופן מחפיר את המערכה שלא בפקודת מפקדו;

(6) מסר עצמו מרצונו לשבי האויב, או עשה מעשה אחר בכוונה ליפול בשבי האויב, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

46. מרידה

(א) חייל שהשתתף במרידה או עורר מרידה או קשר קשר עם אדם לעורר מרידה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה; ואם נעברה העבירה בזמן לחימה או תוך כדי שימוש בנשק או איום בו, דינו - מאסר עולם.

(ב) "מרידה" לענין חוק זה, היא כאשר שלושה חיילים או יותר עושים אחת מאלה -

(1) תוך כדי אי ציות בצוותא לפקודות הם תופסים בנשק או משתמשים בנשק שברשותם, או משתמשים באמצעי כפיה כלפי מפקד;

(2) מסרבים בצוותא למלא פקודה בזמן פעולה צבאית או פקודה הנוגעת לפעולה כזאת.

47. מתן יד למרידה

(א) חייל שעשה אחת מאלה:

(1) עשה מעשה שתכליתו להניע חייל להצטרף למרידה;

(2) בהיותו נוכח בשעת מרידה של פקודיו או כשנודע לו על מרידה כזו או על קשר למרידה כזו, לא עשה כמיטב יכלתו כדי לסכלה,

דינו - מאסר עשר שנים.

(ב) חייל שעשה אחת מאלה:

(1) בהיותו נוכח בשעת מרידה לא עשה כמיטב יכלתו כדי לסכלה או לסייע בסיכולה;

(2) משנודע לו על מרידה או על קשר למרידה לא הודיע על כך מיד למפקד,

דינו - מאסר שלוש שנים.

48. מרי

חייל שעשה מעשה בניגוד למשטר או למשמעת או לסדר הטוב בצבא, והתכוון במעשה זה לעורר או להפגין התנגדות או מחאה נגד הוראה המחייבת בצבא או נגד דין כל שהוא, וכן חייל שנתן יד למעשה כזה, דינו - מאסר שלוש שנים.

49. הפגנה הפוגעת במשמעת

חייל שעשה מעשה בניגוד למשטר או למשמעת או לסדר הטוב בצבא, והתכוון במעשה זה להפגין חוסר כבוד למפקד או הזדהות עם דרישה, תרעומת או טענה של חייל אחר, וכן חייל שנתן יד למעשה כזה, דינו - מאסר שנתיים.

50. הסתה למרי

חייל אשר בידועין גרם או ניסה לגרום לכך ששלושה חיילים או יותר יעברו על סעיף 48 או 49 דינו - מאסר שבע שנים.

51. זריעת בהלה או יאוש בין חיילים

חייל אשר בשעת פעולה של הצבא או לפני פעולה כזו עשה מעשה או הפיץ ידיעה - בין נכונה ובין בלתי נכונה - ויש בהם כדי לעורר בקרב חיילים בהלה או יאוש העלולים לפגוע בהצלחת אותה פעולה, דינו - מאסר שבע שנים.

52. זריעת בהלה או יאוש

חייל אשר עשה מעשה או הפיץ ידיעה - בין נכונה ובין בלתי נכונה - בענין הקשור בבטחון המדינה, ויש בהם כדי לעורר בקרב חיילים בהלה או יאוש, דינו - מאסר שלוש שנים.

53. תעמולה הפוגעת במשטר הצבאי או במשמעת הצבא

חייל אשר הכין, החזיק לשם הפצה, פירסם או הפיץ, בכתב או בצורה אחרת, חומר תעמולה שהבאתו לידיעת חייל עלולה להשפיע בדרך הפוגעת במשטר הצבאי או המערערת את המשמעת בצבא, או אשר עשה בין חיילים תעמולה בעל-פה העלולה להשפיע בדרך האמורה, דינו - מאסר שלוש שנים.

54. תעמולה הפוגעת בסדר הטוב בצבא

חייל אשר הכין, החזיק לשם הפצה, פירסם או הפיץ, בכתב או בצורה אחרת, חומר תעמולה, שהבאתו לידיעת חייל עלולה להשפיע בדרך הפוגעת בסדר הטוב בצבא, או אשר עשה בין חיילים תעמולה בעל-פה העלולה להשפיע בדרך הפוגעת בסדר הטוב בצבא, דינו - מאסר שנה.

55. חזקת כוונה להפיץ

חייל שנמצא ברשותו יותר מטופס אחד של חומר תעמולה כאמור בסעיפים 53 ו-54, רואים אותו כאילו החזיקם לשם הפצה כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

56. עבירות בקשר לשבי

חייל שנפל בשבי האויב מחמת חוסר זהירות מתאימה, אי ציות לפקודות או הזנחת תפקידו, או שלא חזר מן השבי לשירות הצבא כשהיה בידו לחזור, דינו - מאסר שבע שנים.

57. גילוי ידיעות

(תיקון התשכ"ד)

חייל אשר גילה או מסר ללא רשות אחד הדברים האלה:

- (1) כתב סתרים, סיסמה, סימן היכר, או ידיעות על מספרם של כוחות הצבא, עמדותיהם, מקום הימצאם, אספקתם או מתקניהם, או על הכנות, או על פקודות בנוגע לפעולותיהם או לתנועותיהם;
- (2) פרט חשוב בנוגע לתפקידו, שירותו או מקום שירותו בצבא, או לתפקידו, שירותו או מקום שירותו של חייל אחר בצבא, או כל פרט חשוב ביחס לצבא, שלפי פקודות הצבא או הנהג הצבאי אין למסרו אלא למי שמוסמך לקבלו,

בין שהידיעה נכונה ובין שאיננה נכונה, דינו - מאסר חמש שנים.

58. נטישת משמרת

- (א) חייל שננטש את משמרתו, דינו - מאסר שלוש שנים; ואם נעברה העבירה נוכח האויב, דינו - מאסר שבע שנים.
- (ב) זקיף שעזב את משמרתו לפני שהוחלף כדין, או שבניגוד לפקודות הצבא או להוראות התנהג על משמרתו באופן שמנע ממנו למלא את התפקיד שלמענו הועמד כזקיף, דינו - מאסר חמש שנים; ואם נעברה העבירה נוכח האויב, דינו - מאסר עשר שנים.

59. אלימות כלפי מפקד

חייל שהיכה מפקד או השתמש כלפיו באלימות, דינו - מאסר שנתיים; עשה את המעשה שעה שהמפקד שימש בתפקידו, דינו - מאסר חמש שנים.

60. אלימות כלפי ממלאי תפקיד

חייל שהיכה זקיף, שוטר צבאי בקשר לתפקידו של השוטר או כשהשוטר בתפקיד, או חייל שהופקד על שמירת אדם, רכוש או מקום, או השתמש כלפיהם באלימות, דינו - מאסר חמש שנים.

61. אלימות כלפי חייל

חייל שהיכה חייל אחר או השתמש כלפיו באלימות, דינו מאסר שנה.

62. איום ועלבונות כלפי מפקד

חייל שאיים על מפקד או העליבו, או עשה מעשה אחר הפוגע בכבודו או במעמדו כמפקד, דינו - מאסר שנה; עשה את המעשה שעה שהמפקד שימש בתפקידו, דינו - מאסר שלוש שנים.

63. איום על ממלאי תפקיד

חייל שאיים באלימות על זקיף, על שוטר צבאי בקשר לתפקידו של השוטר או כשהשוטר בתפקיד, או על חייל שהופקד על שמירת אדם, רכוש או מקום, דינו - מאסר שלוש שנים.

64. התנגדות לפעולה חוקית

חייל אשר התנגד בכוח לחייל הבא בתוקף תפקידו לשימו במשמורת, או סירב לציית להוראות חייל כזה, דינו - מאסר שנתיים.

65. התעללות

(תיקון התשנ"ג)

(א) חייל שהיכה חייל הנמוך ממנו בדרגה או שהיכה אדם הנמצא במשמורת שהחייל מופקד עליה, או שהתעלל בהם אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים.

(ב) חייל שהתעלל בחייל אחר, דינו - מאסר שנתיים.

(ג) נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דין המתעלל - מאסר שבע שנים.

66. עיכוב רכוש ללא הצדקה

חייל שקיבל בתוקף תפקידו כסף או חפץ שנועד לחייל אחר, וללא הצדקה עיכבו תחת ידו או נמנע לשלמו או למסרו, דינו - מאסר שנתיים.

67. שררה כלפי פקודים

(תיקון התשנ"ו (מס' 4))

(א) חייל שהשתמש לרעה בסמכותו כלפי פקודו, דינו - מאסר שנה אחת; נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר שלוש שנים.

(ב) נעברה העבירה במהלך אימון או בקשר לאימון, דינו - מאסר שלוש שנים; נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים.

68. חריגה מסמכות

(תיקון התשנ"ד)

חייל שחרג במזיד מן הסמכויות שניתנו לו לביצוע תפקידו בצבא (בפרק זה - חרג מסמכותו), דינו - מאסר שנה.

69.

(בוטל).

70. גרימת נזק לרכוש על ידי חריגה מסמכות

חייל שחרג מסמכותו ובמעשהו זה גרם או עלול היה לגרום נזק לרכוש, דינו - מאסר שנתיים.

71. קצין שיפוט שחרג מסמכותו

(תיקון התשנ"ד)

חייל שחרג מסמכותו על ידי שפעל כקצין שיפוט, בין שהוא קצין שיפוט ובין שהוא מתחזה כקצין שיפוט, דינו - מאסר שלוש שנים.

72. חריגה מסמכות עד כדי סיכון חיים או בריאות

חייל שחרג מסמכותו, ובמעשהו זה גרם או עלול היה לגרום חבלה לגופו או נזק לבריאותו של אדם אחר, דינו - מאסר שלוש שנים.

73. חריגה מסמכות עד כדי סיכון ביטחון המדינה

(תיקון התשל"ד)

חייל שחרג מסמכותו ובמעשהו זה פגע, או עלול היה לפגוע, בבטחון המדינה או בפעולות הצבא, או בפעולותיהם של כוחות מזויינים הפועלים בשיתוף עם הצבא, דינו - מאסר חמש שנים; התכוון בכך לפגוע בבטחון המדינה או בפעולות כאמור, דינו - מאסר עשר שנים.

74. ביזה

חייל שבז ביזה, או שפרץ לבית או למקום אחר כדי לבוז ביזה, דינו - מאסר עשר שנים.

75. אינוס

(תיקון התשע"ח)

(בוטל).

76. השמדת רכוש

(א) חייל שהשמיד במזיד רכוש של חייל אחר, או גרם במזיד ובמישרין לנזק, לקלקול או לאבדן של רכוש כזה, דינו מאסר ארבע שנים.
(ב) חייל שהשמיד במזיד רכוש צבאי, או שגרם במזיד ובמישרין לנזק, לקלקול או לאבדן רכוש כזה, דינו - מאסר שבע שנים.
(ג) חייל שהשמיד במזיד נשק, כלי טיס, כלי שיט או כלי תחבורה שהם רכוש צבאי, או גרם במזיד ובמישרין לנזק, לקלקול או לאבדן של רכוש כזה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

77. הוצאת רכוש מרשות הצבא

(תיקון התשמ"ז (מס' 2))

(א) חייל שהוציא ביודעין ושלא כדין רכוש צבאי מרשות הצבא, דינו -
(1) מאסר שלוש שנים - אם ערך הרכוש אינו עולה על הסכום הקובע;
(2) מאסר שבע שנים - אם ערך הרכוש עולה על הסכום הקובע.
(ב) בסעיף זה, "הסכום הקובע" - סכום השווה לעשרה שיעורים של שכר יסוד חדשי של טוראי בשירות חובה, כפי שהוא בשעת ביצוע העבירה.

78. הוצאת נשק מרשות הצבא

(תיקון התשמ"ז (מס' 2))

חייל שהוציא ביודעין ושלא כדין נשק מרשות הצבא, דינו - מאסר חמש עשרה שנים.

79. שימוש ברכוש צבאי שלא למטרות הצבא

(תיקון התשמ"ז (מס' 2))

(א) חייל שהשתמש ברכוש צבאי שלא למטרות הצבא, דינו - מאסר שנתיים.
(ב) חייל שהשתמש בנשק שהוא רכוש צבאי שלא למטרות הצבא, דינו - מאסר חמש שנים.

80. אי שמירתו של רכוש צבאי

חייל שלא נקט במועד הנכון בכל האמצעים הסבירים כדי לשמור מנזק, מקלקול או מאבדן כל רכוש צבאי שהגיע לרשותו או שהוא אחראי לו בדרך אחרת, בין אם ניזוק הרכוש, נתקלקל או אבד ובין אם לאו, דינו - מאסר שנה; היה הרכוש נשק, כלי טיס, כלי שיט או כלי תחבורה אחר, דינו - מאסר שלוש שנים.

81. חזקת רשלנות

ניזוק, נתקלקל או אבד רכוש צבאי כאמור בסעיף 80, רואים אותו חייל כאילו לא נקט במועד הנכון כל האמצעים הסבירים לשמירת אותו רכוש, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

82. נטילת ציוד ואספקה או עיכובם שלא כדין

חייל שנטל שלא כדין ציוד או אספקה של הצבא לצורך יחידה שהציוד או האספקה לא היו מיועדים לה, או שעכב שלא כדין ציוד או אספקה של הצבא, דינו - מאסר שנתיים.

83. אכזריות כלפי בעלי חיים

חייל שנהג באכזריות כלפי בעל חיים הנמצא בשימוש הצבא, דינו - מאסר שנה.

84. גניבה מחייל

חייל שהוציא ביודעין ושלא כדין, מרשות חייל אחר כסף או רכוש אחר, דינו - מאסר שנתיים.

85. שימוש בלתי-חוקי בנשק

חייל אשר ללא סמכות או ללא נקיטת אמצעי זהירות נאותים נשא נשק, טיפל בו או השתמש בו באופן אחר, דינו - מאסר שנתיים; הפעיל כאמור את הנשק, דינו - מאסר שלוש שנים.

86. גרימת-עיקולו, מעצרו וחילוטו של כלי טיס, כלי שיט או כלי תחבורה אחר

חייל שבמזיד או על ידי מעשה שלא כדין, גרם במישרין שכלי טיס, כלי שיט או כלי תחבורה אחר, שהם רכוש צבאי, יעוקל או יעצר במדינה זרה, דינו - מאסר חמש שנים, ואם גרם כאמור שהכלי יחולט, דינו - מאסר עשר שנים.

87. נטישת כלי טיס או כלי שיט

חייל מן הצוות של כלי טיס או של כלי שיט שנטש את הכלי ללא רשות בשעה שנשקפה לכלי סכנת אבדן, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם היה מפקד הכלי, דינו - מאסר שבע שנים.

88. טיפול בכלי טיס או בכלי שיט בחוסר זהירות או בניגוד להוראות

חייל שטיפל בכלי טיס או בכלי שיט של הצבא, בחוסר זהירות או בהפרת כלל מכללי הטיפול, הטיסה או השיט, או שהטיסו או שהשיטו כאמור, והביא בזה, או עלול היה להביא בזה, למותו של אדם או לחבלתו, דינו - מאסר שלוש שנים.

89. טיסה ללא רשות

חייל שהטיס כלי טיס של הצבא כשלא היה רשאי לכך על פי פקודות הצבא, דינו - מאסר שנתיים.

90. טיסה אסורה

חייל שהטיס כלי טיס של הצבא בגובה נמוך מהקבוע בפקודת הצבא לאותו סוג של כלי טיס או לאותו סוג של טיסה, דינו - מאסר שנתיים.

91. אי מילוי הוראות מפקד כלי טיס או כלי שיט

חייל מכל דרגה שהיא, שהיה בכלי טיס או בכלי שיט של הצבא, ולא קיים הוראותיו החוקיות של הממונה על אותו כלי טיס או כלי שיט, בכל ענין הנוגע לנהיגתם, לבטחונם או למשטר הפנימי בהם, בין שהממונה הוא חייל ובין אם לאו, ואף אם אין הממונה גבוה ממנו בדרגה, דינו - מאסר שנתיים.

92. עריקה

(תיקון התשע"ו)

חייל שנעדר משירותו בצבא מתוך כוונה שלא לחזור לשירות בצבא, דינו - מאסר שבע שנים; נעדר החייל משירותו בצבא בעת פעילות מבצעית או פעולה קרבית של יחידתו, מתוך כוונה שלא לחזור לשירות בצבא, דינו - מאסר עשר שנים.

93. חזקת כוונה שלא לחזור

(תיקונים: התשכ"ד, התשע"ו)

חייל שנעדר משירותו בצבא שמונה עשר חודשים, שלא ברשות, רואים אותו כמי שנעדר מן השירות מתוך כוונה שלא לחזור, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

94. העדר מן השירות שלא ברשות

(תיקון התשכ"ד)

חייל שנעדר משירותו בצבא, או מהמקום שהוא חייב כדין להימצא בו אותה שעה, דינו - מאסר שלוש שנים, אלא אם הוכח כי היה לו היתר או הצדק סביר אחר לכך.

94א. איבוד קשר עם היחידה

[תיקונים: התשס"ד (מס' 3), התשס"ח]

איש מילואים אשר לא יצר קשר עם יחידתו, בהתאם להוראות שקבע שר הביטחון, לפי סעיף 24 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, דינו - מאסר שישה חודשים.

95.

(בוטל).

96. התגייסות במרמה

מי שנתקבל לכוחות הסדירים או לכוחות המילואים, ולפני שנתקבל לכוחות אלה השתמש בטענות שוא, העלים פרטים חשובים או השתמש באמצעי הונאה אחרים, לגבי כשרותו להתקבל כאמור, רואים אותו כחייל משעת העבירה, ודינו - מאסר שנה.

97. קבלת תפקיד במרמה

חייל אשר כדי להתמנות לתפקיד בצבא, השתמש בטענות שוא, או העלים פרטים חשובים או השתמש באמצעי הונאה אחרים, בקשר לכשרותו להתמנות לתפקיד, דינו - מאסר שנתיים.

98. שחרור במרמה

חייל שהשיג את שחרורו מהכוחות הסדירים של הצבא בטענות שוא, בהעלמת פרטים חשובים או באמצעי הונאה אחרים, דינו - מאסר עשר שנים.

99. פטור משירות בטחון במירמה

[[תיקון התשמ"ז (מס' 5)]]

חייל שהשיג לעצמו פטור משירות בטחון כמשמעותו בחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, בטענות שוא, בהעלמת פרטים חשובים או באמצעי הונאה אחרים, דינו - מאסר עשר שנים.

100. הטלת מום

חייל שהטיל בגופו מום או מחלה, או הניח לאדם אחר להטיל בו מום או מחלה, או שעשה מעשה על מנת ללקות במום או במחלה או להחמיר מום או מחלה שיש לו, והכל מתוך כוונה לפסול על-ידי כך את עצמו משירות צבאי, או לעשות את עצמו בלתי ראוי לתפקיד בצבא שהיה ראוי לו אלמלא המום או המחלה, דינו - מאסר עשר שנים.

101. התחלות

חייל שהעמיד פני חולה או בעל מום בכוונה לפסול את עצמו לשירות או למילוי תפקיד, דינו - מאסר שנתיים.

102. השתמטות מפעולה מסויימת

[[תיקון התשכ"ד]]

חייל שעשה אחד המעשים המפורטים בסעיף 94 או בסעיף 100, או השתמש בטענות שוא או באמצעי הונאה אחרים כדי להשתמט מפעולה, או מהמראה או מהפלגה, או כדי להשתמט משירות מילואים או מחלק ממנו, דינו - מאסר ארבע שנים; עשה מעשה כאמור על מנת להשתמט מתפקיד קרבי, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

103.

(בוטל).

104. ענין בעיסקה הנעשית על-ידי הצבא

חייל אשר אגב תפקידו בצבא, היתה לו יד בעיסקה הנעשית על-ידי הצבא, למען הצבא או בשמו, וקיבל או עלול לקבל במישרין או בעקיפין, טובת הנאה באותה עיסקה, ולא הודיע בכתב בעוד מועד, לרמטכ"ל או למי שהוסמך לכך על ידיו, על ענינו באותה עיסקה, דינו - מאסר שנתיים.

105. עבירה במסמכים צבאיים

חייל שעשה אחת מאלה:

(1) ביודעין, מסר, או הניח לזולתו שימסור, ידיעה כוזבת במסמך הנוגע לצבא, והמסמך נערך או נחתם על

ידיו;

(2) מסר, או הניח לזולתו שימסור, ידיעה כוזבת במסמך הנוגע לצבא ושחובה עליו לבדוק את נכונות תכנו,

מתוך שלא נקט אמצעים סבירים כדי למלא חובה זו;

(3) מתוך כוונה להטעות, העלים, או הניח לאחר להעלים, פרט כל שהוא במסמך כאמור בפסקה (1) או (2);

(4) העלים, השחית, שינה או סילק מסמך שחובה עליו לשמרו או להמציאו, דינו - מאסר שלוש שנים.

106. רשלנות לגבי תעודות

חייל אשר חתם על מסמך שנקבע בפקודות הצבא כתעודה לצורך סעיף זה, ולא נקט אמצעים סבירים כדי לבדוק את נכונותו ודיוקו של פרט חשוב מן הפרטים שהתעודה מעידה עליהם, דינו - מאסר שתי שנים.

107. האשמת שוא

חייל שטפל אשמה בעבירה על חייל אחר, בידעו שאישום-שוא הוא, דינו - מאסר שלוש שנים.

108. ידיעות כוזבות

חייל שביודעין מסר פרט כוזב או העלים פרט חשוב -

- (1) בתלונה שהגיש בצבא;
- (2) בענין שלפי פקודות הצבא חובה עליו למסור בו הודעה;
- (3) על מנת להשיג חופשה או להאריכה;
- (4) בענין אחר שנקבע בפקודות הצבא כענין שסעיף זה חל עליו, דינו - מאסר שנה.

109. עבירות לגבי בתי-דין צבאיים

(תיקון התשל"ז)

(א) חייל שעבר אחת העבירות האלה:

- (1) הוזמן כדין לבוא לפני בית-דין צבאי ולא בא, או בא ועזבו לפני שקיבל רשות לעשות זאת, ולא הראה סיבה מספקת להעדרו;
  - (2) נדרש כדין על-ידי בית-דין צבאי להישבע או להצהיר בהן-צדק ולא עשה זאת;
  - (3) נדרש כדין על-ידי בית-דין צבאי להמציא מסמך שברשותו ובמזיד לא המציא אותו;
  - (4) בהיותו עד בבית-דין צבאי לא השיב על שאלה שנדרש כדין להשיב עליה, או השיב ביודעין תשובה מתחמקת;
  - (5) גרם הפרעה או הפסקה במהלך הדיונים של בית הדין, דינו - מאסר שנה.
- (אא) חייל שאיחר לישיבת בית-דין צבאי שאליה הוזמן כדין ולא הראה סיבה מספקת לאיחורו, דינו - מאסר חודש אחד.
- (ב) חייל שביזה בית-דין צבאי על-ידי נקיטת לשון מעליבה או מאיימת, דינו - מאסר שנתיים.

110. עבירות לגבי שופט-חוקר ואחרים

לענין סעיף 109, "בית-דין" - לרבות שופט-חוקר, ולענין פסיקאות (1), (3) ו-(4) לסעיף קטן (א) שבו, וסעיף קטן (ב) שבו - גם ועדת חקירה לפי סעיף 537 וקצין בודק.

111. עדות שקר בבית-דין

חייל שהעיד, ביודעין, בשבועה או בהן-צדק עדות שקר לפני בית-דין צבאי או לפני שופט-חוקר, דינו - מאסר שבע שנים.

112. עדות שקר שלא בבית-דין

חייל שהעיד ביודעין עדות שקר לפני קצין שיפוט כשהוא דן בדיון משמעותי, לפני ועדת חקירה לפי סעיף 537 או לפני אדם אחר המוסמך לפי חוק זה לגבות עדות מפי אותו חייל, דינו - מאסר שנתיים.

113. עדויות סותרות

חייל שבעדותו לפני בית-דין צבאי סתר בפרט חשוב עדות קודמת שהעיד לפני בית-דין צבאי אחר או לפני כל בית-משפט

אחר או לפני שופט-חוקר או קצין בודק, או שבעדותו לפני שופט-חוקר סתר בפרט חשוב עדות קודמת שהעיד לפני קצין בודק, והוכח לבית הדין כי היתה בזה כוונה להונות את מי שלפניו ניתנה עדות מן העדויות כאמור, דינו - מאסר שנתיים, ואין נפקא מינה את מי ממקבלי העדויות התכוון הנאשם להונות.

114. מעצר שלא כדין

חייל שעצר אדם שלא כדין או החזיקו במשמורת שלא כדין, דינו - מאסר שלוש שנים.

115. עבירות בקשר למעצר

חייל שלא קיים הוראות חוק זה, או פקודות הצבא, החלות על עצירתו של אדם או על החזקתו במשמורת ועל הבאתו לדין, דינו - מאסר שמונה-עשר חודש.

116. סירוב להחזיק במשמורת

חייל שנדרש כדין להחזיק חייל אחר במשמורת, או לשימו במשמורת, ולא עשה זאת, דינו - מאסר שנתיים.

117. סירוב לסייע להחזיק במשמורת

חייל שנדרש כדין לסייע להחזיק חייל אחר במשמורת או לשימו במשמורת, ולא עשה זאת, דינו - מאסר שנה.

118. הפרעה להחזקה במשמורת

חייל שהפריע להחזיק חייל במשמורת או לשימו במשמורת, דינו - מאסר שלוש שנים.

119. שימוש באמצעים בלתי כשרים לצורך חקירה

חייל שהשתמש באלימות, או שאיים להשתמש באלימות, כלפי אדם אחר כדי לאלצו להעיד או למסור אמרה בעבירה, דינו - מאסר שלוש שנים; השתמש באמצעים בלתי כשרים אחרים כדי לאלץ אדם להודות באשמה בעבירה, דינו - מאסר שנה.

120. שחרור ממשמורת

חייל ששחרר, שלא ברשות, אדם הנתון למשמורתו או למשמורת של חייל אחר, או שהניח לאותו אדם שיימלט, דינו - מאסר שלוש שנים.

121. בריחה ממשמורת

חייל שנמצא כדין במשמורת הצבא ונמלט או ניסה להימלט ממנה לפני ששחרר מאותה משמורת, דינו - מאסר שנתיים.

122. סירוב לקיים פקודה

(תיקון התשל"ז)

חייל שבמזיד לא קיים פקודה שניתנה לו מאת מפקד תוך מילוי תפקידו או שסירב לקיימה בין בדיבור ובין בהתנהגות, דינו - מאסר שלוש שנים; עבר את העבירה תוך פעולה קרבית של יחידתו, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

123. אי-קיום פקודה

(תיקון התשל"ז)

חייל שלא קיים פקודה שניתנה לו מאת מפקד, דינו - מאסר שנתיים; עבר את העבירה תוך פעולה קרבית של יחידתו, דינו - מאסר עשר שנים.

124. התרשלות

חייל שקיים ברשלנות פקודה או הוראה שניתנה לו, או שהתרשל במילוי תפקידו בצבא, דינו - מאסר שנה; מפקד יחידה או חייל בדרגת סמל ומעלה שעבר עבירה כאמור, דינו - מאסר שנתיים.

125. אין חובה לקיים פקודה בלתי חוקית

לא ישא חייל באחריות פלילית לפי הסעיפים 122, 123 ו-124 אם ברור וגלוי שהפקודה שניתנה לו היא לא חוקית.

126. הפרעה לשוטר צבאי

חייל שהפריע לשוטר צבאי במילוי תפקידו, דינו - מאסר שנתיים.

127. סירוב לסייע לשוטר צבאי

חייל שנדרש לסייע לשוטר צבאי במילוי תפקידו ולא עשה זאת, דינו - מאסר שנה.

127א. סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים

(תיקון התשמ"ג)

חייל שנצטווה להיבדק לפי סעיף 250א וסירב להיבדק, דינו - מאסר שנתיים.

128. התנהגות פרועה

חייל שהשתתף בקטטה, או שהתנהג בצורה פרועה במקום ציבורי, דינו - מאסר שנה.

129. התנהגות מבישה

(תיקון התשכ"ד)

חייל שהתנהג התנהגות מבישה, דינו - מאסר שנה.

130. התנהגות שאינה הולמת

(תיקון התשכ"ד)

חייל בדרגת סמל או בדרגה גבוהה מזו שהתנהג באופן שאינו הולם את דרגתו או את עמדתו בצבא, דינו - מאסר שנה.

131. התחזות

(תיקון התש"ל)

חייל המתחזה כבעל דרגה שאינה שלו, או כבעל תפקיד בצבא, מבלי שהוא רשאי לעשות זאת, או עונד סימן או תג צבאי, אות מערכה או עיטור ואינו מוסמך לענדו, דינו - מאסר שנה.

132. פגיעה במשמעת

חייל אשר עשה מעשה או התנהג באופן שפגע או עשוי היה לפגוע בסדר הטוב של הצבא או במשמעתו, ואין המעשה מהווה עבירה צבאית אחרת, דינו - מאסר שנה.

133. אי קיום הוראות המחייבות בצבא

[[תיקונים: התשל"ט, התשס"ד (מס' 3)]]

(א) חייל שעשה אחת מאלה, דינו - מאסר שנה:

(1) לא קיים הוראה מפקודות הצבא;

(2) לא קיים הוראה מפקודות קבע או מפקודות שיגרה, שפורסמו בכתב בהתאם לפקודות הצבא או בהתאם לנוהג הצבאי;

(3) קיים ברשלנות הוראה מההוראות האמורות בפסקאות (1) ו-(2).

(ב) לענין סעיף 12 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, רואים גם פקודות קבע ופקודות שיגרה כאמור בסעיף קטן (א)(2) כדינים.

133א. איסור עבודה, עיסוק או התמחות

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

חייל שבלא היתר על פי פקודות הצבא, או שלא בהתאם לתנאיו, עבד בעבודה או עסק בעיסוק שנהוג לקבל בעבורם שכר, או התמחה התמחות מקצועית, דינו - מאסר שישה חודשים.

134. אי-מניעת עבירה

(א) חייל שידע כי חייל אחר זומם או מנסה לעבור עבירה צבאית שענשה עולה על שלוש שנים מאסר, ולא פעל באופן סביר כדי למנוע את עשייתה או השלמתה, דינו -

(1) אם העונש שנקבע על העבירה הוא מוות או מאסר עולם - מאסר עשר שנים;

(2) אם העונש שנקבע על העבירה הוא מאסר לזמן קצוב - מאסר שלא יעלה על מחצית תקופת המאסר שעברין צפוי לה על העבירה אך לא יותר משלוש שנים.

(ב) מבלי לפגוע בכלליות האמור בסעיף קטן (א) ומבלי להוציא מקרי קרבה אחרים נקבע בזה, כי בן-זוג, הורה, צאצא, אח או אחות של חייל שזמם או ניסה לעבור עבירה כאמור בסעיף קטן (א), אשר לא הודיעו לרשויות המוסמכות על המזימה או הנסיון - אין רואים אותם כאילו לא פעלו באופן הנדרש לפי אותו סעיף קטן.

135. קשר לעבור עבירה

חייל שקשר קשר עם אדם אחר לעבור עבירה צבאית יהיה צפוי -

(1) למאסר עולם, אם העונש הצפוי לחייל העובר את העבירה שלשמה נקשר הקשר (להלן - העונש העיקרי) הוא מוות;

(2) למאסר עשרים שנה, אם העונש העיקרי הוא מאסר עולם;

(3) למחצית העונש העיקרי, אם העונש העיקרי הוא מאסר לתקופה קצובה;

(4) לעונש העיקרי, אם העונש העיקרי הוא אחר.

חלק ג' - דין משמעת

136. תחולת הדין המשמעת

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה, התשל"ח (מס' 2), התשנ"ג (מס' 2), התשנ"ו (מס' 3), התשס"ב (מס' 2), התשס"ח, התשע"ז]

(א) חייל, בדרגה למטה מדרגת רב-אלוף, שהואשם בעבירה צבאית שענשה אינו עולה על מאסר שלוש שנים, בין שעבר אותה במדינה ובין מחוצה לה, תהא לקצין שיפוט הסמכות לדון דין משמעת לפי הוראות חלק זה.

(ב) לענין תחולת הדין המשמעת, דין עבירה על אחד מאלה כדין עבירה צבאית:

(1) חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) התשנ"ד-1994;

(א) חוק צער בעלי חיים (ניסויים בבעלי חיים), התשנ"ד-1994;

(ב1) חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998;

(ג1) ⁴ חוק שירות הציבור (הצהרת הון), התשע"ז-2016 ;

(2) ⁵ תקנות שהותקנו על פי סעיף 25 לחוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב];

(3) תקנות על פי פקודת התעבורה, שקבע שר הבטחון בהתייעצות עם שר המשפטים, למעט תקנות שלעבירה עליהן נקבע עונש חובה.

137. **העמדה לדין לפני קצין שיפוט**

(תיקון התשל"ח)

חייל יועמד לדין משמעתי לפני קצין שיפוט, כפי שייקבע בפקודות הצבא או בהוראות על פיהן.

138.

(בוטל).

139. **סמכותו של קצין שיפוט**

קצין שיפוט לא ידון בתלונה על חייל, אלא באחד המקרים האלה:

(1) החייל נמנה עם יחידה הנתונה לפיקודו;

(2) הוענקה לו על-ידי הרמטכ"ל סמכות של קצין שיפוט לפי סעיף 1 לגבי החייל או לגבי העבירה.

140. **דין משמעתי לפי הוראת הרמטכ"ל**

מי שחוק זה חל עליו לפי סעיף 8(2) ו-(3) לא יועמד לדין משמעתי אלא אם הורה על כך הרמטכ"ל, באופן כללי או לסוג מסויים של עבירות או בני-אדם.

141. **סמכותו של קצין שיפוט**

(תיקונים: התשל"ח, התשס"ט)

קצין שיפוט שהובאה לפניו תלונה על חייל שהוא מוסמך לדון בה, יעשה אחת מאלה:

(1) יבטל את התלונה;

(2) ידון בה בעצמו;

(3) יעבירנה, כל עוד לא פסק בה, אם הוא קצין שיפוט זוטר - לדין לפני קצין שיפוט בכיר המוסמך לדון בה,

ואם הוא קצין שיפוט בכיר - לפני קצין שיפוט בכיר אחר המוסמך לדון בה.

142.

(בוטל).

143. **תלונה שאין קצין שיפוט מוסמך לדון בה**

(תיקון התשל"ח)

(א) קצין שיפוט שהובאה לפניו תלונה על עבירה הנתונה לדין משמעתי והוא אינו מוסמך לדון בה, יעבירנה לקצין שיפוט המוסמך לדון בה.

(ב) קצין שיפוט שהובאה לפניו תלונה על עבירה שאינה נתונה לדין משמעותי, יעבירה לקצין שיפוט בכיר או לשוטר צבאי כאמור בסעיף 252(א)(3), הכל לפי הענין.

(ג) קצין שיפוט בכיר שהועברה אליו תלונה כאמור בסעיף קטן (ב) ומצא שהיא אינה נתונה לדין משמעותי, ימנה קצין בודק לבדיקת העבירה ויעביר את תוצאות הבדיקה לפרקליט צבאי, או יעביר את התלונה לשוטר צבאי כאמור בסעיף 252(א)(3).

144. סייג לסמכות לבטל תלונה

(תיקון התשל"ח)

קצין שיפוט לא יבטל תלונה לפי סעיף 141 אלא אם נוכח שאין מקום להאשמה או אם יש נסיבות אחרות המצדיקות, לדעתו, את ביטולה; ביטל קצין שיפוט תלונה כאמור - יפרט את נימוקיו לכך ויודיעם לממונים עליו, לפי פקודות הצבא.

145. דיון מחדש בתלונה שבוטלה

ביטול תלונה על-ידי קצין שיפוט לא תשמש מניעה לחזור ולדון בה, בהתאם לפקודות הצבא.

146. העברת דין

קצין שיפוט בכיר יכול להעביר לעצמו לדין משמעותי כל תלונה שקצין שיפוט אחר הנמנה עם יחידה הנתונה לפיקודו רשאי לדון בה, חוץ מתלונה שאותו קצין השיפוט האחר רשאי לדון בה בתוקף סמכותו על פי פסיקה (2) לסעיף 139.

147. סמכויות מפקדו של קצין שיפוט זוטר

(תיקון התשל"ח)

קצין שיפוט בכיר שאליו הועברה תלונה לפי סעיף 141(3), וקצין שיפוט בכיר שהעביר לעצמו תלונה לפי סעיף 146, יהיו לו כל הסמכויות הנתונות לקצין שיפוט בכיר, חוץ מן הסמכות להעביר את התלונה לקצין שיפוט בכיר אחר אם הגיעה אליו התלונה מקצין שיפוט בכיר.

148. זכות לבקש העברת הדין למפקד

(תיקון התשל"ח)

חייל שהועמד לדין משמעותי לפני קצין שיפוט זוטר, ישאלנו קצין השיפוט בתחילת הדיון אם ברצונו לעמוד לדין לפניו או לפני מפקדו של קצין השיפוט, שהוא קצין שיפוט בכיר; ביקש החייל לעמוד לדין לפני מפקדו של קצין השיפוט, יעביר קצין השיפוט את הדין כמבוקש.

149. זכות לבקש העברת הדין למפקד או לבית-דין צבאי

(תיקונים: התשל"ח, התשס"ט)

חייל שהועמד לדין משמעותי לפני קצין שיפוט בכיר שלא לפי בקשתו, ישאלנו קצין השיפוט בתחילת הדיון אם ברצונו לעמוד לדין לפניו או לפני מפקדו של קצין השיפוט או להישפט לפני בית-דין צבאי;

ביקש החייל שדינו יועבר למפקדו של קצין השיפוט, יעביר קצין השיפוט את הדין כמבוקש; ביקש החייל להישפט לפני בית דין צבאי, יעביר קצין השיפוט את התלונה לפרקליט צבאי.

(בוטל).

151. החזרת תלונה לדין משמעתי

[תיקונים: התשל"ח, התשס"ד, התשס"ד (מס' 5), התשס"ט]

- (א) הועברה תלונה לפרקליט צבאי לפי סעיף 149, וראה הפרקליט הצבאי כי העבירה נתונה וראויה לדין משמעתי, רשאי הוא להורות שהתלונה תידון בדין משמעתי על-ידי מפקדו של קצין השיפוט שאליו הוגשה בקשת הנאשם, או על-ידי קצין שיפוט בכיר אחר שקבע הפרקליט, ורשאי הוא לפעול כאמור בסעיף 280(1) או (2).
- (א1) פרקליט צבאי לא יורה כי תלונה תידון בדין משמעתי כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שניתנה לנאשם הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, לעניין בקשתו לפי סעיף 149 להישפט לפני בית דין צבאי.
- (ב) (בוטל).
- (ג) תלונה שהוחזרה לדין משמעתי לפי סעיף זה לא תועבר עוד.

152. סמכויות ענישה של קצין שיפוט זוטר

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ז]

קצין שיפוט זוטר יכול להטיל אחד העונשים האלה:

- (1) אתראה;
- (2) ריתוק למחנה או לאניה עד שבעה ימים;
- (3) קנס בסכום השווה לשכר יסוד חודשי של טוראי בשירות חובה כפי שהוא בשעת הטלת העונש, ואם הנידון הוא חייל בשירותחובה - בסכום השווה לחלק הששי משכר כאמור;
- (4) נזיפה;
- (5) מחבוש עד שבעה ימים.

153. סמכויות ענישה של קצין שיפוט בכיר

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ז, התשל"ח, התשל"ח (מס' 2), התשס"ד (מס' 5)]

(א) קצין שיפוט בכיר יכול להטיל אחד העונשים האלה:

- (1) אתראה;
  - (2) ריתוק למחנה או לאניה עד שלושים וחמישה יום;
  - (3) קנס בסכום השווה לסך שני שיעורים של שכר יסוד חודשי של טוראי בשירות חובה כפי שהוא בשעת הטלת העונש, ואם הנידון הוא חייל בשירות חובה - בסכום השווה לשליש משיעור אחד של שכר כאמור;
  - (4) נזיפה;
  - (5) נזיפה חמורה;
  - (6) מחבוש עד שלושים וחמישה יום;
  - (7) הורדה בדרגה אחת בתנאי שדרגת הנאשם אינה למעלה מדרגת סמל ראשון.
- (ב) (בוטל).

153א. פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה צבאי

[תיקונים: התשמ"ב (מס' 2), התשל"ג]

- (א) קצין מוסמך שהרשיע חייל בעבירה של אי קיום הוראות המחייבות בצבא, כאמור בסעיף 133, שהוגדרה בפקודות הצבא

כעבירת תנועה, או בעבירה לפי סעיף 136(ב)(1) או (3), רשאי, במקום כל עונש אחר או בנוסף עליו, לפסול אותו מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה צבאי לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים.

(ב) הקצין המוסמך רשאי לצוות בפסקו כי הפסילה תהיה כולה או מקצתה על תנאי; תקופת התנאי תיקבע בפסק, והיא לא תעלה על שנתיים מיום הפסק, ולגבי חייל בשירות חובה - על שנה מיום הפסק.

(ג) מי שנפסל על תנאי ייפסל בפועל אם תוך תקופת התנאי עבר אותה עבירה שעליה הורשע או אחת העבירות המפורטות בסעיף קטן (א), והורשע בשל העבירה הנוספת תוך התקופה האמורה או לאחריה.

(ד) מי שהוטל עליו עונש פסילה בשל העבירה הנוספת והופעל נגדו עונש פסילה על תנאי, ישא את תקופת הפסילה בזו אחר זו, זולת אם מי שהרשיעו בעבירה הנוספת הורה ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות.

(ה) הוראות סעיף 157(ב), (ו) ו-(ח) יחולו, בשינויים המחוייבים, לגבי עונש פסילה על תנאי לפי סעיף זה.

(ו) בכפוף לאמור בסעיף קטן (ד), משהוטל עונש פסילה כאמור בסעיף קטן (א), או הופעל עונש פסילה על תנאי כאמור בסעיף קטן (ג), תתחיל תקופת הפסילה ביום מתן הפסק.

(ז) בחישוב תקופת הפסילה לא יבואו במנין -

(1) תקופה שבה הופסק או עוכב ביצוע העונש על פי סעיף 162;

(2) התקופה שלפני המצאת רשיון הנהיגה הצבאי של הנידון לרשות שנקבעה לכך בפקודות הצבא;

(3) תקופה, תוך תקופת הפסילה, שבה נשא הנידון עונש מחבוש בשל העבירה שבגללה הוטלה הפסילה או הופעלה הפסילה על תנאי.

153. העדר מן השירות שלא ברשות ואיבוד קשר עם היחידה - סמכויות ענישה

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

(א) קצין שיפוט שהרשיע חייל בעבירה לפי סעיפים 94 או 94א, והטיל עליו עונש כאמור בסעיפים 152 או 153 שאינו קנס, רשאי להטיל עליו גם קנס כאמור בסעיפים אלה.

(ב) על אף הוראות סעיפים 152 ו-153, קצין שיפוט שהרשיע איש מילואים בעבירה לפי סעיפים 94 או 94א, רשאי להטיל עליו קנס בסכום השווה לסך ארבעה שיעורים של שכר יסוד חודשי של טוראי בשירות חובה, כפי שהוא בשעת הטלת הקנס.

154. מחבוש עקב קנס שלא שולם

(תיקון התשנ"ג)

קצין שיפוט שהטיל על חייל קנס שלא ניתן לגבותו בדרך של ניכוי לפי סעיף 497(א), רשאי, במעמד גזירת העונש, להטיל עליו מחבוש למקרה שהקנס, כולו או מקצתו, לא ישולם במועדו, ובלבד שתקופת המחבוש לא תעלה על התקופה שאותו קצין שיפוט היה רשאי להטיל על החייל.

155. חיוב בפיצויים

(תיקון התשל"ז)

(א) קצין שיפוט שהרשיע חייל בעבירה לפי חלק זה רשאי לחייבו, בנוסף לכל עונש, בתשלום פיצויים על הנזק שנגרם עקב העבירה, ואולם לא יחייב קצין שיפוט זוטר נאשם לשלם לפי סעיף זה סכום העולה על מחצית שכר יסוד חודשי של טוראי בשירות חובה כפי שהוא בשעת הטלת החיוב, וקצין שיפוט בכיר לא יחייב נאשם לשלם לפי סעיף זה סכום העולה על סך כל שלושה שיעורים של שכר כאמור.

(ב) חיוב בפיצויים לפי סעיף זה אינו פוטר מאחריות לנזקים לפי כל דין אחר.

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ח]

קצין שיפוט שהטיל על חייל מחבוש, רשאי לצוות בפסקו כי העונש יהיה, כולו או מקצתו, על תנאי, ויהיה תלוי ועומד לתקופה שנקבעה בפסק, ובלבד שלא תעלה על שנתיים מיום הפסק ולגבי חייל בשירות חובה - על שנה אחת מיום הפסק.

157. ביצוע העונש המותנה

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ח, התשמ"ב, התשמ"ז (מס' 2)]

(א) מי שנידון למחבוש על תנאי, לא ישא את ענשו אלא אם עבר תוך התקופה שנקבעה בפסק (להלן בחלק זה - תקופת התנאי) עבירה מסוג העבירה שעליה נענש ונמצא אשם על-ידי קצין שיפוט בשל עבירה כזאת (להלן בחלק זה - עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(ב) לא נקבעה בפסק תקופת התנאי, יראו כאילו נקבעה בו תקופת תנאי של תשעים יום.

(ג) הוטל מחבוש על תנאי על-ידי קצין שיפוט והנידון נמצא אשם בעבירה נוספת יצווה קצין השיפוט שדן בעבירה הנוספת על הפעלת העונש על תנאי.

(ד) מי שהופעל נגדו מחבוש על תנאי הרי, בכפוף להוראות סעיף 162, יתחיל הנידון לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המחבוש על תנאי.

(ה) קצין שיפוט שמצא נאשם אשם בעבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מחבוש, רשאי על אף האמור בסעיף קטן (ג) ובמקום לצוות על הפעלת המחבוש על תנאי להורות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה אחת, אם שוכנע קצין השיפוט שבנסיבות הענין לא יהיה זה צודק להפעיל את המחבוש על תנאי. לא ישתמש קצין השיפוט בסמכות לפי סעיף קטן זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת.

(ו) לא יטיל קצין שיפוט בשל עבירה נוספת עונש מחבוש שכולו על תנאי.

(ז) מי שהוטל עליו עונש מחבוש בשל העבירה הנוספת והופעל נגדו עונש מחבוש על תנאי, ישא את תקופת המחבוש בזו אחר זו זולת אם קצין השיפוט שמצא אותו אשם בשל העבירה הנוספת, הורה ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות; אולם תקופת המחבוש הרצופה אשר על הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על שבעים יום.

(ח) צו לפי סעיף קטן (ג) ניתן לערר בהתאם לסעיף 163.

158. סייגים לסמכות

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

הרמטכ"ל רשאי לקבוע בכתב, בדרך כלל או למקרה מסויים, סייגים לסמכויות הנתונות לקצין שיפוט, ומשנקבעו - רואים אותם כאילו נקבעו בחוק זה; קבע הרמטכ"ל סייגים כאמור, לענין סמכויות קציני השיפוט להטיל עונשי מחבוש, יביא את הדבר לידיעת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

159. סדרי הדין המשמעתי

[תיקון התשס"ד (מס' 5)]

קצין שיפוט לא ידון נאשם ולא יגבה עדויות אלא בפניו וכן לא יעיין בעדויות בכתב אלא אם כן ניתנה לנאשם הזדמנות לעיין בהם; בתחילת הדין יקרא בפניו את דברי התלונה, ולפני מתן הפסק יתן לו הזדמנות להשמיע את דברו.

(א) נערך הדיון המשמעתי על פי הוראת פרקליט, יחולו הוראות אלה:

- (1) הנאשם יהיה רשאי להגיש לקצין השיפוט חוות דעת מטעמו בקשר להוראת הפרקליט, לרבות חוות דעת שהוכנה בידי סניגור (בחלק זה - חוות דעת);
- (2) הוגשה חוות דעת מטעם הנאשם - רשאי הפרקליט הצבאי, בכפוף לפקודות הצבא, להעביר את התייחסותו לחוות הדעת לקצין השיפוט;
- (3) הועברה התייחסות הפרקליט הצבאי כאמור בפסקה (2) לקצין השיפוט - רשאי הנאשם להגיש לקצין השיפוט התייחסות נוספת מטעמו, לרבות התייחסות שהוכנה בידי סניגור, בקשר להבהרת ענין שהתעורר בהתייחסותו של הפרקליט הצבאי.

(ב) בפקודות הצבא ייקבעו כללים לענין הגשת חוות דעת והתייחסויות לקצין השיפוט כאמור בסעיף קטן (א); בחלק זה, "הוראת פרקליט" - הוראה של פרקליט צבאי או של הפרקליט הצבאי הראשי, כי תלונה תידון בדיון משמעתי כאמור בסעיפים 280(3), 281(3) או 282.

160. פסק בדין משמעתי

תם הדיון ולא החליט קצין השיפוט לבטל את התלונה, יפסוק בה, ואם נמצא הנאשם אשם - יקבע את ענשו.

161. אי-תחולת דיני הראיות

קצין שיפוט לא יהיה כפוף לדיני הראיות, ויפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר לביורר התלונה; והוא, כשאין בחוק זה או בפקודות הצבא הוראה אחרת בענין זה.

162. עיכוב או הפסקה של ביצוע העונש בדין משמעתי

(תיקונים: התשל"ח, התשנ"ד)

- (א) לא יעוכב ולא יופסק ביצועו של עונש שאינו על תנאי שהוטל בדין משמעתי, אלא אם הורה על כך קצין השיפוט שפסק את העונש או שאישר אותו בערר, מחמת פעולה קרבית או הפלגת כלי שיט או מחמת סיבה אחרת שנקבעה בפקודות הצבא, או אם הוגש ערר לפי סעיף 163; ובלבד שתקופת ההפסקה או העיכוב שתיקבע בהוראה כאמור לא תעלה על תשעים יום מיום ההפסקה או העיכוב, או עד להחלטה בערר, ובתום התקופה יבוצע העונש או יחודש ביצועו, לפי הענין.
- (ב) נבצר מקצין שיפוט כאמור, מכל סיבה שהיא, לדון בענין עיכוב ביצועו של העונש או בענין הפסקתו, רשאי קצין שיפוט, שהוא מפקדו של הנידון, להורות כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) חלפה הסיבה לעיכוב או להפסקה לפני תום התקופה שנקבעה בהוראה, יורה מיד קצין שיפוט שהוא מפקדו של הנידון או קצין השיפוט שנתן את ההוראה או קצין השיפוט שדן בערר, הכל לפי הענין, על הביצוע או על חידוש הביצוע.
- (ד) עוכב או הופסק שלא כדין ביצועו של עונש, תנוכה תקופת העיכוב או ההפסקה שלא כדין מתקופת העונש.

162.א. נשיאת עונש מחבוש

(תיקון התשכ"ד)

מי שנידון בדין משמעתי למחבוש ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למחבוש, ישא את הענשים יחד, והוא כשקצין השיפוט, אשר הטיל את העונש השני, לא הורה שהנידון ישא כולם או מקצתם בזה אחר זה; אולם תקופת המחבוש הרצופה אשר על הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על שבעים יום.

162.ב. עונש מחבוש שהוטל על אסיר

(תיקון התשל"ח)

קצין שיפוט שהטיל על חייל מחבוש, והחייל נושא אותו זמן עונש מאסר, רשאי לצוות בפסקו כי הנידון ישא את המחבוש מיום שחרורו מן המאסר, ובלבד שאם נידון למחבוש כאמור יותר מפעם אחת, לא יעלה סך כל תקופת המחבוש אשר על הנידון לשאת על שבעים יום.

162.ג. נידון שהיה במעצר

(תיקון התשל"ח)

מי שקצין שיפוט דן אותו למחבוש או לריתוק למחנה או לאניה, תיחשב בכלל תקופת המחבוש כל תקופה שבה היה עצור בשל העבירה שעליה עמד לדין לפני קצין השיפוט, ובכלל תקופת הריתוק - כל תקופה שבה היה מוחזק במעצר או במעצר פתוח בשל העבירה האמורה.

163. ערר על פסק

[תיקונים: התשמ"ב, התשס"ד (מס' 5)]

(א) חייל שהוטל עליו עונש בדין משמעתי רשאי, תוך שלושה ימים מיום מתן הפסק, להגיש עליו ערר לפני קצין שיפוט בכיר בדרך שנקבעה בפקודות הצבא; נערך הדיון המשמעתי על פי הוראת פרקליט, יהיה המועד להגשת הערר חמישה עשר ימים מיום מתן הפסק.

(א1) קצין שיפוט שהטיל על חייל עונש בדין משמעתי, יודיע לחייל על זכותו להגיש ערר ועל המועד להגשתו, כאמור בסעיף קטן (א).

(ב) בערר כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לערור גם על חיוב בתשלום פיצויים שהוטל על פי סעיף 155.

(ב1) נערך הדיון המשמעתי על פי הוראת פרקליט, וזוכה החייל הנאשם, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי, אם סבר כי יש ראיות מספיקות להוכחת אשמתו של החייל הנאשם, להגיש, בתוך חמישה עשר ימים מיום שהובא לידיעתו הפסק, ערר לפני קצין שיפוט בכיר בדרך שנקבעה בפקודות הצבא; הוגש ערר כאמור על ידי הפרקליט הצבאי הראשי, יחולו הוראות סעיף 159א, בשינויים המחויבים.

(ג) קצין השיפוט רשאי לדון בערר אף אם הוגש לאחר המועד, אם יש לדעתו טעמים המצדיקים זאת.

(ד) קצין השיפוט הדן בערר לפי סעיף זה לא יגבה עדויות אלא בפני החייל הנאשם ולא יענין בעדויות בכתב, אלא אם כן ניתנה לחייל הנאשם הזדמנות לעיין בהן.

164.

(בוטל).

165. סמכויות קצין שיפוט הדן בערר

[תיקון התשס"ד (מס' 5)]

קצין שיפוט הדן בערר רשאי לעשות אחד מאלה:

(1) לגבי כל ערר - לדחות את הערר;

(2) לגבי ערר של הנידון -

(א) לקבל את הערר ולזכות את הנידון;

(ב) להקל בעונש; היה הערר גם על חיוב בפיצויים - לבטל את החיוב או להקטין את שיעור הפיצויים;

(ג) להחמיר בעונש בתחום סמכותו כקצין שיפוט, ובלבד שלא יחמיר בעונש כל עוד לא נתן לנידון הזדמנות להשמיע את דברו;
(3) לגבי ערר של הפרקליט הצבאי הראשי - לבטל את הזיכוי, להרשיע את החייל הנאשם ולהטיל עליו עונש, ובלבד שלא יעשה כן כל עוד לא נתן לחייל הנאשם הזדמנות להשמיע את דברו.

166. עונש שהוחל בביצועו לפני הערר

עונש שהוחל בביצועו על פי פסק שעררו עליו והוא אושר בערר, רואים כאילו התחיל ביצועו על פי הפסק שניתן בערר.

167. סמכויות הרמטכ"ל להמתיק עונש

(תיקון התשל"ח)

עונש שהוטל בדין משמעתי, רשאי הרמטכ"ל לבטלו או להקל בו על-ידי הפחתתו או החלפתו בעונש קל ממנו.

167א. ביטול חיוב בפיצויים

(תיקון התשכ"ד)

חייב חייל בתשלום פיצויים למדינה, על פי סעיף 155, רשאי הרמטכ"ל לבטל את החיוב בפיצויים או להקטין את שיעורם.

167ב. חייל שהועמד לדין משמעתי לפני הרמטכ"ל

[תיקון התשס"ד (מס' 5)]

(א) חייל שהועמד לדין משמעתי לפני הרמטכ"ל, לא יוכל לבקש העברת דינו לקצין שיפוט אחר לפי סעיף 149 ולא יחולו לגביו הוראות סעיף 163.

(ב) חייל כאמור בסעיף קטן (א), שהוטל עליו עונש בדין משמעתי רשאי, בתוך שלושה ימים מיום מתן הפסק, להגיש לרמטכ"ל בקשה לעיון חוזר, בדרך שנקבעה בפקודות הצבא; הרמטכ"ל יודיע לחייל על זכותו כאמור.

(ג) הרמטכ"ל רשאי לקיים עיון חוזר בהחלטתו, אף אם הבקשה לכך הוגשה לאחר המועד, אם יש לדעתו טעמים המצדיקים זאת.

(ד) סמכויותיו של הרמטכ"ל בעיון החוזר יהיו כסמכויות קצין שיפוט שדן בערר, כאמור בסעיף 165(1) ו-2.

168. סמכויות הפרקליט הצבאי הראשי ופרקליט צבאי לבטל, לאשר בדיעבד או לשנות פסק או עונש

[תיקונים: התשל"ח, התשמ"ב (מס' 2), התשס"ד (מס' 5), התשס"ו]

(א) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי יבטל פסק שניתן בדין משמעתי, אם נוכח שהנאשם אינו נושא באחריות לעבירה שבה הורשע.

(ב) הפרקליט הצבאי הראשי רשאי לבטל פסק שניתן בדין משמעתי אם סבר כי קיים חשש של ממש לעיוות דין אם לא יעשה כן, לרבות בשל כך שהדיון המשמעתי התנהל באופן הפוגע בסדרי הדין שנקבעו בחוק זה או בהוראה על פיו.

(ג) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי רשאים לבטל פסק שניתן בדין משמעתי אם לדעתם ארע אחד מאלה:

(1) קצין השיפוט לא היה מוסמך לדון בעבירה;

(2) קצין השיפוט לא היה מוסמך לדון את הנאשם.

(ג1) ניתן פסק בדין משמעתי וקצין השיפוט לא היה מוסמך לדון בעבירה או לדון את הנאשם כאמור בסעיף קטן (ג)(1) או

(2), רשאי הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי לאשר את הפסק בדיעבד, ובלבד שהיה רשאי להורות מראש לקצין

השיפוט לדון בעבירה או לדון את הנאשם, לפי הענין; אישר הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי את הפסק כאמור, יראו

את הפסק כפסק שניתן בסמכות מיום שניתן.

(ד) הפרקליט הצבאי הראשי רשאי -

(1) להמיר כל עונש שהוטל בדין משמעתי, אשר קצין השיפוט לא היה מוסמך להטיל, בעונש שקצין השיפוט היה מוסמך להטיל;

(2) לבטל כל חלק מעונש או מחיוב בפיצויים אם קצין השיפוט חרג מסמכותו בהטילו אותו;

(3) לבטל את העונש או חיוב בפיצויים, אם קצין השיפוט חרג מסמכותו בהטילו אותו, ואם מצא זאת לנכון - להחזיר את הדיון לקצין השיפוט כדי שישקול מחדש את העונש;

(4) להחזיר את הדיון המשמעתי לקצין השיפוט לשם הטלת עונש, אם קצין השיפוט הרשיע את הנאשם אך לא הטיל עליו עונש;

(5) לצוות על הפעלת עונש על תנאי, אם קצין השיפוט לא הפעילו כאשר היה עליו לעשות כן;

(6) לתקן תקופת תנאי, בפסק שהוטל בו עונש על תנאי, אם קצין השיפוט חרג מסמכותו בקביעת התקופה;

(7) אם נוכח שקצין שיפוט הורה שלא כדין להפעיל עונש על תנאי - לבטל את ההוראה, ואם הנידון נשא את העונש או כל חלק ממנו על פי ההוראה - גם לקבוע שיראו אותו כאילו נשא את העונש כולו;

(8) לבטל הוראת קצין שיפוט שהנידון ישא ענשים בזה אחר זה, כאשר העבירות שהנידון הורשע בהן נעברו בענין אחר.

(ה) הפרקליט הצבאי הראשי יבטל כל הוראה שניתנה בדין משמעתי, אשר אינה עונש, ורשאי הוא להמירה בעונש שקצין השיפוט היה מוסמך להטיל.

(ו) הוראות סעיף זה יחולו גם על פסק של קצין שיפוט בכיר בערר.

(ז) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי רשאי לשמוע את החייל שנידון, את קצין השיפוט וכל אדם אחר, בטרם יחליט לפי סעיף זה.

(1ז) הפרקליט הצבאי הראשי רשאי לעכב, לתקופה שלא תעלה על 7 ימים מיום מתן הפסק, ופרקליט צבאי רשאי לעכב, לתקופה שלא תעלה על 4 ימים מיום מתן הפסק, ביצועו של עונש שאינו על תנאי שהוטל בדין משמעתי, לשם ביורר הנסיבות הדרושות להפעלת סמכות מסמכותיותו לפי סעיף זה.

(ח) בוטל פסק לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), רשאי מי שביטל אותו להורות על העמדתו של החייל שנית לדין משמעתי; ריצה החייל עונש לפי פסק שבוטל והורשע בדיון חוזר, יובא בחשבון העונש שהחייל ריצה, בהתאם לכללים הבאים:

(1) ענשים של ריתוק ושל מחבוש, לרבות מחבוש על תנאי שהופעל, ייחשבו יום כנגד יום;

(2) סכום כסף שנגבה מהחייל כקנס או כפיצויים יוחזר לו, אולם אם הוטל עליו אחד מאלה בדיון החוזר, יובא בחשבון הסכום שכבר נגבה.

169. אין אחריות משמעתי פעמיים

(תיקון התשל"ח)

חייל שהובא לדין משמעתי על מעשה פלוני וחוייב או זוכה, לא יובא שנית לדין משמעתי על אותו מעשה, אלא אם הורה כך הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי לפי סעיף 168(ח).

170. התיישנות

לא יובא חייל לדין משמעתי אם עברו שלוש שנים מיום ביצוע העבירה, ופסק שניתן בדין משמעתי לא יבוצע אם עברו שלוש שנים מיום נתינתו.

170א. דיון משמעתי בעבירות תעבורה

על אף האמור בסעיף 170, עברה שנה מיום שבוצעה עבירה לפי תקנות על פי פקודת התעבורה, כאמור בסעיף 136(ב) (3), שלא גרמה לתאונת דרכים שבה נפגע אדם או ניזוק רכוש, לא יועמד חייל לדין משמעתי, אלא אם כן, בתוך אותה תקופה התקיים אחד מאלה:

- (1) הוגשה נגד החייל תלונה לגבי אותה עבירה והוא ידע על כך;
- (2) החייל הזמין לחקירה בקשר עם ביצוע העבירה;
- (3) ניתנה לחייל הודעה על ביצוע העבירה;

ואולם אם הוכיח החייל החשוד בעבירה כי לא חלה עליו אחריות לעבירה לפי סעיף 27ב לפקודת התעבורה, ניתן להעמיד לדין משמעתי את מי שנהג ברכב, אם לא עברו שנתיים מיום ביצוע העבירה.

171. דין משמעתי ושפיטה

(תיקונים: התשכ"ד, התשס"ד)

(א) מי שנשפט על מעשה פלוני בבית-דין צבאי או בכל בית-משפט אחר לא יובא עליו לדין משמעתי.
(ב) אין רואים פסק-דין משמעתי כמעשה בית-דין לגבי בית-דין צבאי או כל בית-משפט אחר, אולם לא יובא אדם לדין לפני בית-דין צבאי על מעשה שנידון עליו בדין משמעתי, אלא על פי הוראה בכתב של הפרקליט הצבאי הראשי, ולא יובא לדין על מעשה כאמור לפני בית-משפט אחר אלא בהסכמת פרקליט המדינה.

172. שפיטה מבטלת פסק-דין משמעתי

מעשה שנפסק עליו בדין משמעתי והובא עליו הנאשם לדין לפני בית-דין צבאי או לפני כל בית-משפט אחר - הפסק בדין המשמעתי בטל.

173. דין חייל לשעבר

(תיקונים: התשל"ח, התשנ"ג)

(א) מי שעבר עבירה בהיותו נמנה עם הכוחות הסדירים של הצבא, ואחר ביצוע העבירה חדל, לחלוטין או לשעה, מהיות נמנה כך, לא יידון בדין משמעתי, אלא אם הובא לדין משמעתי תוך מאה ושמונים יום מהיום שבו חדל, כאמור, מהיות נמנה עם הכוחות הסדירים, ובשעת הדיון היה איש מילואים או נמנה שוב עם הכוחות הסדירים.
(ב) הבאה לדין משמעתי לפי סעיף קטן (א) לאחר שחלפו תשעים יום מהיום שבו חדל אותו אדם, כאמור, מהיות נמנה עם הכוחות הסדירים, טעונה הסכמת פרקליט צבאי.

174. דין משמעתי של איש מילואים בשירות

(תיקון התשכ"ד)

לא יידון איש מילואים בדין משמעתי על עבירה שעבר כשהוא בשירות, אלא אם הובא לדין משמעתי לא יאוחר מאשר תוך שלושה חדשים מגמר השירות שבו עבר את העבירה.

175. דין משמעתי של איש במילואים שלא בשירות

(תיקון התשכ"ד)

לא יידון איש מילואים בדין משמעתי על עבירה שעבר שלא בשירות, אלא אם הובא לדין משמעתי עליה לא יאוחר מאשר תוך

176. דין משמעת ריק בשירות

לא יידון איש מילואים בדין משמעת אלא כשהוא בשירות ולפני מפקד שגם הוא בשירות.

חלק ג' - עבירות של ברירת דיון

176א. - 176.

(בוטלו).

חלק ד' - המוסדות המשפטיים

פרק ראשון: המנגנון המשפטי

177. מינוי פרקליט צבאי ראשי וסגנו, פרקליטים צבאיים וסגניהם

[תיקונים: התשנ"ד, התשס"ד (מס' 2)]

(א) שר הבטחון, על פי המלצת הרמטכ"ל, ימנה פרקליט צבאי ראשי שהוא פרקליט צבאי ובעל נסיון משפטי של שבע שנים לפחות.

(ב) הרמטכ"ל, על פי המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, ימנה סגן לפרקליט הצבאי הראשי שהוא פרקליט צבאי ובעל נסיון משפטי של שבע שנים לפחות.

(ג) הרמטכ"ל, על פי המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, ימנה פרקליטים צבאיים שהם קצינים בעלי נסיון משפטי של ארבע שנים לפחות.

(ד) הרמטכ"ל או מי שהוא הסמיך לכך, ימנה, על פי המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, סגנים לפרקליטים צבאיים שהם קצינים בעלי נסיון משפטי של ארבע שנים לפחות.

178. סמכויות הפרקליט הצבאי הראשי

(תיקון התשמ"ו)

הפרקליט הצבאי הראשי -

(1) הוא יועצו של הרמטכ"ל ושל שאר שלטונות הצבא בכל עניני חוק ומשפט;

(2) מפקח על השלטת המשפט בצבא, למעט פיקוח על בתי הדין הצבאיים והנהלתם;

(3) מפקח פיקוח משפטי על הדיון המשמעותי;

(4) רשאי לצוות על עריכת חקירה מוקדמת בכל מקרה שלדעתו נעברה עבירה שבית-דין צבאי מוסמך לדון בה;

(5) ימלא כל תפקיד אחר המוטל עליו לפי כל דין ולפי פקודות הצבא;

בכל אלה ייעזר בפרקליטים הצבאיים, בתובע הצבאי הראשי, בסניגור הצבאי הראשי ובשאר הקצינים בעלי הכשרה משפטית.

178א. סמכויות הפרקליט הצבאי הראשי - לסגנו

[תיקונים: התשנ"ח (מס' 2), התשס"ד (מס' 5)]

(א) נתפנה מקומו של הפרקליט הצבאי הראשי וכל עוד הפרקליט הצבאי הראשי החדש לא התחיל לכהן, או נעדר הפרקליט הצבאי הראשי מהארץ או נבצר ממנו זמנית למלא תפקידו, ימלא סגנו את התפקידים המוטלים על הפרקליט הצבאי הראשי,

וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.

(ב) הפרקליט הצבאי הראשי רשאי לאצול לסגנו מסמכויותיו לפי סעיפים 1 - הגדרת קצין מוסמך, 163(ב), 168, 169, 215, 238(ב), 241, 252, 279, 282, 282א, 308 443(א) ו-512 לחוק זה, כולן או מקצתן.

179. סמכויות פרקליט צבאי

פרקליט צבאי ימלא כל תפקיד המוטל עליו לפי כל דין ולפי פקודות הצבא, וכשהוא ממלא את תפקידו במחוז שיפוטי מסויים יהיה גם יועצו של מפקד אותו מחוז בכל עניני חוק ומשפט.

179א. העברה ואצילה של סמכויות פרקליט צבאי לסגן פרקליט צבאי

[תיקונים: התשס"ד (מס' 2), התשס"ה]

(א) נתפנה מקום של פרקליט צבאי וכל עוד פרקליט צבאי חדש לא התחיל לכהן, או נעדר פרקליט צבאי מהארץ או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימלא סגנו את התפקידים המוטלים על הפרקליט הצבאי, וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.

(ב) פרקליט צבאי רשאי לאצול לסגן פרקליט צבאי מהסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק, כולן או מקצתן.

180.

(בוטל).

181. תובעים צבאיים

(תיקון התשמ"ו)

(א) הרמטכ"ל, או מי שהוסמך לכך על ידיו, ימנה, בהמלצתו של הפרקליט הצבאי הראשי, קצינים בעלי הכשרה משפטית לתפקיד תובע צבאי; את אחד מהם, שהוא בעל נסיון משפטי של ארבע שנים לפחות, ימנה תובע צבאי ראשי.

(ב) תובע צבאי יערוך ויגיש כתבי אישום וכתבי ערעור לפי חוק זה, ילמד קטיגוריה לפני בתי הדין הצבאיים ולפני שופטים-חוקרים וימלא כל תפקיד אחר שיוטל עליו לפי כל דין ולפי פקודות הצבא.

182. סניגורים צבאיים

סימן א' - הוראות כלליות

(תיקון התשמ"ו)

הרמטכ"ל, בהמלצתו של הפרקליט הצבאי הראשי, ימנה קצינים בעלי הכשרה משפטית להיות סניגורים בבתי הדין הצבאיים (להלן - סניגורים צבאיים); את אחד מהם, שהוא בעל נסיון משפטי של ארבע שנים לפחות ימנה סניגור צבאי ראשי.

פרק שני: בתי הדין הצבאיים

סימן א' - הוראות כלליות

183. בתי-הדין הצבאיים

(תיקון התשל"ה)

אלה בתי הדין הצבאיים לענין חוק זה:

(1) בית הדין של ערכאה ראשונה:

- (א) בית-דין צבאי מחוזי,
- (ב) בית-דין צבאי ימי,
- (ג) בית-דין צבאי מיוחד,
- (ד) בית-דין שדה,
- (ה) בית-דין צבאי לתעבורה;
- (2) בית הדין הצבאי לערעורים.

184. אי-תלות של שופטים

בעניני שפיטה - אין על שופט צבאי מרות זולת מרותו של הדין ואין הוא נתון למרות כל שהיא של מפקדיו.

סימן ב' - שופטים צבאיים-משפטיים של בתי הדין הצבאיים

סימן ב' - שופטים צבאיים-משפטיים של בתי הדין הצבאיים

185. כשירות

(תיקון התשמ"ו)

(א) קצין הנמנה עם הכוחות הסדירים של הצבא כשיר להתמנות שופט צבאי-משפטי כמפורט להלן אם הוא בעל נסיון משפטי של מספר שנים כמצויין לצדו:

(1) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, המשנה לנשיא ושופט צבאי-משפטי של בית הדין האמור - שבע שנים;

(2) נשיא בית דין צבאי מחוזי או מיוחד, סגן נשיא ושופט צבאי-משפטי של בית דין כאמור - חמש שנים;

(3) שופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי לתעבורה (להלן - שופט תעבורה) - שלוש שנים.

(ב) חייל הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא ונתמנה שופט על פי חוק בתי המשפט, או על פי חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 - (להלן - חוק בית הדין לעבודה), כשיר להתמנות שופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי ולשבת בדין שעה שהוא בשירות מילואים, אם הוא בעל נסיון משפטי כאמור בסעיף קטן (א); ואולם חייל כאמור לא יתמנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים, למשנהו, לנשיא בית דין צבאי מחוזי או מיוחד או לסגן נשיא.

(ג) שופטים צבאיים-משפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים יתמנו על פי הוראות סעיף 186, ובלבד שועדת הבחירה לא תבחר קצין שלא כיהן קודם לכן כשופט צבאי-משפטי, אלא לאחר ששוכנעה שעסק בצבא בעיסוק משפטי העושה אותו מתאים לתפקיד זה.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1), רשאית ועדת הבחירה לפי סעיף 186, אם ראתה שאין בקרב הכוחות הסדירים של הצבא קצין בעל נסיון משפטי המתאים לתפקיד נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, להציע - ברוב של ששה מבין חבריה - כי יתמנה לתפקיד קצין מתאים שהוא בעל הכשרה משפטית.

186. דרך המינוי

(תיקון התשמ"ו)

(א) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים ושאר השופטים הצבאיים-המשפטיים יתמנו בידי נשיא המדינה לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים צבאיים משפטיים (להלן - ועדת הבחירה); ועדת הבחירה תציין את ערכאת בית הדין שאליה נבחר המועמד או את בחירתו לשופט תעבורה.

(ב) שופט צבאי-משפטי הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא, כאמור בסעיף 185(ב), יתמנה בידי נשיא המדינה, לפי הצעת שר הבטחון ושר המשפטים כאחד, לשופט צבאי-משפטי לכל ערכאה שהיא, או לשופט תעבורה.

(תיקון התשמ"ו)

- (א) ועדת הבחירה תהיה של תשעה חברים שהם:
- (1) שר הבטחון, והוא יהיה יושב ראש הועדה;
  - (2) שר המשפטים;
  - (3) נשיא בית המשפט העליון;
  - (4) שופט בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו;
  - (5) נציג לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין;
  - (6) הרמטכ"ל;
  - (7) ראש אגף כוח אדם במטה הכללי של הצבא;
  - (8) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים;
  - (9) שופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים שיקבע נשיאו.
- (ב) ועדת הבחירה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת משבעה.
- (ג) אלה רשאים להציע מועמדים לכהונת שופט צבאי-משפטי:
- (1) שר הבטחון;
  - (2) הרמטכ"ל;
  - (3) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים;
  - (4) שלושה חברי ועדת הבחירה כאחד.
- (ד) החלטת ועדת הבחירה בדבר מינויו של שופט צבאי-משפטי תתקבל ברוב קולות חבריה שהשתתפו בהצבעה.
- (ה) ועדת הבחירה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה.

187א. סייג למינוי שופט

(תיקון התשנ"א)

ועדת הבחירה לא תציע מינוי של שופט צבאי-משפטי, אם המועמד הורשע בעבירה פלילית שיש בה, בניסבות הענין, משום קלון.

187ב. הצבעה בוועדת הבחירה

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

חבר ועדת הבחירה יצביע על פי שיקול דעתו, ולא יהיה מחויב להחלטות הגוף שמטעמו הוא חבר בוועדה.

187ג. שופט עמית

(תיקון התשס"ו)

(א) הרמטכ"ל רשאי, לפי הצעת נשיא בית הדין הצבאי לערעורים ובהסכמת המועמד, למנות מי שכיהן כשופט צבאי-משפטי, והפסיק לכהן בשל יציאתו לקצבה או פרישתו מהכוחות הסדירים של הצבא או מכהונתו כשופט לפי חוק בתי המשפט או לפי חוק בית הדין לעבודה, לכהן כשופט צבאי-משפטי עמית בבית הדין הצבאי לערעורים או בבית הדין הצבאי המיוחד (בסימן זה - שופט עמית); ואולם לא יתמנה ולא יכהן כשופט עמית -

- (1) מי שגילו עולה על שבעים וחמש שנים;

(2) מי שעסק בפעולות שנתייחדו לעורך דין לפי חוק לשכת עורכי הדין, לאחר שיצא לקצבה או פרש.

(ב) שופט עמית לא יתמנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים, למשנהו, לנשיא בית דין צבאי מיוחד או לסגן נשיא.

(ג) שופט עמית יכהן כשופט צבאי-משפטי בבית דין שדרגתו אינה גבוהה מדרגת בית הדין שבו כיהן כשופט צבאי-משפטי לפני שיצא לקצבה או פרש.

(ד) שופט עמית ישב בדין רק שעה שהוא בשירות מילואים.

(ה) באין הוראה אחרת בחוק זה, יראו שופט עמית כשופט צבאי-משפטי הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא, לכל דבר וענין.

(ו) שופט עמית ישב בדין במקרים שנשיא בית הדין הצבאי לערעורים או נשיא בית הדין הצבאי המיוחד, לפי הענין, החליט על כך.

188. מינוי נשיאים, משנה וסגנים

(תיקון התשמ"ו)

(א) המשנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים יתמנה בידי שר הבטחון, בהמלצת הרמטכ"ל, מקרב השופטים הצבאיים-המשפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים; נשיא בית הדין הצבאי המיוחד וסגנו וכן נשיא בית דין צבאי מחוזי וסגנו יתמנו בידי הרמטכ"ל, בהמלצת נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, מקרב השופטים הצבאיים-המשפטיים של בית הדין של אותה דרגה.

(ב) יכול ששופט צבאי-משפטי אחד יתמנה לנשיא של יותר מבית דין צבאי מחוזי אחד וכן לנשיא גם לבתי דין כאמור וגם לבית הדין הצבאי המיוחד.

(ג) יכול ששופט צבאי-משפטי אחד יתמנה לסגן של מספר נשיאים של בתי דין צבאיים מחוזיים וכן לסגן נשיא בית הדין הצבאי המיוחד.

189. סמכויות נשיא בית דין למשנה או לסגן

(תיקון התשמ"ו)

(א) נתפנה מקומו של נשיא בית דין צבאי וכל עוד הנשיא החדש לא התחיל לכהן, או נעדר הנשיא מהארץ או נבצר ממנו זמנית למלא תפקידו, ימלא משנהו או סגנו, לפי הענין, את התפקידים המוטלים על הנשיא וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.

(ב) נבצר מנשיא בית דין צבאי וממשנהו או סגנו, לפי הענין, למלא תפקידיהם, יכהן כממלא מקום הנשיא הותיק שבשופטים הצבאיים-המשפטיים של בית הדין, ומבין בעלי ותק שווה - המבוגר שבהם.

(ג) נשיא בית דין צבאי רשאי לאצול מסמכויותיו למשנהו או לסגנו, לפי הענין.

190. הצהרת אמונים

(תיקונים: התשמ"ו, התשס"ו)

מי שנתמנה שופט צבאי-משפטי, למעט מי שנתמנה שופט לפי חוק בתי המשפט או לפי חוק בית הדין לעבודה ולמעט מי שנתמנה שופט עמית, יצהיר הצהרת אמונים לפני נשיא המדינה: ואלה דברי ההצהרה:

"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, לשפוט משפט צדק, לא להטות משפט ולא להכיר פנים".

192. תקופת המינוי

[תיקונים: התשמ"ו, התשס"ד (מס' 3)]

(א) מינוי לאחת הכהונות המנויות בסעיף 185 יהיה מינוי של קבע לתקופות אלה:

- (1) חמש שנים - לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים; על פי המלצה של ועדת הבחירה, ניתן להאריך תקופה זו פעם אחת לתקופה נוספת של עד חמש שנים;
- (2) עשר שנים - למשנהו של נשיא בית הדין הצבאי לערעורים ולשופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים;
- (3) שבע שנים - לנשיא בית דין צבאי מחוזי או מיוחד;
- (4) חמש שנים - לכל שופט צבאי-משפטי אחר.

(ב) (בוטל).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) תסתיים כהונתו של שופט צבאי-משפטי, למעט נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, בהגיעו לגיל חמישים וחמש.

(ד) ועדת הבחירה רשאית להמליץ על הארכת הכהונה של שופט צבאי-משפטי לתקופה או לתקופות נוספות כאמור בסעיף קטן (א), ובלבד שבכל מקרה תסתיים הכהונה של שופט כאמור בהגיעו לגיל חמישים וחמש.

192א. מינוי לכהונה בפועל

[תיקונים: התשמ"ו, התשנ"ח (מס' 2)]

(א) הרמטכ"ל, בהמלצת נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, רשאי למנות לכהונה בפועל, בהסכמת המועמד -

- (1) את המשנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים או שופט צבאי-משפטי של בית הדין האמור - לנשיא או לשופט של בית דין צבאי מחוזי או של בית הדין הצבאי המיוחד;
- (2) נשיא, סגן נשיא או שופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי מחוזי או של בית הדין הצבאי המיוחד - לשופט של בית הדין הצבאי לערעורים.

(ב) כהונה בפועל לפי סעיף זה, ברציפות או לסירוגין, לא תהיה למשך יותר משנה אחת מתוך תקופה של שלוש שנים.

(ג) מי שנתמנה לכהונה בפועל לפי סעיף זה, רשאי לדון גם בענין הנתון לסמכות בית הדין הצבאי שבו הוא מכהן דרך קבע, ובלבד שלא ידון באותו ענין בשתי הערכאות.

192ב. סמכות לסיים דיון

(תיקון התשמ"ו)

שופט צבאי-משפטי שכהונתו נסתיימה לאחר שהתחיל בדיון, יהיה מוסמך להמשיך בו כדי לסיימו תוך שלושה חדשים מיום סיום כהונתו; הוראה זו לא תחול על מי שכהונתו נסתיימה בעקבות החלטה של בית הדין המשמעתי או של ועדת הבחירה כאמור בסעיף 192ג.

192ג. הפסקת כהונה

[תיקונים: התשמ"ו, התשס"ד (מס' 3)]

לא תיפסק כהונתו של שופט צבאי-משפטי שלא בהסכמתו ולא יופסק שירותו בצבא שלא בהסכמתו, לפני תום התקופות הנקובות בסעיף 192, אלא באחד מאלה:

- (1) על פי החלטה של בית הדין המשמעתי;
- (2) משקבעה ועדת הבחירה, על יסוד חוות דעת רפואית לפי כללים שהיא קבעה, שמחמת מצב בריאותו נבצר ממנו להמשיך במילוי תפקידו;
- (3) על פי החלטת ועדת הבחירה שהציע יושב ראש הועדה או נשיא בית הדין הצבאי לערעורים ושנתקבלה ברוב של שבעה חברים לפחות.

192ד. בית דין משמעתי

(תיקון התשמ"ו)

- (א) שופט צבאי-משפטי יהא נתון לשיפוטו של בית דין משמעתי.
- (ב) בית הדין המשמעתי יהיה של חמישה והם: שלושה שופטים של בית המשפט העליון שמינה נשיאו ושני שופטים צבאיים-משפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים שמינה נשיאו; נשיא בית המשפט העליון ימנה את אחד משופטי בית המשפט העליון להיות אב בית הדין המשמעתי.
- (ג) שר הבטחון רשאי להגיש לבית הדין המשמעתי קובלנה על שופט צבאי-משפטי בשל אחת מאלה:
- (1) השופט נהג שלא כהלכה במילוי תפקידו;
  - (2) השופט התנהג באופן שאינו הולם את מעמדו של שופט בישראל או של קצין בצבא;
  - (3) השופט הורשע בעבירה שבנסיבות הענין יש בה משום קלון;
  - (4) ועדת הבחירה מצאה שהשופט השיג את מינויו שלא כדין.
- (ד) בבירור הקובלנה יהיו לבית הדין המשמעתי כל הסמכויות שיש לבית דין צבאי מחוזי לפי חוק זה.
- (ה) ואלה אמצעי המשמעת שבית הדין המשמעתי מוסמך להטיל:
- (1) הערה;
  - (2) התראה;
  - (3) נזיפה;
  - (4) העברה מן הכהונה;
  - (5) העברה מן הכהונה תוך הפסקת השירות בצבא, בין בתשלום קיצבה ובין בשלילתה, כולה או מקצתה.
- (ו) בית הדין המשמעתי ימסור את החלטתו לשר הבטחון.

192ה. דין משמעתי או פלילי

(תיקון התשמ"ו)

- (א) שופט צבאי-משפטי לא יהא נתון לדין משמעתי לפי חלק ג'.
- (ב) לא תיפתח חקירה פלילית נגד שופט צבאי-משפטי על פי חוק זה ולא יוגש נגדו כתב אישום אלא על פי הוראת הפרקליט הצבאי הראשי.
- (ג) כתב אישום כאמור יוגש לבית הדין הצבאי המיוחד, ועל אף האמור בסעיף 202, יורכב מותב בית הדין משלושה שופטים צבאיים-משפטיים.
- (ד) נחשד שופט צבאי-משפטי בעבירה שאיננה עבירה צבאית, והיה היועץ המשפטי לממשלה סבור שהעבירה לא נעברה במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של השופט לצבא, יחולו על השופט הצבאי-המשפטי הוראות סעיף 12 לחוק-יסוד: השפיטה, בשינויים המחוייבים.

192ה1. שיפוט פלילי

[תיקונים: התשנ"ח (מס' 2), התשע"ז (מס' 3)]

(א) הוראות סעיף 192 ה לא יחולו על סוגי עבירות אלה:

(1) עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי פרק ז' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן -

חוק סדר הדין הפלילי);

(2) עבירה שנקבעה כעבירה מינהלית שדינה קנס מינהלי לפי חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985

(להלן - חוק העבירות המינהליות).

(ב) בעבירות המנויות בסעיף קטן (א), ניתן להגיש כתב אישום, ויחולו הוראות סעיף 192ה, אם נסיבות העבירה מחייבות

בירור המשפט, ובלבד שטרם נמסרו טופס ברירת דיון לפי סעיף 176ג או הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב) לחוק סדר

הדין הפלילי, או בטרם שולם קנס מינהלי בנסיבות האמורות בסעיף 15 לחוק העבירות המינהליות.

(ג) ביקש שופט צבאי-משפטי להישפט על פי הוראות החיקוקים האמורים בסעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 192ה(ג) ו-

(ד).

192. השעייה

(תיקון התשמ"ו)

(א) שופט צבאי-משפטי, שהוגשה עליו קובלנה לפי סעיף 192ד או שהועמד לדין פלילי לפי סעיף 192ה, רשאי נשיא בית

הדין הצבאי לערעורים, לאחר שקיבל חוות דעת של הפרקליט הצבאי הראשי, להשעותו לתקופה שימצא לנכון.

(ב) בית הדין המשמעתי כאמור בסעיף 192ד רשאי, על פי בקשת השופט, לבטל את השעייתו.

192ז. תחולת הוראות לגבי שופט מכוחות המילואים

(תיקון התשמ"ו)

הוראות סעיפים 192ב עד 192ו יחולו לגבי שופט צבאי-משפטי הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא, אולם לא תוגש נגדו

קובלנה לפי פסקאות (1) או (2) של סעיף 192ד(ג) אלא בשל מעשה שעשה במילוי תפקידו כשופט צבאי-משפטי בשירות

מילואים.

193. תקופת כהונתו של שופט מכוחות המילואים

(תיקונים: התשמ"ו, התשס"ו)

כהונתו של שופט צבאי-משפטי הנמנה עם כוחות המילואים של הצבא תיפסק באחד מאלה:

(1) לפי בקשתו;

(2) הוא חדל מהיות נמנה עם כוחות המילואים;

(3) הוא הועבר מכהונתו על פי החלטת בית דין משמעתי כאמור בסעיף 192ד;

(4) אם הוא נתמנה לפי הוראות סעיף 186(ב) - נפסקה כהונתו כשופט על פי חוק בתי המשפט או על פי חוק

בית הדין לעבודה.

193א.

(בוטל).

193ב.

הצהרת הון

סימן ג' - בית דין צבאי מחוזי ובית דין צבאי מיוחד

(תיקון התשע"ז)

סעיפים 21א עד 21ח לחוק בתי המשפט יחולו על שופט צבאי-משפטי, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

- (1) במקום "שופט" יקראו "שופט צבאי-משפטי";
- (2) במקום "נשיא בית המשפט העליון" יקראו "נשיא בית הדין הצבאי לערעורים";
- (3) בסעיף 21ג(א), במקום האמור בפסקה (1) יקראו "בתוך 90 ימים מיום שהתמנה לתפקיד";
- (4) בסעיף 21ז, במקום "בסעיף 19(1) עד (3)" יקראו "בסעיף 192ד(ה)(1) עד (3)" ובמקום "לבית הדין" יקראו "לבית הדין המשמעותי".

סימן ג' - בית דין צבאי מחוזי ובית דין צבאי מיוחד

194. מחוז שיפוטי

הרמטכ"ל רשאי לקבוע מזמן לזמן שחלק מכוחות הצבא, מסוייג על פי חנייתו או השתייכותו או בדרך אחרת, יהיה מחוז שיפוטי לענין חוק זה.

195. ראש מחוז שיפוטי

ראש מחוז שיפוטי יהיה קצין שנתמנה לכך על ידי הרמטכ"ל. לא נתמנה קצין כאמור - יהיה ראש המחוז השיפוטי קצין שנקבע בהתאם לפקודות הצבא.

196. סמכות בית דין צבאי מחוזי

בכל מחוז שיפוטי יהיה בית דין צבאי מחוזי, והוא יהיה מוסמך לשפוט כל חייל שאינו קצין בדרגת סגן אלוף ומעלה, הנאשם בעבירה שבית דין צבאי מוסמך לדון עליה לפי חוק זה, ושאינה עבירה שדינה מוות.

197. בית דין צבאי מיוחד

(תיקון התשכ"ד)

(א) יהיה בצבא בית דין צבאי מיוחד, והוא יהיה מוסמך לשפוט כל קצין בדרגת סגן אלוף ומעלה על כל עבירה שבית דין צבאי מוסמך לדון עליה לפי חוק זה, וכן כל חייל אחר הנאשם בעבירה שדינה מוות.

(ב) היו נאשמים, שהואשמו בכתב אישום אחד, בעלי דרגות שונות, חלקם בדרגת סגן-אלוף ומעלה וחלקם בדרגה נמוכה מדרגת סגן-אלוף, יובאו כל הנאשמים לפני בית דין צבאי מיוחד.

198. מינוי שופטים צבאיים

הרמטכ"ל לגבי בית דין צבאי מיוחד, וראש המחוז השיפוטי לגבי בית דין צבאי מחוזי של מחוזו, ימנו כל אחד בהמלצת נשיאו של אותו בית דין, מספר מספיק של חיילים שישבו בדין כשופטים צבאיים באותו בית דין, אך לא ימנה את עצמו לכך.

199. סדרי המינהל של בית דין צבאי מיוחד ומחוזי

נשיאו של בית הדין הצבאי המיוחד ונשיאו של בית דין צבאי מחוזי, יקבעו כל אחד את סדרי המינהל של בית דינו.

200. מותב של בית הדין הצבאי המיוחד

(תיקון התשמ"ו)

מותב של בית הדין הצבאי המיוחד יורכב בידי נשיאו מבין השופטים הצבאיים של אותו בית דין ומבין השופטים הצבאיים- המשפטיים שנתמנו לפי סעיף 186.

200. מותב של בית דין צבאי מחוזי

(תיקון התשמ"ו)

(א) מותב של בית דין צבאי מחוזי יורכב בידי נשיאו מבין השופטים הצבאיים של אותו בית דין ומבין השופטים הצבאיים- המשפטיים שנתמנו לפי סעיף 186.

(ב) ראה נשיא בית דין צבאי מחוזי שיש צורך בדבר, רשאי הוא - בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות - לכלול בין השופטים הצבאיים של מותב, שופטים צבאיים של בית דין צבאי מחוזי אחר.

201. מספר חברי בית-הדין

(תיקון התשכ"ד)

בית דין צבאי מחוזי ובית דין צבאי מיוחד ידונו בשלושה או בחמישה; רוב חברי בית-הדין יהיו קצינים.

202. הכללת שופט צבאי ושופט צבאי-משפטי

(תיקון התשמ"ב)

נשיא בית דין צבאי מחוזי או מיוחד המרכיב מותב בית דין יכלול בו שופט צבאי אחד לפחות ושופט צבאי-משפטי אחד לפחות.

203. דיון לפני דן יחיד בבית דין צבאי מחוזי

[תיקונים: התשס"ט (מס' 2), התשע"ו (מס' 3)]

(א) על אף הוראות סעיפים 201 ו-202, בית דין צבאי מחוזי ידון בעבירות המפורטות להלן, בשופט צבאי-משפטי אחד:

(1) עבירה לפי סעיפים 94, 94א, 121 ו-127א;

(2) עבירה של החזקת סם מסוכן או שימוש בו לצריכה עצמית, בלא היתר, לפי סעיף 7(ג) סיפה לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (בסעיף זה - פקודת הסמים המסוכנים), ועבירה של החזקת כלים המשמשים לצריכה עצמית של סם מסוכן או להכנת סם מסוכן לצריכה עצמית, בלא היתר, לפי סעיף 10 סיפה לפקודה האמורה;

(3) עבירה לפי סעיפים 129, 130 או 133 בשל אחד מאלה:

(א) היעדרות של חייל מהשירות או מהמקום שהוא חייב כדין להימצא בו, שלא ברשות, כאמור בסעיף 94;

(ב) איבוד קשר עם היחידה, כאמור בסעיף 94א;

(ג) בריחה ממשמורת, כאמור בסעיף 121;

(ד) סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים, כאמור בסעיף 127א;

(ה) החזקת סם מסוכן או שימוש בו לצריכה עצמית, בלא היתר, או החזקת כלים המשמשים לצריכה עצמית של סם מסוכן או להכנת סם מסוכן לצריכה עצמית, בלא היתר, כאמור בסעיפים 7(ג) סיפה ו-10

סיפה, לפקודת הסמים המסוכנים;

(ו) החזקת חומר משכר, מכירתו, שימוש בו או הכנסתו למחנה צבאי, בניגוד לפקודות הצבא; בפסקת

משנה זו, "חומר משכר" - כהגדרתו בפקודות הצבא.

(ב) שופט צבאי-משפטי שדן בעבירה לפי הוראות סעיף קטן (א) לא יטיל, בשל אותה עבירה, עונש מאסר לריצוי בפועל

העולה על שנה.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), בית דין צבאי מחוזי ידון בעבירה המנויה באותו סעיף קטן, במושב שיורכב לפי סעיפים 201 ו-202, באחד מאלה:

(1) נשיא בית הדין או סגנו החליט, ביוזמתו או לבקשת הנאשם או תובע צבאי, כי יש לקיים את הדיון במושב כאמור;

(2) הפרקליט הצבאי הראשי הודיע לנשיא בית הדין כי הוא סבור שיש צורך לקיים את הדיון לפני מותב כאמור.

204.

סימן ד' - בית דין צבאי ימי

(בוטל).

סימן ד' - בית דין צבאי ימי

205. סמכות בית דין צבאי ימי

לבית דין צבאי ימי תהיה אותה סמכות שפיטה הנתונה לבית דין צבאי מחוזי.

206. אימתי מרכיבים בית דין צבאי ימי

נמצא כלי שיט של הצבא מחוץ למימי חופין של ישראל, והואשם אחד מפקודיו של מפקד כלי השיט בעבירה שבית דין צבאי ימי מוסמך לדון עליה, והמפקד משוכנע כי כלי השיט לא ישוב למימי חופין של ישראל לפני תום 21 יום, והוא סבור שדחיית המשפט עלולה לגרום נזק חמור למשמעת בכלי השיט, רשאי הוא להרכיב ולזמן בית דין צבאי ימי.

207. סמכותו של מפקד שייטת

נמצא מספר כלי שיט של הצבא מחוץ למימי חופין של ישראל והם כפופים לפיקודו של מפקד אחד שנמצא באחד מכלי השיט, הסמכות להרכיב ולזמן בית דין צבאי ימי לגבי כל אחד מאותם כלי השיט תהיה ביד אותו מפקד בלבד.

208. מותב בית דין צבאי ימי

סימן ה': - בית דין שדה

בית דין צבאי ימי יהיה של שלושה חיילים, שלפחות אחד מהם קצין.

סימן ה': - בית דין שדה

209. בתי דין שדה

סימן ה'1: בית דין-צבאי לתעבורה

בתי דין שדה יוקמו ויפעלו לפי חלק ו'.

סימן ה'1: בית דין-צבאי לתעבורה

209א. סמכות בית דין צבאי לתעבורה

[תיקונים: התשל"ה, התשמ"ז (מס' 2)]

(א) בכל מחוז שיפוטי יהיה בית דין צבאי לתעבורה והוא יהיה מוסמך לשפוט כל חייל בעבירות תעבורה; ואלה עבירות

- (1) עבירה ששופט תעבורה שנתמנה לענין פקודת התעבורה מוסמך לדון בה, למעט פשע ולמעט עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שנעברה תוך כדי שימוש ברכב;
- (2) עבירה לפי סעיף 133, בשל אי-קיום הוראה מהוראות הפקודות האמורות בו, או בשל התרשלות בקיומה, כשההוראה נוגעת לכלי רכב, להסדרי התחבורה הצבאית או לתעבורה;
- (3) עבירה לפי סעיף 79(א) בשל שימוש ברכב.

(ב) הסמכות של בית דין צבאי לתעבורה אינה גורעת מסמכויות שפיטה אחרות בעבירות תעבורה לפי חוק זה או לפי חיקוק אחר.

209.ב. דן יחידי

(תיקון התשל"ה)

- (א) בית דין צבאי לתעבורה ידון בשופט תעבורה אחד.
- (ב) מי שנתמנה להיות נשיא בית דין צבאי-משפטי או שופט צבאי-משפטי בבית הדין הצבאי המיוחד או בבתי הדין הצבאיים המחוזיים, יהיה מוסמך אף הוא לדון כשופט תעבורה.

209.ג. הגבלת סמכות הענישה

(תיקון התשל"ה)

בית דין צבאי לתעבורה לא יטיל עונש מאסר לתקופה העולה על שנה, עונש של הורדה בדרגה כשדרגת הנאשם רב-סמל ומעלה, או עונש של גירוש מן הצבא.

209.ד. סדרי המינהל

סימן ו' - בית הדין הצבאי לערעורים

(תיקון התשל"ה)

נשיא בית הדין הצבאי המחוזי יקבע במחוזו את סדרי המינהל בבית הדין הצבאי לתעבורה.

סימן ו' - בית הדין הצבאי לערעורים

210. בית הדין הצבאי לערעורים

בית הדין הצבאי לערעורים ישמע ערעורים מבתי הדין הצבאיים של ערכאה ראשונה.

211. סדרי המינהל של בית הדין הצבאי לערעורים

נשיא בית הדין הצבאי לערעורים ממונה על סדרי המינהל של בית דין זה, והוא יקבע כללים לקביעת סדרי המינהל כאמור בסעיף 199.

212. שופטי בית הדין הצבאי לערעורים

הרמטכ"ל, בהמלצת נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, ימנה קצינים לכהן כשופטים צבאיים של בית הדין הצבאי לערעורים, ומספרם לא יפחת מעשרים ואחד; אך לא ימנה לכך את עצמו.

213. הרכבת מותבי בית הדין הצבאי לערעורים

מותב של בית הדין הצבאי לערעורים יורכב על ידי נשיאו מתוך השופטים הצבאיים של אותו בית דין ומתוך השופטים

214. מותב של שלושה

(תיקון התשל"ה)

בית הדין הצבאי לערעורים ידון בשלושה, חוץ מן המקרים המנויים בסעיף 215 ו-215א.

215. מותב של חמישה

(תיקון התשכ"ד)

בכל אחד מהמקרים שלהלן ידון בית הדין הצבאי לערעורים בחמישה:

- (1) כשהערעור הוא על פסק דין המטיל עונש מוות;
- (2) כשנשיא בית-הדין הצבאי לערעורים החליט על כך;
- (3) כשהפרקליט הצבאי הראשי סבור שיש צורך בהרכב כזה, מפני שכרוכה בערעור שאלה משפטית שיש בה משום חידוש או שהיא בעלת חשיבות כללית או מפני סיבה אחרת;
- (4) כשבית הדין בהרכב של שלושה החליט על כך, על פי בקשת המערער או על פי בקשת המשיב או ביזמת בית הדין.

215א. הרכב בית הדין הצבאי לערעורים של שופט אחד

(תיקון התשל"ה)

- (א) בערעור על פסק-דין של בית דין צבאי לתעבורה ידון בית הדין הצבאי לערעורים בשופט משפטי אחד, זולת במקרים המנויים בסעיף 215ב.
- (ב) בית הדין הצבאי לערעורים הדין כאמור בשופט משפטי אחד בערעור מצד התביעה, לא יטיל עונש מאסר בפועל לתקופה העולה על ששה חדשים.

215ב. הרכב בית הדין הצבאי לערעורים של שלושה שופטים

- בערעור על פסק דין של בית דין צבאי לתעבורה ידון בית הדין הצבאי לערעורים בשלושה שופטים, שאחד מהם לפחות הוא משפטי, בכל אחד מהמקרים האלה:
- (1) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים החליט על כך;
  - (2) הפרקליט הצבאי הראשי הודיע לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים כי הוא סבור שיש צורך בכך;
  - (3) הערעור הוא מצד הנאשם שביקש כך או מצד התביעה, והכל כשפסק הדין מטיל עונש מאסר בפועל העולה על ששה חדשים;
  - (4) השופט הדין בערעור החליט על כך.

216. הכללת שופטים צבאיים משפטיים

כל אימת שבית הדין הוא של שלושה יהיו לפחות שניים מהם שופטים צבאיים-משפטיים; היה בית הדין של חמישה יהיו לפחות שלושה מהם שופטים צבאיים-משפטיים.

217. זימון מותב בית הדין הצבאי לערעורים

סימן ז' - הוראות שונות

מותב של בית הדין הצבאי לערעורים יזומן על ידי נשיאו בצו חתום על ידיו או מטעמו.

218. דרגות השופטים בבתי הדין

בבית דין צבאי לא ישב שופט שדרגתו למטה מדרגת הנאשם; היו נאשמים בעלי דרגות שונות, לא ישב שופט שדרגתו למטה מדרגת הנאשם בעל הדרגה הגבוהה ביותר.

219. אי תחולת סעיף 218

הוראת סעיף 218 לא תחול כשהנאשם הוא אדם שחוק זה חל עליו על פי הסעיפים 7 ו-8.

220. הנשיא בהרכב המותב

נשיאו של בית דין צבאי רשאי לכלול את עצמו במותביו.

221. אב בית דין

השופט בעל הדרגה הגבוהה ביותר במותב בית הדין יהיה אב בית הדין; היו שופטים אחדים שדרגתם שווה וגבוהה משל יתר חברי בית הדין, או שהיו כולם בעלי דרגה שווה - המרכיב את המותב יקבע מי מהם יהיה אב בית הדין; ולעולם, אם נכלל בהרכב המותב נשיא אותו בית דין הוא אב בית הדין.

222. מותבים אחדים של בית דין

נשיאו של כל בית דין יכול להרכיב מותבים אחדים של בית דינו והם יכולים לשבת בעת ובעונה אחת.

223. אי כשרות לכהן כשופט צבאי

לא יתמנה שופט צבאי חייל שנמצא חייב בדין בבית משפט, בבית דין צבאי או בכל בית דין אחר בעבירה שיש בה משום קלון, או חייל שמתנהלת נגדו חקירה על עבירה כזאת.

224. חוקיות בית דין צבאי למרות שינויים

סימן א' - תלונה, מעצר וחיפוש

הורכב מותב של בית דין צבאי כדין, שום שינוי שחל לאחר הרכבתו במעמדו או בדרגתו של שופט או של הנאשם לא יפגע בחוקיות הרכבו.

חלק ה' - הליכי שפיטה

פרק ראשון: הליכים לפני המשפט

סימן א' - תלונה, מעצר וחיפוש

224.א.
סייג
7

[תיקון התשמ"ב (מס' 2)]

כל מקום בסימן זה המדובר בחייל שניתנו לו סמכויות מעצר, אין המונח "חייל" כולל אדם שחוק זה חל עליו על פי הסעיפים 6, 7, 8, 10 ו-11.

225. תלונה

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ב (מס' 2)]

מפקד היודע או שיש לו יסוד להניח, כי אחד מפקודיו עבר עבירה שאפשר לשפטו עליה בבית-דין צבאי, או חייל אחר שנקבע לכך על פי פקודות הצבא, היודע או שיש לו יסוד להניח כי חייל אחר עבר עבירה כאמור, יערוך תלונה או יורה על עריכת תלונה בשל העבירה, יחתום עליה ויביאנה לפני קצין שיפוט, הכל לפי שנקבע בפקודות הצבא.

226. הודעת הסיבה למעצר

[תיקון התשמ"ב (מס' 2)]

העוצר אדם לפי חוק זה יודיע לו בה בשעה את הסיבה למעצר.

227. שוטר צבאי וסמכויותיו

חייל שנתמנה לפי פקודות הצבא להיות שוטר צבאי (להלן - שוטר צבאי) ראשי, בהתחשב עם פקודות הצבא -

- (1) להשתמש לגבי כל חייל, ולגבי כל אדם אחר הנמצא במקום שבהחזקת הצבא או המפריע לפעולה של הצבא, בסמכויות הנתונות על פי הדין לשוטר לגבי כל אדם;
- (2) לעצור ללא פקודת מעצר כל חייל כהגדרתו בסעיף 1 שאינו נותן ידיעות המספיקות לזהותו;
- (3) לעצור כל חייל כהגדרתו בסעיף 1 שיש לו עליו פקודת מעצר לפי כל דין, וכל אדם אחר שיש לו עליו פקודת מעצר שניתנה לפי חוק זה.

227א. החלת סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים)

[תיקונים: התשנ"ו (מס' 5), התשנ"ח (מס' 2)]

מבלי לגרוע מהוראות סעיף 227, הוראות סעיפים 32 עד 36 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן - חוק סמכויות אכיפה - מעצרים), יחולו על מעצר לפי סעיפים 231 ו-237א, הכל לפי הענין, ובשינויים המחוייבים הבאים:

- (1) הסמכויות הנתונות לקצין הממונה יהיו נתונות לקצין משטרה צבאית;
- (2) הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה יהיו נתונות לקצין משטרה צבאית בדרגת סרן, לפחות;
- (3) הסמכויות הנתונות למפקח הכללי של המשטרה יהיו נתונות לקצין משטרה צבאית ראשי;
- (4) הסמכויות הנתונות ליועץ המשפטי לממשלה יהיו נתונות לפרקליט הצבאי הראשי;
- (5) הסמכויות הנתונות לשופט או לנשיא בית המשפט המחוזי ולשופט בית המשפט העליון יהיו נתונות, לפי הענין, לשופט או לנשיא בית דין צבאי מחוזי או בית דין צבאי מיוחד ולשופט בית דין צבאי לערעורים; בפני בית דין צבאי יתייצב, מטעם צבא הגנה לישראל, תובע צבאי;
- (6) זכות הפגישה עם עורך דין תהיה רק עם סניגור כמשמעותו בסעיף 316.

227א1. חייל שנחקר

[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]

מבלי לגרוע מהוראות סעיף 227, יחולו הוראות סעיפים 34 ו-35 לחוק סמכויות אכיפה - מעצרים, לגבי חייל שנחקר ושלפי הדין קיימת אפשרות קרובה לוודאי שייעצר, הכל לפי הענין ובשינויים המחוייבים כאמור בסעיף 227א; לענין סעיף זה, "לפי הדין" - לרבות לפי הלכה פסוקה.

(תיקון התשכ"ד)

(א) חייל היודע, או שיש לו יסוד להניח, כי חייל אחר הנמוך ממנו בדרגה עבר עבירה שאפשר לשפטו עליה בבית-דין צבאי, רשאי לעצור אותו חייל ללא פקודת מעצר.
(ב) מי שאינו מפקד יחידה שהחייל הנמוך בדרגה שייך אליה, לא יעצור את החייל אם ידוע לו שמצוי באותו מקום מפקד יחידה של החייל או שוטר צבאי.

229. מעצר על הפרעת סדר

קצין רשאי לעצור ללא פקודת מעצר כל חייל המשתתף במריבה, בקטטה או בהפרעת סדר, אף אם אותו חייל גבוה ממנו בדרגה.

230. שמירת הוראות אחרות

(תיקון התשמ"ז (מס' 2))

אין האמור בסעיפים 228 ו-229 בא לגרוע מהוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, או מהסמכויות הנתונות בידי שוטר צבאי על פי סעיף 227.

231. מעצר על-ידי שוטר צבאי בלא פקודת מעצר

(תיקון התש"ס)

חייל שנעצר על ידי שוטר צבאי והוא מוחזק במעצר, יש לקבל עליו פקודת מעצר בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום עשרים וארבע שעות מעת מעצרו; לא ניתנה פקודת מעצר עד תום עשרים וארבע שעות מעת מעצרו - ישוחרר.

232. מסירת אדם שאינו חייל לרשות אזרחית

(תיקון התש"ס)

שוטר צבאי העוצר לפי חוק זה אדם שאינו חייל, חייב למסור אותו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משתים עשרה שעות לאחר המעצר, לידי רשות אזרחית.

233. מעצר על-ידי חייל אחר ללא פקודת מעצר

(תיקון התש"ס)

מי שנעצר כאמור בסעיפים 228 ו-229 יושם במקום מעצר צבאי, ואם הוא מוחזק במעצר יש לקבל עליו פקודת מעצר בהקדם האפשרי; לא ניתנה פקודת מעצר תוך עשרים וארבע שעות מעת מעצרו - ישוחרר.

234. פקודת מעצר של קצין שיפוט

(תיקונים: התשנ"ג, התש"ס)

(א) קצין שיפוט רשאי לתת פקודת מעצר, על חייל הנמוך ממנו בדרגה שנחשד או שנאשם בעבירה, לתקופה שלא תעלה על ארבעים ושמונה שעות; היתה פקודת המעצר לתקופה של פחות מארבעים ושמונה שעות, רשאי קצין השיפוט להורות על הארכת המעצר לפרקי זמן נוספים, ובלבד שסך כל תקופות המעצר לא יעלה על ארבעים ושמונה שעות.

(א1) קצין שיפוט שדרגתו סגן אלוף לפחות, רשאי להורות, מטעמים הקשורים בפעילות מבצעית או בפעילות כלי שיט, על הארכת המעצר לפרקי זמן נוספים, ובלבד שסך תקופות המעצר לפי סעיף קטן זה וסעיף קטן (א) לא יעלה על תשעים ושש

שעות; הורה קצין שיפוט כאמור להאריך את המעצר, ירשום את נימוקיו להארכת המעצר.
(ב) פקודת המעצר תיערך בכתב ותיחתם בידי קצין השיפוט, והיא תבוצע בידי שוטר או שוטר צבאי או בידי חייל אחר אשר קצין השיפוט הורה על כך; לענין ביצועה, דין חייל אחר כאמור המבצע פקודת מעצר, כדין שוטר צבאי.

234א. ביצוע פקודת מעצר

(תיקון התשל"ח)

פקודת המעצר שנתן קצין שיפוט בכיר, רשאי שוטר או שוטר צבאי המבצע אותה כשהיא בידי -
(1) להיכנס לכל מקום שיש לו יסוד סביר להניח שהעצור נמצא בו;
(2) להשתמש בכוח סביר נגד אדם או רכוש במידה הדרושה לביצוע הפקודה.

235. אישור פקודת מעצר

[תיקונים: התשנ"ג, התשנ"ו (מס' 6), התש"ס]

(א) קצין שיפוט שדרגתו למטה מסגן אלוף שנתן פקודת מעצר כאמור בסעיף 234(א) יגישה מיד בהתאם לפקודות הצבא, לאישורו של קצין שיפוט אחר שדרגתו אינה למטה מדרגת סגן-אלוף.
(ב) קצין שיפוט, שדרגתו סגן אלוף לפחות, שנתן פקודת מעצר לפי סעיף 234(א) או שאישר פקודת מעצר שניתנה לפי הסעיף האמור, וקצין שיפוט שהורה על הארכת מעצר, לפי סעיף 234(א1), יודיע על כך מיד, בהתאם לפקודות הצבא, לפרקליט צבאי.

236.

(בוטל).

237.

(בוטל).

237א. פקודת מעצר של שוטר צבאי

[תיקונים: התשמ"ב (מס' 2), התשנ"ג, התשנ"ו (מס' 6), התש"ס, התשס"ו]

(א) על אף הוראות סעיף 234(א), רשאי קצין שיפוט שהוא שוטר צבאי לתת פקודת מעצר על כל חייל, לתקופה שלא תעלה על 48 שעות; קצין שיפוט כאמור, שנתן פקודת מעצר לתקופה של פחות מ-48 שעות, רשאי להורות על הארכת המעצר לפרקי זמן נוספים, ובלבד שסך כל תקופת המעצר לא יעלה על 48 שעות.
(ב) נעצר חייל על פי פקודת מעצר שניתנה על ידי קצין שיפוט כאמור בסעיף קטן (א) שדרגתו לפי תקן היא למטה מסרן ושאינו מפקד בסיס משטרה צבאית יובא מעצרו לאישור קצין משטרה צבאית שהוא מפקד בסיס משטרה צבאית, או קצין משטרה צבאית שדרגתו לפי תקן היא סרן לפחות, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום עשרים וארבע שעות מעת שנעצר;
(ג) קצין משטרה צבאית, שאליו מובא מעצרו של חייל לאישור, כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי לאשר את תקופת המעצר שנקבעה בפקודת המעצר, לקצרה או להורות על שחרורו של החייל ממעצר.
(ד) לא נתמלאו הוראות סעיף קטן (ב), ישוחרר החייל ממעצרו.

(1) על אף הוראות סעיף זה וסעיף 237ג, אם מצא קצין משטרה צבאית שדרגתו היא סגן אלוף לפחות, כי יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה ביותר, שלא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של החשוד, ולא ניתן לדחותה עד לאחר הבאת העצור

בפני שופט, או שיש צורך בפעולה דחופה ביותר הנדרשת בקשר לחקירה בעבירה כאמור בסעיף 35(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, רשאי הוא להורות על הארכת המעצר לצורך ביצוע אותה פעולה לתקופה שלא תעלה על שבעים ושתיים שעות מתחילת המעצר.

(2ד) לא יורה קצין משטרה צבאית על הארכת מעצר כאמור בסעיף קטן (1ד), אלא בעבירה מסוג פשע, ולאחר שיקבל מראש את אישורו של פרקליט צבאי להארכת המעצר; קצין משטרה צבאית שהאריך מעצר כאמור ירשום את הנימוקים לכך.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על פקודת מעצר שנתן שוטר צבאי בתוקף סמכותו כקצין שיפוט ביחידתו על חייל הנתון לפיקודו, אלא אם העבירה שבגינה נעצר החייל נבדקת בידי קצין בודק כאמור בסעיף 252(א)(3).

שמיעת טענות העצור

1א237.

(תיקון התש"ס)

(א) (1) נעצר חייל על פי פקודת מעצר לפי סעיף 237א, תינתן לו הזדמנות להשמיע את דברו, לאחר שיוזוהר באזהרה הקבועה בסעיף 267; הדברים שנאמרו לענין המעצר יובאו בפני מי שמוסמך לאשר מעצר לפי סעיף 237א(ב) (להלן בסעיף זה - הקצין המוסמך), בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום עשרים וארבע שעות מעת שנעצר.

(2) דרך הבאת הדברים שנאמרו לענין המעצר, בפני הקצין המוסמך, יכול שתיעשה בכתב או בעל פה, והכל כפי שיקבע הקצין המוסמך.

(ב) (1) נעצר חייל שלא על פי פקודת מעצר או שהוא נמצא בבסיס משטרה צבאית ויש כוונה לעצרו, לא ייתן קצין שיפוט פקודת מעצר לגביו לפי סעיף 237א אלא לאחר שניתנה לחייל הזדמנות להשמיע את דברו בדרך הקבועה בסעיף קטן (א), ולענין זה יהיו לקצין השיפוט סמכויותיו של הקצין המוסמך כמשמעותו באותו סעיף קטן.

(2) ניתנה פקודת מעצר בנסיבות כאמור בפסקה (1) ונדרש אישור לפקודת המעצר לפי הוראות סעיף 237א(ב), יובאו הדברים שנאמרו לענין מעצרו של החייל גם בפני הקצין המאשר; הוראות סעיף קטן (א)(2) יחולו לענין פסקה זו.

(ג) דברים שנאמרו לענין מעצר של חייל לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יירשמו.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על החלטת קצין שיפוט להאריך מעצרו של חייל ועל אישור פרקליט צבאי שניתן להארכת מעצר.

237ב. פנייה לבית דין צבאי להארכת מעצר

[תיקון התשנ"ו (מס' 6)]

סבר פרקליט צבאי כי יש צורך להאריך את המעצר מעבר לתקופות הקבועות בסעיפים 234 ו-237א, רשאי הוא להורות לתובע צבאי או לשוטר צבאי, שימונה לענין זה בדרך שתיקבע בפקודות הצבא, לפנות לבית דין צבאי מחוזי, בבקשה להארכת מעצר; קצין משטרה צבאית, שדרגתו אינה למטה מדרגת סגן אלוף, רשאי להורות כאמור לשוטר צבאי, שימונה לענין זה בדרך שתיקבע בפקודות הצבא.

237ג. הבאת העצור בפני שופט בשבתות ובחגים

(תיקון התש"ס)

(א) מי שנעצר על פי פקודת מעצר לפי סעיף 237א יחולו עליו ההוראות האלה:

(1) חל מועד הפניה להארכת מעצר, כאמור בסעיף 237ב, בשבת או בחג, יובא העצור בפני שופט, כאמור בסעיף 240, לפני כניסת השבת או החג;

(2) (א) בוצע המעצר פחות מעשרים וארבע שעות לפני כניסת השבת או החג, יובא העצור בפני שופט לא יאוחר מתום ארבע שעות מצאת השבת או החג, או בתום ארבעים ושמונה שעות מעת מעצרו, לפי המאוחר.

(ב) עלה משך החג או צירוף החג והשבת על ארבעים ושמונה שעות, יובא העצור בפני שופט לפני כניסת השבת או החג; בוצע המעצר פחות משמונה שעות לפני כניסת השבת או החג ואישר קצין משטרה צבאית שדרגתו היא סגן אלוף לפחות, כי לא ניתן להביא את העצור בפני שופט עד סמוך לפני כניסת השבת או החג, יובא העצור בפני שופט לא יאוחר מתום ארבע שעות מצאת השבת או החג; בוצע המעצר פחות מארבע שעות לפני כניסת השבת או החג ולא ניתן להביא את העצור בפני שופט עד סמוך לפני כניסת השבת או החג, או בוצע המעצר במהלך השבת או החג, יובא העצור בפני שופט לא יאוחר מתום ארבע שעות מצאת השבת או החג, או בתום ארבעים ושמונה שעות מעת מעצרו, לפי המאוחר.

(ג) עלה משך צירוף החג והשבת על שבעים ושתיים שעות, יובא העצור בפני שופט לפני כניסת החג; בוצע המעצר פחות מארבע שעות לפני כניסת החג ולא ניתן להביא את העצור בפני שופט עד סמוך לפני כניסת החג, או בוצע המעצר במהלך החג או השבת, יובא העצור בפני שופט בהקדם האפשרי לאחר צאת השבת ולא יאוחר מתום ארבע שעות מצאת השבת, או בתום ארבעים ושמונה שעות מעת מעצרו, לפי המאוחר.

(ב) בסעיף זה, "חג" - מועד ממועדי ישראל המפורטים בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

238. עיון חוזר וערר על פקודת מעצר ועל אישורה

[תיקונים: התשנ"ו (מס' 6), התש"ס]

(א) מי שנעצר על פי פקודת מעצר, ומעצרו לא הובא לאישור פרקליט צבאי, כאמור בסעיף 237א(ד) או הוגש ערר על המעצר, רשאי להגיש לפרקליט צבאי ערר על המעצר, כפי שנקבע בפקודות הצבא.

(ב) הובא דבר מעצרו של חייל לאישור פרקליט צבאי, כאמור בסעיף 237א(ד) ולא הורה הפרקליט הצבאי על שחרורו של החייל, רשאי החייל העצור להגיש לפרקליט צבאי בקשה לעיון חוזר.

(ג) סבר הפרקליט הצבאי שאין לקבל את הערר או את הבקשה לעיון חוזר, יעביר את הענין להחלטת הפרקליט הצבאי הראשי או סגנו.

239. ביטול פקודת מעצר

[תיקונים: התשמ"ב (מס' 2), התשנ"ג, התשנ"ד, התש"ס]

פרקליט צבאי רשאי לבטל כל פקודת מעצר של קצין שיפוט, בין לפי ערר ובין ביזמת עצמו, ולצוות על שחרורו של העציר, אולם אם ניתן אישור מראש להארכת פקודת מעצר כאמור בסעיף 237א(ד) על ידי הפרקליט הצבאי הראשי, תהא סמכות זו נתונה לפרקליט הצבאי הראשי בלבד.

240. הארכת מעצר בידי בית דין צבאי מחוזי

[תיקונים: התשמ"ב (מס' 2), התשנ"ו (מס' 6)]

(א) הוגשה לבית דין צבאי מחוזי בקשה להארכת מעצר בהתאם לסעיף 237ב, ידון בה שופט צבאי-משפטי אחד, והוא רשאי להאריך את המעצר לתקופות נוספות, ובלבד שתקופת המעצר הכוללת לא תעלה על שלושים ימים.

(ב) הדיון בבקשה ייערך בנוכחות העצור, ואם יש לו סניגור - גם בנוכחות סניגורו; אולם אם שוכנע השופט, על סמך חוות דעת של רופא פסיכיאטרי, שאי אפשר לקיים את הדיון בנוכחות העצור או שנוכחותו תזיק לבריאות נפשו, רשאי הוא לדון בבקשה לא בנוכחות העצור, ובלבד שיהא סניגורו נוכח, ואם אין לו סניגור - יורה השופט למנות לו סניגור צבאי.

(ג) החליט השופט לא להאריך את המעצר, והתובע הצבאי או השוטר הצבאי הודיע, במעמד מתן ההחלטה, על רצונו לערער עליה לפי סעיף קטן (ד), רשאי השופט לצוות על השהיית שחרורו של העצור לתקופה שלא תעלה על ארבעים ושמונה שעות; לענין זה לא יבואו שבתות ומועדים במנין השעות.

(ד) העצור והתובע הצבאי או השוטר הצבאי רשאים לערער על החלטה לפי סעיף קטן (א) לפני בית הדין הצבאי לערעורים שידון בערעור בשופט צבאי-משפטי אחד.

241. הארכה נוספת של תקופת המעצר בידי שופט צבאי-משפטי

[תיקון התשמ"ב (מס' 2)]

(א) הוחזק חייל במעצר לפי סעיף 240, רשאי שופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי מחוזי להתיר ולחזור ולהתיר את ההחזקה במעצר לתקופה נוספת שלא תעלה על חמישה עשר ימים ובלבד שהבקשה למעצר הנוסף הוגשה על פי הוראת הפרקליט הצבאי הראשי.

(ב) על בקשה למעצר נוסף לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 240, בשינויים המחוייבים.

241א. דיון בערעור על מעצר, בשלושה שופטים צבאיים-משפטיים

[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]

על אף הוראות סעיפים 240(ד), 241 ו-243(ג), רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבוע כי ערעור על מעצר יידון לפני מותב של שלושה שופטים צבאיים-משפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים, אם סבר כי הדבר נחוץ מפני חשיבותו או קשיותו של הענין, או מפאת חידושה של הלכה שנפסקה בענין.

242. פקודת מעצר של שופט-חוקר

שופט-חוקר רשאי, בכל עת לאחר התחלת החקירה המוקדמת, ליתן פקודת מעצר על נאשם הנתון לחקירה ותקפה עד סיום החקירה, אולם אם בסיום החקירה החליט השופט החוקר להמליץ על העמדת העציר לדין תעמוד פקודת המעצר בתקפה עד תחילת הדיון, או עד ביטול הקובלנה לפי סעיף 299.

243. סמכות בית דין ליתן פקודת מעצר או לבטלה

[תיקונים: התשמ"ב, התשנ"ג, התשס"ד (מס' 3)]

(א) הוגש כתב אישום לבית דין צבאי, תהיה הסמכות ליתן ולבטל כל פקודת מעצר של הנאשם -

(1) בבית דין צבאי לתעבורה -

(א) לשופט תעבורה או למי שמוסמך לדון כשופט תעבורה כאמור בסעיף 209ב(ב), ובלבד שלא יתן

פקודת מעצר לתקופה העולה על שלושים ימים;

(ב) לתקופה העולה על שלושים ימים - לנשיא בית הדין הצבאי המחוזי;

(2) בערכאה ראשונה אחרת - לנשיא בית הדין הצבאי ולשופט צבאי-משפטי של בית הדין;

(3) בערכאה שניה - לשופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים.

(ב) תקפה של פקודת מעצר לפי פסקאות (1)ב, (2) או (3) של סעיף קטן (א) - עד לסיום המשפט בערכאה שבה ניתנה,

אם לא בוטלה לפני כן ואין בה הוראה אחרת.

(ב1) החליט השופט שלא ליתן פקודת מעצר לפי סעיף קטן (א), והתובע הצבאי הודיע, במעמד מתן ההחלטה, על רצונו לערער עליה לפי סעיף קטן (ג), רשאי השופט לצוות על השהיית שחרורו של הנאשם או על מעצרו לתקופה שלא תעלה על ארבעים ושמונה שעות; לענין זה לא יבואו שבתות ומועדים במנין השעות.

(ג) על החלטה בענין פקודת מעצר בערכאה ראשונה, לרבות בבית דין צבאי לתעבורה, רשאים הנאשם או התובע לערער לבית הדין הצבאי לערעורים, אשר ידון בערעור בשופט צבאי-משפטי אחד.

(ד) החלטה בענין פקודת מעצר שנתן שופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים שלא בערעור כאמור בסעיף קטן (ג), ניתנת לעיון שנית, לפי בקשת הנאשם או תובע צבאי, לפני מותב של שלושה של בית הדין הצבאי לערעורים.

243. שחרור בערבות

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ז (מס' 2), התשנ"ז, התשס"ד (מס' 3)]

(א) מי שהוסמך להאריך מעצר בהתאם לסעיף 240 או ליתן פקודת מעצר לפי סעיף 243 על מי שחוק זה חל עליו לפי סעיפים 6, 7, 8(2), 8(3) או 11 רשאי לצוות על שחרור בערבות.

(ב) על שחרור בערבות לפי סעיף זה יחולו סעיפים 41 ו-44 עד 58 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, אולם הסמכויות המסורות לפי הסעיפים האמורים לבית המשפט שלערעור ולבית המשפט העליון יהיו, לענין סעיף זה, בידי שופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי מחוזי, של בית דין צבאי מיוחד ושל בית הדין הצבאי לערעורים.

243. תחולת הוראות נוספות לענין מעצר ושחרור

[תיקונים: התשמ"ב (מס' 2), התשמ"ז (מס' 2), התשנ"ז, התשע"א]

(א) הוראות סעיפים 59 עד 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, יחולו לגבי חייל המוחזק במעצר לפי סימן זה, אולם במקום "שופט של בית המשפט העליון" כאמור בסעיף 54 לאותו חוק יבוא "שופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים".

(ב) הוראות סעיף 240(ב) יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על דיון במתן פקודות מעצר לפי סעיפים 242 או 243, אולם בית דין צבאי הדין במתן פקודת מעצר לפי סעיף 243 על מי שהאשם בעבירה לפי סעיפים 92, 94 או 121, רשאי לקיים את הדיון לא בנוכחות העצור.

243.ג. סייג לתחולת חוק סדר הדין הפלילי

[תיקון התשנ"ו (מס' 5)]

על אף האמור בסעיף 1(ג) בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, יחול החוק האמור על הליכי מעצר לפי חוק זה, רק מקום שחוק זה הפנה אליו.

244. מעצר פתוח

מי שמוסמך ליתן פקודת מעצר או לאשרה, רשאי, חלף זאת, לצוות על החזקת העציר במעצר-פתוח.

245. סמכות להוציא צו חיפוש

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

(א) לבית-דין צבאי, לשופט-חוקר ולקצין-שיפוט בכיר יהיו לגבי מקום צבאי הסמכויות הנתונות לשופט בית משפט שלום לפי סעיפים 23 ו-24 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, אלא שפקודת חיפוש לפי סעיף זה תהיה ערוכה אל שוטרים צבאיים.

(ב) לקצין שיפוט זוטר יהיו הסמכויות האמורות בסעיף קטן (א) לגבי מקום שבפיקודו.

(ג) לענין סעיף זה "מקום צבאי" - לרבות:

(1) מתקן או מפעל של המדינה ששר הבטחון קבעו, בכל דרך פרסום שמצא למתאים, כמקום צבאי לענין סעיף זה;

(2) דירתו של חייל כהגדרתו בסעיף 1 - אם הדירה היא במקום שבהחזקת הצבא, או שהיא בהחזקתו של חייל, או של החייל ובת-זוגו.

(ד) הסמכות לפי סעיף זה באה להוסיף על סמכותו של מפקד, באשר הוא מפקד, לחפש אצל חייל מפקודו או במקום שבפיקודו על מנת להבטיח סיום פקודה חוקית.

245א. סמכות לערוך חיפוש בגוף החייל

[תיקונים: התשנ"ו (מס' 2), התשס"ה (מס' 2)]

(א) אין עורכים חיפוש בגופו של חייל, אלא לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996 (בחוק זה - חוק החיפוש), בכפוף להוראות סעיף 245א1.

(ב) לענין חיפוש בגופו של חייל יהיו הסמכויות שהוענקו בחוק החיפוש נתונות לגורמים כאמור להלן:

(1) לבית דין צבאי מחוזי ולבית דין צבאי מיוחד יהיו הסמכויות שהוענקו לבית משפט, לפי הענין;

(2) בחיפוש פנימי יהיו לקצין משטרה צבאית שדרגתו סרן לפחות והנושא תקן רב סרן, הסמכויות שהוענקו לקצין משטרה;

(3) בחיפוש חיצוני יהיו לקצין משטרה צבאית שהינו מפקד בסיס משטרה צבאית או לקצין משטרה צבאית שדרגתו לפי תקן היא סרן לפחות, הסמכויות שהוענקו לקצין משטרה; לא יפעיל קצין משטרה צבאית שדרגתו למטה מדרגת רב סרן, את סמכותו לפי סעיף זה, אלא לאחר שנועץ בקצין משטרה צבאית שדרגתו רב סרן לפחות;

(4) לשוטר צבאי יהיו הסמכויות שהוענקו לשוטר.

(ג) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מן האמור לענין סעיפים 250א ו-250ב.

245א1. סמכות ליטול אמצעי זיהוי מחייל ומכלוא

[תיקון התשס"ה (מס' 2)]

(א) הסמכויות שהוענקו לפי הוראות סימן ב' לפרק ג' בחוק החיפוש, לענין נטילת אמצעי זיהוי מאדם, והסמכויות שהוענקו לפי הוראות סימן ג' לפרק האמור, לענין נטילת אמצעי זיהוי מעצור, מאסיר או ממוחזק במשמורת, יהיו נתונות לגורמים כאמור בפסקאות (1) עד (4) לענין נטילת אמצעי זיהוי מחייל או מכלוא, לפי הענין:

(1) לשוטר צבאי יהיו הסמכויות שהוענקו לשוטר או לסוהר;

(2) לקצין משטרה צבאית כאמור בסעיף 245א(ב)(3) יהיו הסמכויות שהוענקו לקצין משטרה לפי סעיף

11ז(ג) בחוק החיפוש, ויחולו הוראות סעיף 245א(ב)(3), סיפה, לענין הפעלת הסמכות האמורה;

(3) למשטרה צבאית תהא הסמכות שהוענקה למשטרת ישראל ולשירות בתי הסוהר לפי סעיף 11יא(א) בחוק החיפוש, ביחס לנתוני זיהוי שהופקו מאמצעי זיהוי שניטלו לפי הוראות סימן ג' לפרק ג' בחוק החיפוש מכלואים, לצורך ניהולם התקין של בתי הסוהר הצבאיים ומחנות המעצר;

(4) לקצין בכיר שימונה בדרך שתיקבע בפקודות הצבא, או לעורך דין שהוא הסמיכו לכך, תהא הסמכות שהוענקה לקצין משטרה בכיר לפי סעיף 11ג בחוק החיפוש.

(ב) ההוראות לפי סימנים א' עד ג' של פרק ג' בחוק החיפוש יחולו לענין נטילת אמצעי זיהוי מכוח סמכות כאמור בסעיף קטן

(א), לפי הענין, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) לענין סעיף 11(ב) בחוק החיפוש - נטילת אמצעי הזיהוי תיעשה בבסיס משטרה צבאית, בבית סוהר

צבאי או במחנה מעצר, לפי הענין;

(2) לענין סעיף 11 בחוק החיפוש - הזימון לשם נטילת אמצעי הזיהוי כאמור באותו סעיף יהיה לבסיס

משטרה צבאית;

(3) לענין סעיף 11 בחוק החיפוש - נטילת אמצעי הזיהוי כאמור באותו סעיף תהא מכלוא המתקבל

למשמורת בבית סוהר צבאי או במחנה מעצר; הוראות לענין נטילת אמצעי זיהוי תוך שימוש בכוח סביר כאמור

בסעיף 11(ג) בחוק החיפוש, ייקבעו בפקודות הצבא.

(ג) הסמכויות שהוענקו לפי הוראות סימן ד': סריקת טביעת אצבעות לשם זיהוי מעוכב, לפרק ג' בחוק החיפוש, לשוטר, יהיו

נתונות לשוטר צבאי לענין סריקת טביעת אצבעות של חייל מעוכב, בשינויים אלה:

(1) הליווי או הזימון לשם ביצוע הסריקה כאמור בסעיף 11(ב) בחוק החיפוש, יהיה לבסיס משטרה צבאית;

(2) הוראות לענין ביצוע הסריקה תוך שימוש בכוח סביר, כאמור בסעיף 11(ד) בחוק החיפוש, ייקבעו

בפקודות הצבא.

(ד) הסמכויות שהוענקו לפי הוראות סעיפים 11ז ו-11יח בחוק החיפוש לענין הצגת תצלומים מהמאגר לאדם או ברבים,

יהיו נתונות לגורמים אלה, לפי הענין:

(1) לשוטר צבאי יהיו הסמכויות שהוענקו לשוטר;

(2) למשטרה הצבאית יהיו הסמכויות שהוענקו למשטרת ישראל.

(ה) בפקודות הצבא ייקבעו הענינים שיש לקובעם בפקודות משטרת ישראל לפי סעיפים 11ז ו-11יח בחוק החיפוש;

בסעיף זה "פקודות משטרת ישראל" - כהגדרתם בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971.

(ו) אמצעי זיהוי שניטלו מחייל מכוח סמכות כאמור בסימן ב' לפרק ג' בחוק החיפוש, שהוענקה לשוטר צבאי לפי הוראות

סעיף קטן (א), יועברו מיידית לידי משטרת ישראל וישמשו לצרכים האמורים בסעיף 11ד בחוק החיפוש, בלבד.

(ז) בסעיף זה -

"אמצעי זיהוי", "נתוני זיהוי" - כהגדרתם בבחוק החיפוש, לפי הענין;

"כלוא" - כמשמעותו בסעיף 248א(א)(1).

245. הכשרה לעריכת חיפוש בגוף חייל

[תיקון התשל"ו (מס' 2)]

קצין משטרה צבאית שדרגתו למטה מדרגת רב סרן, לא יפעיל סמכותו לפי סעיפים 245א(ב)(3) ו-248א, אלא אם הוסמך

לכך על ידי קצין משטרה צבאית ראשי, לאמר שקיבל הכשרה מתאימה, בהתאם לפקודות הצבא.

246. שוטר צבאי רשאי לבצע פקודת חיפוש של שופט בית משפט שלום

שופט בית משפט שלום הנותן פקודת חיפוש רשאי לערכה על שמו של שוטר צבאי או של שוטרים צבאיים, אם הוא סבור

שהפקודה נחוצה לצורך הליך כל שהוא לפי חוק זה.

247. חיפוש על ידי שוטר צבאי ללא פקודה

[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2), התשפ"ג, התשפ"ד]

(א) סמכות של שוטר לפי סעיף 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשל"ט-1969, תהיה נתונה גם

לשוטר צבאי לגבי אדם המתחמק ממאסר או ממשמורת חוקית לפי חוק זה, וכן לגבי מעשה שאפשר להביא עליו לדין לפני

בית דין צבאי, וזה נוסף לאמור בסעיף 227.

(ב) בתקופת הוראת השעה כאמור בסעיף 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה - פקודת מעצר וחיפוש), יחולו הוראות סעיף קטן (א) בשינויים המחויבים ובשינויים האלה:

(1) הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת רב-פקד ומעלה יהיו נתונות לקצין משטרה צבאית בדרגת סרן לפחות והנושא תקן רב סרן;

(2) בלי לגרוע מהוראות סעיף 249, החיפוש לפי סעיף 25(ב) לפקודת מעצר וחיפוש יתועד באופן שייקבע בנוהלי המשטרה הצבאית;

(3) שר הביטחון וקצין משטרה צבאית ראשי ידווחו בכתב לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת ולפרקליט הצבאי הראשי, בהתאמה, ביום כ"ט באלול התשפ"ג (15 בספטמבר 2023), ביום ג' בטבת התשפ"ד (15 בדצמבר 2023), ביום כ"ב באדר ב' התשפ"ד (1 באפריל 2024), ביום ט' בתמוז התשפ"ד (15 ביולי 2024), ביום י"ד בחשוון התשפ"ה (15 בנובמבר 2024), ביום י"ז בשבט התשפ"ה (15 בפברואר 2025) וביום י"ז באייר התשפ"ה (15 במאי 2025), על כל אלה, לגבי התקופה שקדמה למועד הדיווח:

(א) מספר האישורים לחיפוש ללא צו שניתנו לפי סעיף 25(ב) לפקודת מעצר וחיפוש והעבירות שבשלהן ניתנו האישורים;

(ב) מספר החיפושים שבהם נמצאו נשק, תיעוד או מצלמה לפי סעיף 25(ב) לפקודת מעצר וחיפוש;

(ג) מספר כלי הנשק שנתפסו לפי סעיף 25(ב)(1) לפקודת מעצר וחיפוש;

(ד) מספר הבקשות שהוגשו לבית המשפט כדי שיצווה מה יעשה בחפץ לפי סעיף 25(ג) לפקודת מעצר וחיפוש;

(4) התובע הצבאי הראשי ידווח בכתב לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על מספר כתבי האישום שהוגשו בתיקים שבהם בוצע חיפוש לפי סעיף 25(ב) לפקודת מעצר וחיפוש; דיווח כאמור יימסר ביום כ"ב באדר ב' התשפ"ד (1 באפריל 2024) וביום י"ז באייר התשפ"ה (15 במאי 2025).

248. חיפוש אצל עציר

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

שוטר צבאי שעצר אדם או קיבל למשמרתו אדם שנעצר רשאי לערוך חיפוש אצל העציר בהתאם לאמור לפי סעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

248א. סמכות חיפוש בבית סוהר צבאי, במחנה מעצר ובחדר משמר צבאי

[תיקון התשל"ו (מס' 2)]

(א) לשוטר צבאי, לקצין משטרה צבאית בדרגת רב סרן לפחות ובהעדר קצין כאמור - לקצין משטרה צבאית בדרגת סגן לפחות, המשרתים בבית סוהר צבאי, במחנה מעצר או בחדר משמר צבאי שנקבעו בהתאם לחוק זה, יהיו הסמכויות הנתונות לסוהר ולקצין שירות בתי הסוהר, לפי הענין, לפי סימן ז'1 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן בסעיף זה - פקודת בתי הסוהר), למעט הסמכויות המיוחדות הנתונות לסוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים, ולסוהר הנמנה עם יחידת האבטחה והמבצעים של שירות בתי הסוהר, בשינויים הבאים:

(1) הסמכויות הנתונות בפקודת בתי הסוהר לגבי "אסיר" תהיינה נתונות לגבי "כלוא", כהגדרתו בתקנות השיפוט הצבאי (בתי סוהר צבאיים), התשמ"ז-1987;

(2) במקום "עבירת בית סוהר" לפי סעיף 95(ב) לפקודת בתי הסוהר יבוא "עבירת משמעת" לפי תקנות השיפוט הצבאי (בתי סוהר צבאיים), התשמ"ז-1987.

(ב) לא יפעיל קצין משטרה צבאית שדרגתו למטה מדרגת רב-סרן, את סמכותו לפי סעיף קטן (א), אלא לאחר שנועץ בקצין

משטרה צבאית שדרגתו רב-סרן לפחות.

249. אין חיפוש אלא בעדים

לא ייערך חיפוש לפי חוק זה אלא בפני שני עדים מלבד המחפש, פרט למקרים דחופים ביותר.

250. תחולת הוראות נוספות

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

סעיפים 19, 27, 29, 45, 46 ו-47 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפושים) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 יחולו על חיפוש לפי חוק זה.

250א. בדיקות לשם גילוי החזקה או שימוש בסמים מסוכנים

[תיקונים: התשמ"ג, התשל"ו (מס' 2)]

(א) סבר קצין שיפוט בכיר המשרת בחיל המשטרה הצבאית כי בדיקות לפי סעיף זה דרושות כדי לגלות החזקה או שימוש על ידי חייל בסם מסוכן כמשמעותו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, רשאי הוא לצוות על כל חייל - בין בנקיבת שמו ובין בדרך אחרת - להיבדק בדיקות אלה.
(ב) שר הבטחון, באישור שר הבריאות, יקבע את אופן עריכת הבדיקות ואת התעודות שיינתנו, על תוצאותיהן.

250ב. בדיקות לשם מניעה וגילוי של החזקת סמים מסוכנים או שימוש בהם

[תיקון התשל"ו (מס' 2)]

(א) קצין משטרה צבאית, שהינו קצין שיפוט בכיר, רשאי להורות על ביצוע בדיקות לשם גילוי של החזקת סמים מסוכנים או גילוי של שימוש בסם מסוכן, בצבא ההגנה לישראל, אף בהעדר חשד שנעברה עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.
(ב) בדיקות לפי סעיף קטן (א) לא ייערכו אלא בהסכמתו, בכתב, של החייל שנתבקש לעבור את הבדיקות.

250ג. סוגי בדיקות

סימן ב': בדיקה

[תיקון התשל"ו (מס' 2)]

הבדיקות למניעה או לגילוי של החזקת סמים מסוכנים או שימוש בהם, לצורך סעיפים 250א ו-250ב הן:

(1) בדיקת שתן;

(2) בדיקת נוזל שטיפת ידיים.

סימן ב': בדיקה

251. בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין

(תיקון התשל"ה)

אין להעמיד אדם לדין בפני בית דין צבאי - למעט בית דין צבאי לתעבורה - אלא לאחר בדיקת העבירה על ידי קצין בודק או לאחר חקירתה על ידי שופט חוקר, הכל לפי העבירה; והוא, כשאין בחוק זה הוראה אחרת.

252. מי מוסמך לשמש קצין בודק

(א) אלה רשאים לשמש קצין בודק:

(1) קצין שיפוט בכיר שקיבל תלונה על עבירה;

(2) קצין שנתמנה בכתב על ידי קצין שיפוט בכיר כאמור לערוך בדיקה באותה עבירה;

(3) שוטר צבאי שהפרקליט הצבאי הראשי הסמיכו בכתב, דרך כלל או למקרה מסויים, לערוך בדיקה.

(ב) פגם בכתב המינוי או בכתב ההסמכה אין בו כדי לפסול עדות שנגבתה בבדיקה שנערכה על פיהם, או כדי לגרוע מסמכויותיו של מי שנתמנה או שהוסמך בהם לפי חוק זה.

253. הודעה על העברת תלונה לשפיטה

(תיקון התשס"ט)

(בוטל).

254. עריכת בדיקה על ידי קצין

(תיקון התשס"ט)

(א) קצין שיפוט בכיר שקיבל תלונה, ולא הורה פרקליט צבאי שהתלונה תועבר אליו, יבדוק בעצמו את העבירה שבתלונה או יעבירנה לקצין בודק אחר ואולם הוראות סעיף קטן זה לא יחולו לעניין תלונה הנתונה לדיון משמעת.

(ב) (בוטל).

255. בדיקה וחקירה מוקדמת גם כשאינן חשוד

מותר לבדוק עבירה ולערוך חקירה מוקדמת גם אם עדיין לא נמצא אדם חשוד בביצועה.

256. סמכויות קצין בודק

(א) קצין בודק רשאי לגבות עדות מכל אדם שעדותו עשויה, לפי דעתו, לסייע לביורר העובדות והנסיבות של המעשה המהווה את העבירה הנבדקת, והוא רשאי לחקור את העד ולרשום את דבריו.

(ב) קצין בודק רשאי, לשם גילוי האמת, ליטול לידיו או לצלם, כפי שימצא למתאים, ראיות חפציות או כל חומר או חפץ אחר, וכן לקחת מכל עד את טביעת אצבעותיו או לצלמו. אולם רשאי אדם לסרב לדרישת קצין בודק לפי סעיף זה אם יש בדבר כדי להפלילו, או לספק חומר אישום נגד עצמו.

257. חובה להעיד ולומר אמת

עד הנחקר על ידי קצין בודק חייב לומר דברי אמת, וחייב הוא להשיב על כל שאלה שנשאל בתהליך הבדיקה, ובלבד שאין בתשובה כדי להפלילו.

258. רישום עדויות

הקצין הבודק יערוך פרוטוקול על כל פעולה שעשה לצורך הבדיקה, והוראות סעיף 3 לפקודת הפרוצדורה (עדות), יחולו על כל אמרה שנרשמה בה, כאילו היה כתוב באותו סעיף "הקצין הבודק" במקום המלים "פקיד המשטרה".

259. אמרת הנאשם

לענין סעיף 258 דין אמרת הנאשם כדן עדות.

260. עדות שלא בפני הקצין הבודק

[[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]]

(א) קצין בודק שאינו יכול מכל סיבה שהיא לגבות עדותו של אדם רשאי להסמיך בכתב קצין אחר לגבות עדות זו; פגם בכתב ההסמכה אין בו כדי לפסול את העדות שנגבתה כאמור.

(ב) דין הקצין שהוסמך כדין קצין בודק לענין אותה עדות, ודין העדות לפניו כדין עדות לפני קצין בודק.

261. **חשוד שנעצר**

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

חשוד שנעצר, חייב הקצין הבודק להודיע לו מה החשד נגדו ורשאי הוא לצלמו ולקחת טביעות אצבעותיו ככל שיידרש לצרכי החקירה.

262-

265.

(בוטלו).

266. **הזהרת חשוד**

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

לא יגבה קצין בודק עדותו של אדם שהוא סבור, כי יש מקום להאשים אותו בעבירה, ולא יקבל ממנו אמרה אלא לאחר שהזהירו, בשפה שהחשוד שומע ובמלים פשוטות, ולאחר שראה שהאזהרה הובנה על ידיו.

267. **תוכן האזהרה**

[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2), התש"ס]

(א) וזאת האזהרה: "אתה חשוד בביצוע עבירה פלונית, האם ברצונך לומר דבר בקשר לעבירה האמורה אין אתה חייב לומר דבר אם אין רצונך בכך, ואולם כל מה שתאמר יירשם ויכול לשמש ראיה במשפטך".
(ב) היתה האזהרה לענין סעיף 1א237, תיווסף לאזהרה האמורה בסעיף קטן (א) - "אתה רשאי להשמיע דברים לענין מעצרך".

268. **הזהרת חשוד המביע רצונו למסור אמרה**

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

חשוד המביע רצונו למסור אמרה, יזהירו הקצין הבודק תחילה; נמסרה האמרה בטרם היה סיפק בידי הקצין הבודק להזהירו, או בטרם הגיע הקצין הבודק למסקנה כי יש מקום להאשימו בעבירה, ותוך כדי מסירת האמרה הגיע למסקנה זו, יזהירו בהזדמנות הראשונה.

269. **אין לחקור מי שמוסר אמרה**

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

חשוד המוסר אמרה, לא יחקר על ידי קצין בודק, ולא יישאל אלא שאלות הדרושות להבהיר את אמרתו.

270. **אמרת חשוד כשיש חשודים אחדים**

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

היו חשודים אחדים בעבירה אחת ומסר אחד מהם אמרה, מותר להביאה לידיעת החשודים האחרים ובלבד שלא יידרשו להשיב או להגיב; רצה אחד מהם להשיב או להגיב, יזהירו הקצין הבודק תחילה.

271. אמרה הנמסרת בכתב

[[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]]

חשוד המביע רצונו למסור אמרה, ויש בידו להעלותה על הכתב בעצמו, יכתוב אותה בעצמו - לאחר שהוזהר כאמור - ובשפה שיבחר לו.

272. אמרה הנמסרת בעל-פה

[[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]]

חשוד המוסר אמרה בעל פה, ירשום בפניו הקצין הבודק בנכחותו את דבר האזהרה שהזהירו ואת אמרתו כלשונה, בשפה שנמסרה, יקרא את הדברים לפניו, יתן לו הזדמנות לתקנם ויחתימו עליהם; סירב מוסר האמרה לחתום, ירשום הקצין הבודק את דבר הסירוב; נמסרה האמרה בשפה שאין הקצין הבודק שומעה, תירשם כלשונה ביד מי שהקצין הבודק ימנה לשם כך.

273. אי-כפיפות קצין בודק לדיני ראיות

קצין בודק אינו כפוף בבדיקתו לדיני הראיות הנהוגים בבתי הדין הצבאיים והרשות בידו לקבל ראיות לפי שיקול דעתו.

274. פרטי בדיקה אחרים

פרטי הבדיקה שלא נקבעו בחוק זה ייקבעו בתקנות.

275. חומר בדיקה שלא נגבה על-ידי הקצין הבודק

חומר חקירה או בדיקה שנתקבל על-ידי אדם המוסמך לערכם לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, רשאי קצין בודק להשתמש בו כחומר לבדיקתו, ודין אותו חומר כאילו נתקבל על-ידיו במישרין.

276. סיום הבדיקה

קצין בודק שנתמנה על פי סעיף 252(א) יעביר את חומר הבדיקה מיד לאחר סיומה לידי קצין השיפוט הבכיר אשר מינה אותו; ושוטר צבאי שנתמנה על פי סעיף 252(א)3) שערך בדיקה, יעביר את חומר הבדיקה מיד לאחר סיומה לקצין שיפוט בכיר, בהתאם לפקודות הצבא.

277. העברת חומר בדיקה לפרקליט צבאי

חומר בדיקה שסיים קצין שיפוט בכיר בעצמו או שקיבל אותו כאמור בסעיף 276 - יעבירונו עם התלונה לפרקליט צבאי.

278. העברת תלונה לפרקליט צבאי

פרקליט צבאי רשאי להורות כי תלונה תועבר אליו ללא עריכת בדיקה או תוך כדי בדיקתה.

279. ענין שבסמכות בית-דין צבאי מיוחד

הגיעה לפרקליט צבאי, בהתאם לסעיף 278 או בדרך אחרת, תלונה שהיא בסמכותו של בית-דין צבאי מיוחד, או שקיבל תלונה בצירוף חומר בדיקה, כאמור בסעיף 277, וחומר הבדיקה מראה שהענין הוא בסמכותו של בית-דין צבאי מיוחד - יעבירונו לפרקליט הצבאי הראשי.

280. תלונה אחרת שקיבל פרקליט צבאי

[תיקונים: התשל"ח, התשס"ד (מס' 5)]

- קיבל פרקליט צבאי תלונה בהתאם לסעיף 278, או בדרך אחרת, וסעיף 279 אינו חל עליה, יכול הוא לעשות אחת מאלה:
- (1) להורות על עריכת בדיקה או על סיומה, על-ידי אותו קצין בודק או על-ידי קצין בודק אחר, לפי הענין;
  - (2) לבטל את התלונה;
  - (3) להורות כי התלונה תידון בדיון משמעותי לפני קצין שיפוט בכיר שקבע;
  - (4) להורות לתובע צבאי להגיש כתב אישום על סמך התלונה גם ללא עריכת בדיקה בה.

281. תלונה אחרת בצירוף חומר בדיקה שקיבל פרקליט צבאי

[תיקונים: התשל"ח, התשס"ד (מס' 5)]

- קיבל פרקליט צבאי תלונה בצירוף חומר בדיקה כאמור בסעיף 277, הרי אם סעיף 279 אינו חל עליה, יכול הוא לעשות אחת מאלה:
- (1) להחזיר את חומר הבדיקה לקצין שיפוט בכיר לשם השלמתו או לדאוג בכל דרך אחרת להשלמת חומר הבדיקה, אם, לדעתו, הוא טעון השלמה;
  - (2) לבטל את התלונה, אם, לדעתו, אין חומר הבדיקה מניח, מכל סיבה שהיא, מקום לעריכת כתב אישום;
  - (3) להורות כי התלונה תידון בדיון משמעותי לפני קצין שיפוט בכיר שקבע;
  - (4) להורות לתובע צבאי להגיש כתב אישום על סמך חומר הבדיקה.

282. תלונה שקיבל הפרקליט הצבאי הראשי

(תיקון התשכ"ד)

הגיעה לפרקליט הצבאי הראשי תלונה כאמור בסעיפים 278, 279 או בדרך אחרת, יכול הוא לעשות אחד הדברים האמורים בסעיפים 280 או 281 או להורות על עריכת חקירה מוקדמת אף אם כבר נערכה בה בדיקה; אולם אם היתה זו תלונה על עבירה שדינה מוות ולא החליט לבטל יורה על עריכת חקירה מוקדמת.

282א. הגשת כתב-אישום ללא תלונה

(תיקון התשכ"ד)

- (א) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי יכול להורות לתובע צבאי להגיש כתב אישום על סמך חומר בדיקה אף אם לא צורפה לחומר הבדיקה תלונה נגד הנאשם או אם כלל לא צורפה תלונה לחומר הבדיקה.
- (ב) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי יכול להורות לתובע צבאי להגיש כתב אישום על יסוד חומר בדיקה אף אם התלונה שצורפה לחומר הבדיקה מתייחסת לאשמה שונה מהאשמה שיש לה, לדעתו, בסיס בחומר הבדיקה.
- (ג) לענין סעיף זה וסעיף 300 - חומר בדיקה - לרבות חומר חקירה שנתקבל על-ידי אדם המוסמך לערכה לפי חוק זה או לפי כל דין אחר.

282ב. סמכויות תובע צבאי בעבירות תעבורה

סימן ג' - חקירה מוקדמת

[תיקונים: התשנ"ד, התשס"ד (מס' 5)]

- (א) תובע צבאי שקיבל לידי חומר ראיות שמעלה חשד לביצוע עבירת תעבורה כמשמעותה בסעיף 209א, רשאי, ללא הוראת פרקליט צבאי, לעשות אחד מאלה:

- (1) להגיש כתב אישום לבית דין צבאי לתעבורה;
- (2) להורות כי העבירה תידון בדיון משמעתי לפני קצין שיפוט בכיר שקבע;
- (3) לפעול להשלמתו של חומר הראיות שבידיו;
- (4) להחליט שלא לנקוט הליך משפטי כלשהו;
- (5) להעביר את חומר הראיות לידי פרקליט צבאי אם מצא שבנסיבות הענין יש הצדקה להגיש כתב אישום לבית דין צבאי מחוזי או מיוחד.
- (ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכויותיו של פרקליט צבאי לפי חוק זה.

סימן ג' - חקירה מוקדמת

283. מינוי שופט חוקר

(תיקון התשכ"ד)

הורה הפרקליט הצבאי הראשי על חקירה מוקדמת, יודיע על כך לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים אשר ימנה שופט חוקר לשם עריכתה.

284. התביעה בחקירה מוקדמת

נתמנה שופט-חוקר, יגיש לו תובע צבאי קובלנה בחתימתו נגד הנאשם, וייצג את התביעה בחקירה המוקדמת.

285. התחלת חקירה מוקדמת

בתחילת החקירה המוקדמת יקרא השופט החוקר לפני הנאשם את הקובלנה, ולאחר קריאתה תצורף לפרוטוקול החקירה המוקדמת ותהווה חלק ממנו.

286. גביית עדויות התביעה

לאחר קריאת הקובלנה יגבה השופט החוקר את עדות עדי התביעה.

287. אמרת הנאשם

(א) משנסתיימה גביית עדות עדי התביעה, יסביר השופט החוקר לנאשם, בלשון פשוטה כדי הבנת הנאשם, את מהות האשמה נגדו ויודיע לו שהוא זכאי להביא עדים לטובתו וכן למסור בעצמו אמרה, בשבועה או שלא בשבועה.

(ב) טרם שהודיע הנאשם את החלטתו בדבר מסירת אמרה, יסביר לו השופט החוקר, באופן שיוכן לנאשם -

(1) שאין עליו חובה לומר דבר אלא זכות היא לו, אך כל מה שיאמר יירשם ויוכל לשמש עדות במשפטו;

(2) שלא יתלה כל תקוה בכל הבטחה שהובטחה לו ולא יירא מכל איום שאיימו עליו על מנת להביאו לידי

הודאה באשמה, אולם כל מה שיאמר יכול לשמש עדות במשפטו למרות ההבטחה או האיום.

288. עדי הסניגוריה ועדות הנאשם

(א) הסביר השופט החוקר לנאשם כאמור בסעיף 287, יגבה את עדויותיהם של עדים שהוזמנו על ידי הנאשם שיש בידם להעיד על מסיבות הענין שעליו מבוססת הקובלנה או על צדקת הנאשם, ואת אמרת הנאשם.

(ב) מסר הנאשם אמרה בשבועה - דינו כדין עד הגנה.

289. כשרות הודאות ואמרות הנאשם שלא בחקירה מוקדמת

אין בהוראות סעיפים 287 ו-288 כדי לגרוע מכשרותן של הודאתו או אמרתו של הנאשם שלא בחקירה מוקדמת לשמש ראיה לפי כל דין אחר.

290. קיום כתבי עדות

עדות בחקירה מוקדמת תיקרא באזני העד ותיחתם בידו וביד השופט החוקר; סירב עד לחתום על העדות, ירשום השופט החוקר את דבר הסירוב בכתב העדות ויחתום על הרישום. לענין זה - דין אמרת הנאשם שלא בשבועה כדין עדות.

291. כשרות אמרת נאשם בחקירה מוקדמת

(א) אמרת הנאשם בחקירה מוקדמת כשרה לשמש ראיה במשפט הנאשם, ודי בהגשת פרוטוקול החקירת המוקדמת, אם חתם עליה השופט החוקר כדין, לשם הוכחתה.
(ב) אמרת הנאשם כאמור בסעיף קטן (א) לא תשמש ראיה נגד נאשם אחר אלא אם כן נמסרה בשבועה.

292. כתב עדות של עד כראיה כשרה

(תיקון התשנ"ג)

עד בחקירה מוקדמת שאי אפשר להביאו למשפט בבית דין צבאי משום שנפטר או מחמת חולשתו, מחלתו או העדרו מישראל, יהיה כתב-עדו, אם הוא חתום כדין על ידי השופט החוקר, ראיה כשרה על תכנו אם נוכח בית הדין, מתוך כתב העדות או באופן אחר, כי העדות נגבתה בפני הנאשם, או שנקראה בפניו לפני מסירתו לדין, וכי מתנה לו הזדמנות לחקור את העד חקירה נגדית.

293. עדות בפני שופט-חוקר שלא בחקירה מוקדמת

(תיקון התשכ"ד)

עדות שיש יסוד להניח כי לא תהיה אפשרות לגבותה בזמן המשפט בבית דין צבאי מחשש למוותו של העד או מחמת חולשתו, מחלתו או העדרו מישראל, והעדות אינה נגבית בחקירת מוקדמת, יכול הפרקליט הצבאי הראשי להחליט כי ימונה שופט-חוקר לגבות אותה עדות בלבד, ודינה כדין עדות כאמור בסעיף 292.

294. עריכת חקירה מוקדמת שלא בפני הנאשם

(א) רשאי הפרקליט הצבאי הראשי להורות על עריכת חקירה מוקדמת שלא בפני הנאשם באחד המקרים האלה:
(1) אם אין ביכלתו של הצבא להביא את הנאשם לחקירה המוקדמת, ונראה לפרקליט הצבאי הראשי כי רצוי לגבות את עדותם של העדים על אף העדר הנאשם;
(2) כשיש לפרקליט הצבאי הראשי טעם להאמין שנעברה עבירה, ושום אדם לא נאשם בה.
(ב) עדות בחקירה מוקדמת לפי סעיף זה, תצורף לפרוטוקול החקירה ויכול שופט-חוקר להסתמך עליה לשם החלטתו לפי סעיף 297 לאחר שהוקראה בפני הנאשם.
(ג) בחקירה מוקדמת לפי סעיף זה, מותר לגבות עדויות על אף האמור בסעיף 285, ובלבד שהקובלנה תיקרא בפני הנאשם מיד עם הופעתו בחקירה.
(ד) בחקירה מוקדמת לפי סעיף זה באין נאשם, תוגש הקובלנה כאמור בסעיף 284 ללא ציון נאשם.
(ה) פרט לאמור בסעיפים הקטנים לעיל, נוהגים בחקירה מוקדמת לפי סעיף זה ככל האפשר לפי הוראות חוק זה כאילו היה הנאשם נוכח בחקירה.

295. פומביות חקירה מוקדמת

אין חובה לערוך חקירה מוקדמת בדלתיים פתוחות, ורשאי השופט החוקר, לפי שיקול דעתו, לצוות על הוצאתו ממקום עריכת החקירה של כל אדם, שנוכחותו אינה חובה לפי חוק זה.

296. הליכי חקירה אחרים

הליכי החקירה המוקדמת, וגביית העדויות בה, שלא נקבעו בסימן זה, יהיו כהליכי הדין בבית דין צבאי מחוזי, בתיאומים המתאימים, ולענין זה דין השופט החוקר כדין אב בית הדין או בית הדין, לפי הענין.

297. החלטת השופט החוקר

בסיומה של החקירה המוקדמת יחליט השופט החוקר אם יש מידה מספקת של הוכחות לכאורה המצדיקות את מסירת הנאשם לדין, או לא.

298. סיום חקירה מוקדמת

שופט-חוקר שסיים חקירה מוקדמת יעביר את הקובלנה בצירוף חומר החקירה ואת החלטתו, לפרקליט הצבאי הראשי.

סימן ד' - חקירת סיבות מוות

סימן ד' - חקירת סיבות מוות

298א. מינוי שופט חוקר בסיבות מוות

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ז (מס' 2), התשע"ה (מס' 2)]

(א) מת חייל שלא בקרב, ויש יסוד סביר לחשש שסיבת מותו של החייל אינה טבעית או שמותו נגרם בעבירה, או שמת חייל בהיותו נתון במעצר, במחבוש או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי או אדם מעוניין, לבקש מנשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על חקירת סיבת המוות; בסימן זה, "אדם מעוניין" - היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, קצין משטרה, רופא, בן זוגו של הנפטר, הוריו, הורי הצבאי, אחיו ואחיותיו.

(ב) הוגשה בקשה לחקירת סיבת מוות, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על עריכתה ועל מינוי שופט חוקר לחקור בסיבת המוות.

(ג) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א) בידי אדם מעוניין, יקבל נשיא בית הדין הצבאי לערעורים את תגובת הפרקליט הצבאי הראשי לבקשה בטרם יחליט בה.

(ד) סבר נשיא בית הדין הצבאי לערעורים כי מותו של החייל אירע שלא במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של החייל לצבא, לא ימנה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות, גם אם יש יסוד סביר לחשש שסיבת מותו של החייל היא כאמור בסעיף קטן (א).

(ה) מונה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות לפי סעיף זה או שמונה קצין בודק לערוך בדיקה בקשר עם מותו של חייל, לא יחול חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958, אלא אם כן ציווה היועץ המשפטי לממשלה כאמור בסעיף 298.

298ב. שמירת הגוויה

[תיקונים: התשכ"ד, התשע"ה (מס' 2)]

(א) הוגשה בקשה לפי סעיף 298א, לא יעשה אדם דבר בגוויה בלי הוראה או היתר של הפרקליט הצבאי הראשי ואם הורה נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על מינוי שופט חוקר, לא יעשה אדם דבר בגוויה בלי הוראה או היתר של השופט החוקר.

(ב) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר שלושה חדשים.

298ג. סמכויות עזר

(תיקון התשכ"ד)

לענין הזמנת עדים וגביית עדות, דין השופט החוקר וסמכויותיו כדינו וסמכויותיו של בית דין צבאי מחוזי.

(תיקון התשכ"ד)

(א) השופט החוקר רשאי לערוך חקירתו בפומבי או בדלתיים סגורות, או חלקה בפומבי וחלקה בדלתיים סגורות.
 (ב) החליט השופט החוקר על עריכת החקירה בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם, או לסוגי בני אדם, להיות נוכחים בשעת החקירה, כולה או מקצתה.

298. ה. איסור פרסום

(תיקון התשכ"ד)

רשאי השופט החוקר לאסור כל פרסום של הליך בחקירת סיבת מוות שהתנהלה בפומבי, ורשאי הוא להתיר פרסום בדבר חקירה בסיבת מוות שהתנהלה בדלתיים סגורות; המפרסם דבר על חקירה בסיבת מוות בניגוד לאיסור או בלי היתר לפי סעיף זה, דינו - מאסר ששה חדשים.

298. ו. בדיקת גווייה

[תיקונים: התשכ"ד, התשע"ה (מס' 2)]

(א) שופט חוקר רשאי, אם היה סבור כי הדבר דרוש לבירור סיבת המוות, לצוות על בדיקתה או ניתוחה של הגווייה על ידי רופא או מומחה אחר, על דחיית הקבורה עד לאחר הבדיקה או הניתוח, או על פתיחת הקבר והוצאת הגווייה לשם ביצוע הבדיקה או הניתוח.
 (ב) כל עוד לא נתמנה שופט חוקר, יהיו הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א) נתונות לקצין משטרה צבאית שהפרקליט הצבאי הראשי הסמיכו לכך בכתב.
 (ג) הוראות חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953, יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, גם על בדיקה וניתוח לפי סעיף זה.
 (ד) גוף מוכר, כמשמעותו בתקנות האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ד-1954, התובע הצבאי הראשי בהוראת הפרקליט הצבאי הראשי, וכן אדם מעוניין רשאים לערער בפני נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על צו לפתיחת קבר לפי סעיף זה.

298. ז. הפסקת החקירה

(תיקון התשכ"ד)

הודיע תובע צבאי או פרקליט מחוז, בכתב, שהוגש לרגל מקרה המוות כתב אישום או הודעת אישום - יפסיק השופט החוקר את חקירתו.

298. ח. תוצאות החקירה

(תיקון התשכ"ד)

(א) שופט חוקר רשאי להחליט -

(1) כי ראיות שהובאו לפניו יש בהן כדי להוכיח סיבת המוות, ומה הן תוצאות חקירתו;

(2) כי הראיות שהובאו לפניו אין בהן כדי להוכיח סיבת המוות.

(ב) היה שופט חוקר סבור כי סיבת המוות הוכחה, רשאי הוא לסרב לקבל ראיות נוספות, ואם היה סבור כי סיבת המוות לא הוכחה, רשאי הוא לדחות את המשך החקירה עד שיובאו לפניו ראיות נוספות.

(תיקון התשכ"ד)

(א) נראה לשופט חוקר כי הראיות שהובאו לפניו יש בהן כדי להוכיח לכאורה שנעברה עבירה על ידי אדם, רשאי הוא לצוות שיואשם לפני בית דין צבאי או בית משפט אחר בשל אותה עבירה, ובלבד ששופט חוקר לא יתן צו לפי סעיף זה אלא אם נתן לאדם הזדמנות להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו לפניו.

(ב) שופט-חוקר שסיים חקירה לפי סימן זה יעביר את חומר החקירה ואת הצו על תוצאות החקירה לפרקליט הצבאי הראשי.

(ג) נתן השופט החוקר צו לפי סעיף קטן (א) לגבי אדם שחוק זה חל עליו, יורה הפרקליט הצבאי הראשי לתובע צבאי להגיש כתב אישום לבית דין צבאי נגד מי שעליו ניתן הצו.

(ד) ציווה שופט חוקר על אישום אדם שאין חוק זה חל עליו, יעביר העתק הצו ליועץ המשפטי לממשלה.

(ה) היועץ המשפטי לממשלה או הפרקליט הצבאי הראשי רשאי להחזיר את חומר החקירה לשופט החוקר לשם השלמתו, אם היה סבור שהוא טעון השלמה.

298. העברת חקירה על פי צו היועץ המשפטי לממשלה**[תיקונים: התשכ"ד, התשע"ה (מס' 2)]**

היה היועץ המשפטי לממשלה סבור שהמוות אירע שלא במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של הנפטר לצבא, רשאי הוא בכל עת, עד לגמר החקירה, לצוות כי החקירה תיערך על פי חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958, ועם מתן הצו תיפסק החקירה לפי סימן זה.

298. יא. סייג

(תיקון התשכ"ד)

בסימן זה אין המונח "חייל" כולל אדם שחוק זה חל עליו על פי הסעיפים 7 ו-11.

סימן ה' - כתב-האישום והגשתו

סימן ה' - כתב-האישום והגשתו

299. חומר חקירה מוקדמת שקיבל הפרקליט הצבאי הראשי

קיבל הפרקליט הצבאי הראשי את חומר החקירה כאמור בסעיף 298, יוכל לעשות, מבלי שיהיה כפוף להחלטת השופט החוקר, אחת מאלה:

(1) להחזיר את חומר החקירה המוקדמת לשופט-חוקר לשם השלמתו, אם דעתו שהוא טעון השלמה;

(2) לבטל את הקובלנה, אם דעתו שאין חומר החקירה המוקדמת מניח, מכל סיבה שהיא, מקום לעריכת כתב-אישום;

(3) להורות לתובע צבאי להגיש כתב-אישום על סמך חומר החקירה המוקדמת.

300. הוראות לתובע הצבאי**(תיקון התשכ"ד)**

הורה הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי לתובע צבאי להגיש כתב אישום כאמור בסעיפים 280, 281, 282, 282א, 298ט או 299, יעביר לתובע הצבאי את התלונה או הקובלנה, אם הוגשו, ואת חומר הבדיקה, החקירה המוקדמת או חקירת

סיבות המוות, אם נערכו, ויורה על איזו עבירה או עבירות, שיש להן לדעתו בסיס בתלונה או בחומר הבדיקה או החקירה, יובא הנאשם לדין, בין שהשופט-החוקר המליץ כך ובין שלא המליץ כך.

301. שחרור ממעצר עם ביטול תלונה או קובלנה

בוטלה תלונה או קובלנה על אדם לפי הסעיפים 280, 281, 282 או 299, יפקע תקפה של כל פקודת מעצר התלויה בגללן על אותו אדם.

302. חומר בדיקה וחקירה מוקדמת שנמסר להשלמה

הושלמה בדיקה שנמסרה להשלמה לפי פסיקה (1) לסעיף 281 - נוהגים בה כאמור בסעיפים 276 ו-277; הושלמה חקירה מוקדמת שנמסרה להשלמה לפי פסיקה (1) לסעיף 299 - נוהגים בה כאמור בסעיף 298.

303. עריכת כתבי-אישום

תובע צבאי יערוך כתב-האישום נגד נאשם ויגישו לבית דין צבאי מחוזי או לבית דין צבאי מיוחד.

304. תוכן כתב-האישום

[תיקון התשע"א (מס' 2)]

(א) כתב-האישום יכלול את הפרטים המנויים להלן וינוסח ככל האפשר בהתאם לדוגמאות הקבועות בתוספת הראשונה לחוק זה.

ואלה הפרטים:

- (1) שם בית הדין שאליו הוא מוגש;
  - (2) שם הנאשם ושם משפחתו, מספרו האישי, דרגתו ויחידתו של הנאשם, ואם אין לו כאלה או אינם ידועים - פרטים אחרים שיהיה בהם כדי לזהותו; אין הכרח לציין את שמו המדוייק, ומותר לתאר את הנאשם כאדם בלתי ידוע;
  - (3) פירוט העבירה או העבירות המיוחסות לנאשם וסעיפי הדין הקובעים אותן;
  - (4) פרטים הדרושים כדי להעמיד על טיב האשמה;
  - (5) עובדות המוכיחות שיש לבית הדין שיפוט באותו ענין;
  - (6) שמותיהם של העדים שהעידו בחקירה המוקדמת ושל עדים אחרים שתקרא התביעה להעיד במשפט - אולם אין פוסלים כתב-אישום אם לא נכללו בו שמות העדים כאמור;
  - (7) פרטים אחרים שנקבעו בתקנות.
- (ב) שר הבטחון רשאי, בתקנות, לשנות את התוספת הראשונה לחוק זה.

305. הגשת כתב-אישום

כתב-האישום הנועד לבית דין צבאי מחוזי או מיוחד יוגש לנשיאו או למי שנתמנה על ידיו למטרת זו, ודבר הגשתו יקויים בחתימתו; תאריך ההגשה כאמור הוא תאריך הגשתו לבית הדין.

305א. העברת כתב-אישום לבית דין אחר

(תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה)

(א) בכל עת אחרי הגשת כתב-אישום ולפני שהנאשם נתבקש להשיב אם הוא מודה באשמה אם לאו, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, לפי בקשת הנאשם או תובע צבאי, להורות בהחלטה מנומקת על העברת כתב-האישום לבית דין צבאי

אשר במחוז שיפוטי אחר.

(ב) הוחלט על העברת כתב-האישום, רואים את כתב-האישום כאילו הוגש לבית הדין הצבאי האחר כאמור ורואים כתאריך הגשתו את התאריך בו הוגש כתב-האישום לבית הדין אליו הוגש לראשונה.

306. הרכבת מותב בית דין

נתקבל כתב-אישום, יורכב מותב בית דין.

307. מסירת העתק כתב-האישום לנאשם

(תיקון התשכ"ד)

עם מסירת העתק כתב-האישום לנאשם, יש להודיע לו כי הוא וסניגורו רשאים לעיין בחומר הבדיקה או החקירה המוקדמת או חקירת סיבות המוות ולהעתיק ממנו פרטים, חוץ מאותם פרטים שפרקליט צבאי אסר, מטעמי בטחון, את העיון בהם כאמור.

308. ביטול כתב-אישום

(תיקונים: התשכ"ד, התשס"ד, התש"ע, התשע"ח)

(א) הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי רשאים לבטל כתב אישום שהוגש לבית דין צבאי, בכל עת עד להכרעת הדין; ואולם ביטול כתב אישום במקרים המפורטים להלן ייעשה בידי הפרקליט הצבאי הראשי:

(1) כתב האישום הוגש על פי הוראת הפרקליט הצבאי הראשי;

(2) כתב האישום הוגש בעניין אירוע שבו נגרם מותו של אדם;

(3) כתב האישום כולל עבירה לפי פרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בחוק זה - חוק העונשין), עבירה לפי סעיף 43, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 56, 57, 58 או 73 לחוק זה, או כל עבירה אחרת שעניינה פגיעה בביטחון המדינה;

(4) כתב האישום הוגש בעניין תאונה שאירעה במהלך אימון או פעילות מבצעית או בקשר אליהם;

(5) כתב האישום כולל עבירה לפי סימן ה' בפרק י' לחוק העונשין, לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, או כל עבירה אחרת שעניינה פגיעה על רקע מיני;

(6) כתב האישום כולל עבירה שעונשה עשר שנות מאסר או יותר;

(7) כל עניין אחרי שקבע הפרקליט הצבאי הראשי.

(ב) היה הנאשם במעצר, ישוחרר ממעצרו עם הביטול, אם אין להחזיקו במעצר מסיבות אחרות.

309. זימון בית הדין

(תיקון התשס"ד)

הורכב מותב בית דין צבאי, יזומן בית הדין בצו זימון חתום בידי נשיא בית הדין הצבאי או מי שהוא הסמיכו לכך; צו הזימון יקבע את מקום כינוסו של בית הדין ותאריך הדיון, ויחייב את כל המשתתפים במשפט שיפורטו בצו, להתייצב במקום ובזמן הקבועים בו; כן יכול צו הזימון לכלול כל הוראה אחרת וכל פרט נוסף הנראים למזמן כדרושים לענין.

פרק שני: שופטים, סניגוריה ופומביות

סימן א' - עילות פסלות

סימן א' - עילות פסלות

עילות פסלות

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

(א) (1) שופט צבאי לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש למשוא פנים בניהול המשפט.

(2) שופט צבאי-משפטי לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט צבאי או שופט צבאי-משפטי (בסעיפים קטנים (ב) עד (ה) - שופט) לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

- (1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;
- (2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;
- (3) בטרם התמנה לשופט במושב בית הדין היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כקצין שיפוט, כמי שהגיש את התלונה, כעד, כמומחה, כמי שהשתתף בבדיקה או בחקירה שנערכו על פי דין בקשר למעשה העבירה או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה -

"בן משפחה" - בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוס או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה ראשונה" - בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוס או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי" - עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ה) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (ב)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53ב לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית הדין להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית הדין את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

-311

315

סימן ב' - סניגוריה

(בטלים).

316. סניגור לפי בחירת הנאשם

(תיקון התשמ"ב)

(א) נאשם לפני בית דין צבאי רשאי לנהל את הגנתו בעצמו או -

(1) לבקש כי ימונה לו סניגור צבאי; ביקש כאמור, ימנה לו הסניגור הצבאי הראשי סניגור צבאי מבין הסניגורים הצבאיים, אולם החובה למנות סניגור צבאי לא תחול לגבי נאשם בבית דין צבאי לתעבורה, כאשר הדיון מתנהל שלא במעמד תובע צבאי;

(2) לבחור לו לסניגור עורך דין שאושר לשמש סניגור לפני בתי הדין הצבאיים לפי סעיף 318;

(3) לבחור לו לסניגור כל חייל שהסכים לשמש סניגורו, אולם אם היה בית הדין סבור כי הדיון לפניו עלול להביא לגילוי סודות צבאיים, לא יוכל חייל כאמור לשמש סניגור אלא באישור בית הדין.

(ב) אדם שמתנהלת לגביו בדיקה או חקירה לפי סעיף 251, לא יהיה זכאי להיות מיוצג - בענין הנוגע למעצרו או לבקשה הקשורה בטיפול בענינו - אלא על ידי סניגור צבאי או על ידי עורך דין שאושר באישור בלתי מסוייג לשמש סניגור לפני בתי הדין הצבאיים לפי סעיף 318.

317. ועדה לאישור סניגורים

[תיקון התשל"ח (מס' 2)]

(א) תוקם ועדה לאישור עורכי דין שיהיו רשאים לשמש סניגורים בבתי הדין הצבאיים.

(ב) חברי הוועדה יהיו:

(1) שופט של בית המשפט העליון שייבחר על ידי חבר שופטיו;

(2) שני עורכי דין שתבחר לשכת עורכי הדין;

(3) המנהל הכללי של משרד המשפטים;

(4) הפרקליט הצבאי הראשי.

(ג) הרכב הוועדה יפורסם ברשומות.

(ד) שופט בית המשפט העליון שנבחר כאמור בפסקה (ב) (1) יהיה יושב ראש הוועדה.

(ה) הוועדה תקבע סדרי עבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות שיתקין שר המשפטים בהסכמת שר הבטחון;

318. אישור הועדה

[תיקון התשל"ח (מס' 2)]

(א) אדם המוסמך לעסוק בישראל במקצוע עריכת דין רשאית הוועדה לפי שיקול דעתה -

(1) לתת לו אישור כאמור בסעיף 317;

(2) לתת לו אישור מסוייג ולקבוע שהאישור לא יחול על משפט הנערך בדלתיים סגורות לשם מניעת פגיעה בבטחון המדינה;

(3) לסרב לתת לו אישור.

(ב) הוועדה רשאית, על פי בקשת הרמטכ"ל, לבטל בכל עת אישור שניתן או לסייגו כאמור בסעיף קטן (א) (2).

(ג) אישור שלא סוייג כאמור בסעיף קטן (א) (2) ייקרא "אישור בלתי מסוייג".

319. סירוב לדחות משפט

בחר לו הנאשם סניגור שאינו יכול להתייצב במשפט בזמן שנקבע לתחילתו וביקש לדחות את המשפט בגלל זה, רשאי בית הדין לסרב לבקשה.

320. פסילת סניגור שנבחר על-ידי הנאשם

(א) חייל שנבחר סניגור על-ידי נאשם רשאי מפקדו להתנגד לכך מטעמים שיודיע לבית הדין; קיבל בית הדין את ההתנגדות, לא יהיה החייל סניגור.
(ב) החלטה לפי סעיף זה ואישור לפי סעיף 316 אינם יכולים לשמש נימוקים לערעור.

321. מינוי סניגור צבאי

(תיקון התשמ"ג)

לא בחר הנאשם סניגור לעצמו, רשאי מי שזימן את בית הדין למנות לו, לפני תחילת הדיון, סניגור צבאי להגן עליו באותו בית-דין, ומשהתחיל הדיון רשאי בית הדין עצמו לעשות זאת אם נראה לו הדבר דרוש לעשיית משפט צדק; אולם אין למנות סניגור צבאי כאמור, אם הודיע הנאשם שהוא מסרב למסור לידו את הגנתו, אלא אם נראה לבית הדין כי הנאשם חולה נפש או לקוי בכושרו השכלי, או אם הדיון מתנהל שלא בפניו לפי סעיף 328.

322. מאימתי מורשה סניגור לייצג

(א) סניגורו של נאשם שנבחר על-ידי רשאי לייצגו לפני בית הדין אם הגיש לבית הדין כתב הרשאה חתום על-ידי הנאשם, או אם הצהיר הנאשם לפני בית הדין ובפני הסניגור כי הירשה אותו להיות סניגורו; סניגור שנתמנה רשאי לייצג את הנאשם מיד לאחר מינויו.
(ב) כתב הרשאה כאמור פטור ממס בולים.

323. סניגוריה לפני שופט חוקר ובעת דיון על הארכת מעצר

סימן ג' - פומביות המשפט

[תיקון התשמ"ב (מס' 2)]

הוראות סימן זה יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי -

(1) חקירה מוקדמת וחקירת סיבות מוות לפני שופט חוקר, כאילו בכל מקום שנאמר "בית דין צבאי" היה כתוב "שופט חוקר";
(2) דיון בהארכת מעצר לפי סעיפים 240 או 241, אולם פסקה (3) של סעיף 316(א) לא תחול לגבי דיון כאמור.

סימן ג' - פומביות המשפט

324. פומביות משפט צבאי

(תיקונים: התשל"ג, התשס"ד)

(א) בית דין צבאי ידון בפומבי; לענין זה, "בית דין צבאי" או "בית דין" - לרבות נשיא בית הדין הצבאי, משנהו או סגנו.
(ב) (בוטל).

(ג) בית הדין רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך בשל אחת מאלה:

- (1) שמירה על בטחון המדינה;
- (2) מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה;

(3) הגנה על המוסר;

(4) הגנה על ענינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(5) הגנה על ענינו של מתלונן או של נאשם בעבירת מין או בעבירה לפי החוק למניעת הטרדה מינית,

התשנ"ח-1998;

(6) הדין הפומבי עלול להרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל;

(7) מניעת פגיעה במשמעת הצבא, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) דיון לצורך החלטה לפי סעיף קטן (ג), רשאי בית הדין לקיים בדלתיים סגורות.

(ה) החליט בית הדין על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם, או לסוגי בני אדם, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו.

325. איסור פרסום והוצאת פרוטוקולים

[תיקונים: התשנ"ג, התשס"ג, התשס"ד, התשע"ב, התשע"ו (מס' 4)]

(א) לא יפרסם אדם דבר על דיון המתנהל בבית דין צבאי בדלתיים סגורות אלא ברשות בית הדין, ולא יוציא מבית הדין פרוטוקול של דיון, הכרעת דין או גזר דין, לרבות עותקים מהם ומכל דיון הנערך בדלתיים סגורות לפי סעיף 324 (להלן - פרוטוקול), אלא ברשות מאת בית הדין.

(ב) תם הדיון שהוחלט על עריכתו בדלתיים סגורות, לא יפרסם אדם דבר על הדיון ולא יוציא פרוטוקול מבית הדין אלא ברשות נשיא בית הדין הצבאי לערעורים.

(ג) לא יצלם אדם ולא יקליט באולם בית הדין, לא יפרסם תצלום ולא ישמיע הקלטה מאולם בית הדין אלא ברשות בית הדין.

(ד) לא יפרסם אדם, בלי רשות בית הדין, את שמו, תמונתו ומענו של קטין שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים או פרטים אחרים העשויים להביא לזיהויו, אם הקטין הוא נאשם, עד, מתלונן או ניזוק בדיון על עבירת מין.

(ה) בית הדין רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית הדין, אם ראה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של נאשם, של עד או של אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם.

(ה1) (1) לא יפרסם אדם את שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או שהיה עליו להתייצב לחקירה או עד סיומו של הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו, לפי המוקדם מביניהם; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות.

(2) על אף הוראות פסקה (1), לא יחול איסור פרסום שמו של חשוד בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן:

(א) בית הדין הצבאי התיר את פרסום שמו של החשוד בשל הענין הציבורי שבפרסום, ובלבד שניתנה לחשוד הזדמנות להשמיע את טענותיו בענין;

(ב) המשטרה הצבאית פרסמה או ביקשה לפרסם את שם החשוד, לאחר שקצין משטרה צבאית בדרגת סגן אלוף ומעלה אישר כי בנסיבות הענין, מטעמים מיוחדים שנרשמו, התקיימו שני אלה:

(1) הפרסום נדרש לצורך איתור חשוד או עד, תפיסת עבריו נמלט, אזהרת הציבור מפני אדם העלול לסכנו או לצורך חיוני אחר;

(2) עיכוב הפרסום שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית הדין הצבאי לפי פסקת משנה (א), עלול לסכל את מטרת הפרסום האמורה בפסקת משנה (1);

(ג) החשוד ביקש לפרסם את שמו או הסכים לפרסום שמו, ובלבד שהבקשה או ההסכמה ניתנו בידי החשוד עצמו או על ידי בא כוחו, בכתב.

(ו) בית הדין רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה על פי הדיון. אסר בית הדין כאמור, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע

(1) (1) בית הדין רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית הדין סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום. הורה בית הדין על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית הדין אחרת.

(2) המשטרה הצבאית תיידע חשוד שהוא עצור ואינו מיוצג בדבר זכותו לבקש מבית הדין הצבאי לאסור את פרסום שמו לפי הוראות סעיף זה וכן תאפשר לו להגיש בקשה לאיסור פרסום שמו באמצעותה, לפי הטופס שבתוספת הרביעית לחוק בתי המשפט, בשינויים המחויבים, ותיידע את החשוד בדבר אפשרות זו לא יאוחר מ-24 שעות מעת מעצרו או לפני שהובא לפני שופט — המוקדם מביניהם; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות.

(2) לענין סעיף זה -

"חשוד" - מי שנפתחה נגדו חקירה פלילית;

"שם של חשוד", "שם של נאשם" - לרבות פרסום כל פרט אחר שיש בו כדי לזהות את החשוד או הנאשם, לפי הענין.

(3) (1) לא יפרסם אדם שם של חשוד או שם של נאשם באחד מאלה:

(א) הוא חשוד בביצוע עבירה שנעשתה אגב פעילות מבצעית וכחלק ממנה וטרם הוגש נגדו כתב אישום,

או שהיה חשוד בעבירה כאמור והוחלט שלא להגיש נגדו כתב אישום;

(ב) הוא נאשם בביצוע עבירה שנעשתה אגב פעילות מבצעית וכחלק ממנה, כל עוד לא הורשע בפסק דין חלוט;

(ג) הוא הנאשם בביצוע עבירה שנעשתה אגב פעילות מבצעית וכחלק ממנה, וכתב האישום שהוגש נגדו בגין אותה עבירה בוטל, או שהוא זוכה.

(2) הוראות סעיף קטן (ה)1(2) יחולו לענין הוראות סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: הוראות סעיף קטן (ה)1(2) יחולו לענין חשוד בלבד.

(3) איסור פרסום לפי סעיף קטן זה לא יחול על גורם שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיך לכך או על אדם מטעם אותו גורם, המעביר שם של חשוד או שם של נאשם לרשות שלטונית זרה או לרשות שיפוטית זרה; העברת שם של חשוד או שם של נאשם כאמור תהיה בהסכמת הפרקליט הצבאי הראשי.

(ז) העובר על הוראה מהוראות סעיף זה, דינו - מאסר ששה חדשים.

325א. **בקשה בענין פרסום שם חשוד**

[תיקונים: התשע"ב, התשע"ו (מס' 4)]

בקשה לאסור פרסום שם חשוד או שם נאשם לפי סעיף 325(ו) או (1) או להתיר פרסום שם חשוד לפי סעיף 325(ה)1(2) (א) או (3) (בסימן זה — בקשה בענין פרסום שם חשוד), תידון לפני דן יחיד.

325ב. **צדדים לבקשה בענין פרסום שם חשוד**

[תיקונים: התשע"ב, התשע"ו (מס' 4)]

(א) משיבים בבקשות בענין פרסום שם חשוד המפורטות בפסקאות שלהן, יהיו כמפורט לצדן:

(1) בבקשה להתיר פרסום שם חשוד לפי סעיף 325(ה)1(2) (א) או (3) — החשוד;

(2) בבקשה לביטול איסור פרסום שם חשוד לפי סעיף 325ג — החשוד וכל גורם אחר שהיה צד לדיון

בבקשה לאסור את פרסום שמו של החשוד לפי סעיף 325(ו) או (ו1).

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע את צירופם של משיבים או מבקשים נוספים בבקשות המפורטות באותו סעיף קטן.

325ג. בקשה לביטול איסור פרסום

(תיקון התשע"ב)

(א) ציווה בית הדין הצבאי על איסור פרסום לפי סעיף 325(ה), (ו) או (ו1), רשאי מי שמעוניין בביטול האיסור להגיש לבית הדין הצבאי שנתן את הצו בקשה לביטולו; בקשת הביטול תידון לפני דן יחיד.
(ב) היה מבקש הביטול כאמור בסעיף קטן (א) צד לבקשה לאיסור הפרסום, עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשת הביטול; לענין זה, "נסיבות חדשות" — לרבות הזמן שחלף ממועד מתן צו איסור הפרסום.

325ד. ערעור על החלטה בעניין פרסום

[תיקונים: התשע"ב, התשע"ו (מס' 4)]

(א) ההחלטות המפורטות להלן, ניתנת לערעור בתוך שבעה ימים, ובית הדין הצבאי לערעורים ידון בערעור בדין יחיד:

(1) איסור פרסום לפי סעיף 325(ה), (ו) או (ו1);

(2) התרת פרסום לפי סעיף 325(א), (ג), (ד), (ה1)(2)(א) או (ו3) או התרת צילום לפי סעיף 325(ג) רישה;

(3) ביטול איסור פרסום לפי סעיף 325ג.

(ב) בית דין צבאי שנתן החלטה כאמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (א) או בית הדין הצבאי לערעורים שדן בערעור על החלטות כאמור באותן פסקאות, רשאי להורות על עיכוב ביצועה של ההחלטה שעליה מערער אדם או מבקש לערער, לפרק זמן שיקבע ובתנאים שייראו לו.

326. שמירת סודיות

(תיקון התשנ"ג)

לשם שמירה על סודיותן של ידיעות הקשורות בבטחון המדינה, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות, דרך כלל או למקרה מסויים, כי לא יפורסם ולא יוצא מבית דין צבאי פרוטוקול של דיון, הכרעת דין או גזר דין, לרבות עותקים מהם, אף אם הדיון נערך כולו או מקצתו בפומבי. הוראה לפי סעיף זה לא תחול על בעלי הדין ועל סניגורו של נאשם בכל הליך משפטי הנוגע לאותו דיון; העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר ששה חודשים.

326א. פסק דין כראיה

(תיקון התשנ"ג)

העתק מפסק דין המוגש כראיה בכל הליך משפטי לא ייפסל עקב השמטת חלקים או מלים ממנו בשל הוראות סעיפים 325 או 326.

326ב. פרסום בענין התלוי ועומד בבית הדין

(תיקונים: התשנ"ג, התשס"ב)

(א) לא יפרסם אדם דבר על ענין התלוי ועומד בבית דין צבאי במטרה להשפיע על מהלך המשפט או על תוצאותיו, וראייה מראש את ההשפעה האמורה כאפשרות קרובה לודאי כמוה כמטרה להשפיע, והכל אם יש בפרסום כדי להשפיע כאמור.
(ב) יראו ענין כתלוי ועומד בבית הדין משעה שהוגשה לבית הדין באותו ענין בקשה למתן צו מעצר או להארכת מעצר או

משעה שהוגש לו כתב אישום, לפי המוקדם, עד שהחליט פרקליט צבאי שלא להורות על הגשת כתב אישום, ואם הוגש כתב אישום - עד סיום ההליכים.

- (ג) איסור הפרסום אינו חל על פרסום ידיעה בתום לב על דבר שנאמר או שאירע בישיבה פומבית של בית דין.
(ד) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר שנה אחת.

326. בקשה לביטול איסור פרסום

(תיקונים: התשנ"ג, התשס"ב)

- (א) ציווה בית הדין הצבאי על איסור פרסום לפי סעיף 325(ה), (ו) או (ו1), רשאי מי שמעוניין בביטול האיסור להגיש לבית הדין הצבאי שנתן את הצו בקשה לביטול; בקשת הביטול תידון לפני דן יחיד.
(ב) היה מבקש הביטול כאמור בסעיף קטן (א) צד לבקשה לאיסור הפרסום, עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשת הביטול; לענין זה, "נסיבות חדשות" — לרבות הזמן שחלף ממועד מתן צו איסור הפרסום.

326ד. ערעור על החלטה בעניין פרסום

(תיקונים: התשנ"ג, התשס"ב)

- (א) ההחלטות המפורטות להלן, ניתנות לערעור בתוך שבעה ימים, ובית הדין הצבאי לערעורים ידון בערעור בדין יחיד:
(1) איסור פרסום לפי סעיף 325(ה), (ו) או (ו1);
(2) התרת פרסום לפי סעיף 325(א), (ג), (ד) או (ה1)(2)(א) או התרת צילום לפי סעיף 325(ג) רישה;
(3) ביטול איסור פרסום לפי סעיף 325 ג.
(ב) בית דין צבאי שנתן החלטה כאמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (א) או בית הדין הצבאי לערעורים שדן בערעור על החלטות כאמור באותן פסקאות, רשאי להורות על עיכוב ביצועה של ההחלטה שעליה מערער אדם או מבקש לערער, לפרק זמן שיקבע ובתנאים שייראו לו.

פרק שלישי: הליכים רגילים

327. מסירת כתב-אישום לנאשם

(תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה, התשס"ד)

- (א) העתק כתב האישום יימסר לנאשם בהקדם האפשרי, ומשניתן צו זימון יימסר לו העתקו מיד.
(ב) נאשם זכאי לדרוש שמשפטו לא ייערך לפני תום עשרה ימים מיום שנמסר לו העתק כתב האישום.
(ג) המוסר לנאשם העתק כתב האישום יודיע לו על זכותו לפי סעיף קטן (ב) וכי הוא רשאי לבחור לו סניגור ולהזמין עדים להגנתו.
(ד) על אף דרישתו של נאשם לפי סעיף קטן (ב), רשאי נשיא בית הדין הצבאי או שופט צבאי - משפטאי שהוא הסמיך לענין זה, אם ראה צורך בכך בגלל נסיבות מיוחדות שיפורטו בצו הזימון, להורות על עריכת המשפט במועד מוקדם יותר, ובלבד שלא יקדם מעשרים וארבע שעות מעת מסירת העתק כתב האישום לנאשם.
(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של בית הדין לדחות את המשפט מטעמים הנראים לו, ובכלל זה על מנת לאפשר לנאשם להכין את הגנתו.
(ו) סעיף זה לא יחול בהליכים בבית הדין הצבאי לתעבורה.

328. הרחקת נאשם מאולם בית-הדין

בית-דין צבאי רשאי להרחיק, לזמן שימצא למתאים, נאשם המפריע למהלך הדיון, או המתנהג בצורה הפוגעת בכבוד בית

329. הליכים בהעדר הנאשם

כל הליך שלא בפני הנאשם מחמת שהורחק כאמור בסעיף 328, רואים אותו כאילו היה בפניו, ובית הדין יקבע סידורים שלפיהם יובאו ההליכים האמורים לידיעת הנאשם.

330. ניהול הדיון

אב בית הדין ינהל את הדיון בישיבות בית הדין, והוא רשאי להורות כל הוראה הדרושה לקיום הסדר במקום המשפט, לרבות הוראה להרחיק ממקום המשפט או מסביבתו אדם המפריע למהלך הדיון או המתנהג בצורה הפוגעת בכבוד בית הדין.

330א. הרחקה מבית הדין

(תיקון התשנ"ג)

(א) בית דין רשאי לאסור על קטין להימצא בבית הדין בעת הדיון ולצוות על הרחקתו.

(ב) בית דין רשאי להרחיק אדם, שאינו בעל דין, מאולם בית הדין בעת דיון, אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחות אותו אדם באולם עשויה להרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.

331. שפיטה מיידית של נאשם בבזיון בית דין צבאי

עבר אדם על הוראות סעיף 109 פרט לפיסקה (1) לסעיף קטן (א) שבו, או על הוראות סעיף 514 פרט לפיסקה (1) לסעיף קטן (א) שבו, יכול בית הדין שלגביו עבר הנאשם את העבירה לשפטו עליה מיד, ובלבד שלא יטיל עליו עונש חמור ממחובש שלושים יום אם נידון לפי סעיף 109, או מאסר שלושים יום אם נידון לפי סעיף 514; הוראה זו אינה באה לגרוע מהוראות כל דין בדבר הבאת העבריין לדין על עבירה כאמור.

332. מתרגם לנאשם

נאשם שאינו יודע עברית, ימנה לו אב בית הדין מתרגם, לתרגם לו את הנאמר במהלך הדיון ואת החלטות בית הדין; יכול הנאשם לוותר על תרגום כל חלק של הנאמר במהלך הדיון או של החלטות כאמור.

333. עדות שלא בעברית

עדות הנמסרת, ברשות בית הדין, שלא בעברית תתורגם על ידי מתרגם.

334. דין מתרגם כדין עד

דין מתרגם כדין עד, אם אין כוונה אחרת משתמעת מהוראת חוק זה בענין עדים.

335. רישום פרוטוקול

(תיקון התשכ"ד)

בכל משפט יירשם פרוטוקול בידי אב בית הדין, או בידי רשם שמינה אב בית הדין, וייחתם בידי מי שרשמו; נרשם הפרוטוקול בידי רשם, יחתום עליו גם אב בית הדין לאחר שבדק ומצא שהרישום נכון.

336. תוכן הפרוטוקול

פרוטוקול המשפט יכלול:

(1) שם בית הדין ושמותיהם של חברי בית הדין, התובע, הרשם והמתרגם שהשתתפו במשפט;

- (2) תאריך כל ישיבה ומקומה;
- (3) שם הנאשם ושם סניגורו, אם היה לו סניגור;
- (4) המלים שבהן נשאל הנאשם אם הוא מודה באשמה ותשובתו, שתירשם ככל האפשר במלים שהשתמש בהן;
- (5) בקשות הצדדים ועיקר טענותיהם;
- (6) שמות העדים, אם העידו בשבועה, או בדרך אחרת, ותוכן העדויות;
- (7) החלטות בית הדין, על נימוקיהן, אם ניתנו;
- (8) כל דבר אחר שלדעת אב בית הדין צריך להיות כלול בפרוטוקול.

337. צירוף מסמכים לפרוטוקול

כתב-האישום, מסמכים שהוגשו ונתקבלו על ידי בית הדין וכל מסמך אחר הנוגע לאותו מותב בית דין יצורפו לפרוטוקול ויהוו חלק ממנו.

338. תיקון פרוטוקול לפני מתן גזר דין

כל צד רשאי לבקש מבית הדין, בפני הצד השני, לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו.

339. תיקון פרוטוקול לאחר מתן פסק דין

(תיקון התשכ"ד)

ניתן פסק דין של זיכוי או גזר דין אך טרם עברה התקופה להגשת ערעור עליו, רשאי כל צד לבקש מנשיא בית הדין לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו, ונשיא בית הדין, לאחר שנתן לצד השני הזדמנות להשמיע את דברו, יתקן את הרישום אם קיבל לכך את הסכמתם של רוב השופטים שישבו בדין.

340. רישום תיקון

כל תיקון של פרוטוקול, וכן דעתו החולקת של שופט על תיקון, יירשם בפרוטוקול ויחתם בידי אב בית הדין או בידי נשיא בית הדין, הכל לפי הענין.

341. זיהוי הנאשם

הדיון ייפתח בזיהוי הנאשם על ידי בית הדין; לשם כך ישאל אב בית הדין את הנאשם פרטים שיש בהם כדי לזהותו, כגון: שמו, שם משפחתו, מספרו האישי, דרגתו, יחידתו ושם אביו.

342. חובת התביעה לזהות

סירב הנאשם למסור פרט שנשאל עליו לפי סעיף 341, רשאי בית הדין להמשיך בדיון, ועל התובע להוכיח - עד תום פרשת התביעה - את אותם פרטי הזיהוי הדרושים להוכחת אשמתו של הנאשם.

343. הקראת כתב ההרכב וטענת פסלות

(תיקון התשס"ד (מס' 4))

לאחר הזיהוי יקרא אב בית הדין את כתב-ההרכב של מותב בית הדין וישאל את הנאשם, או את סניגורו, ואת התובע אם יש בפייהם טענת פסלות.

344. טענה שנתקבלה

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

(א) בית הדין שלפניו נטענה טענת פסלות נגד שופט צבאי או נגד מותב בית הדין, ידון בה לאלתר ולפני שייתן כל החלטה אחרת, ואם קיבל את הטענה יתלה את הדיון עד שאותו שופט יוחלף בשופט אחר על ידי מי שהרכיב את מותב בית הדין או עד שיוחלף המותב, לפי הענין; החלטת בית הדין תהיה מנומקת.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט צבאי-משפטי, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שייתן כל החלטה אחרת ויחולו הוראות סעיף קטן (א) בשינויים המחויבים.

345. ערעור

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

על החלטת בית דין של ערכאה ראשונה לפי סעיף 310 רשאי בעל דין לערער לפני בית הדין הצבאי לערעורים תוך שלושה ימים מיום נתינתה, ועליו להודיע לבית הדין על רצונו לערער מיד עם נתינתה.

346. דחיית הדיון כשמוגש ערעור

(א) נמסרה הודעה כאמור בסעיף 345, רשאי בית הדין לדחות את המשך הדיון עד להחלטה בערעור אם הוא סבור כי מן הראוי לעשות כן.

(ב) לא דחה בית הדין את המשך הדיון, אין בכך כדי לגרוע מזכותו של הנאשם להגיש את הערעור במועד שנקבע בסעיף 345.

347. המשך הדיון כשאין ערעור

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

נדחתה טענת פסלות ולא הודיע הטוען על הגשת ערעור, או שעברה התקופה להגשת הערעור והערעור לא הוגש, רואים את החלטת הדחיה כסופית.

348. התליית הדיון לאחר החלטה בערעור

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

נתקבלה בערעור טענת פסלות לגבי שופט, יתלה בית הדין של ערכאה ראשונה את הדיון עד שהשופט יוחלף בשופט אחר על ידי מי שהרכיב את מותב בית הדין.

349. טענת פסלות לאחר קריאת כתב-האישום

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

לא ידון בית דין בטענת פסלות שנטענה לאחר שנקרא כתב-האישום, אלא אם שוכנע כי העובדות המשמשות יסוד לטענת הפסלות לא היו ידועות לטוען בשלב קודם של הדיון, וכי טען את טענתו מיד כשהגיעו העובדות האמורות לידיעתו.

350. טענת פסלות לאחר מתן פסק דין בערכאה ראשונה

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

נודע דבר פסלותו של שופט לאחר מתן פסק-הדין בערכאה ראשונה, ישמש הדבר עילה לנאשם או לתובע לערער על פסק הדין, ודין ערעור כזה כדין ערעור לפי הפרק החמישי לחלק זה, אלא שמותר להגישו בכל עת על אף האמור בסעיף 418.

[תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה, התשס"ז (מס' 2)]

(א) משנסתיימה פרשת הרכב מותב בית הדין יקרא אב בית הדין את כתב-האישום ויסביר לנאשם את מהות האשמה.

(ב) לאחר מכן יודיע בית הדין לנאשם על זכותו לטעון טענות טרומיות אלו:

(1) חוסר סמכות לבית הדין;

(2) זיכוי קודם או הרשעה קודמת;

(3) התיישנות העבירה;

(4) כתב-האישום אינו מגלה עבירה;

(5) פגם או פסול בכתב-האישום;

(6) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות

משפטית.

(ג) לא טען הנאשם, או סניגורו, בשלב זה טענה טרומית, אין בכך כדי למנעו מלטעון אותה בכל שלב אחר של המשפט,

אולם אין הוא רשאי לעשות כן לגבי הטענות הטרומיות המפורטות בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף קטן (ב) אלא ברשות בית הדין.

(ד) לא תישמע בפני בית דין צבאי מחוזי או בפני בית דין צבאי לתעבורה טענה כי כתב-האישום צריך היה להיות מוגש

במחוז שיפוטי אחר.

352. דיון בטענה טרומית

בית הדין שנטענה בפניו טענה טרומית יחליט בה לאחר שנתן לתובע הזדמנות להשיב עליה, אולם רשאי הוא לדחות את

הטענה גם בלעדי זאת. כן רשאי בית הדין להשהות את מתן החלטתו בטענה טרומית עד לשלב אחר של הדיון.

353. החלטה בטענה טרומית

(תיקון התשכ"ד)

(א) החליט בית הדין לקבל טענה טרומית, רשאי הוא לצוות על תיקון כתב-האישום או לבטלו או להצהיר כי כתב ההרכב

בטל, הכל לפי הענין; ביטל את כתב-האישום - ישוחרר הנאשם ממעצר שהוא נמצא בו על אותה אשמה; הצהיר כי כתב

ההרכב בטל ולא החליט על ביטול כתב-האישום, ימנה נשיא בית הדין מותב בית דין אחר.

(ב) החליט בית הדין לדחות את הטענה הטרומית - ימשיך בדיון.

354. תשובת הנאשם לאשמה

(תיקון התשמ"ב)

(א) לא בוטלה האשמה מכוח טענה טרומית ישאל אב בית הדין את הנאשם מה תשובתו לאשמה; הנאשם רשאי שלא

להשיב ואם השיב, רשאי הוא בתשובתו להודות באשמה, לכפור בה או לכפור באשמה אך להודות בעובדות או בחלק

מהעובדות, שהובאו בקשר למעשה נושא האשמה, וכן לטעון עובדות נוספות, בין אם הודה כאמור ובין אם לאו; השיב

הנאשם באחת הדרכים האמורות, רשאי בית הדין לשאול אותו שאלות ובלבד שהשאלות לא יחרגו מהדרוש להבהרת

תשובת הנאשם; תגובת הנאשם יכול שתיעשה על ידי סניגורו.

(ב) הימנעות הנאשם להשיב לאשמה או לשאלות בית הדין כאמור בסעיף קטן (א), עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של

התביעה; אב בית הדין יסביר לנאשם את תוצאות הימנעותו.

(ג) אב בית הדין יסביר לנאשם שאם ברצונו לטעון טענת "במקום אחר הייתי" - כטענה יחידה או בנוסף לאחרות - עליו

לעשות כן מיד ויסביר לו את תוצאות הימנעותו מעשות כן, כאמור בסעיף קטן (ד), והכל זולת אם ראה אב בית הדין שאין

מקום לטענה האמורה.

(ד) משלא טען הנאשם מיד "במקום אחר הייתי" או שטען ולא ציין את המקום האחר, לא יהיה רשאי להביא ראיות - בין עדות עצמו ובין ראיות אחרות - כדי להוכיח טענה כאמור אלא ברשות בית הדין.
(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכותו של הנאשם לפי סעיף 357 לחזור בו מהודיה בנוכחותו במקום ביצוע העבירה, או לשנות מחובת הראיה שעל התביעה.

355. דין מי שצפוי לעונש מוות

הואשם אדם בעבירה שהוא צפוי עליה לעונש מוות, אין נוהגים כאמור בסעיף 354, אלא רואים אותו כאילו כפר באשמה.

356.

(בוטל).

357. שינוי התשובה

(תיקון התשמ"ב)

ברשות בית הדין רשאי הנאשם, בכל שלב של הדיון עד להכרעת הדין, לחזור בו מתשובתו שהשיב לפי סעיף 354.

358. החלטת בית-הדין בהודאת הנאשם

(תיקון התשכ"ד)

(א) השיב הנאשם שהוא מודה באשמה - רשאי בית הדין, מנימוקים שיירשמו, לא לקבל את ההודאה ולהמשיך בדיון כאילו כפר הנאשם באשמה, או כאילו כפר באשמה והודה בעובדות שצויינו על ידי בית הדין.
(ב) לא החליט בית הדין שלא לקבל את ההודאה - רואים את האשמה כמוכחת ובית הדין ירשיע את הנאשם על פי הודאתו.
(ג) לפני הרשעתו של הנאשם יביא התובע הצבאי בפני בית הדין את העובדות המהוות את העבירה ונסיבותיה; חלק הנאשם על עובדות אלה או מקצתן ובית הדין לא החליט החלטה על פי סעיף 357, רשאי בית הדין להתיר הבאת ראיות בקשר לעובדות שבמחלוקת.

358א. הודאה באחת מאשמות חלופות

(תיקון התשכ"ד)

(א) היו בכתב האישום פרט-אישום עיקרי (להלן - העבירה העיקרית) ופרטי אישום חלופים והשיב הנאשם שהוא מודה באשמה המתייחסת לעבירה העיקרית - ירשיע בית הדין את הנאשם על פי הודאתו ויראה את פרט האישום החלופי כבטל.
(ב) השיב הנאשם שהוא מודה באשמה המתייחסת לפרט האישום החלופי, ימשיך בית הדין בדיון כאילו כפר הנאשם באשמה; אולם -

(1) אם הודיע התובע הצבאי כי הוא לא יביא ראיות בקשר לעבירה העיקרית - ירשיע בית הדין את הנאשם על פי הודאתו ויראה את פרט האישום המתייחס לעבירה העיקרית כבטל;
(2) הביא התובע הצבאי ראיות בקשר לעבירה העיקרית, אולם בית הדין החליט לזכות את הנאשם מן העבירה האמורה, ולא החליט שלא לקבל את הודאתו בעבירה החלופה, ירשיעו עליה על פי הודאתו.

359. החלטת בית הדין לאחר כפירת הנאשם

כפר הנאשם באשמה, או שרואים אותו, לפי חוק זה, כאילו כפר בה, פותחים בפרשת התביעה.

360. החלטת בית הדין לאחר הודאה בעובדות

(א) כפר הנאשם באשמה והודה בעובדות, כאמור בפסקה (3) לסעיף 354(ב), או שהחליט בית הדין, לפי סעיף 358, לראותו כאילו עשה כן - רואים את העובדות הללו כמוכחות לגבי אותו נאשם.
(ב) עובדה שהנאשם הודה בה בתשובתו רשאי בית הדין לדרוש את הוכחתה על ידי התובע על אף האמור בסעיף קטן (א), ואם דרש כן - אין רואים אותה כמוכחת עד שיוכיחה התובע.

361. סדרי הדין לאחר הודאת חלק מהנאשמים

היו במשפט נאשמים אחדים וחלק מהם הודה באשמה, רשאי בית הדין להרשיע את מי שהודאתו נתקבלה כאמור בסעיף 358 ולהטיל עליו ענשו מיד או להשהות את ההרשעה עד להכרעת דינם של כל הנאשמים; אך אם נקרא נאשם כזה להעיד במשפט, ירשיע אותו ויטיל עליו ענשו לפני שייקרא להעיד.

362. הפרדת המשפט

(תיקון התשכ"ד)

היו במשפט נאשמים אחדים, רשאי בית הדין, בכל שלב של הדיון שלפני הכרעת הדין, להורות על משפט נפרד לאחד או לאחדים מהם, ולהמשיך במשפטם של הנאשמים הנוותרים. לא התייצב נאשם למשפט, לאחר שהוזמן כדין או לא ניתן להזמינו למשפט מחמת העדרו מן השירות או מחמת סיבות דומות, רשאי בית הדין להורות כאמור אף בהעדר נאשם זה.

363. סדרי הדיון במשפט שהופרד

הורה בית דין להפריד את המשפט, יכול בית הדין שהורכב לצורך המשפט הנפרד לנהלו בין על פי כתב-האישום המקורי ובין על פי כתב-אישום חדש; הוגש כתב-אישום חדש, רואים כתאריך הגשתו את התאריך שבו הוגש כתב-האישום המקורי לבית הדין שהחליט על משפט נפרד.

364. פרשת התביעה

נפתחה פרשת התביעה לפי סעיף 359 - יכול התובע להביא לפני בית הדין את עדי התביעה, בין ששמותיהם נמנו בכתב-האישום ובין אם לאו, ואת יתר ראיותיו, ורשאי הוא, לפני שיביא עדים, לומר דברי פתיחה לפרשת התביעה.

365. טענת חוסר אשמה

(א) עם סיום פרשת התביעה רשאי הנאשם, או סניגורו, לטעון כי האשמה לא הוכחה אף לכאורה.
(ב) נטענה טענה לפי סעיף קטן (א), רשאי התובע להשיב עליה.
(ג) נטענה טענה לפי סעיף קטן (א) והיה בית הדין סבור כי האשמה לא הוכחה אף לכאורה - יזכה את הנאשם; ובית הדין רשאי לעשות כן, אף אם לא טען הנאשם או סניגורו כאמור.

366. דבר הנאשם

(תיקון התשמ"ב)

(א) לא זוכה הנאשם על פי סעיף 365, יסביר לו אב בית הדין כי הרשות בידו לנהוג באחת מאלה:
(1) להעיד כעד הגנה, ואז יהיה עשוי להיחקר חקירה שכנגד;
(2) להימנע מהעיד.
(ב) אב בית הדין יסביר לנאשם את תוצאות הימנעותו מהעיד, כאמור בסעיף 366א.
(ג) נאשם שבחר להעיד יעיד בתחילת ראיותיה של ההגנה; אולם רשאי בית הדין, לבקשתו, להתיר לו להעיד בשלב אחר

של פרשת ההגנה.

366א. **שתיקת הנאשם**

(תיקון התשמ"ב)

הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע, אך לא תשמש סיוע לצורך סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955.

367. **פרשת ההגנה**

לאחר דברי אב בית הדין כאמור בסעיף 366, יכול הנאשם או סניגורו להביא לפני בית הדין עדי הגנה ושאר ראיות ההגנה; ורשאי הוא, לפני שיביא עדים, לומר דברי פתיחה לפרשת ההגנה.

368. **ראיות מטעם בית הדין**

(א) בית הדין רשאי להזמין כל עד בתורת עד בית הדין, אפילו כבר נשמעה עדותו באותה ערכאה, אם ראה בית הדין צורך בכך לביהור המשפט.

(ב) עשה בית הדין כאמור לאחר תום פרשת ההגנה, רשאית ההגנה להביא ראיות לסתור ראיות שנתקבלו נגד הנאשם לפי סעיף קטן (א).

369. **ראיות נוספות מטעם התביעה**

(א) בית הדין רשאי להרשות לתביעה, בין לאחר תום פרשת ההגנה ובין לאחר שהושמעו עדים לפי סעיף 368(ב), להביא ראיות לסתור נקודות שנתעוררו באותן הראיות ואשר התביעה לא יכלה לצפותן מראש.

(ב) הורשתה התביעה להביא ראיות לאחר שנתקבלו ראיות מטעם בית הדין, שומעין את ראיותיה תחילה ואחר כך את ראיות ההגנה אם רצתה בכך.

370. **ראיות מטעם ההגנה לאחר ראיות נוספות מטעם התביעה**

הביאה התביעה ראיות לפי סעיף 369(א), רשאית ההגנה להביא ראיות לסתור ראיותיה של התביעה שהובאו כאמור, אף אם השתמשה בזכותה לפי סעיף 368(ב).

371. **סמכות בית הדין לשמוע ראיות מטעמו**

בית הדין יכול לחזור ולהשתמש בסמכותו לפי סעיף 368(א) בכל עת עד להכרעת הדין.

372. **עדות בשבועה**

(א) כל עד יעיד בשבועה, אלא אם כן נוכח בית הדין, כי אמונתו הדתית של העד אוסרת עליו שבועה, או כי אין לו לעד כל אמונה דתית, ובמקרים אלה יעיד העד על פי הן צדקו.

(ב) קטין שבית הדין סבור שאינו מבין מהותה של שבועה, רשאי בית הדין, אם נוכח שיש צורך לשמוע עדותו, לגבות עדותו שלא בשבועה.

(ג) עד שבא להעיד יישבע או יצהיר בהן-צדק להעיד אמת, את האמת כולה ואת האמת בלבד.

373. **סדר גביית עדות**

וזו סדר גביית עדות:

(1) העד נחקר תחילה על ידי בעל הדין שביקש את שמיעת העד; אחריו רשאי בעל הדין היריב, בכפוף

לסעיף 374, לחקור את העד חקירה שכנגד, ואחריו רשאי בעל הדין שביקש את שמיעת העד לחזור ולחקרו

חקירה חוזרת; סיימו בעלי הדין את חקירתם, רשאי בית הדין לחקור את העד, אולם להבהרת ענין רשאי הוא לשאול אותו שאלות גם לפני סיום חקירתם; חקר בית הדין עד לאחר שחקרוהו בעלי הדין, רשאי הוא להרשות להם לחקרו נוספות מטעמם, להבהרת ענין שנתעורר בחקירתו של בית הדין;
(2) עד שהוזמן לפי החלטת בית הדין, כאמור בסעיף 368(א), נחקר תחילה על-ידי בית הדין, ואחרי כן רשאים בעלי הדין לחקרו, בסדר שיקבע בית הדין, חקירה שכנגד.

373.א. תחולת חוק סדר הדין הפלילי

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

הוראות פרק ה', סימן ו', לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, יחולו על חקירת עדים לפני בית דין צבאי.

374. עדים במשפט של נאשמים אחרים

מקום שיש נאשמים אחדים במשפט אחד, סדר חקירת העדים הוא -

- (1) בחקירה שכנגד - הנאשמים או סניגוריהם לפי הסדר שבו רשומים הנאשמים בכתב האישום;
- (2) בחקירה ראשית - תחילה הנאשם, או סניגורו, שביקש שמיעת אותו עד, ואחר כך יתר הנאשמים או סניגוריהם לפי הסדר האמור בפסקה (1).

375. זכות חקירה שכנגד במקרים מסויימים

סבור בית הדין כי עדו של אחד הנאשמים עלול להעיד נגד נאשם אחר, יכול הוא לסטות מן הסדר שנקבע בסעיף 374 ולהרשות לאותו נאשם אחר או לסניגורו לחקרו לא חקירה ראשית אלא חקירה שכנגד לאחר שחקרוהו שאר הנאשמים חקירה ראשית ולפני התובע הצבאי.

376. הבאת ראיות לפני הדיון לגופו של ענין

[תיקון התשס"ד (מס' 2)]

בית הדין רשאי להרשות לבעלי הדין להביא גם ראיות הדרושות לשם דיון בטענת פסלות או בטענה טרומית או באימרת נאשם שנמסרה מחוץ לבית הדין והיא מוגשת כראיה.

377. סמכות לסרב להזמנת עדים

רשאי בית הדין לסרב לבקשה להזמין עד, אם הוא סבור שעדותו אינה שייכת לענין הנדון, או שתוכן עדותו ניתן להוכחה בדרך אחרת.

378. שינוי כתב-האישום

רשאי בית הדין, בכל שלב של הדיון עד להכרעת הדין, לשנות את כתב האישום על-ידי תיקון כתב האישום או החלפתו, כפי שימצא למתאים ובלבד שלא יכלול בדרך זו בכתב האישום אשמה בעבירה שענשה חמור יותר.

379. סייג לשינוי בכתב-האישום

לא יכלול בית-דין בכתב האישום, על-ידי תיקון או החלפה כאמור בסעיף 378, אשמה בעבירה שאין הוא מוסמך לדון בה, אולם בית-דין מיוחד רשאי לעשות זאת לגבי עבירה שבית-דין צבאי אחר מוסמך לדון בה.

380. ביטול כתב-אישום על-ידי בית-הדין

(תיקון התשכ"ד)

מצא בית הדין, כי יש מקום להאשים נאשם בעבירה שאין הוא מוסמך לדון בה, או בעבירה שענשה חמור יותר מהעבירה הכלולה בכתב האישום, יבטל בית הדין את הדיון בפניו, כדי שהנאשם יובא לדין על פי כתב אישום חדש.

381. תאריך ההבאה לדין באשמה חדשה

(תיקון התשכ"ד)

כתב אישום שתוקן או שהוחלף או שהוגש בעקבות החלטה על פי סעיף 380 רואים את הנאשם כאילו הובא לדין על אותו כתב אישום בתאריך שהובא לדין לפי כתב האישום המקורי.

382. שינוי אשמה ללא שינוי כתב-האישום

בית-דין רשאי, מבלי לשנות את כתב האישום, להרשיע נאשם בנסיון לבצע את העבירה שבה הואשם, או בשותפות לעבירה לאחר מעשה, או בעבירה אחרת, אף אם לא הואשם כך בכתב האישום, ובלבד שהאשמה שעליה הורשע כאמור הוכחה על-ידי הראיות שהובאו לפניו במהלך הדיון והעונש שנקבע לפי הדין על העבירה האחרת אינו חמור מהעונש שנקבע בחוק על העבירה הכלולה בכתב האישום.

382א. הרשעה לגבי היעדרות שנפסקה ונמשכה

(תיקון התשל"ח)

הואשם חייל בעבירה לפי סעיפים 92 או 94, והוכח לבית הדין כי בין יום התחילה ויום הסיום של העדרו מן השירות כפי שצויינו בכתב האישום היה פרק זמן שבו היה הנאשם במקום שירותו, לא יהא בכך כדי למנוע את בית הדין מלהרשיעו בעבירה שהואשם בה לגבי כל התקופות שבהן נעדר למעשה מן השירות בין יום התחילה ויום הסיום האמורים, כאילו היו תקופה אחת.

383. תוקף צו מעצר עם שינוי האשמה

החליט בית-דין לבטל כתב אישום לפי סעיף 380 או לפי סעיף 353 ולא ציווה על שחרור הנאשם, יעמוד בתקפו צו המעצר שניתן נגד הנאשם לפי סעיף 243, עד שתינתן נגדו פקודת מעצר לפי סעיף 234 או 242, או עד תום חמישה-עשר יום מיום ההחלטה, הכל לפי התאריך המוקדם יותר.

384. סיכומים

נסתיימה פרשת ההגנה, רשאים התובע הצבאי, ואחריו הנאשם או סניגורו, להשמיע סיכומיהם.

385. הכרעת הדין

לאחר הסיכומים, ואם לא היו סיכומים - לאחר תום פרשת ההגנה, יחליט בית הדין בהחלטה מנומקת בכתב בהתאם לסעיף 396, אם יש להרשיע את הנאשם או לזכותו.

386. נאשם שאינו מסוגל לעמוד בדין

(תיקון התשמ"ג)

קבע בית הדין, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ו-1955, שהנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יחולו הוראות סעיפים 170 ו-171 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בשינויים המחוייבים.

(בוטל).

388. ביטול המשפט**(תיקון התשכ"ד)**

(א) בוטל כתב-האישום ולא נקרא הנאשם להשיב על האשמה, וכן אם בוטל כתב-אישום בעבירה שיש עליה עונש מוות ולא הוחל בפרשת התביעה - יבטל בית הדין את המשפט; בוטל כתב-האישום לאחר מכן, רשאי בית הדין לבטל את המשפט או לזכות את הנאשם.

(ב) היה הנאשם במעצר, ישוחרר ממעצרו אם אין להחזיקו במעצר מסיבות אחרות.

389. התייעצות בית הדין

התייעצות בית הדין היא סודית ולא ישתתפו בה אלא השופטים הצבאיים שישבו בדיון.

390. סדר התייעצות

בהתייעצות ישאל אב בית הדין לדעתם של השופטים הצבאיים לפי סדר דרגותיהם, החל בדרגה הנמוכה; אב בית הדין יביע דעתו לאחרונה.

391. חובה להשתתף בהצבעה

כל שופט צבאי חייב להביע דעתו ולהצביע בכל שאלה המתעוררת תוך התייעצות בית הדין וטעונה החלטה.

392. החלטות בית דין

בית דין צבאי יחליט ברוב דעות; לא היה רוב דעות לגבי סוג העונש או מידתו, רואים שופט שהציע את סוג העונש או את מידת העונש החמורים ביותר, כאילו הצטרף לדעתו של שופט שהציע את ההצעה הקרובה ביותר להצעתו; ישב בית הדין בהרכב של חמישה ולא נתקבל רוב דעות בענין כזה אחרי צירוף ראשון - יצורפו הדעות שנית על בסיס התוצאה של הצירוף הראשון.

393. הנמקת החלטה

(א) החלטה של בית דין צבאי אינה חייבת להיות מנומקת, אלא אם נקבע כך בחוק זה.

(ב) החלטת בית הדין החייבת להיות מנומקת - גם דעת המיעוט בה, אם היתה, חייבת להיות מנומקת.

394. דעת מיעוט

החלטה של בית הדין, ופסק הדין בכלל זה, שיש בה דעת מיעוט, יחתמו כל השופטים על החלטת הרוב, אלא שיצויין בה כי ניתנה ברוב דעות מבלי לגלות את שמו של בעל דעת המיעוט.

395. פרסום דעת מיעוט**(תיקון התשכ"ד)**

דעת המיעוט היא חלק מן הפרוטוקול, אך לא יצויין בו שמו של בעל דעת המיעוט, ובית הדין רשאי לקרוא יחד עם פסק-הדין, בלי לגלות שמו של בעל אותה דעה.

396. נימוקי הכרעת הדין

בנימוקי הכרעת הדין יציגו העובדות שהוכחו לבית הדין והשיקולים שהניעו אותו להגיע להחלטתו; הורשע הנאשם, יציין בהכרעת הדין גם סעיף הדין שלפיו הורשע, בין במפורש ובין באיזכור כתב האישום.

397. קריאת הכרעת הדין

הכרעת הדין תסומן בתאריך ותיקרא בפומבי.

398. פסק דין מזכה

זוכה הנאשם, תהא הכרעה זו פסק הדין, ואם היה הנאשם עצור, ישוחרר מיד אם אין להחזיקו במעצר מסיבות אחרות.

399. ראיות לקביעת מידת העונש

הרשיע בית הדין את הנאשם, יביא התובע לידיעת בית הדין את גליון ההתנהגות של הנאשם, אם ישנו, ואת רשימת הרשעותיו הקודמות, והרשות בידו להביא ראיות שיש בהן כדי להשפיע על קביעת מידת העונש; לאחר מכן הרשות בידי הנאשם למסור הודעה או עדות וכן להביא ראיות על עובדות ונסיבות העשויות להקל את העונש.

400. סיכומים לענין מידת העונש

נסתיימו ההליכים האמורים בסעיף 399, רשאים התובע, ואחרי הנאשם או סניגורו, להשמיע את סיכומיהם לענין מידת העונש; סיכום הסניגור, יתן בית הדין לנאשם להגיד את דברו האחרון.

401. גזר דין

ענשו של נאשם שהורשע ייקבע בגזר הדין שיצורף להכרעת הדין ושניהם יהוו את פסק הדין; יסומן בתאריך וייקרא בפומבי.

402.

(בוטל).

403. הוראות נוספות בגזר הדין

הוראות בדבר התנאת העונש, חיוב בפיצויים, החזרת רכוש, החרמת מכשירי עבירה, עיכוב ביצוע פסק הדין וכל הוראה אחרת, שמותר לכללה בפסק הדין, פרט להכרעת הדין, ייכללו בגזר הדין.

404. הזמן לערעור

פסק דין שיש עליו ערעור - יביא בית הדין לידיעת הנאשם את זכותו לערער ואת המועד הקבוע בחוק להגשת הערעור.

404א. הגבלה על מסירת מידע מהמרשם הפלילי וקיצור תקופת הרישום

[[תיקונים: התשע"א, התשע"ט (מס' 2)]]

(א) על אף הוראות חוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019 (בסעיף זה - חוק המידע הפלילי), לענין מסירת מידע מהמרשם הפלילי וקיצור תקופת הרישום יחולו הוראות סעיף זה.

(ב) הורשע נאשם בעבירה מסוג עוון, שאינה עבירה מהעבירות המנויות בסעיף קטן (ג) או בתוספת השנייה, לא יימסר מידע מהמרשם הפלילי על פרט רישום בשל העבירה כאמור אלא לגופים כאמור בסעיף 17(א) לחוק המידע הפלילי או לגופים המפורטים בפרטים 3(3) ו-5(10) שבתוספת הראשונה לחוק האמור, לצורך מילוי תפקידיהם (בסעיף זה - הגבלה על

מסירת מידע מהמרשם הפלילי), אם הוטל על הנאשם עונש כמפורט להלן:

(1) עונש שאינו כולל מאסר בפועל;

(2) עונש שאינו עולה על שני חודשי מאסר בפועל;

(3) עונש שאינו עולה על שלושה חודשי מאסר בפועל שבית הדין קבע שחלק ממנו, ירוצה בדרך של עבודה צבאית, ובלבד שהחלק שירוצה בכליאה אינו עולה על חודשיים; בסעיף זה, "עבודה צבאית" - כמשמעותה בסעיף 541(3)(א)(1);

(4) עונש שאינו עולה על ארבעה חודשי מאסר בפועל שבית הדין קבע שירוצה כולו בדרך של עבודה צבאית.

(ג) הורשע נאשם בעבירה לפי סעיפים 94 או 94א והוטל עליו עונש כמפורט להלן, יחולו לעניין ההגבלה על מסירת מידע מהמרשם הפלילי הוראות אלה:

(1) עונש שאינו עולה על שלושה חודשי מאסר בפועל - ההגבלה תחול, אלא אם כן הורה בית הדין, מטעמים שיירשמו, כי היא לא תחול;

(2) עונש העולה על שלושה חודשי מאסר בפועל ואינו עולה על שישה חודשי מאסר בפועל - ההגבלה לא תחול, אלא אם כן הורה בית הדין, מטעמים שיירשמו, כי היא תחול;

(3) עונש העולה על שישה חודשי מאסר בפועל - ההגבלה לא תחול.

(ד) תקופת המחיקה כאמור בסעיף 21 לחוק המידע הפלילי, לעניין פרט רישום שחלה לגביו הגבלה על מסירת מידע מהמרשם הפלילי בהתאם להוראות סעיף קטן (ב) או (ג), תהיה חמש שנים ממועד מתן פסק הדין.

(ה) הורשע נאשם בעבירה המנויה בתוספת השנייה לא תהווה העבירה פרט רישום.

(ו) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ד) לא יחולו לעניין נאשם שהוטל עליו עונש מאסר על-תנאי ובשל הרשעתו בעבירה נוספת כמשמעותה בסעיף 32(א), שהיא עבירה כאמור בסעיף קטן (ב) או (ג), רשאי בית הדין שהרשיעו כאמור לצוות על הפעלת העונש על-תנאי; בית הדין יציין בפסק הדין כי סעיף זה אינו חל במקרה האמור.

405. תחולת הפרק

סימן א': הליכים מיוחדים בבית דין צבאי-ימי

(תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ג, התשנ"ג)

(א) הוראות פרק זה יחולו על הדיון בכל בית דין צבאי בערכאה ראשונה אם לא נקבע אחרת או אם אין כוונה אחרת משתמעת.

(ב) הוראות הסעיפים המנויים להלן יחולו על הדיון בבית הדין הצבאי לערעורים בתיאומים המחוייבים לפי הענין -

328 (1) עד 331, 335 עד 344, 362, 368(א), 386, ו-389 עד 395;

332 (2) עד 334, 369, 370, 372 עד 376 - כשבית הדין שומע עדים;

396 (3) עד 401 ו-403 כשבית הדין משנה את הכרעת הדין.

פרק רביעי: הליכי דין מיוחדים

סימן א': הליכים מיוחדים בבית דין צבאי-ימי

406. התביעה

מפקד שהרכיב בית דין צבאי-ימי (בסימן זה - המפקד) ימנה, בהתאם לפקודות הצבא, חייל מבין פקודיו לתפקיד תובע במשפט.

407. סיגור

לא בחר הנאשם לעצמו סניגור מתוך המצויים בכלי השיט שבו נמצא הנאשם, או סניגור אחר אשר יכול להתייצב לפני בית הדין ללא דחיית המשפט, ימנה לו המפקד, בהתאם לפקודות הצבא, חייל מבין פקודיו לתפקיד סניגור.

408. כתב-אישום

כתב-אישום הנועד לבית דין צבאי ימי יוגש לאב בית הדין, והמפקד רשאי להורות על הגשתו אף אם לא נערכה בדיקה לפי הפרק הראשון לחלק זה.

409. מסירת צו הזימון לנאשם

סימן ב': דיון מקוצר

צו זימון לבית דין צבאי ימי יכול שיימסר לנאשם לפי הוראת המפקד בכל עת שלפני המשפט, על אף האמור בסעיף 327, ובלבד שלא ייערך המשפט לפני תום עשרים וארבע שעות מעת המסירה אלא אם הסכים הנאשם לעריכתו במועד מוקדם יותר.

סימן ב': דיון מקוצר

410. התרת דיון מקוצר

(תיקון התשכ"ט)

(א) מותר לדון דיון מקוצר בבתי הדין הצבאיים של הצבא כולו או של חלק ממנו, כשלגביו עומדת בתקפה הוראה לפי סעיף 461 על הנהגת בתי דין שדה.

(ב) שר הבטחון רשאי, לרגל מבצעים צבאיים, להורות בהוראה שתפורסם בצבא בכל דרך שימצא למתאימה, כי בכל בתי הדין הצבאיים או בחלק מהם, לרגל אותם מבצעים צבאיים מותר לדון דיון מקוצר.

(ג) הוראה כאמור בסעיף קטן (ב) יפקע תקפה כתום ארבעה-עשר יום מיום נתינתה אלא אם אושרה לפני כן על ידי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

410א. מותב

(תיקון התשכ"ט)

(א) נשיא בית דין צבאי מחוזי, שבתחום מחוזו מותר לדון דיון מקוצר, רשאי להורות כי מותב אחד או יותר של בית הדין הצבאי המחוזי יהיו של דן יחיד, וההוראה תעמוד בתוקף כל עוד מותר לדון דיון מקוצר באותו מחוז; הוחל במשפט לפני דן יחידי ותם תקפה של ההוראה, מותר להמשיך במשפט בפני הדן יחידי עד לסיומו.

(ב) נשיא בית הדין הצבאי המחוזי יקבע לתפקיד דן יחידי שופט משפטי הכשיר להתמנות כנשיא של בית דין צבאי מחוזי.

(ג) לדן יחידי כל הסמכויות של בית דין צבאי מחוזי ושל אב בית הדין; אולם -

(1) דן יחידי לא ידון בעבירות שדיןן מאסר של יותר מעשר שנים ולא יטיל עונש מאסר לתקופה העולה על

שלוש שנים;

(2) נשיא בית הדין הצבאי המחוזי רשאי להגביל את סמכותו של הדן יחידי לשפיטה בסוג מסויים של עבירות

שיקבע בהוראה.

411. דיון מקוצר שהתחיל

משפט שהתחיל בדיון מקוצר ובטלה ההוראה שלפיה הותר לדון דיון כזה, מותר להמשיך בדיון המקוצר עד לסיום המשפט.

412. סדרי הדין המקוצר

(תיקון התשכ"ד)

(א) בדיון מקוצר יחולו ההליכים הרגילים, פרט לאמור בסעיף קטן (ב).

(ב) בדיון מקוצר מותר לסטות מההליכים הרגילים כמפורט בזה:

(1) מותר להגיש כתב אישום אף בלי תלונה, בדיקה או חקירה מוקדמת לפי הפרק הראשון לחלק זה;

(2) כתב האישום יימסר לנאשם לפחות עשרים וארבע שעות לפני הזמן הקבוע לתחילת הדיון;

(3) אין חובה למנות מתרגם, ובלבד שבית הדין ידאג בדרך אחרת שבעלי הדין ובית הדין יבינו כל מה שמדובר במהלך הדיון; החליט בית הדין שלא למנות מתרגם לפי פסקה זו, ירשום בפרוטוקול את נימוקיו לכך

ויציין את הדרך בה דאג לכך שבעלי הדין ובית הדין יבינו את המדובר במהלך הדיון;

(4) בית הדין רשאי להורות כי בפרוטוקול יירשמו רק החלטות בית הדין ובכלל זה פסק הדין ותמצית העדויות;

(5) ערעור לפי סעיף 345 יש להגיש, מיד עם מסירת ההודעה כאמור באותו סעיף, באמצעות בית הדין

בלבד;

(6) בית הדין רשאי לסרב לקבל ראיות לפי סעיף 399, פרט לדבריו ועדותו של הנאשם; החליט בית הדין כך -

ירשום בפרוטוקול את הנימוקים להחלטתו;

(7) בית הדין רשאי להגביל את הזמן לסיכומיהם של התובע ושל הנאשם או סיגורו.

סימן ג' - הליכים בבית דין צבאי לתעבורה

סימן ג' - הליכים בבית דין צבאי לתעבורה

412. תחולת סדרי הדין של בית הדין הצבאי המחוזי

(תיקון התשל"ה)

(א) בבית דין צבאי לתעבורה יחולו סדרי הדין החלים בבית דין צבאי מחוזי בתיאומים לפי הענין ובכפוף לאמור בסימן זה.

(ב) לשופט תעבורה ולשופט בית הדין הצבאי לערעורים הדין בערעור על פסק דין של בית דין צבאי לתעבורה יהיו נתונות,

לצורך ניהול הדיון, כל הסמכויות הנתונות לאב בית הדין של בית דין צבאי מחוזי.

412. הזמנה לדין

(תיקון התשל"ה)

(א) הוגש כתב האישום, יוזמן הנאשם בהזמנה חתומה בידי נשיא בית הדין הצבאי המחוזי או מי שהסמיך לכך; בהזמנה ייקבע מקום השיפוט ומועדו, תינתן בה הודעה לנאשם על זכותו להזמין עדים להגנתו באמצעות בית הדין, תפורט בה כל

הוראה אחרת הדרושה לקיום המשפט, ויצורף לה העתק של כתב האישום.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של בית הדין לדחות את המשפט מטעמים הנראים לו, ובכלל זה - כדי

לאפשר לנאשם להכין את הגנתו.

1.412. מסירת הודעה בעבירות תעבורה

(תיקון התשס"ד (מס' 3))

עברה שנה מיום שבוצעה עבירה לפי פקודת התעבורה או לפי התקנות שלפיה, או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970, שלא גרמה לתאונת דרכים שבה נפגע אדם או ניזוק רכוש, לא יוגש עליה כתב אישום ולא תומצא בענינה הזמנה לדין, אלא אם כן, בתוך אותה תקופה הזמן החשוד בביצוע העבירה לחקירה, או ניתנה לו הודעה על ביצוע העבירה; ואולם אם הוכיח החשוד בעבירה כי לא חלה עליו אחריות לעבירה לפי סעיף 27ב לפקודת התעבורה, ניתן להגיש

כתב אישום ולהמציא הזמנה לדין, למי שנהג ברכב, אם לא עברו שנתיים מיום ביצוע העבירה.

412.g. קביעת השופטים לדין והחלפתם

(תיקון התשל"ה)

(א) נשיא בית הדין הצבאי המחוזי יקבע את השופט שידון בכתב אישום שהוגש לבית דין צבאי לתעבורה, בין בדרך כלל או לסוג ענינים ובין לענין מסויים.

(ב) נקבע שופט לענין מסויים, רשאי נשיא בית הדין הצבאי המחוזי להחליפו בשופט אחר כל עוד לא הוחל בגביית הראיות.

(ג) הוחל בגביית הראיות ונבצר מן השופט שנקבע להמשיך בדיון, יעביר נשיא בית הדין הצבאי המחוזי את הדיון לשופט אחר ויציין את נימוקיו לכך בכתב; השופט שאליו הועבר הדיון רשאי להמשיך בדיון מן הנקודה שאליה הגיע קודמו ורשאי הוא לחזור ולגבות ראיות מחדש.

412.d. דיון שלא במעמד תובע צבאי

(תיקון התשל"ה)

בית הדין רשאי לדון נאשם שלא במעמד תובע צבאי, אולם אין בכך כדי למנוע את בית הדין להורות, בכל שלב של הדיון, על התייצבות תובע צבאי, ואין בכך כדי למנוע מהתובע להתייצב אם ראה לעשות כן; הורה בית הדין לתובע הצבאי להתייצב, יביא לידיעת הנאשם את זכותו להיות מיוצג על ידי סניגור.

412.h. דיון שלא בפני הנאשם

(תיקון התשל"ה)

(א) בית הדין רשאי לדון נאשם שלא בפניו, אם הנאשם לא התייצב למשפט ובית הדין סבור כי הוזמן כדן וכי אין צידוק לאי-התייצבותו, או אם ביקש הנאשם בכתב לקיים את הדיון שלא בפניו; אולם לא יטיל בית הדין על נאשם כאמור עונש מחבוש בפועל או מאסר בפועל לתקופה של יותר משבועיים או הורדה בדרגה.

(ב) ניתן פסק דין מרשיע שלא בפני הנאשם, רשאי בית הדין לבטלו ולדון את הנאשם שנית על פי אותו כתב אישום, אם הגיש הנאשם בקשה מנומקת לכך תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לו הודעה על פסק הדין; הוראה זו לא תחול אם הדיון התקיים שלא בפני הנאשם על פי בקשתו.

412.i. הודעה על פסק הדין

(תיקון התשל"ה)

נשיא בית הדין הצבאי המחוזי יקבע סידורים שלפיהם תימסר הודעה לבעל דין על פסק דין שניתן שלא במעמדו.

פרק חמישי: ערעור

סימן א': ערעור על פסקי דין של בתי דין צבאיים

סימן א': ערעור על פסקי דין של בתי דין צבאיים

413. זכות ערעור לנידון

מי שהורשע על ידי בית דין צבאי של ערכאה ראשונה רשאי לערער על פסק הדין לפני בית הדין הצבאי לערעורים.

414. ערעור על עונש בלבד

מערער רשאי להגביל את ערעורו למידת העונש בלבד, בין בכתב הערעור ובין בכל שלב של הדיון בערעור.

415. החלטות הניתנות לערעור

(תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ג)

אלה ההחלטות הניתנות לערעור כאילו היו פסק-דין:

- (1) החלטה לפי סעיפים 380 ו-386;
- (2) החלטה לפי סעיף 353 אם החליט בית-הדין לבטל את כתב האישום או הצהיר שכתב ההרכב בטל;
- (3) כל החלטה אחרת המסיימת את הדיון בערכאה ראשונה;
- (4) כל הוראה על פי סעיף 403.

415א. דין החלטה הניתנת לערעור

(תיקון התשכ"ד)

כל החלטה הניתנת לערעור לפי חוק זה דינה לענין פרק זה כדין פסק-דין; והוא כשאינן הוראה אחרת.

בסעיף זה "החלטה" - לרבות הוראה או צו.

416. ערעור בקשר לחיוב בפיצויים

(תיקון התשכ"ד)

(א) אלה ניתנים לערעור:

- (1) חיוב בתשלום פיצויים לפי סעיף 35;
  - (2) אי-חיוב בתשלום פיצויים לפי סעיף 35 כשהוכח בבית דין צבאי שהרשיע חייל כי נגרם נזק על ידי העבירה;
  - (3) החלטה בדבר שיעור הפיצויים.
- (ב) ערעור לפי סעיף זה דינו לענין פרק זה כדין ערעור בקשר לעונש.

417. ערעור על הרכבת בית-דין צבאי-ימי

החלטה להרכיב בית דין צבאי ימי ניתנת לערעור יחד עם הערעור על פסק הדין של אותו בית דין, אולם בית הדין הצבאי לערעורים לא יבטל פסק דין של בית דין צבאי ימי בגלל הנימוק שלא נתקיימו התנאים הקבועים בסעיף 206 להרכבתו, אם היה סבור שאף אילו נתמלאו התנאים האמורים היה המערער יוצא חייב בדינו באותה עבירה ומקבל עונש שאינו קל מזה שהוטל עליו.

418. התקופה להגשת ערעור

(תיקון התשל"ה)

התקופה להגשת ערעור היא חמישה עשר יום מיום מתן פסק הדין; ניתן פסק הדין שלא במעמד הנאשם או התובע, יחל מנין התקופה להגשת הערעור, לגבי מי שפסק הדין ניתן שלא במעמדו, מן היום שבו נמסרה לו הודעה על פסק הדין.

419. הגשת ערעור

ערעור לבית הדין הצבאי לערעורים יהיה בכתב ערעור בהתאם לפרק זה, כשהוא חתום ביד המערער או סניגורו. המשיב בערעור יהיה התובע הצבאי הראשי.

420. ערעור שהוברק

כתב ערעור שהוגש במברק, דינו כדין כתב ערעור שהוגש לפי סעיף 419, ובלבד שהמברק או העתק ממנו יאושר בחתימת המערער או סניגורו, לפני שהתחילו בשמיעת הערעור.

421. למי מגישים כתב ערעור

(א) כתב ערעור יימסר במועד הקבוע בסעיף 418 לבית הדין הצבאי לערעורים, או לנשיא בית הדין שלפניו נידון הנאשם, או למפקד המקום שבו נתון הנאשם במשמורת, או לאדם אחר שנקבע בפקודות הצבא כמוסמך לקבל ערעורים על מנת להעבירם לבית הדין הצבאי לערעורים.

(ב) ערעור שלא נמסר במישרין לבית הדין הצבאי לערעורים, יעבירו מי שקיבלו לבית הדין הצבאי לערעורים, בהתאם לפקודות הצבא.

422. העברת פסק הדין לבית הדין הצבאי לערעורים

הוגש ערעור, יועבר פסק הדין וכל שאר החומר של המשפט לבית הדין הצבאי לערעורים בהתאם לכללים שנקבעו בפקודות הצבא.

423. ערעור אבטומטי

פסק דין של בית דין צבאי של ערכאה ראשונה המטיל עונש מוות ולא הוגש עליו ערעור על ידי מי שעונש זה הוטל עליו, רואים כאילו הוגש עליו ערעור מטעמו, והפרקליט הצבאי הראשי יורה לסניגור צבאי להגיש כתב הערעור.

424. ערעור מצד התביעה

(תיקונים: התשכ"ד, התשס"ד)

(א) התובע הצבאי הראשי, או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידי, רשאי לערער לפני בית הדין הצבאי לערעורים על כל פסק-דין של בית דין צבאי של ערכאה ראשונה.

(ב) התובע הצבאי הראשי חייב לערער אם הורה על כך הפרקליט הצבאי הראשי לגבי בית דין צבאי מיוחד.

(ג) על ערעור שהוגש על ידי התובע הצבאי הראשי או על ידי תובע צבאי יחולו ההוראות הדנות בערעור שהוגש על ידי נידון בתיאומים המחוייבים לפי הענין.

425. הרכבת מותב

נתקבל כתב ערעור, יורכב מותב של בית הדין הצבאי לערעורים.

426. חזרה מערעור

(תיקון התשמ"ב)

מערער רשאי לחזור בו מערעורו, חוץ מערעור על פסק דין המטיל עונש מוות, אולם משנסתיימו טענות בעלי הדין לא יחזור בו אלא ברשות בית הדין.

427. הארכת המועד לערעור

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

(א) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת מערער, להרשות הגשת ערעור לאחר שעבר התקופה האמורה בסעיף 418; הוארך מועד הערעור -ירכיב הנשיא מותב של בית הדין.

(ב) (בוטל).

(ג) לענין ההארכה רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לשמוע טענות ועדויות, והחלטתו סופית.

428. הארכה זמנית של מועד הערעור

הוגש ערעור ולפני שהורכב בית הדין נתעורר ספק אם הוגש הערעור בזמן, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להאריך את המועד הארכה זמנית ולהרכיב מותב בית דין, אך אב בית הדין רשאי להחליט שהערעור הוגש באיחור ולדחותו.

429. תיקון כתב ערעור ונימוקיו

[תיקון התשס"ד (מס' 3)]

(א) המערער רשאי בכל שלב של הערעור, ברשות בית הדין, לתקן את כתב הערעור או את נימוקיו; ואולם בערעור על פסק דין המטיל עונש מוות מותר למערער לטעון כל נימוק אף אם לא נכלל בכתב הערעור.
(ב) היה בית הדין סבור שכתב הערעור נערך שלא בעזרת בעל הכשרה משפטית או שלא בהתייעצות עמו, יתן שהות למערער להתייעץ עם אדם כזה וירשהו לשנות את כתב הערעור או להחליפו.

430. ערעור יישמע בפני בעלי הדין

שמיעת הערעור תהיה בפני בעלי הדין; אם אחד מהם לא התייצב, רשאי בית הדין לשמוע את הערעור שלא בפניו, אך אם המערער הוא שלא התייצב, רשאי בית הדין לדחות את הערעור מטעם זה בלבד.

431. ביטול דחיית הערעור

(א) נדחה ערעור של נאשם לפי סעיף 430 בהעדרו ובהעדר סניגורו, והוכח לבית הדין כי העדרם היה בגלל סיבות שלא היתה להם שליטה עליהן, רשאי בית הדין על פי בקשת הנאשם או סניגורו, לבטל את הדחיה ולשוב ולשמוע את הערעור.
(ב) בקשה לפי סעיף זה תוגש תוך חמישה-עשר יום מיום שהודעה למערער החלטת הדחיה, ויחולו עליה סעיפים 421 ו-425 כאילו היתה כתב ערעור.

432. שמיעת הערעור שלא בפני בעלי הדין

על פי בקשת בעל דין רשאי בית הדין בהסכמת יתר הצדדים, לדון בערעור שלא בפני בעלי הדין; החליט בית הדין לדון כך, יקבע למשיב מועד להגשת תשובתו בכתב, ולאחר תום המועד רשאי הוא לדון בערעור ולפסוק בו לפי החומר שהובא לפניו בכתב בלבד ללא שמיעת בעלי-הדין.

433. טענות בעלי הדין

(א) היה הערעור נשמע בפני בעלי הדין, יישמעו תחילה טענות המערער ואחריהן תשובת המשיב ולבסוף התשובה החוזרת של המערער.
(ב) הוגשו ערעורים על ידי נידונים אחדים, רשאי בית הדין שהורכב כדי לדון בהם, לאחד את הערעורים ולשמעם כאחד.
(ג) הוגש ערעור גם על ידי הנידון וגם על ידי התובע - יאוחדו ערעוריהם, וסדר שמיעת הטענות יהיה לפי הסדר הקבוע בערעורו של נידון.

434. שמיעת ערעור שלא בפני בעלי הדין כשהוטל מאסר שנה או עונש קל מזה

היה הערעור על פסק דין המטיל עונש מאסר של שנה או עונש קל מזה, ישמע בית הדין את הערעור, על אף האמור בסעיף 430, שלא בפני בעלי הדין אלא על סמך החומר שהובא לפניו בכתב בלבד; בית הדין יורה על שמיעת בעלי הדין אם ביקש זאת אחד הצדדים, או אם הוא סבור, לאחר עיון בחומר שבכתב, שהדבר דרוש לעשיית משפט צדק.

בית הדין רשאי בערעור לשמוע עדים או לקבל ראיות אחרות, אף אם כבר נשמע העד או הובאה הראיה בערכאה הראשונה, אם הוא סבור שהדבר דרוש לעשיית משפט צדק.

435א. ערעור על פסק דין של בית דין צבאי לתעבורה

(תיקון התשל"ה)

(א) על הגשת ערעור על פסק דין של בית דין צבאי לתעבורה ועל הדיון בערעור יחולו הוראות סימן זה בתיאומים לפי הענין ובכפוף לאמור בסעיף זה.

(ב) נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, או שופט צבאי-משפטי בבית הדין הצבאי לערעורים שהוא הסמיך לכך, יקבע את השופט שידון בערעור הבא לפני שופט אחד כאמור בסעיף 215א בין דרך כלל או לסוג ענינים ובין לענין מסויים.

(ג) בית הדין הדין בערעור רשאי, על אף האמור בסעיף 434, לדון בערעור שלא בפני בעלי הדין, אף אם ביקשו אחד מהם או יותר כי הערעור יישמע בפניהם; הוחלט לדון בערעור שלא בפני בעלי הדין, רשאי בית הדין לקבוע למשיב מועד להגשת תשובתו בכתב, אם הוא סבור שהדבר דרוש לעשיית משפט צדק, והוא רשאי לדון בערעור ולפסוק בו לפי החומר שהובא לפניו בכתב בלבד ללא שמיעת בעלי הדין.

(ד) נדון הערעור שלא בפני בעלי הדין, לא ירשיע בית הדין נאשם בעבירה שממנה זוכה, לא יגדיל את שיעורי המחבוש בפועל או המאסר בפועל שבפסק הדין שמערערים עליו ולא יטיל עונש מחבוש בפועל או מאסר בפועל או הורדה בדרגה אם לא הוטלו בפסק הדין שמערערים עליו.

436. פסק של בית הדין הצבאי לערעורים בערעור על פסק דין

(תיקון התשל"ד)

בית הדין הצבאי לערעורים הדין בערעור על פסק דין, מוסמך לפסוק אחד הפסקים האלה:

(1) לגבי כל ערעור -

(א) לדחות את הערעור;

(ב) לבטל את ההרשעה ולזכות את הנאשם;

(ג) להקל בעונש;

(ד) להחמיר בעונש;

(ה) לשנות את פסק הדין שמערערים עליו, או לבטלו וליתן אחר במקומו, או לבטלו ולהחזיר את המשפט לדיון מחדש בבית דין מחוזי או מיוחד, או בבית דין צבאי לתעבורה, הכל לפי הענין, עם הוראה בדבר החזקת הנאשם במעצר שדינה כפקודת מעצר אם היה הדבר דרוש, ועם כל הוראה אחרת שבית הדין הצבאי לערעורים יראה צורך בה, לרבות הוראה כי בדיון החדש לא ישתתף שופט צבאי שהשתתף במתן פסק הדין שבוטל.

(2) לגבי ערעורו של נאשם - להרשיע את הנאשם בעבירה שהיא שונה מן העבירה שבה הורשע אגב שינוי העונש שהוטל על הנאשם או ללא שינוי, ובלבד שההרשעה נובעת מתוך העדויות שנגבו במשפט, ואין ענשה של אותה עבירה חמור משל העבירה שבה הורשע בפסק הדין;

(3) לגבי ערעורו של תובע - לבטל את הזיכוי, להרשיע את הנאשם ולהטיל עליו עונש, או להרשיע את הנאשם בעבירה שהיא שונה מן העבירה שבה הורשע, ובלבד שההרשעה נובעת מתוך העדויות שנגבו במשפט, ואין ענשה של אותה עבירה חמור משל העבירה שבה הואשם בכתב-האישום.

437. פסק של בית הדין הצבאי לערעורים בערעור על החלטה שאינה פסק דין

בית הדין הצבאי לערעורים הדין בערעור על החלטה שאינה פסק דין, רשאי לדחות את הערעור או לקבל את הערעור ולהחליט החלטה אחרת במקום ההחלטה שערערו עליה.

438. ראיות במשפט שהוחזר לדין

הוחזר משפט לדין חדש בערכאה ראשונה, יחזור בית הדין וישמע את העדויות ויקבל ראיות, מלבד אם נקבע אחרת על ידי בית הדין הצבאי לערעורים.

439. קריאת פסק הדין בערעור

פסק הדין בערעור ייקרא בפומבי בפני בעלי הדין; נשמע ערעור שלא בפני בעלי הדין, יימסר להם העתק מאושר מפסק הדין בדרך שיורה בית הדין.

440. דחיית ערעור למרות פגם משפטי בפסק הדין

סימן ב' - ערעור על פסק דין או על החלטה בענין מעצר של בתי משפט צבאיים

(תיקון התשכ"ג)

רשאי בית הדין לדחות את הערעור אף אם מצא שיש בפסק הדין פגם משפטי, אם הוא משוכנע שאין בפגם משום עיוות דין למערער.

סימן ב' - ערעור על פסק דין או על החלטה בענין מעצר של בתי משפט צבאיים

440א. הגדרות

(תיקון התשכ"ג)

בסימן זה -

"תקנות ההגנה" - תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945;

"בית משפט צבאי" - בית משפט צבאי שהוקם לפי החלק השני לתקנות ההגנה;

"פסק דין" - הכרעת דין או גזר דין, וכל החלטה אחרת של בית משפט צבאי המסיימת את הדיון בפניו.

440ב. זכות ערעור

(תיקון התשכ"ג)

(א) פסק-דין של בית משפט צבאי ניתן לערעור לפני בית הדין הצבאי לערעורים, וזאת על אף האמור בתקנות ההגנה.

(ב) זכות הערעור נתונה לנאשם, אם לא זוכה; ולתובע הצבאי הראשי או לתובע צבאי שהוסמך לכך על ידיו.

440ב1. זכות ערעור על החלטה בענין מעצר

[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]

(א) החליט שופט של בית משפט צבאי שלא להאריך מעצרו של עצור או שלא ליתן פקודת מעצר על נאשם, והתובע הצבאי הודיע, במעמד מתן ההחלטה, על רצונו לערער עליה לפי סעיף קטן (ב), רשאי השופט לצוות על השהיית שחרורו של העצור או של הנאשם, או על מעצרו, לתקופה שלא תעלה על 48 שעות; לענין זה לא יבואו במנין השעות שבתות ומועדים.

(ב) על החלטה בענין מעצר שנתן שופט של בית משפט צבאי, רשאים העצור, הנאשם או תובע צבאי, לערער לבית הדין הצבאי לערעורים אשר ידון בערעור בשופט צבאי-משפטי אחד.

(ג) החלטה בענין מעצר שנתן שופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים, שלא בערעור כאמור בסעיף קטן (ב), ניתנת לעיון שנית, לפי בקשת העצור, הנאשם או תובע צבאי, לפני מותב של שלושה של בית הדין הצבאי לערעורים. (ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבוע כי ערעור על מעצר יידון לפני מותב של שלושה שופטים צבאיים-משפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים, אם סבר כי הדבר נחוץ מפני חשיבותו או קשיותו של הענין, או מפאת חידושה של הלכה שנפסקה בענין.

2.440. תחולת הוראות

[[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]]

(א) הוראות סעיפים 59 עד 62 לחוק סמכויות אכיפה - מעצרים, יחולו גם לגבי אדם המוחזק במעצר לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, אולם במקום "שופט של בית המשפט העליון", כאמור בסעיף 62 לחוק האמור, יבוא "שופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים".
(ב) הוראות סעיף 240(ב) יחולו, בשינויים המחויבים, גם על דיון בענין מעצר לפי סימן זה.

440ג. כיצד נוהגים בערעור

[[תיקון התשכ"ג]]

(א) בכל ענין שבערעור לפי סימן זה, לרבות סמכויות בית הדין, הגשת הערעור והזמנת בעלי דין ועדים, נוהגים כבערעור לפי סימן א', בתיאומים המחויבים לפי הענין, זולת אם יש לאותו ענין הוראה אחרת בסימן זה.
(ב) הסעיפים 316 עד 323 לא יחולו בערעור לפי סימן זה; אך הוראה זו לא תתפרש כפוגעת בזכותו של נאשם לבחור לו לסניגור אדם המוסמך לעסוק בישראל בעריכת דין.
(ג) עבר אדם בהליכים לפי סימן זה על הוראות סעיף 514 לגבי בית הדין הצבאי לערעורים, יכול בית-דין זה לשפטו עליה מיד; לא עשה כן בית הדין, יישפט עליה לפני בית משפט כאמור בסעיף 521.

440ד. סמכויות נוספות של בית הדין הצבאי לערעורים

[[תיקון התשכ"ג]]

הוראות תקנות 27, 33א ו-46 לתקנות ההגנה יחולו בבית הדין הצבאי לערעורים בערעור לפי סימן זה, בתיאומים המחויבים לפי הענין.

440ה. שחרור בערבות

[[תיקונים: התשכ"ג, התשמ"ז (מס' 2)]]

(א) עד להגשת הערעור או עד תום התקופה להגשתו רשאי בית משפט צבאי בכל עת לשחרר בערבות נאשם שהורשע בפניו; משהוגש הערעור נתונה סמכות זו לשופט משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים, ומשהוחל הערעור - נתונה הסמכות לבית הדין הצבאי לערעורים.
(ב) החלטה בדבר שחרור בערבות לפי סעיף קטן (א) ניתנת לעיון חוזר על ידי מי שנתן את החלטה, לפי בקשת הנידון או התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידיו, משנתגלו עובדות חדשות או משנשתנו הנסיבות.
(ג) החלטה שניתנה לפי סעיף קטן (א) או (ב) ניתנת לעיון שנית לפי בקשת הנידון או התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידיו; הבקשה תידון לפני שופט משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים, אם ניתנה על ידי בית משפט צבאי, או לפני נשיא בית הדין אם ניתנה על ידי שופט כאמור שאיננו נשיא בית הדין הצבאי לערעורים.
(ד) על ענין שסעיף זה חל עליו יחולו הוראות סעיפים 33 עד 49 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982,

בכפוף להוראות סעיף זה ובתיאומים המחוייבים לפי הענין.

440. אישור

(תיקון התשכ"ג)

- (א) הרשעה וגזר דין של בית משפט צבאי לא יובאו לאישור לפי תקנה 47 לתקנות ההגנה אלא אם חלפה תקופת הערעור עליהם ולא הוגש ערעור.
- (ב) הוגש ערעור לפי סימן זה, יוגשו לאישור לפי תקנה 47 כאמור ההרשעה וגזר הדין שניתנו בערעור, ולענין זה יהיו לרמטכ"ל כל הסמכויות לפי הפיסקאות (א), (ב) ו-(ג) לתקנה 48 לתקנות ההגנה.
- (ג) הוראות הפרק הששי לחלק זה לא יחולו על גזר הדין שניתן בערעור לפי סימן זה.
- (ד) תקנה 46 לתקנות ההגנה תחול על פסק דין חלוט בלבד.

440. ביצוע

[תיקונים: התשכ"ג, התשמ"ז (מס' 2)]

- (א) פסק דין שניתן בערעור - דינו, לכל דבר, לרבות אופן ביצועו, כדין פסק דין של בית משפט צבאי, ועל ביצועו לא יחולו הוראות חוק זה.
- (ב) הוראות פרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יחולו על כל ענין שסימן זה חל עליו.

440. משפט חוזר על פסק דין של בית משפט צבאי

(תיקון התשכ"ג)

- (א) הוראות הפרק השביעי לחלק זה יחולו על פסק דין של בית משפט צבאי ועל פסק דין של בית הדין הצבאי לערעורים שניתן לפי סימן זה, בתיאומים לפי הענין.
- (ב) הורה נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על עריכת משפט חוזר לפי סעיף קטן (א) יתקיים הדיון במשפט החוזר לפני בית המשפט הצבאי שישב בדין במשפט הראשון, או לפני בית משפט צבאי אחר שיתמנה לצורך זה, הכל כפי שיקבע נשיא בית הדין הצבאי לערעורים.

סימן ג' - ערעור לבית המשפט העליון

סימן ג' - ערעור לבית המשפט העליון

440. ערעור לבית המשפט העליון

(תיקון התשמ"ו)

- (א) פסק דין של בית הדין הצבאי לערעורים, שניתן בערעור על פסק דין של בית דין צבאי, ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, אם נתקבלה רשות לכך בפסק הדין, או מאת נשיא בית המשפט העליון או מאת משנהו.
- (ב) לא תינתן רשות לערער אלא בשאלה משפטית שיש בה חשיבות, קשיות או חידוש.
- (ג) התקופה להגשת בקשת רשות לערער היא שלושים ימים מיום מתן פסק הדין בערעור, והתקופה להגשת הערעור היא חמישה עשר ימים מיום מתן הרשות לערער.
- (ד) נשיא בית המשפט העליון או משנהו, רשאים לדון בבקשה לרשות לערער שהוגשה לאחר המועד האמור, אם הראה המבקש טעם מיוחד לכך; ניתנה רשות כאמור, יחולו לענין חילוט פסק הדין הוראות סעיף 441(א)(3).
- (ה) מבקש, מערער או משיב בהליך לפי סימן זה ייוצג בידי מי שהוא עורך דין ועל ההליך יחולו סדרי הדין החלים על

ערעורים פליליים בבית המשפט העליון.

- (ו) מי שנתן רשות לערער רשאי אגב כך להורות על דחיית ביצוע גזר הדין; הוגשה בקשה למתן רשות לערער והרשות טרם ניתנה, רשאי נשיא בית המשפט העליון להורות כאמור.
- (ז) על אף האמור בכל דין, עורך דין שהוא חייל, המופיע בפני בית המשפט העליון בערעור לפי סעיף זה, ילבש מדי צבא וגלימה שחורה.

פרק ששי: פסק דין חלוט והקלה בעונש

441. פסק דין חלוט

(תיקונים: התשמ"ו, התשס"ד)

- (א) לענין חוק זה, פסק דין חלוט הוא פסק דין שעברה עליו התקופה להגשת ערעור ולא הוגש ערעור, ואם הוגש הערעור - פסק הדין שניתן בערעור. זכות הערעור לפי סעיף 350 אינה מונעת את חילוטו של פסק דין.
- (1א) על אף האמור בסעיף קטן (א) יהא פסק דין של בית הדין הצבאי לערעורים חלוט -
- (1) בתום התקופה להגשת בקשת רשות לערער - אם לא הוגשה בקשה כזו;
  - (2) הוגשה בקשת רשות לערער ונדחתה - ביום שבו נדחתה;
  - (3) ניתנה רשות לערער - בתום התקופה להגשת ערעור אם הערעור לא הוגש.
- (2א) כל עוד פסק הדין של בית הדין הצבאי לערעורים אינו חלוט, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על דחיית ביצוע גזר הדין.
- (ב)-(ג) (בוטלו).

442. הקלה בעונש

(תיקון התשס"ד)

- (א) שר הביטחון, הרמטכ"ל או ראש מחוז שיפוטי, רשאים, לגבי גזרי דין כמפורט בסעיף קטן (ב), בתוך 30 ימים מהיום שפסק הדין נעשה חלוט -
- (1) להקל בעונש, אף אם העונש, כולו או מקצתו, הוטל על תנאי;
  - (2) לבטל חיוב בפיצויים או להקטין את שיעורם;
  - (3) להחליף עונש מאסר או מחבוש, כולו או חלקו, בעונש על תנאי;
  - (4) להחליף עונש של פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, כולו או חלקו ממנו, בעונש של פסילה על תנאי.
- (ב) הסמכות האמורה בסעיף קטן (א) נתונה -
- (1) לגבי גזר דין המטיל עונש מוות - לשר הביטחון;
  - (2) לגבי גזר דין של בית הדין הצבאי לערעורים ושל בית דין צבאי מיוחד, שאינו מטיל עונש מוות - לרמטכ"ל;
  - (3) לגבי גזר דין של בית דין שדה, שאינו מטיל עונש מוות, ולגבי גזר דין של בית דין צבאי ימי - לראש המחוז השיפוטי שלפיקודו נתון מי שהרכיב את בית הדין;
  - (4) לגבי כל גזר דין אחר של בית דין צבאי - לראש המחוז השיפוטי של אותו בית דין.

443. חוות דעתו של פרקליט צבאי

(תיקון התשס"ד)

- (א) שר הביטחון והרמטכ"ל חייבים, לפני החלטתם לפי סעיף 442, לעיין בחוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי.
- (ב) ראש המחוז השיפוטי חייב, לפני החלטתו לפי סעיף 442, לעיין בחוות דעתו של פרקליט צבאי.

(ג) החלטה לפי סעיף 442 שניתנה בניגוד לחוות דעת הפרקליט הצבאי הראשי או פרקליט צבאי, לפי הענין, תנומק בכתב.

.444

(בוטל).

.444א.

(בוטל).

פרק שביעי: משפט חוזר

445. משפט חוזר לטובת הנידון

[תיקון התשס"ב (מס' 3)]

(א) בפרק זה, למעט בסעיף 456א, "נשיא בית הדין הצבאי לערעורים" - לרבות המשנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים או שופט צבאי - משפטאי אחר של בית הדין הצבאי לערעורים שקבע נשיא בית הדין הצבאי לערעורים.
(ב) בכל אחד מן המקרים המנויים להלן רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על עריכת משפט חוזר למי שניתן עליו פסק דין חלוט:

- (1) אם לאחר המשפט הראשון קבע בית דין צבאי או בית משפט אחר בפסק דין במשפט פלילי, כי ראיה מהראיות שהובאו במשפט הראשון היה יסודה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולי היתה ראיה זאת בפני בית הדין במשפט הראשון היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנאשם;
- (2) אם הוצגו עובדות או ראיות העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית הדין במשפט הראשון, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנאשם;
- (3) אם הורשע בינתיים אדם אחר בביצוע אותו מעשה העבירה שעליו דנו במשפט הראשון ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה, כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא היה המבצע של מעשה העבירה;
- (4) אם נידון האדם בפסק הדין במשפט הראשון על בגידה צבאית ויש יסוד להניח כי פסק הדין בטעות יסודו;
- (5) אם נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנאשם עיוות דין.

446. משפט חוזר בכל עת

משפט חוזר לפי סעיף 445 ייערך אף אם העונש שהוטל במשפט הראשון כבר בוצע, או אף אם הנידון במשפט הראשון נפטר, או חדל מהיות חייל.

447. בקשת משפט חוזר

הרשות לבקש עריכת משפט חוזר לפי סעיף 445 נתונה לנידון ולתובע הצבאי הראשי; מת הנידון - תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו, ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

448. החלטה בבקשה

- (א) בקשה לעריכת משפט חוזר תוגש בכתב לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים ויפורטו בה נימוקיה.
- (ב) לשם החלטה בבקשה כאמור רשאי הנשיא לבקש מן הפרקליט הצבאי הראשי את חוות דעתו בכתב.
- (ג) הוגשה בקשה כאמור שלא על ידי התובע הצבאי הראשי, יחליט הנשיא בבקשה לאחר שניתן למבקש ולתובע הצבאי

הראשי הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

449. בדיקה וחקירה מוקדמת להכנת חוות דעת

(א) לשם חוות דעת כאמור בסעיף 448(ב) רשאי הפרקליט הצבאי הראשי להורות על עריכת בדיקה או חקירה מוקדמת.
(ב) ניתנה חוות דעת הפרקליט הצבאי הראשי כאמור, יימסר למבקש העתק ממנה, והוא יהיה רשאי, תוך הזמן שיקבע הנשיא, להשיג עליה תשובה בכתב.

450. בית הדין הדן במשפט חוזר

הורה נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על עריכת משפט חוזר, יורכב מותב של בית דין צבאי מחוזי ולפניו יתברר המשפט; אולם אם היה המשפט הראשון לפני בית דין מיוחד - יורכב לשם כך מותב של בית דין מיוחד.

451. הרכבת מותב בית הדין

לצורך הרכבת מותב בית הדין כאמור בסעיף 450 יהיה דין הבקשה בצירוף החלטת הנשיא כדין כתב-אישום שהוגש לנשיא אותו בית דין.

452. הליכי הדין במשפט חוזר

במשפט חוזר יחולו הליכי הדין הרגילים, אולם רשאי בית הדין לסטות מהם אם החליט על כך מחמת נסיבות הענין.

453. פסק דין ללא שמיעת עדויות

בית הדין הדן במשפט חוזר רשאי, מבלי לשמוע עדויות נוספות אלא על סמך הבקשה האמורה בסעיף 448 וכל חומר אחר שנצטרף אליה לפי אותו סעיף ועל סמך טענות הצדדים, להוציא פסק דין המקיים את פסק הדין במשפט הראשון או המבטל אותו ומזכה את הנידון.

454. פסק דין במשפט חוזר שנשמעו בו עדויות

החליט בית הדין, כי לשם הכרעת הדין יש לו לשמוע שנית עדויות - יבטל את פסק הדין במשפט הראשון וינהל את המשפט החוזר כאילו דן בו בפעם ראשונה על פי כתב האישום שהיה לפני בית הדין במשפט הראשון, ויוציא בהתאם לכך את פסק דינו, ובלבד שלא ירשיע את הנידון בעבירה שהיא חמורה מן העבירה שבה הורשע במשפט הראשון והעונש שיטיל עליו לא יהיה חמור מן העונש שהוטל עליו בפסק הדין במשפט הראשון, והעונש שבוצע לפי המשפט הראשון יובא בחשבון העונש החדש.

455. קבלת עדויות במשפט הראשון כראיה

על אף האמור בסעיף 454, רשאי בית דין במשפט חוזר לקבל כראיה עדות שהעידו ונרשמה בפני בית הדין במשפט הראשון, אם הוכח להנחת דעתו שאי-אפשר להביא את העד שהעיד אותה עדות, או אם הוא סבור שמחמת הזמן שחלף נשתכחו מן העד פרטים שמסר במשפט הראשון.

456. ערעור

ההוראות בדבר ערעור על פסקי דין צבאיים חלות גם על פסקי דין שניתן במשפט חוזר.

456א. זיכוי בלא עריכת משפט חוזר

[תיקון התשס"ב (מס' 3)]

נשיא בית הדין הצבאי לערעורים או המשנה לנשיא או שופט צבאי-משפטי אחר של בית הדין הצבאי לערעורים שקבע

הנשיא לענין סעיף זה, או מותב כאמור שקבע הנשיא מקרב השופטים הצבאיים-המשפטיים של בית הדין הצבאי לערעורים, רשאי, בהסכמת הפרקליט הצבאי הראשי, להורות על זיכוי של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף 445, אך לאור נסיבות הענין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

457. פרסום זיכוי במשפט חוזר

זוכה הנידון במשפט חוזר, יפורסם ביטול פסק הדין הראשון והזיכוי בדרך שיורה הרמטכ"ל.

פרק שמיני: הוראות כלליות

458. החלפת שופט צבאי

(תיקון התשכ"ד)

(א) נפטר אחד השופטים של בית דין צבאי לאחר שהורכב מותב בית הדין, או נבצר ממנו לכהן כשופט מסיבה אחרת, מי שהרכיב את מותב בית הדין יכלול בו שופט צבאי אחר במקומו, ובית הדין בהרכבו החדש רשאי להמשיך בדיון מן הנקודה שאליה הגיע בהרכבו הקודם.

(א1) הורכב מותב בית דין וטרם נפתחה פרשת התביעה, רשאי מי שהרכיב את מותב בית הדין להחליף שופט, מנימוקים שיירשמו, ובית הדין בהרכבו החדש רשאי להמשיך בדיון מן הנקודה שאליה הגיע בהרכבו הקודם.

(ב) נבצר מאב בית הדין לכהן מסיבה אחרת, כאמור בסעיף (א) לאחר שהוקרא כתב האישום, רשאי הנאשם או התובע לדרוש כי אב בית הדין לא יוחלף אלא שהמשפט יידחה עד ששוב לא ייבצר ממנו לכהן, והמשפט יידחה כאמור, אם לא החליט בית הדין בהרכבו החסר לדחות את הבקשה ונימק את החלטתו.

(ג) על החלטה לדחות בקשה כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי המבקש לערער לפני בית הדין הצבאי לערעורים.

(ד) מי שהרכיב את בית הדין לא ימנה שופט צבאי אחר במקום אב בית הדין -

(1) אם החליט בית הדין לקבל בקשה כאמור בסעיף קטן (ב); או

(2) אם הוגש ערעור על החלטה כזאת - עד להחלטה בערעור.

459. סמכות למי שבא במקומו של מפקד

מפקד שעשה בתוקף סמכותו לפי חוק זה פעולה מסויימת, ועקב פעולה זו הוא מוסמך לעשות פעולות נוספות - יהא מוסמך לעשותן גם מי שבא במקומו.

460. עניינים בלתי צפויים

בכל ענין של סדרי דין שאין עליו הוראה בחוק זה או בתקנות שהותקנו לפיו, ינהג בית דין צבאי בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית משפט צדק, ובלבד שינמק את החלטתו לענין זה.

חלק ו' - בית דין שדה

461. הנהגת בתי דין שדה

(א) אלה רשאים להורות, בתקופת לחימה, על הנהגת בתי דין שדה בצבא -

(1) הממשלה, בהוראה שתפורסם ברשומות;

(2) שר הבטחון, בהוראה שתפורסם בצבא בכל דרך שימצא למתאימה, אם היה סבור שהנסיבות מחייבות

זאת.

(ב) הוראה לפי סעיף קטן (א) יכולה להינתן לגבי כל הצבא או לגבי חלק ממנו.

(ג) הוראה לפי סעיף קטן (א) יפקע תקפה כתום ארבעה עשר יום מיום נתינתה אלא אם אושרה לפני כן על ידי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

(ד) הוראה שאושרה כאמור בסעיף קטן (ג) יפקע תקפה משבוטלה על ידי מי שנתן אותה, או אם עברו שלושה חדשים מיום אישורה, ולא הוארך תקפה על ידי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת; הארכה כאמור לא תעלה כל פעם על שלושה חדשים.

462. הסמכות להרכיב בית דין שדה

כל עוד הוראה כאמור בסעיף 461 עומדת בתקפה, רשאי הרמטכ"ל להסמיך מפקדים, בדרך כלל, או למקרה מסויים, להרכיב בתי דין שדה.

463. תחום סמכות מפקד שהוסמך להרכיב בית דין שדה

הרמטכ"ל כשהוא מסמיך מפקד כאמור בסעיף 462, רשאי לסייג את תחום סמכותו של בית הדין שיורכב על ידי מפקד כזה, לפי החיל, לפי המקום, לפי העבירה או בכל דרך אחרת.

464. סמכות השיפוט של בית דין שדה

בית דין שדה מוסמך לשיפוט על כל עבירה שבית דין צבאי מוסמך לשיפוט עליה לפי חוק זה, ולהטיל כל עונש שבית דין צבאי רשאי להטילו על אותה עבירה ובלבד שהנאשם יהיה נתון לשיפוטו של אותו בית דין שדה בהתאם לאמור בסעיף 463.

465. הרכב בית דין שדה

בית דין שדה יהיה של שלושה חיילים מבין פקודיו של המפקד שהוסמך להרכיב את בית הדין; לפחות שניים מהם יהיו קצינים ואם אפשר - לפחות חייל אחד בעל הכשרת משפטית אף אם אין הוא מפקודיו; הוראת סעיף 218 לא תחול בבית דין שדה.

466. זימון בית דין שדה

בית דין שדה יזומן על ידי מפקד שהרמטכ"ל הסמיכו לכך, בדרך כלל או למקרה מסויים, ושאיננו המפקד שהרכיב את בית הדין.

467. הסכמה להרכיב ולזמן בית דין שדה

לא יוסמך מפקד להרכיב או לזמן בית דין שדה אלא אם דרגתו היא רב-סרן ומעלה, אולם רשאי הרמטכ"ל להסמיך מפקד בדרגת סרן להרכיב בית דין כאמור, אם הוא סבור שתנאייה של היחידה שבה הורכב בית דין שדה מחייבים זאת.

468. תובע וסניגור

המרכיב בית דין שדה ימנה קצין להיות תובע וקצין אחר להיות סניגור באותו משפט; לא היתה אפשרות למנות קצינים לכך, ימנה חיילים אחרים, ואם היתה אפשרות למנות קצין אחד בלבד - ימנהו סניגור.

469. סניגור לפי בחירת הנאשם

הנאשם רשאי לבחור לעצמו סניגור אחר במקום הסניגור שנתמנה לפי סעיף 468, אם אין בדבר כדי לעכב את הדיון.

470. כתב האישום

(א) כתב-אישום יוגש על ידי התובע לאב בית הדין, ויכלול את הפרטים הבאים:

(1) שם בית הדין שאליו הוא מוגש;

(2) שם הנאשם ושם משפחתו;

(3) מספרו הצבאי ודרגתו של הנאשם, אם ישנם והם ידועים;

(4) תיאור העבירה וידיעות מספיקות כדי להעמיד על טיב האשמה;

(5) שמות עדי התביעה.

(ב) בית דין שדה רשאי לשמוע עדי תביעה נוספים על אלה שנזכרו בכתב האישום אם הוא סבור כי שמיעתם דרושה לעשיית צדק.

471. סדרי דין

בבית דין שדה מותר לנהוג דיון מקוצר.

472. דיון שטרם הוכרע

בוטלה ההוראה לפי סעיף 461 - כל דיון בפני בית דין שדה שטרם הוכרע בו הדין יהיה בטל, אך אין בכך משום מניעה להביא את הנאשם לדיון על אותו מעשה בבית דין אחר.

473. ערעור על פסק דין של בית דין שדה

(א) רשאי שר הבטחון להורות בצו, שיפורסם בצבא בכל דרך שימצא למתאים, כי שמיעת ערעורים על פסקי דין של בתי דין שדה, בכל הצבא או בחלק ממנו תידחה עד שתבוטל ההוראה שניתנה לפי סעיף 461, או עד תאריך מוקדם יותר שיקבע.
(ב) הורה שר הבטחון כאמור - רשאי הנידון להגיש את ערעורו, עד היום החמישה עשר לאחר תום הדחיה.
(ג) בית הדין הצבאי לערעורים הדין בערעור על פסק דין של בית דין שדה שאינו פסק דין המטיל עונש מוות, אינו רשאי לשנות את גזר הדין אלא אם החליט לשנות את החיוב בדיון.

474. ביצוע גזר דין של בית דין שדה

(תיקון התשס"ד)

(א) גזר דין של בית דין שדה, פרט לפסק דין המטיל עונש מוות, יבוצע מיד אף אם אינו פסק דין חלוט.
(ב) גזר דין של בית דין שדה המטיל עונש מוות לא יבוצע אלא לאחר שאושר בערעור.

475. עדיפות חלק זה על הוראות אחרות

פרט לאמור בחלק זה יחולו לגבי בית דין שדה ופסקי דינו ההוראות, החלות על כל בית דין צבאי מיוחד או מחוזי ופסקי דינו.

חלק ז' - דיני ראיות

476. דיני הראיות הכלליים

דיני הראיות המחייבות בענינים פליליים בבתי המשפט של המדינה מחייבים גם בבית דין צבאי ולפני שופט חוקר; והוא, כשאין הוראה אחרת בחוק זה.

477. הודאת הנאשם כראיה

לא יקבל בית דין צבאי הודאת נאשם כראיה, אלא אם שוכנע כי ניתנה על ידי הנאשם מרצונו הטוב.

478. הודאת נאשם מרצונו הטוב

העובדה שאמרת נאשם שיש בה הודאה נתקבלה שלא בהתאם לכללים הנקובים בסעיפים 266 עד 272 אינה מונעת את בית הדין מקבוע כי ההודאה ניתנה מרצונו הטוב של הנאשם.

479. אמרת נאשם אחר כנגד נאשמים אחרים

אמרת נאשם אחד אינה כשרה כראיה נגד נאשמים אחרים.

480. טפסים מודפסים של פרסומים צבאיים רשמיים

טופס מודפס של פקודות הצבא וכל טופס מודפס של פרסום אחר, שהוצא על ידי הרמטכ"ל או מטעם הצבא ואושר על ידי הרמטכ"ל כפרסום רשמי לענין סעיף זה, המכילים פקודה, צו, הוראה או מינוי, ישמשו ראיה לכאורה למתן הפקודה, הצו, ההוראה או המינוי ולתכנם.

481. תעודות צבאיות כראיה

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ז (מס' 2)]

מסמך הנחזה כמסמך שנחתם ביד קצין או נגד בכיר שמינתה רשות צבאית מוסמכת לתפקיד קצונה, במילוי תפקידם, והכולל פרטים בדבר הענינים המנויים להלן, ישמש ראיה לכאורה עליהם; ואלה הענינים:

- (1) שירות בצבא או העדר משירות כזה;
- (2) היחידה שעמה נמנה אדם בצבא;
- (3) עבירות שבהן הורשע אדם בשירותו בצבא;
- (4) תאריך הקבלה לצבא או השחרור ממנו;
- (5) דרגה או תפקיד בצבא, או זמן קבלתם;
- (6) פרטים אישיים אחרים הנוגעים להשתייכותו של אדם לצבא;
- (7) מציאותו של כלי שיט מחוץ למימי החופין של מדינת ישראל;
- (8) ערכו הכספי של רכוש צבאי.

482. תעודת שוטר כראיה על מאסר

מסמך הנחזה כחתום ביד שוטר או שוטר צבאי, והמעיד שאדם נעצר או נאסר ביום פלוני ובמקום פלוני, ישמש ראיה לכאורה על כך;

אולם בית הדין לא יקבל מסמך כאמור כראיה, אם הנאשם דרש שהחותם יעיד בבית הדין, ובית הדין סבור כי לשם עשיית משפט צדק רצוי שהחותם יעיד כאמור.

483. מסמכים צבאיים אחרים

(תיקון התשכ"ד)

(א) מסמך הנחזה כפקודת קבע או כפקודת שיגרה של יחידת צבא או כפנקס, כיומן או כרישום אחר המתנהל בצבא על פי דין, על פי פקודה צבאית מוסמכת או על פי הנהגה, יכול בית הדין לקבלו כראיה לכאורה על תכנו.
(ב) לא יקבל בית הדין כראיה רישום אחר כאמור בסעיף קטן (א), אם הנאשם דרש שמי שרשמו יעיד בבית הדין ובית הדין סבור כי לשם עשיית משפט צדק רצוי שהרושם יעיד כאמור. העיד הרושם, יהיה הרישום קביל.
(ג) בסעיף זה "פנקס", "יומן" או "רישום אחר המתנהל בצבא" - בין שנערכו בכתב יד ובין שנערכו בדרך הדפסה, שכפול, צילום, כרטיס ניקוב, סרט מגנטי, או באמצעות כל מכשיר מכני, חשמלי או אלקטרוני אחר.

484. חזקת פרסום

טופס מודפס שבו נאמר כי הוא פרסום מן הפרסומים האמורים בסעיף 480 ויש עליו סמל מסמלי הצבא - חזקה עליו שהוא פרסום כאמור.

מסמך שנעשה או שאושר בידי חייל במילוי תפקידו, דין העתק ממנו, מאושר כהעתק נכון בחתימת ידו או בחתימת יד הממונה על שמירת המסמך, כדין המסמך המקורי, וחזקה עליו שהוא העתק נכון.

486. פרוטוקול של בית דין צבאי

(א) פרוטוקול של בית דין צבאי הנחזה כחתום על ידי אב בית הדין ישמש ראיה חותכת על הדברים שנרשמו בו, אם לא הוכח כי הפרוטוקול זויף.

(ב) פרוטוקול של בית דין צבאי הנחזה כחתום על ידי אב בית הדין - חזקה עליו שנחתם בידו.

487. הגשת מסמכים לבית דין צבאי

בעל דין במשפט בבית דין צבאי הרוצה להסתמך במשפט על מסמך הכשר כראיה לפי הוראות כל דין יגישנו לבית הדין.

488. מסמכים צבאיים כראיה לבית המשפט

הסעיפים 480 עד 486 יחולו גם על דין לפני כל בית משפט או בית דין אחר במדינה.

488א. הודעה בכתב כראיה בבית דין צבאי לתעבורה

(תיקון התשל"ה)

(א) בית דין צבאי לתעבורה ובית דין צבאי לערעורים הדין בערעור על פסק דין של בית דין צבאי לתעבורה רשאים לקבל כראיה הודעה בכתב של אדם הנחזית כחתומה בידו אם חתימתו אומתה בידי עורך דין, שוטר, שוטר צבאי או חייל אחר בדרגת סמל ומעלה.

(ב) בית הדין לא יקבל הודעה כאמור אם הנאשם או התובע ביקשו שבעל ההודעה יתייצב כעד בבית הדין.

חלק ח': ביצוע פסקי דין

פרק ראשון: ביצוע

489. ביצוע פסק דין

(תיקונים: התשכ"ד, התשל"ה, התשמ"ג, התשנ"ג, התשס"ד)

(א) פסק דין יבוצע עם היותו פסק דין חלוט; אולם פסק דין המטיל עונש מאסר, מחבוש או ריתוק למחנה או לאניה יבוצע עם קריאתו. והוא כשבית הדין שהטיל את העונש, לא הורה הוראה אחרת בענין זה.

(ב) הוגש ערעור, תהיה הסמכות להורות כאמור בסעיף קטן (א) נתונה לשופט צבאי משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים; ואולם אם סירב בית הדין של הערכאה הראשונה למעט בית הדין הצבאי לתעבורה ליתן הוראה כאמור, תהא הסמכות נתונה למותב בית הדין הצבאי לערעורים שבפניו יידון הערעור.

(ג) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לענין פסק דין שניתן בערעור בבית הדין הצבאי לערעורים; ואולם אין בהוראות אלה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 440ט(י) ו-441א(2).

489א. תחילת פסילה ותקופתה

(תיקונים: התשל"ה, התשס"ד)

סעיפים 42 ו-46 לפקודת התעבורה יחולו, בשינויים המחוייבים, גם בבתי הדין הצבאיים; הסמכות להתקין תקנות לפי סעיף 42 תהיה, לענין בתי הדין הצבאיים, בידי שר הבטחון.

(תיקונים: התשל"ג, התשע"ה)

(א) זוכה נאשם והערכאה השיפוטית שהחליטה על הזיכוי ראתה שלא היה יסוד לאשמה או שהיו נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאית היא לצוות, במעמד מתן הכרעת הדין, כי הצבא ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, בסכום שלא יעלה על הסכום המרבי שנקבע מכוח סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

(ב) לא דנה הערכאה השיפוטית המזכה במתן צו כאמור בסעיף קטן (א) בעת הכרעת הדין, רשאי הנאשם, תוך ששים ימים מאותו מועד, לבקש מנשיאה של הערכאה השיפוטית המזכה להורות על קיום דיון בבקשה; הדיון יתקיים בפני מותב בית הדין שפסק בענינו ואם לא ניתן לקיים הדיון בפני מותב זה - בפני אב בית הדין של המותב או בפני -

(1) מותב אחר שיורכב לעניין זה בידי נשיא הערכאה השיפוטית המזכה;

(2) שופט צבאי משפטאי אחד שימונה בידי נשיא הערכאה השיפוטית המזכה, ובלבד שהנאשם נידון בפני

שופט צבאי משפטאי אחד לפי הוראות חוק זה.

(ב1) נשיא הערכאה השיפוטית המזכה רשאי להורות על קיום דיון בבקשת נאשם כאמור בסעיף קטן (ב), אף אם הוגשה לאחר המועד האמור באותו סעיף קטן, מטעמים שיירשמו.

(ג) לענין ערעור, דין צו להוצאות או לפיצויים לפי סעיף זה או דחיית בקשה לתתו, כדין פסק הדין; ואולם לא יהיה במתן החלטה לפי סעיף זה לאחר מועד קריאת פסק הדין כדי להאריך את המועד להגשת ערעור או בקשת ערעור לגבי פסק הדין עצמו.

491. חישוב תקופות מאסר, מחבוש וריתוק**(תיקון התשל"ד)**

הטיל בית דין צבאי עונש מאסר, מחבוש או ריתוק למחנה או לאניה, רשאי הוא לכלול בתקופת העונש גם כל תקופה שבה היה הנידון נתון במעצר בקשר למשפט זה לפני גזר הדין. אולם בית דין צבאי לא יכלול מעצר פתוח בתקופת העונש אלא אם הטיל עונש של ריתוק למחנה או לאניה.

491א. ניכוי עונש או מעצר**[[תיקון התשל"ח (מס' 2)]]**

נשא חייל עונש בחוץ-לארץ על עבירה, או היה נתון שם במעצר בגללה, ינוכה העונש או תקופת המעצר מעונש מאסר או מחבוש, שהטיל עליו בית דין צבאי בשל אותה עבירה.

492.

(בוטל).

493. ביצוע עונש מוות

(א) עונש מוות שהוטל לפי חוק זה יבוצע בירה.

(ב) מי שיש עליו פסק דין המטיל עונש מוות, בין שפסק הדין הוא חלוט ובין אם לאו - יוחזק במעצר עד לביצוע העונש או עד לשינויו, ואם העונש הוטל על ידי בית דין שדה, יחול לגבי המעצר סעיף 499, ומותר, כל עוד הוא מוחזק שלא בבית הסוהר, לנקוט בכל האמצעים הדרושים, לפי נסיבות הענין, כדי להבטיח את החזקתו במשמורת.

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

עונש מאסר שהוטל על ידי בית דין צבאי יבוצע במחנה מעצר צבאי או בבית סוהר צבאי או בבית סוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, או במקצתו באחד ומקצתו במשנהו.

495. נידון צבאי בבית סוהר אזרחי

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ז (מס' 2)]

מי שנידון למאסר על ידי בית דין צבאי והוא נושא את עונשו בבית סוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, ינהגו בו לכל דבר כאילו הוא אסיר הנושא עונש מאסר שהוטל על ידי בית משפט. אולם יחולו עליו הכללים להפחתת עונש שנקבעו על פי סעיף 503(א), ולגבי עיון בעונש יחולו עליו הוראות הפרק השני לחלק זה בלבד.

496. ביצוע מחבוש

מחבוש יבוצע במחנה מעצר או בחדר משמר, או מקצתו במחנה מעצר ומקצתו בחדר משמר.

497. גביית קנסות ופיצויים ותוספת פיגור

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

(א) נתחייב אדם בבית דין צבאי או בדין משמעתי לשלם קנס או פיצויים על נזקים לרכוש הצבא או לרכוש המדינה ולא שילמם במועד שנקבע לכך, יבוצע החיוב על ידי ניכוי, כפי שנקבע בתקנות, מהכספים המגיעים לנידון מזמן לזמן עקב שירותו בצבא.

(ב) הוראות סעיפים 66(א) ו-67 עד 70 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על קנס או פיצויים שלא שולמו במועדם.

498. דין פיצויים שנפסקו לאדם פרטי

נתחייב אדם בבית-דין צבאי או בדין משמעתי לשלם פיצויים על נזקים שלא לרכוש הצבא או לרכוש המדינה, יהיה דין הפיצויים כדין סכום שנפסק לטובת הניזוק על-ידי פסק-דין של בית-משפט בתביעה אזרחית.

499. ביצוע מאסר או מחבוש של בית-דין שדה או בית-דין צבאי ימי

הוטל עונש מאסר או מחבוש על-ידי בית-דין צבאי ימי או בית-דין שדה, ואי אפשר, לדעת המפקד שהרכיב את בית הדין, לבצע את העונש במקום שנקבע לכך על פי פרק זה, יבוצע העונש במקום שנקבע לכך על-ידי המפקד.

500. אסיר לקוי בנפשו

(תיקון התשמ"ג)

(א) אסיר המרצה עונש מאסר בבית סוהר צבאי או במחנה מעצר צבאי ומצבו הנפשי מצריך בדיקה, טיפול או אישפוז, רשאי קצין המשטרה הצבאית הראשי או מי שהוא מינה לכך להורות - באישור פסיכיאטר ששר הבריאות הסמיך לכך - על העברתו לבית חולים לחולי נפש שמחוץ לבית הסוהר או למחנה המעצר, וכל זמן שהאסיר מצוי שם ותקופת מאסרו טרם תמה, ייחשב כאילו הוא במשמורת כדין.

(ב) על הוראה כאמור בסעיף קטן (א), ניתן לערור בפני פסיכיאטר מחוזי כמשמעותו בחוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ו-

(תיקון התשמ"ג)

הועבר אסיר לבית חולים לחולי נפש לפי סעיף 500 ופסיכיאטר מחוזי כמשמעותו בחוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ו-1955, הודיע בכתב לקצין המשטרה הצבאית הראשי או למי שהוא מינה לכך, שאין עוד צורך באישפוזו של האסיר בבית החולים, ותקופת מאסרו טרם תמה - יוחזר האסיר לבית הסוהר או למחנה המעצר.

502. שחרור מהצבא אינו משחרר מנשיאת עונש

מי שנידון למאסר או למחבוש, בין על ידי בית דין צבאי ובין בדין משמעתי, ישא את ענשו במקום שנקבע לכך, אף אם חדל להיות חייל או חדל להיות חייב בשירות.

503. תקנות בתי הסוהר**(תיקון התשכ"ד)**

(א) שר הבטחון רשאי לקבוע בתקנות את סדרי המינהל, המשמר, והמשטר בבתי הסוהר הצבאיים ואת האמצעים שאפשר לנקוט בהם כלפי אסירים ועצירים לשם קיום המשמעת בבית הסוהר ועידודה, לרבות כללים להפחתת עונש, וכן את הסדרים לקבלת אסירים ועצירים ולשחרורם.

(ב) תקנות בתי סוהר צבאיים שהותקנו לפי תקנות-שעת-חירום (חוקת השיפוט התש"ח), התש"ח-1948, לפני תחילתו של חוק זה רואים אותן כאילו הותקנו לפי סעיף זה וכאילו עמד סעיף זה בתקפו ביום התקנתן.

(ג) סעיף 80 לפקודת בתי הסוהר, 1946, יחול על בית סוהר צבאי, בשינויים הנובעים מן הענין, וכל מקום שנאמר בו "תקנות" יראו כאילו נאמר "תקנות שהותקנו על ידי שר הבטחון על פי סעיף 503".

503א. מכתבי כלואים**(תיקון התשנ"ח מס' 3)**

הוראות סעיפים 47א עד 47ד לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (בסעיף זה - הפקודה), למעט סעיף 47א(ג), יחולו גם בבתי הסוהר הצבאיים, במחנות המעצר ובחדרי המשמר הצבאיים, שנקבעו לפי חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

- (1) בכל מקום שנאמר בו "אסיר" יראו כאילו נאמר בו "כלוא"; בפסקה זו, "כלוא" - כהגדרתו בתקנות השיפוט הצבאי (בתי סוהר צבאיים), התשמ"ז-1987, למעט עצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום, אלא אם הממונה על החקירה אישר לו לשלוח מכתבים או לקבלם, מהטעם שאין בכך כדי לפגוע בחקירה;
- (2) הסמכויות הנתונות בפקודה למנהל בית הסוהר תהיינה נתונות למפקד בית סוהר צבאי, מחנה מעצר או חדר משמר צבאי, שהוא קצין משטרה צבאית;
- (3) הסמכויות הנתונות בפקודה לנציב יהיו נתונות לקצין משטרה צבאית ראשי;
- (4) לא יוסמך כבודק אלא קצין משטרה צבאית שדרגתו סרן לפחות והנושא תקן של רב סרן.

504. תקנון חדרי משמר ומחנות מעצר

הרמטכ"ל רשאי לקבוע בתקנון את סדרי המינהל, המשמר והמשטר, במחנות מעצר צבאיים ובחדרי משמר צבאיים, ואת האמצעים שמותר לנקוט בהם כלפי אסירים ועצירים לשם קיום המשמעת בהם ועידודה, לרבות כללים להפחתת העונש, וכן את הסדרים לקבלת אסירים ועצירים ולשחרורם.

505. קביעת בתי סוהר ומחנות מעצר

שר הבטחון רשאי, בצו בחתימת ידו, לקבוע שהמקום המתואר בצו יהיה בית סוהר צבאי או מחנה מעצר צבאי.

506. פרסום תקנון וצווים

תקנון שנקבע לפי סעיף 504 וצו לפי סעיף 505 יפורסמו בפקודת הצבא, ואין חובה לפרסמם ברשומות.

507. קביעת חדר משמר צבאי

קצין שיפוט רשאי לקבוע בהוראה בחתימת ידו מקום כחדר משמר צבאי.

508. הוראות הרמטכ"ל

הרמטכ"ל יקבע הוראות בדבר -

- (1) המקומות שבהם יבוצע מעצרו של אנשים לפי חוק זה;
- (2) דרכי ביצועו של מעצר פתוח;
- (3) סדרי ביצועם של פסקי דין להורדה בדרגה ולריתוק למחנה או לאניה ולהפקעת משכורת;
- (4) סדרי העברת אסירים ממקום למקום;
- (5) כללים לרישום ענשים שהוטלו על פי חוק זה בגליון ההתנהגות של הנידון ולמחיקתם של רישומים כאלה הנוגעים לעבירות שאפשר לדון עליהן בדין משמעתי;
- (6) כללים למחיקתם של רישומים הנוגעים לעבירות שניתנה עליהן חנינה;
- (7) מסירת ידיעות לרשויות ציבוריות על עבירות שנידונו עליהן לפי חוק זה.

פרק שני: עיון בעונש

509. ועדה לעיון בעונש

(תיקון התשמ"ו)

תקום ועדה לעיון בעונש (בפרק זה - הועדה) שחבריה יהיו:

- (1) שופט צבאי-משפטי, שימנה נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, והוא יהיה יושב ראש הועדה;
- (2) אדם בעל נסיון בתחום הטיפול באסיר, שימנה שר הבטחון;
- (3) קצין בדרגת סגן אלוף ומעלה, שימנה הרמטכ"ל.

510. המתקת העונש או החלפתו

(תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ו, התשס"ו (מס' 2), התשע"א (מס' 3))

(א) הועדה רשאית לעיין בכל עונש מאסר שהוטל על ידי בית דין צבאי, לאחר שפסק הדין נעשה חלוט ולהמתיקו או להחליפו, כולו או מקצתו, בעונש על תנאי, ורשאית היא לחזור ולעשות כן לגבי העונש שהומתק או שהוחלף כאמור ובלבד שלא תמתיק ולא תחליף כאמור יותר ממחצית העונש.

(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאית הועדה להמתיק עונש או להחליפו, כולו או מקצתו, בעונש על תנאי, בכל עת, אם נתקיים אחד מאלה:

- (1) הוכח לוועדה שנתקיימו טעמים מיוחדים, כגון חולניותו המתמדת של האסיר;
  - (2) קיים מצב של מלחמה או מצב חירום מיוחד.
- (ב) מקום שהועדה מעיינת בענשו של מי שנידון מחמת שחוק זה חל עליו לפי סעיפים 7, 8(2), 8(3) או 11, רשאית היא להחליף את ענשו בהעמדתו במבחן.

(ג) על העמדה במבחן לפי סעיף זה תחול פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, אולם הסמכויות לפי סעיפים 8, 9 ו-13 עד 25 לפקודה יפעלו כאילו ניתן צו המבחן על ידי בית משפט; לענין זה "בית משפט" -

(1) כשהעבירה שעליה הועמד במבחן דינה יותר משלוש שנות מאסר - בית המשפט המחוזי;

(2) בכל מקרה אחר - בית משפט השלום.

(ד) (1) הוועדה תקבע תנאים לשחרורו של עבריין מין אשר הוטלו עליו מגבלות בצו לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, או בצו לפי חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה; המגבלות כאמור יהיו תנאי השחרור.

(2) אסיר ששחרר בתנאים כאמור בסעיף קטן זה, והפר תנאי מהתנאים האמורים, רשאית הוועדה לבטל את השחרור ולחייב את האסיר לשאת מאסר שאורכו כאורך תקופת התנאי או חלק ממנה.

(3) על ביטול שחרור כאמור בפסקה (2), יחולו הוראות סעיפים 21 עד 24 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, בשינויים המחויבים, והסמכויות הנתונות לוועדת שחרורים כהגדרתה בחוק שחרור על-תנאי ממאסר, לפי הוראות אותם סעיפים, יהיו נתונות לוועדה.

(4) בסעיף קטן זה -

"חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה" - חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-2004;

"חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין" - חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006;

"חוק שחרור על-תנאי ממאסר" - חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001;

"עבריין מין" - כהגדרתו בחוק הגנה על הציבור מפני עבריין מין או כהגדרתו בחוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, לפי הענין;

"תקופת התנאי" - התקופה שמיום שחרורו של האסיר בעקבות המתקת עונשו על ידי הוועדה או החלפתו בעונש על-תנאי, עד לסיום תקופת המאסר שהיה נושא לפי גזר הדין אילולא שוחרר.

511. הוראות בדבר דיוני הוועדה

[[תיקונים: התשס"ו (מס' 2), התשע"א (מס' 3)]]

(א) לא תחליט הוועדה בענינו של אסיר אלא אם נתנה לו הזדמנות לבוא לפנייה ולהשמיע את דברו.

(ב) הוועדה תקבל חוות דעתם של קצין-סעד של הצבא או קצין-מבחן ושל רופא בכתב או בעל-פה, כפי שתקבע הוועדה, והיא רשאית, לצורך מתן החלטה בענינו של אסיר, לעיין גם בכל חומר אחר שתמצא למתאים.

(ג) לא תחליט הוועדה על המתקת עונש של עבריין מין כהגדרתו בסעיף 510(ד)(4), או החלפתו, אלא לאחר קבלת הערכת מסוכנות עדכנית כאמור בחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006.

512. הבאת פסקי דין לעיון הועדה

(תיקונים: התשמ"ו, התשס"ד)

(א) פסק דין המטיל עונש מאסר בפועל לתקופה של שנה או יותר, והנידון עומד לסיים ריצוי מחצית מעונשו, יביאנו הפרקליט הצבאי הראשי לעיון הועדה אחת לששה חדשים.

(ב) פסק דין המטיל עונש מאסר בפועל לתקופה קצרה משנה, והנידון עומד לסיים ריצוי מחצית מעונשו, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי להביאו לעיון הועדה בכל עת.

(ג) פסק דין המטיל עונש מאסר בפועל לתקופה כלשהי וסבר הפרקליט הצבאי הראשי כי קיים טעם מן הטעמים האמורים

513. שמירת דינים אחרים

(תיקון התשמ"ו)

אין האמור בפרק זה בא לגרוע מן הסמכות לחון עבריינים ולהפחית ענשים לפי סעיף 11(ב) לחוק-סוד: נשיא המדינה.

חלק ח'1 - זכויות נפגעי עבירה

פרק א': עקרונות כלליים

513א. מטרה - חלק ח'1

(תיקון התשע"ח)

מטרתו של חלק זה לקבוע את זכויותיו של נפגע עבירה ולהגן על כבודו כאדם, בלי לפגוע בזכויותיהם על פי דין של חשודים, נאשמים ונידונים.

513ב. הגדרות - חלק ח'1

(תיקון התשע"ח)

בחלק זה -

"בן זוג" - לעניין מי שהעבירה גרמה למותו, לרבות הידוע בציבור כבן זוג, ובלבד שערב מותו גר עמו וניהל עמו משק בית משותף במשך שנתיים לפחות;

"בן משפחה" - בן זוג, הורה או בן זוג של הורה, בן או בת, אח או אחות;

"הגוף החוקר" - מי שמבצע חקירה פלילית מתוקף הסמכתו כקצין בודק, לפי סעיף 252(א)(3);

"חשוד" - מי שחשוד בביצוע העבירה שפגעה בנפגע העבירה;

"נאשם" - מי שנאשם בעבירה שפגעה בנפגע העבירה;

"נידון" - מי שנגזר דינו בשל העבירה שפגעה בנפגע העבירה;

"נפגע עבירה" - מי שנפגע במישרין מעבירה, וכן בן משפחה של מי שהעבירה גרמה למותו, למעט החשוד, הנאשם או הנידון;

"עבירה" - עבירה, למעט עבירת תעבורה, שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא מסוג עוון או פשע;

(2) חקירתה תיעשה בידי הגוף החוקר והתביעה בה תנוהל בבית דין צבאי;

"עבירת מין או אלימות" - עבירה מן העבירות המנויות בתוספת השלישית;

"עבירת מין או אלימות חמורה" - עבירת מין או אלימות המנויה בחלק א' או בחלק ב' בתוספת הרביעית;

"עבירת תעבורה" - כמשמעותה בסעיף 209א;

"הקצין הממונה" - מפקד בסיס משטרה צבאית, או קצין משטרה צבאית שדרגתו לפי תקן היא סרן לפחות;

"הרשויות" - הגופים החוקרים, התביעה הצבאית וכל רשות אחרת אשר לפי חוק או לפי פקודות הצבא, הטיפול בנפגעי עבירה בהליך הפלילי הוא בין תפקידיה;

"תובע" - תובע צבאי כמשמעותו בסעיף 181.

(תיקון התשע"ח)

מתן הזכויות לנפגע עבירה ייעשה תוך התחשבות בו ובצרכיו, שמירה על כבודו והגנה על פרטיותו ובתוך זמן סביר, והכול בכפוף לשיקולים של ביטחון המדינה.

513ד. דרכי התאמה במימוש זכויות נפגעי עבירה

(תיקון התשע"ח)

- (א) מתן הזכויות לנפגע עבירה שהוא קטין ייעשה תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בנסיבות העניין בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו של הקטין, וברוח עקרונות האמנה בדבר זכויות הילד.
- (ב) מתן הזכויות לנפגע עבירה שהוא אדם עם מוגבלות ייעשה לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.
- (ג) מידע והודעות לפי הוראות חלק זה יימסרו, ככל האפשר, בשפה מובנת לנפגע העבירה.

513ה. הבטחת זכויות

(תיקון התשע"ח)

בתי הדין הצבאיים והרשויות, כל אחד בתחומו, ינקטו צעדים הדרושים להבטחת זכויות נפגע עבירה לפי חלק זה.

פרק ב': זכויותיו של נפגע עבירה בהליך פלילי

513ו. הגנה

(תיקון התשע"ח)

במהלך ההליך הפלילי זכאי נפגע עבירה -

- (1) להגנה, ככל האפשר ועל פי הצורך, מפני החשוד, הנאשם או הנידון ומפני שלוחיו או מקורביו;
- (2) לקבל בבית הדין הצבאי, ככל האפשר, הגנה מפני מגע או קשר בלתי נחוץ בינו לבין החשוד, הנאשם או הנידון, שלוחיו או מקורביו;
- (3) לקבל מהמשטרה הצבאית מידע לגבי אפשרויות קיימות להגנה מפני כל אחד מהמפורטים בפסקה (1);
- (4) למדור שקט בביתו בלא נוכחות החשוד, הנאשם או הנידון, אם הוא מתגורר עמו, לפי החלטת בית המשפט בהתאם להוראות החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991;
- (5) להגנה מפני החשוד, הנאשם או הנידון, במקום שירותו, כפי שייקבע בפקודות הצבא.

513ז. הגבלה על מסירת פרטים אישיים על נפגע עבירה

(תיקון התשע"ח)

(א) בסעיף זה -

"חומר חקירה" - כמשמעותו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי;

"חוק סדר הדין הפלילי" - חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982;

"מסירה" - לרבות בדרך של העמדה לעיון או להעתקה;

"פרטים אישיים", לגבי נפגע עבירה - מספרו האישי ברישומי הצבא, כתובת מגוריו, מקום שירותו והיחידה שבה הוא משרת, כתובת מקום עבודתו ומספרי הטלפון שלו ופרטים מזוהים נוספים הקשורים בשירותו הצבאי.

(ב) הרשויות לא ימסרו לאדם, לרבות לנאשם ולסניגורו, כחלק מחומר החקירה או כחלק מכתב האישום, את הפרטים האישיים של נפגע עבירה מין או אלימות חמורה המנויה בחלק א' בתוספת הרביעית שבשלה נפתחה חקירה או הוגש כתב

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאית כל אחת מן הרשויות, בכפוף להוראות כל דין החלות עליה, למסור את הפרטים האישיים של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה המנויה בחלק א' בתוספת הרביעית, כולם או חלקם, אם מצאה כי המסירה נדרשת לצורך ההליכים הפליליים שעניינם העבירה שבשלה נפתחה חקירה או הוגש כתב האישום, לפי העניין, או לצורך הגנה וטיפול בנפגע העבירה, והתקיים אחד מאלה:

(1) הפרטים האישיים של הנפגע הם חלק מתיאור העובדות בכתב האישום המהוות את העבירה;

(2) המסירה היא בתוך רשות, בין רשות לרשות או מהרשויות לבית הדין הצבאי.

(ד) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו אם נתן נפגע העבירה את הסכמתו למסירה.

(ה) תובע רשאי שלא למסור לנאשם ולסניגורו, כחלק מחומר החקירה או כחלק מכתב האישום, את הפרטים האישיים של נפגע עבירה שאינה מנויה בחלק א' לתוספת הרביעית, אם קיים לדעתו חשש לפגיעה בשלומו של נפגע העבירה.

(ו) בית הדין הצבאי רשאי, לבקשת הנאשם או סניגורו, להורות על גילוי פרטים אישיים של נפגע העבירה, כולם או חלקם, שלא נמסרו להם לפי הוראות סעיף קטן (ב) או (ה), אם מצא כי מסירת הפרטים נדרשת לצורך ניהול הגנת הנאשם.

(ז) הורה בית הדין הצבאי על גילוי פרטים אישיים של נפגע העבירה כאמור בסעיף קטן (ו), רשאי הוא לקבוע תנאים או סייגים לגילוי הפרטים, שתכליתם להגן על פרטיותו של הנפגע.

(ח) על בקשה לפני בית הדין הצבאי לפי סעיף קטן (ו) יחולו הוראות סעיפים 74(ג) עד (ו) לחוק סדר הדין הפלילי, בשינויים המחויבים.

(ט) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מכל דין אחר הקובע איסור או הגבלות על מסירת מידע, או חיסיון.

513. זכות לקבלת מידע על ההליך הפלילי

(תיקון התשע"ח)

(א) נפגע עבירה זכאי לקבל מידע על זכויותיו כנפגע עבירה ועל הדרך שבה מתנהל הליך פלילי, כפי שייקבע בתקנות.

(ב) נפגע עבירה זכאי לקבל מידע על השלב שבו מצוי ההליך הפלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע; ואולם לא ייכלל במידע לפי סעיף קטן זה, מידע שמסירתו אסורה לפי כל דין או שיש במסירתו, לפי שיקול דעתו של האחראי על החקירה או התביעה, כדי לפגוע בחקירה או בפרטיותו או בשלומו של אדם; דרכי קבלת המידע ותוכנו ייקבעו בתקנות.

(ג) נוסף על הוראות סעיף קטן (ב) -

(1) נפגע עבירה שביקש זאת זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השישית יידעו אותו על שלבים בהליך

פלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע, כמפורט באותה תוספת;

(2) נפגע עבירת מין או אלימות חמורה שביקש זאת, זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השביעית יידעו

אותו על פרטים נוספים בהליך הפלילי בקשר לעבירה שממנה נפגע, לרבות לעניין זכותו לפי סעיפים 513ז ו-513ח

כמפורט באותה תוספת.

513. זכות עיון בכתב אישום

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירה זכאי, לבקשתו או לבקשת בא כוחו, לעיין בכתב האישום נגד הנאשם ולקבל העתק ממנו, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) עיון כאמור בכתב האישום אסור על פי דין;

(2) פרקליט צבאי סבר כי מטעמים מיוחדים שיירשמו אין להרשות את העיון או את קבלת ההעתק כאמור.

513. זכות לקבל מידע על מאסר או משמורת אחרת

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירת מין או אלימות שביקש זאת זכאי לכך שהגופים המפורטים בתוספת השמינית יידעו אותו על מהלך מאסרו של הנידון או על מהלך שהייתו של הנאשם או הנידון במשמורת חוקית אחרת בעקבות העבירה, לרבות לעניין זכותו לפי סעיפים 513 ו-513כא, כמפורט באותה תוספת.

513יא. זכות לקבל מידע על שירותי סיוע

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירה זכאי לקבל מידע על שירותי סיוע הניתנים לנפגעי עבירה בין שהם ניתנים על ידי המדינה ובין שהם ניתנים על ידי גופים לא ממשלתיים, כפי שייקבע בפקודות הצבא.

513יב. ניהול הליכים בזמן סביר

(תיקון התשע"ח)

ההליכים הנוגעים לעבירת מין או אלימות יקוימו בתוך זמן סביר, כדי למנוע עינוי דין.

513יג. חקירה של גוף חוקר בדבר עבר מיני

(תיקון התשע"ח)

(א) במהלך חקירת תלונה בגוף החוקר בדבר עבירת מין או אלימות לא ייחקר נפגע העבירה על עברו המיני, למעט חקירה הנדרשת בנסיבות העניין בדבר קשר מיני קודם עם החשוד, אלא אם כן קבע הקצין הממונה מטעמים שיירשמו, כי חקירה זו חיונית כדי להגיע לחקר האמת.

(ב) חקירה על עברו המיני של נפגע עבירת מין או אלימות לפי הוראות סעיף קטן (א) תיעשה תוך שמירה קפדנית על כבודו ופרטיותו של הנפגע.

513יד.1

ראיות לעניין עדות בעל מקצוע בהליכים פליליים שעניינם עבירת מין או עבירת אלימות חמורה במשפחה

8

(תיקון התשפ"ב)

(א) בסעיף זה -

"בעל מקצוע" - כהגדרתו בסעיף 50ב(א) לפקודת הראיות;

"עבירה" - עבירת מין או עבירת אלימות חמורה במשפחה המנויה בתוספת החמישית א';

"עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה)" - כהגדרתו בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960;

"פקודת הראיות" - פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

(ב) חוקר לא יבקש מנפגע עבירה לוותר על חסיון ראיה על דבר הנוגע לשירות שקיבל לפי סעיף 49 לפקודת הראיות, לעניין טיפול נפשי, או לשירות שקיבל לפי סעיף 50 או 50א לפקודת הראיות, ולא יפנה לבית המשפט או לבית דין צבאי בבקשה להסיר חסיון כאמור, אלא אם כן קבע הקצין הממונה, מטעמים שיירשמו, כי הראיה נחוצה כדי להגיע לחקר האמת, כי היקף הגילוי המבוקש אינו עולה על הנדרש בנסיבות העניין וכי לא ניתן להשיג את התכלית שלשמה מתבקשת הראיה בדרך אחרת באופן סביר.

(ג) בטרם יבקש חוקר מנפגע עבירה לוותר על חסיון ראיה כאמור בסעיף קטן (ב), יידע אותו בעניינים המפורטים להלן, וייתן לו זמן סביר בנסיבות העניין, ובכלל זה בהתחשב בהיות החשוד במעצר, להתייעץ עם עורך דין או לקבל סיוע משפטי אם

הוא זכאי לו מטעם המדינה ולשקול את עמדתו:

(1) זכותו שלא לוותר על חסיון הראיה;

(2) זכותו להתייעץ עם עורך דין וזכאותו לסיוע משפטי מטעם המדינה בהתאם לפרט 11(ב) לחוק הסייע המשפטי, התשל"ב-1972, ובכלל זה לעניין שקילת הוויתור על החיסיון ולעניין הבעת העמדה לפני בית המשפט או בית הדין הצבאי באשר להסרת החיסיון, וזכותו כי יינתן לו זמן סביר בנסיבות העניין להתייעץ עם עורך דין או לקבל סיוע משפטי אם הוא זכאי לו מטעם המדינה ולשקול את עמדתו כאמור;

(3) המשמעות של ויתור על החיסיון ושל גילוי הראיה, לרבות האפשרות שראיה שהחיסיון אינו חל לגביה תימסר להגנה בכפוף להוראות סעיף 50ב(ב) לפקודת הראיות, יכולתו לוותר על חיסיון רק לגבי חלק מהראיה, ומשמעות אי-הסכמתו לוותר על החיסיון, ובכלל זה היעדר האפשרות להסיר את החיסיון בלא החלטה של בית המשפט או בית הדין הצבאי;

(4) זכותו להביע את עמדתו לפני בית המשפט או בית הדין הצבאי לפי סעיף 50ב(ג) לפקודת הראיות ולפי סעיף קטן (ו), אם הגוף החוקר יבקש מבית המשפט או מבית הדין הצבאי להסיר את החיסיון כאמור בסעיפים 49(א), 50(א) או 50א(א) לפקודת הראיות, לפי העניין, וזכותו להביע את עמדתו לפני התובע כאמור בסעיף קטן (ה);

(5) זכותו כי גם בעל המקצוע יביע עמדה לפני בית המשפט או בית הדין הצבאי בדיון כאמור בפסקה (4) אם הנפגע יבקש זאת, ובעניין נפגע עבירה קטין - זכותו שבעל המקצוע יביע עמדתו לפני בית המשפט או בית הדין הצבאי אם הקטין והורה או אפטרופסו הסכימו לכך.

(ד) (1) היה נפגע עבירה קטין שטרם מלאו לו 14 שנים, תתקבל ההחלטה אם לוותר על חסיון הראיה על ידי הורה או אפטרופסו, ואם מלאו לקטין 14 שנים - תתקבל ההחלטה על ידי הקטין נוסף על הורה או אפטרופסו.

(2) הייתה עמדת הקטין באשר לויתור על החיסיון שונה מעמדת הורה או אפטרופסו, לא יבקש החוקר ויתור על החיסיון, והוא יוסר רק באישור בית המשפט או בית הדין הצבאי.

(3) נודע לחוקר כי בעניינו של קטין נפגע עבירה מתקיים הליך לפי סעיפים 2, 3 או 12 לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, לא יבקש החוקר ויתור על החיסיון, והוא יוסר רק באישור בית המשפט או בית הדין הצבאי.

(4) במקרה של קטין נפגע עבירה שהורה או אפטרופסו, או מי מקרוביהם, חשוד או מעורב בביצוע העבירה כלפי הקטין, או שעובד סוציאלי העביר למשטרה את הדיווח על ביצוע העבירה כלפי הקטין, או שהתעורר חשש כי הורה או האפטרופסו נמצא בניגוד עניינים ובשל כך אינו יכול לייצג את טובת הקטין בנוגע להסרת החיסיון, בטרם יבקש החוקר מהקטין או מהורה או מאפטרופסו לוותר על החיסיון, יתייעץ עם עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), ואם סבר, לאחר ההתייעצות, כי יש חשש שהורה או האפטרופסו אינו יכול לייצג את טובת הקטין בשאלת הוויתור על החיסיון, לא יבקש החוקר ויתור על החיסיון, והוא יוסר רק באישור בית המשפט או בית הדין הצבאי.

(5) חוקר שהגיש לבית המשפט או לבית הדין הצבאי בקשה להסרת חיסיון בנסיבות כאמור בסעיף קטן זה, יידע את הקטין ואת הורה או אפטרופסו על הגשת הבקשה ועל הזכויות המפורטות בסעיף קטן (ג)2, (4) ו-5.

(ה) תובע לא ימסור ראיה לפי סעיף 50ב(ב) לפקודת הראיות על דבר הנוגע לנפגע עבירה אלא לאחר שניתנה לנפגע העבירה או למי מטעמו הזדמנות סבירה בנסיבות העניין להביע את עמדתו בעניין, לפני קבלת ההחלטה על מסירת הראיה, ואם הוחלט על מסירת הראיה - יידע את נפגע העבירה על היקף הגילוי שעליו הוחלט; נפגע עבירה ימסור את עמדתו לתובע

בעניין כאמור, בכתב -

(1) במהלך החקירה - באמצעות החוקר;

(2) לאחר העברת חומר הבדיקה לתובע, אם החשוד אינו במעצר - גם בטרם יחליט התובע על הגשת כתב האישום ועל מסירת הראיה להגנה; עמדה כאמור יכול שתימסר בעל פה אם התובע הסכים לכך.

(1) (1) בית המשפט או בית הדין הצבאי ייתן לנפגע העבירה זכות להביע את עמדתו לפי סעיף 50ב(ג) לפקודת הראיות, באופן סביר בנסיבות העניין ובכלל זה בהתחשב בהיות החשוד במעצר, בעל פה, בכתב או בכל דרך אחרת, על פי בחירתו של נפגע העבירה וככל שהוא מעוניין בכך; בית המשפט או בית הדין הצבאי ייתן גם לבעל מקצוע הזדמנות להביע את עמדתו כאמור, אם נפגע העבירה ביקש זאת, ולעניין נפגע עבירה קטין - גם אם לא ביקש זאת, ובלבד שהקטין והורו או אפוטרופסו הסכימו לכך.

(2) הבעת העמדה של נפגע העבירה כאמור בסעיף קטן זה יכול שתיעשה בידי מי מטעמו של נפגע העבירה, אלא אם כן קבע בית המשפט או בית הדין הצבאי אחרת.

(3) הוגשה לבית המשפט או לבית הדין הצבאי בקשה להסרת החיסיון בעניין קטין נפגע עבירה לפי סעיף קטן (ד) -

(א) לעניין פסקאות (3) או (4) של אותו סעיף קטן, תובא לפני בית המשפט או בית הדין הצבאי, לפני הדיון, עמדה של עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), לעניין הסרת החיסיון ולעניין קיומו של חשש לניגוד עניינים;

(ב) לעניין פסקאות (2) עד (4) של אותו סעיף קטן, רשאי בית המשפט או בית הדין הצבאי למנות לקטין אפוטרופוס לדין או עורך דין בהתאם להוראות חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, לייצגו בהליך בעניין הסרת החיסיון, אם הקטין אינו מיוצג ובית המשפט או בית הדין הצבאי מצא כי הדבר דרוש לטובת הקטין ולשם שמירה על ענייניו; בית המשפט או בית הדין הצבאי יהיה רשאי לעשות כן לפני הדיון או במהלכו.

513.ד. זכות לנוכחות מלווה בחקירה

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירת מין או אלימות זכאי שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח בעת חקירתו בגוף החוקר, אלא אם כן סבר הקצין הממונה, כי יש בכך כדי לפגוע בחקירה.

513.טו. זכות נפגע עבירת מין לבחור את מין החוקר

(תיקון התשע"ח)

(א) נפגע עבירת מין זכאי לבחור את מין החוקר, והוא יחקר כאמור בהתאם לבקשתו, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) הקצין הממונה סבר כי מטעמים מיוחדים שיירשמו, לא ניתן להיענות לבקשה;

(2) החוקר האחראי על חקירת העבירה סבר, כי מטעמים מיוחדים שיירשמו, יש בכך כדי לפגוע בחקירה, ובשל דחיפות העניין לא ניתן לקבל את עמדתו של הקצין הממונה.

(ב) לא נענתה בקשתו של נפגע העבירה מאחד הטעמים המנויים בסעיף קטן (א)(1) או (2), יחקר הנפגע בנוכחות נציג הגוף החוקר בן המין שביקש הנפגע כי יחקר אותו, אם נכח באותה עת במקום החקירה, ונפגע העבירה מעוניין בכך.

(ג) בתחילת החקירה יידע החוקר את נפגע העבירה בדבר זכותו כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) לעניין זה, "עבירת מין" - עבירה בחוק העונשין המנויה בפרט 2 או 5 לתוספת השלישית, ועבירה לפי סעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998.

513.ז. זכות לנוכחות בדיון הנערך בדלתיים סגורות

(תיקון התשע"ח)

(א) בכפוף להוראות סעיף 373א, נפגע עבירה זכאי להיות נוכח בדיון בבית הדין הצבאי בעניין העבירה שממנה נפגע, הנערך בדלתיים סגורות לפי סעיף 324, וכן זכאי הוא שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח עמו בדיון כאמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית הדין הצבאי, מטעמים של ביטחון המדינה, או מטעמים מיוחדים אחרים שיירשמו, שלא לאפשר את נוכחותו של נפגע העבירה או של האדם המלווה אותו בדיון בבית הדין הצבאי, או לקבוע תנאים או הגבלות לנוכחותו של מלווה בדיון כאמור.

513ז. זכות להביע עמדה לעניין ביטול כתב אישום

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירת מין או אלימות חמורה, שקיבל הודעה לפי סעיף 513ח(ג)(2) על כוונה לבטל את כתב האישום נגד הנאשם לפי סעיף 308, זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בעניין בכתב לפני מי שהוסמך לקבל החלטה לפי סעיף 308, לפני קבלת ההחלטה, במועד ובדרך שייקבעו בפקודות הצבא.

513ח. זכות להביע עמדה לעניין הסדר טיעון

(תיקון התשע"ח)

(א) נפגע עבירת מין או אלימות חמורה, שקיבל הודעה לפי סעיף 513ח(ג)(2) על האפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם או על פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם - זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בעניין, בעל-פה או בכתב, לפני פרקליט צבאי, לפי קבלת החלטה בעניין.

(ב) זכויותיו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה לקבל הודעה על פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם ולהביע עמדה בעניין זה כאמור בסעיף קטן (א), לא יחולו לגבי העבירות המפורטות להלן, אלא אם כן ביקש נפגע העבירה להביע את עמדתו לעניין פרטיו של הסדר הטיעון:

(1) עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, אם נפגע העבירה הוא בן משפחתו של הנאשם; בפסקה זו, "בן

משפחתו" - כהגדרתו בחלק ב' לתוספת הרביעית;

(2) עבירה לפי סעיף 382(ב) או (ג) לחוק העונשין.

(ג) נפגע עבירת מין או אלימות חמורה המפורטת בתוספת החמישית, שקיבל הודעה לפי סעיף 513ח(ג)(2), על פרטיו של הסדר טיעון שהתגבש עם הנאשם, זכאי להביע את עמדתו לעניין הסדר הטיעון, לפני פרקליט צבאי, בעל-פה או בכתב, על פי בחירתו, טרם קבלת ההחלטה על הסדר הטיעון.

(ד) בדיון לגבי כתב אישום בעבירת מין או אלימות חמורה, שבו מציג התובע לפני בית הדין הצבאי הסדר טיעון שאליו הגיע עם הנאשם, יברר בית הדין הצבאי אם קוימו הוראות חוק זה לעניין זכויותיו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה לפי סעיף זה, לרבות אם הובאו פרטיו של הסדר הטיעון המוצג לפניו, כאמור בסעיף זה, לפני נפגע עבירה כאמור.

(ה) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) יחולו, אלא אם כן קבע פרקליט צבאי, כי ישבכך כדי לפגוע באופן ממשי בניהול ההליך.

(ו) המועדים והדרכים למימוש זכות נפגע העבירה לפי סעיף זה ייקבעו בתקנות.

513ט. הצהרת נפגע

(תיקון התשע"ח)

(א) נפגע עבירה זכאי למסור הצהרה בכתב לגוף החוקר או לתובע, על כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה, לרבות נזק

גוף, נזק נפשי או נזק לרכוש; מסר הנפגע הצהרה כאסמור, זכאי הוא שהתובע יביא את הצהרתו לפני בית הדין הצבאי בדיון בעניין גזר דינו של הנאשם, לפי סעיף 399.

(ב) הוראות לעניין הצהרת נפגע לפי סעיף זה, לרבות לעניין דרכי הגשתה, תוכנה ועדכונה, ייקבעו בפקודות הצבא.

513כ. זכות להביע עמדה לפני רשות מוסמכת להפחתת עונש

(תיקון התשע"ח)

(א) נפגע עבירת מין או אלימות, שקיבל הודעה לפי הוראות סעיף 513ח(ג)(1) על מועד הבאת עניינו של נידון לפני רשות מוסמכת להפחתת עונש, זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בכתב לפני הרשות, במועד ובדרך שייקבעו בפקודות הצבא, לעניין הסיכון הצפוי משחרור הנידון.

(ב) בסעיף זה -

"נידון" - מי שבית דין צבאי הטיל עליו בשל העבירה עונש מאסר בפועל העולה על שלושה חודשים;
"רשות מוסמכת להפחתת עונש" - הוועדה לעיון בעונש שהוקמה לפי פרק שני שבחלק ח', שר הביטחון, הרמטכ"ל, ראש מחוז שיפוטי לפי פרק שישי לחלק ה', או מי שמשמש כרשות להפחתת העונש לפי סעיף 503, לפי העניין.

513כא. זכות להביע עמדה לעניין חנינה והקלה בעונש

(תיקון התשע"ח)

נפגע עבירת מין או אלימות, שקיבל הודעה לפי הוראות סעיף 513ח(ג)(1) על בקשת הנידון לחנינה או להקלה בעונשו מנשיא המדינה, זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בכתב באמצעות הפרקליטות הצבאית, לפני החלטת נשיא המדינה בבקשה כאמור, כפי שייקבע בפקודות הצבא.

513כב. הגנה מפני משפט פלילי או אזרחי

(תיקון התשע"ח)

אי-קיום זכות מהזכויות הקבועות בחלק זה אין בו כשלעצמו כדי לפסול הליך פלילי, או כדי להוות עילה למשפט פלילי או אזרחי נגד רשות ציבורית או עובד ציבור; ואולם אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע נקיטת הליך משמעתי לפי כל דין; בסעיף זה, "עובד ציבור" - לרבות חייל.

513כג. זכאות בני משפחה

(תיקון התשע"ח)

גרמה העבירה למותו של אדם, יוענקו הזכויות לפי חלק זה לבני משפחתו של נפגע העבירה לפי סדר הקדימויות שלהלן:

(1) למי שהיה בן זוגו בעת מותו;

(2) לילדיו;

(3) להוריו;

(4) לאחיו;

בהעדרם של כל אלה למי שהיה אפוטרופסו בעת מותו.

513כד. הקמת יחידות סיוע בתביעה הצבאית

(תיקון התשע"ח)

(א) בתביעה הצבאית יוקמו יחידות סיוע, כפי שייקבע בפקודות הצבא, שתפקידן להבטיח את מימוש זכויות נפגע העבירה לפי הוראות חלק זה, ובין השאר:

(1) להבטיח את העברת המידע מהתביעה הצבאית לנפגעי העבירה ומנפגעי העבירה לתביעה הצבאית;

(2) להנחות את התביעה הצבאית ולסייע למשרתים בה ביישום ההוראות לפי חלק זה;

(3) לאסוף מידע עדכני בדבר שירותי סיוע לנפגעי עבירה, ולהפיצו בתביעה הצבאית.

(ב) מבנה היחידות, פריסתן, תפקידיהן ודרכי פעולתן ייקבעו בפקודות הצבא.

513כה. מינוי אחראים במשטרה הצבאית

(תיקון התשע"ח)

(א) המשטרה הצבאית תמנה אחראים לעניין חוק זה, כפי שייקבע בפקודות הצבא, שתפקידם להבטיח את מימוש זכויות נפגע העבירה לפי הוראות חלק זה ובין השאר:

(1) להבטיח את העברת המידע מהמשטרה הצבאית לנפגעי העבירה ומנפגעי העבירה למשטרה הצבאית;

(2) להנחות את המשטרה הצבאית ולסייע למשרתים בה ביישום ההוראות לפי חלק זה;

(3) לאסוף מידע עדכני בדבר שירותי סיוע לנפגעי עבירה ולהפיצו במשטרה הצבאית.

(ב) דרך מינוי האחראים, מספרם, תפקידיהם ואופן פעולתם ייקבעו בפקודות הצבא.

פרק ג': הוראות שונות

513כו. הודעות

(תיקון התשע"ח)

הודעות לפי חלק זה יישלחו לנפגע העבירה לפי פרטי ההתקשרות שמסר לשם כך, והכול בדרך שתיקבע בפקודות הצבא; הודעות שנשלחו לפי פרטי ההתקשרות שמסר נפגע העבירה כאמור או שנעשה מאמץ סביר לשלוח או למסור אותן בדרך אחרת שתיקבע בפקודות הצבא, יראו אותן כאילו נמסרו לו.

513כז. שינוי התוספות

(תיקונים: התשע"ח, התשפ"ב)

שר הביטחון, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, רשאי לשנות בצו את התוספות השלישית עד השמינית למעט את תוספת חמישית א'.

513כח. תקנות לעניין חלק ח'1

(תיקון התשע"ח)

שר הביטחון, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע חלק זה.

חלק ט' - עבירות מיוחדות

514. בדין בית דין צבאי

(א) מי שאינו חייל שעבר את העבירות האלה:

(1) הוזמן כדין לבוא לפני בית-דין צבאי ולא בא, או בא ועזבו לפני שקיבל רשות לעשות זאת, ולא הראה סיבה

מספקת להעדרו;

(2) נדרש כדין על-ידי בית-דין צבאי להישבע או להצהיר בהן-צדק ולא עשה זאת;

(3) נדרש כדין על-ידי בית-דין צבאי להמציא מסמך שברשותו ובמידה לא המציא אותו;

(4) בהיותו עד בבית-דין צבאי לא השיב על שאלה שנדרש כדין להשיב עליה, או השיב ביודעין תשובה

מתחמקת;

(5) גרם הפרעה או הפסקה במהלך הדיונים של בית הדין,

דינו - מאסר שנה.

(ב) מי שאינו חייל וביזה בית-דין צבאי על-ידי נקיטת לשון מעליבה או מאיימת, דינו - מאסר שנתיים.

515. בזיון בית דין לגבי שופט חוקר ואחרים

לצורך סעיף 514, "בית-דין" -

(1) לרבות שופט-חוקר;

(2) לענין פסקאות (1), (3) ו-(4) לסעיף קטן (א) שבו - לרבות ועדת חקירה;

(3) לענין פסקאות (3) ו-(4) לסעיף קטן (א) שבו - לרבות קצין בודק.

516. התחמקות מעדות בפני קצין-מבחן

מי שאינו חייל, והתחמק מלהיחקר על-ידי קצין בודק בהתאם לסעיף 256, דינו - מאסר שנה.

517.

(בוטל).

518. התחזות כחייל

(תיקון התשמ"א)

אדם שאינו חייל והתחזה כחייל, על-ידי שענד סימן הנראה כסימן דרגה או כסימן צבאי אחר או שלבש מדים הנראים כמדי צבא או על-ידי טענות שוא או בדרך אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים.

518א. ציון דרגה, תפקיד או שם יחידה

(תיקונים: התשל"ד, התשס"ה)

(א) אדם רשאי לציין את דרגתו הצבאית, שהוענקה לו לפי פקודות הצבא; אופן השימוש בציון הדרגה ייעשה בתנאים שיקבע שר הבטחון באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

(ב) מי שעשה שימוש בדרגתו הצבאית, בתפקידו הצבאי או בשם יחידתו הצבאית, באופן שיש בו משום פגיעה בשמו הטוב של הצבא או בכבודו, דינו -מאסר שישה חודשים.

(ג) מי שעבר עבירה לפי סעיף קטן (ב) במטרה להביא לאי-ציות להוראות כל דין או לסכל את ביצועה של הוראת כל דין,

דינו - מאסר שנה.

518ב. לבישת מדי צבא

(תיקון התשל"ד)

מי שלבש מדים או חלקי מדים שהם רכוש הצבא או לבש בידועין מדים או חלקי מדים שנועדו לשימוש הצבא, והוא אינו מורשה לכך, דינו - מאסר שנה אחת.

519. עיכוב תעודות

(תיקון התשמ"א)

אדם שאינו חייל וקיבל בידועין או עיכב תחת ידיו בידועין בתורת משכון להבטחת חוב, כל חפץ או תעודה שניתנו לחייל מטעם הצבא, דינו - מאסר שנה אחת.

519א. תקיפת שוטר צבאי

[תיקונים: התשכ"ד, התשמ"ז (מס' 2)]

שוטר צבאי הפועל כחוק על פי סמכויותיו לפי סעיף 227(1), דינו כדין שוטר לענין סעיפים 273 עד 276 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

520. חייל המסרב להישמע לפקודות

חייל שעבר אחת העבירות האלה:

- (1) נדרש כדין למסור לשלטון אזרחי חייל אחר הסר למשמעתו ובמזיד לא עשה זאת;
- (2) הפריע לעצירת חייל או נמנע במזיד מסייע לעצירת חייל הסר למשמעתו על-ידי אדם שאינו חייל אך הוא מוסמך לכך כדין,

דינו - מאסר שנתיים.

521. שיפוט

[תיקונים: התשנ"ג, התשע"ו (מס' 4)]

(א) העובר אחת מאלה:

- (1) עבירה לפי חלק זה;
  - (2) עבירה לפי אחד הסעיפים 325, 326, או 326ב;
  - (א2) עבירה לפי סעיף 539א;
  - (3) עבירה שסעיף 519 חל עליה - יישפט עליה לפני בית משפט, אולם אין בהוראה זו לגרוע מסמכותו של בית הדין הצבאי לפי סעיף 331.
- (ב) חייל שעבר עבירה לפי סעיף 518א יובא עליה לדין כאילו היתה זו עבירה צבאית.

חלק י' - הוראות שונות

522. דרגות לענין חוק זה

חייל שיש לו דרגות מסוגים שונים או שאין לו דרגה כלל, רואים אותו, לענין חוק זה, כבעל אותה דרגה שנקבעה בהתאם לפקודות הצבא.

523. החרמת מכשירי עבירה

יצא אדם חייב בדין בבית-דין צבאי, רשאי בית הדין לצוות, כי מכשיר שבו הסתייע העבריין בביצוע העבירה יוחרם, אף אם לא

הוכחה בעלותו של העבריין על המכשיר.

524. הוראות בית הדין על החזרת רכוש

נתחייב אדם בבית-דין צבאי על עבירה לגבי רכוש לא לו, ומצאו ברשותו את הרכוש או חלק ממנו או דבר שנרכש תמורתו, רשאי בית הדין להורות בגזר-דינו כי מה שנמצא ברשות העבריין כאמור יימסר למי שנראה כבעל הרכוש.

525. החזרת רכוש שלא בגזר-דין

רכוש שהגיע לידי חייל בקשר לבדיקה או חקירה בעבירה או לדין אחר בה לפי חוק זה, ולא ניתנה על הרכוש הוראה לפי סעיף 524, יכול אותו חייל או מי שטוען זכות על הרכוש לבקש מנשיאו של בית-דין צבאי מחוזי שיורה כיצד לנהוג ברכוש והנשיא יחליט על הבקשה לאחר ששמע את דעתו של תובע הצבאי.

526. שמירת זכויות

אין האמור בסעיפים 523, 524 ו-525 בא לגרוע מזכותו של אדם שלא נתחייב בדין, לתבוע לעצמו מידי המדינה רכוש שהוחרם לפי סעיפים אלה, או מידי אדם רכוש שנמסר לו לפיהם.

527. הזמנת חיילים כעדים

עד שהוא חייל, פרט למי שחוק זה חל עליו לפי סעיף 6 או 7, יוזמן על-ידי בית הדין כפי שייקבע בפקודות הצבא, ואפשר יהיה לכפות את היענותו להזמנה בדרך שתיקבע בהן.

528. הזמנת עדים אחרים

(א) עד שאינו חייל, או עד שחוק זה חל עליו לפי סעיף 6, או 7, יוזמן בדרך שמזמינים עדים, לבית-משפט השלום, ובשינויים אלה:

(1) ההזמנה תהיה חתומה בידי נשיא בית הדין או בידי מי שהוסמך לכך על-ידי, או בידי אב בית הדין;

(2) מוסר ההזמנה יכול להיות גם חייל;

(3) ההזמנה תהיה על טופס שדוגמתו נקבעה בתקנות.

(ב) שיעורי התשלומים שישולמו לעדים כאמור בתורת דמי נסיעה, שכר בטלה ודמי לינה יהיו כשיעורים המשתלמים בבתי המשפט.

529. צו להבאת עד שהוזמן ולא בא

עד כאמור בסעיף 528 שהוזמן לבוא ולא בא, והוכח לבית הדין כי הוזמן כהלכה, רשאי אב בית הדין ליתן לשוטר צו בחתימת ידו לאסור את העד ולהביאו לפני בית הדין.

530. צו הבאה במקום הזמנה

היה אב בית הדין משוכנע, על סמך עדות בשבועה, כי עד שהוא אומר להזמינו לפי סעיף 528 לא ייענה להזמנה, רשאי הוא לתת צו כאמור בסעיף 529 במקום ההזמנה להעיד.

531. דין צו הבאה

צו כאמור בסעיף 529 דינו לגבי שוטר וכל אדם אחר, כדין צו מאסר לשם כפיית התייצבות שניתן על פי סעיף 21 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (שפיטה על פי כתב אישום).

532. הזמנת עדים על-ידי שופט-חוקר

533. הורדה מדרגה בשל עבירה שיש עמה קלון

[תיקון התשס"ד (מס' 5)]

(א) בסעיף זה -

"בעל דין" - הנידון וכן התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידו;
"נידון" - מי שהועדה דנה בענין הורדתו מדרגה, כאמור בסעיף קטן (ב) או (ג);
"רשויות אכיפת החוק" - משטרת ישראל, רשויות התביעה וכל גוף אחר שקבע שר הביטחון בצו;
"רשויות הביטחון" - צבא הגנה לישראל, שירות הביטחון הכללי וכל גוף אחר שקבע שר הביטחון בצו;
"שופט בדימוס" - מי שהיה שופט כמפורט להלן ויצא לקצבה או פרש:

(1) שופט צבאי-משפטי;

(2) שופט כמשמעותו בחוק בתי המשפט;

(3) שופט כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה.

(ב) אדם שנתחייב על ידי בית משפט או בית דין אחר, למעט בית דין צבאי, בעבירה שיש עמה קלון, והוא בדרגת רב סמל ראשון לפחות, בין אם הוא משרת בצבא ובין אם לאו, רשאית ועדה, בראשות שופט בדימוס שהוא קצין בדרגת אלוף משנה לפחות, להורידו מדרגתו ולקבוע את הדרגה שאליה יורד; הרכב הועדה, המקרים שבהם תדון וסדרי הדיון בה ייקבעו בפקודות הצבא (בסעיף זה - הועדה), ובלבד שחבר הועדה לא יהיה מי שדרגתו נמוכה מדרגת הנידון ושלפחות אחד מחברי הועדה שאינו היושב ראש יהיה קצין בעל הכשרה משפטית.

(ג) הודה אדם שהוא קצין, בין אם הוא משרת בצבא ובין אם לאו, בביצוע מעשה המהווה לכאורה עבירה שיש עמה קלון, אך לא נתחייב בדין בעבירה כאמור, לרבות בשל הסדר טיעון או הסדר אחר עם רשויות אכיפת החוק או רשויות הביטחון, יחולו עליו הוראות סעיף קטן (ב), בשינויים המחויבים, אף שלא נתחייב בדין כאמור, ובלבד שלא זוכה בדין בשל אותה עבירה.

(ד) נידון אשר הועדה החליטה להורידו מדרגתו, וקבעה את הדרגה שאליה יורד, וכן התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידו, רשאים לערער על החלטת הועדה לפני בית הדין הצבאי לערעורים.

(ה) התקופה להגשת ערעור כאמור בסעיף קטן (ד) היא שלושים ימים מיום מתן החלטת הועדה; ניתנה ההחלטה שלא במעמד בעל דין, יחל מנין התקופה להגשת הערעור, לגבי בעל דין שההחלטה ניתנה שלא במעמדו, מן היום שבו נמסרה לו הודעה על החלטת הועדה; נשיא בית הדין הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת בעל דין, להרשות הגשת ערעור לאחר שעברו התקופות האמורות.

(ו) בערעור על החלטת הועדה כאמור בסעיף קטן (ד) ידון בית הדין הצבאי לערעורים בשופט צבאי-משפטי אחד, ואולם רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבוע כי הערעור יידון לפני מותב של שלושה שופטים, ששניים מהם לפחות יהיו שופטים צבאיים-משפטיים; בערעור כאמור לא ישב מי שדרגתו נמוכה מדרגת הנידון.

533א. הורדה מדרגה בנסיבות מיוחדות

[תיקון התשס"ד (מס' 6)]

הרמטכ"ל רשאי, בנסיבות מיוחדות, שיפרט בהחלטתו, באישור הפרקליט הצבאי הראשי ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, להוריד מדרגתו אדם שהוא קצין, בין אם הוא משרת בצבא ובין אם לאו, ולקבוע את הדרגה שאליה יורד.

534. חיוב בתשלום נזקים שנגרמו למתקנים

(תיקון התשל"ז)

- נגרם נזק למיתקן בצבא, לריהוטו או לכל חפץ אחר שבו או ששייך לו, וועדת חקירה קבעה -
- (1) כי הנזק נגרם במזיד על-ידי קבוצת חיילים מסויימים שחנתה או שנמצאת במיתקן או בקרבתו;
  - (2) את מידת הנזק שנגרם כאמור;
  - (3) כי אין אפשרות להוכיח מי מאותם חיילים גרם נזק -

רשאי קצין שהוסמך לכך על-ידי הרמטכ"ל לחייב את כל החיילים הנמנים עם אותה קבוצה בתשלום דמי הנזק חלק כחלק, אלא שאין לחייב חייל בסכום העולה על החלק השישי משכר יסוד חודשי של טוראי בשירות חובה כפי שהוא בעת הטלת החיוב.

535. גביית סכומים שהוטלו על קבוצה

סכום שהוטל על חייל לפי סעיף 534 ייגבה בדרך הקבועה בסעיף 497.

536. החזרת סכומים שנגבו

סעיף 534 לא יחול על נזק שאדם פלוני הורשע בדין על גרימתו, ואם הורשע בדין כאמור לאחר שנגבו כספים מאדם אחר לפי אותו סעיף, יוחזרו הכספים למי ששילמם.

537. ועדות חקירה

(תיקון התשכ"ד)

שר הבטחון, וכן הרמטכ"ל, רשאי למנות ועדת חקירה לשם חקירת כל ענין הנוגע לצבא, והיא מוסמכת להזמין עדים ולגבות עדויות בשבועה או ללא שבועה. ועדת חקירה יכול שתהיה מורכבת מקצין אחד.

538. חומר ועדת חקירה לא ישמש ראיה במשפט

(תיקון התשנ"ח)

- (א) שום דבר שהושמע במהלך חקירתה של ועדת חקירה, בין מפי עד ובין באופן אחר, ושום דין וחשבון של ועדת חקירה, לא יתקבל כראיה במשפט, אלא אם הועמד הנידון לדין על עדות שקר שמסר לאותה ועדת חקירה.
- (ב) בסעיף זה, "משפט" - הליך המתקיים בפני בית משפט או בפני בית דין.

539. זכותו של חייל בחקירה הנוגעת לשמו הטוב

נתמנתה ועדת חקירה לשם חקירת ענין הנוגע לשמו הטוב של חייל או נתקלה בענין כזה תוך עבודתה, תינתן לאותו חייל הזדמנות להיות נוכח בשעת החקירה לחקור עדים ולהשמיע דברו.

539א. תחקיר צבאי

(תיקונים: התשנ"ח, התשס"ה)

(א) בסעיף זה -

"תחקיר" - בירור שנערך בצבא, בהתאם לפקודות הצבא, בנוגע לאירוע שהתרחש במהלך אימון או פעילות מבצעית, או בקשר אליהם;

"גוף חוקר" - קצין בודק, משטרה צבאית חוקרת או שופט חוקר;

"גוף ציבורי" ⁹ - משרדי הממשלה, או גוף אחר ששר הבטחון קבעו בצו;

"משפט" - כהגדרתו בסעיף 538(ב);

"קצין בודק" - קצין בודק כמשמעותו בסעיף 252(א)(2) ו-(3).

(ב) על אף האמור בכל דין, יחולו לענין תחקיר הוראות אלה:

(1) הדברים שהושמעו בתחקיר, פרוטוקול התחקיר, כל חומר אחר שהוכן במהלכו, וכן הסיכומים, הממצאים והמסקנות (להלן - חומר התחקיר), לא יתקבלו כראיה במשפט, למעט במשפט בשל מסירת ידיעה כוזבת או העלמת פרט חשוב בתחקיר;

(2) חומר התחקיר יהיה חסוי בפני כל אדם ואולם הוא יימסר, כולו או חלקו, רק לאותם גופים בצבא שהתחקיר דרוש להם לצורך מילוי תפקידם; הוראות פסקה זו לא יחולו על חומר ארכיוני שזכות העיון בו הוגבלה בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, או לפיו, אך התקיימו כל התנאים לחשיפתו לעיון הקהל אשר נקבע לפי החוק האמור ובלבד שעברה תקופה של עשר שנים מיום הפקדתו;

(3) חומר התחקיר לא יימסר לגוף חוקר;

(4) (א) חומר התחקיר יימסר לפרקליט הצבאי הראשי או לנציגו, לפי בקשתו, בנוגע לאירוע מסוים או בנוגע לסוגי אירועים;

(ב) מצא הפרקליט הצבאי הראשי או סגנו כי חומר התחקיר מגלה חשד לביצוע עבירה, המצדיק בדיקה או חקירה על ידי גוף חוקר, רשאי הוא, לאחר שנועץ בקצין שדרגתו אלוף לפחות, להורות בכתב, לגוף חוקר, לפתוח בבדיקה או בחקירה;

(ג) הורה הפרקליט הצבאי הראשי או סגנו לפתוח בבדיקה או בחקירה, יתאר בהוראתו את נסיבות האירוע שבעקבותיו נערך התחקיר, ואת הסיבות אשר בשלן עלה החשד לביצוע העבירה; ואולם לא יצורף להוראה דבר מחומר התחקיר, והיא לא תצביע על חשד כלפי אדם שהיה מעורב באירוע;

(5) הרמטכ"ל או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי לאשר העברת סיכום ממצאי התחקיר או חומר התחקיר, כולו או חלקו, לגוף ציבורי שהמידע דרוש לו, לצורך מילוי תפקידו בלבד, וכן רשאי הוא לאשר העברת סיכום ממצאי התחקיר לאדם הנוגע בדבר; ואולם לא יועבר חומר או סיכום כאמור, אם קיים חשש כי העברתו תפגע בבטחון המדינה;

(6) על אף האמור בפסקה (5), חומר התחקיר או סיכום ממצאיו, לא יועבר למי שעורך חקירה פלילית על פי דין;

(7) ועדת משנה של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, ששיבותיה חסויות, תקבל לפי בקשתה, את חומר התחקיר.

(ג) המפרסם שם של חייל המעורב באירוע המתברר במסגרת תחקיר, לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהותו, דינו - מאסר שישה חודשים; איסור פרסום לפי סעיף קטן זה לא יחול על העברת שם של חייל, לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהותו כחלק מחומר תחקיר שהועבר לפי הוראות סעיף קטן (ב).

540. **אצילות סמכויות**

[תיקונים: התשל"ט, התשס"ד (מס' 3)]

הרמטכ"ל רשאי, מזמן לזמן, לאצול למפקד אחר מסמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט לסמכויותיו לפי סעיף 2א' ולפי הסעיפים 158, 177(ג), 185, 186, 187, 192, 198, 212, 441(ג)(2), 462 ו-504.

541. **תחולת חוק העונשין**

[תיקונים: התשמ"ב, התשמ"ז, התשנ"ד, התשס"ד, התשס"ד (מס' 3), התשס"ו]

פרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לא יחול על ענין שחוק זה חל עליו, אולם -

(1) סעיף 63 לאותו חוק יחול הן לגבי עבירות צבאיות והן לגבי עבירות שאינן עבירות צבאיות, אך לא יחול על נידון שהוא חייל בשירות חובה;

(2) סעיפים 35, 35א, 36, 40, 41, 42, 61 ו-62 לאותו חוק יחולו לגבי עבירות שאינן עבירות צבאיות;

(2א) סעיף 87 לאותו חוק יחול הן לגבי עבירות צבאיות והן לגבי עבירות שאינן צבאיות, והסמכויות הנתונות בסעיף האמור לבית משפט יהיו נתונות, לגבי אותן עבירות, גם לאב בית הדין הצבאי ולנשיא בית הדין הצבאי, ואולם לענין חייל כמשמעותו בפסקה (1) להגדרה "חייל" שבסעיף 1, לא יתנו בית הדין, אב בית הדין או נשיא בית הדין, לפי הענין, את דחיית ביצוע עונשו במתן ערובה.

(3) (א) האמור בסעיף 1' לאותו פרק (להלן - סימן ב'1) יחול הן לגבי עבירות צבאיות והן לגבי עבירות שאינן צבאיות, בשינויים הבאים:

(1) עבודת שירות שבית דין צבאי יהא מוסמך לקבוע תהא עבודה ציבורית כמשמעותה בסעיף 1' במסגרת הצבא (להלן - עבודה צבאית);

(2) הסמכויות הנתונות בסעיף 1' לממונה, למפקח, למנהל הכללי של שירות התעסוקה ולנציב בתי הסוהר יהיו נתונות, לגבי נידון שבית דין צבאי קבע כי ישא עונשו בעבודה צבאית (להלן - אסיר בעבודה צבאית), למי שהרמטכ"ל מינה לכך באישור שר הבטחון;

(3) הסמכויות הנתונות בסעיף 1' לבית משפט יהיו נתונות לבית דין צבאי, ואולם הסמכות הנתונה לבית המשפט המחוזי בסעיף 51ט(ג) בסעיף 1' תהיה נתונה לנשיאו של בית הדין הצבאי המחוזי, והסמכות הנתונה לבית המשפט בערעור על החלטות לפי סעיפים 51ט(ג) ו-51י(ב) בסעיף 1' תהיה נתונה לשופט משפטאי של בית הדין הצבאי לערעורים.

(4) הסמכויות הנתונות לבית דין צבאי בסעיף זה, תהיינה נתונות לו גם לגבי עונש מחבוש.

(ב) על אסיר בעבודה צבאית יוסיפו לחול הדינים החלים על כל חייל, בכפוף לאמור בתקנות לפי סעיף קטן (ג).

(ג) סמכויות שר המשטרה לפי סימן ב'1 יהיו נתונות לשר הבטחון והוא יהיה רשאי להתקין תקנות לביצוע האמור בפסקת משנה (א) לגבי אסיר בעבודה צבאית, לרבות בענין תשלומים לאסיר או תמורתם, ניכיים מהם, הפסקה בעבודה בשל מחלה או סיבה אחרת, סדרי דין בערעור ובעתירה לפי סעיף 51ט(ג) בסעיף 1' ומועד שמיעתם וכן בענין זכויותיו וחובותיו של אסיר בעבודה צבאית.

541א. המלצה לנשיא המדינה לעניין עבירות שעבר חייל לפני גיוסו

[תיקונים: התשע"ז (מס' 2), התשע"ט]

(א) חייל בשירות חובה שהורשע או שבית משפט קבע לגביו כי עבר עבירה, לפני התייצבותו לשירות סדיר, רשאי לבקש המלצה מאת צבא הגנה לישראל לקיצור או ביטול של תקופת התיישנות או תקופת מחיקה לגבי פרט רישום לעניין הרשעה או קביעה כאמור, והכול בהתאם להוראות שייקבעו בפקודות הצבא; המלצה כאמור תובא לנשיא המדינה בסמוך לתום תקופת השירות שהחייל חייב בה על פי חוק שירות ביטחון [נסח משולב], התשמ"ו-1986.

(ב) בפקודות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו גם הוראות לעניין הגשת בקשה בידי חייל כאמור באותו סעיף קטן לאחר שחרורו משירות חובה.

(ג) צבא הגנה לישראל יביא לידיעת חייל שיש לו פרט רישום כאמור בסעיף קטן (א) את ההוראות שנקבעו בפקודות הצבא לפי סעיף זה ביום גיוסו או בסמוך לאחריו, וכן יביא את ההוראות לידיעת מיועד לשירות ביטחון כהגדרתו בחוק שירות ביטחון

[נוסח משולב], התשמ"ו-1986, שיש לו פרט רישום כאמור, טרם התייצבותו לשירות חובה.
(ד) בסעיף זה, "פרט רישום", "תקופת התיישנות" ו"תקופת מחיקה" - כמשמעותם בחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019.

חלק י"א - בירור קבילות חיילים

542. סייג ל"חייל"

(תיקונים: התשל"ב, התשל"ג)

כל מקום שמדובר בחלק זה על חייל, אין משמעותו אלא חייל כהגדרתו בסעיף 1 לרבות איש מילואים שאינו בשירות, אם הקבילה נוגעת לשירותו במילואים.

543.

מינוי נציב קבילות חיילים

10

(תיקונים: התשל"ב, התשע"ו)

(א) שר הבטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, ימנה נציב קבילות חיילים (בחלק זה - נציב הקבילות); נציב הקבילות יכהן תקופת כהונה אחת בלבד של שבע שנים.
(ב) הודעה על מינויו של נציב הקבילות ועל מענו תפורסם ברשומות.

543א. מועד הבחירה

(תיקונים: התשל"ג, התשע"ו)

שר הבטחון יגיש לאישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת את שם המועמד לתפקיד נציב הקבילות לא יאוחר מתשעים ימים לפני תום תקופת כהונתו של נציב הקבילות המכהן, והוועדה תדון בהצעתו לא יאוחר משישים ימים לפני תום תקופת כהונתו של נציב הקבילות המכהן.

543ב. ממלא מקום לנציב

(תיקונים: התשל"ג, התשע"ו)

(א) נבצר מנציב הקבילות, דרך ארעי, למלא תפקידיו, ימנה שר הביטחון, בתוך 14 ימים, ממלא מקום לנציב הקבילות לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים או עד שיחזור למלא את תפקידיו, לפי המוקדם; השר רשאי להאריך את המינוי לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל תקופות כהונתו של ממלא מקום הנציב לא יעלה על ששה חדשים. הוראות סעיף קטן זה יחולו גם על ממלא מקום נציב הקבילות שמונה לפי סעיף זה.

(ב) נבצר מנציב הקבילות למלא תפקידיו במשך תקופה העולה על ששה חדשים רצופים יראו אותו כאילו התפטר מתפקידו.

(ג) נתפנה מקומו של נציב הקבילות לפני תום תקופת כהונתו, ימנה שר הביטחון, בתוך 14 ימים, ממלא מקום לנציב הקבילות עד לכניסתו לתפקיד של נציב קבילות חדש.

(ד) נבצר מנציב הקבילות למלא את תפקידיו לפי סעיף קטן (ב) או התפנה מקומו לפי סעיף קטן (ג) לפני תום תקופת כהונתו, יגיש שר הביטחון לאישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת את שם המועמד לתפקיד נציב הקבילות מוקדם ככל האפשר ולא יאוחר משלושים ימים מהיום שבו נבצר ממנו למלא את תפקידיו או התפנה מקומו, לפי העניין; הוועדה תדון בהצעת שר הביטחון כאמור מוקדם ככל האפשר ולא יאוחר משלושים ימים מיום שהגיש לה את שם המועמד.

(ה) החל הליך מינויו של נציב הקבילות כאמור בסעיף 543א וטרם הושלם ביום סיום כהונתו של נציב הקבילות המכהן, רשאי שר הביטחון להאריך את כהונתו של נציב הקבילות לתקופה אחת שלא תעלה על שלושה חודשים או עד לכניסתו

לתפקיד של נציב קבילות חדש, לפי המוקדם; לא היה ניתן להאריך את כהונתו של נציב הקבילות כאמור, יחולו הוראות סעיף 23א לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

544. קבילה של מי

(תיקונים: התשל"ב, התשס"ז)

אלה רשאים להגיש קבילה:

- (1) אדם הרואה עצמו נפגע במעשה כאמור בסעיף 547 שנעשה לגביו בזמן היותו חייל או מיועד לשירות ביטחון (להלן - החייל הנפגע);
- (2) בנו, בתו, אחיו או אחותו של החייל שנפגע אם מלאו להם 16 שנה, או הוריו או בן-זוגו של אותו חייל, ובאין אחד מאלה - מי שנתבקש מאת החייל הנפגע לעשות כך.

545. דרך הגשת הקבילה

(תיקונים: התשל"ב, התשס"ז)

- (א) קבילה תוגש בכתב במישרין לנציב הקבילות, תיחתם ביד הקובל ויצויינו בה שמו, מספר הדואר הצבאי של היחידה שבה משרת החייל הנפגע, מספרו האישי ודרגתו; הגיש את הקבילה מי שחדל מלהיות חייל, מיועד לשירות ביטחון או אדם כאמור בסעיף 544(2), יצויינו בה, בנוסף לפרטים כאמור של החייל, גם שמו ומענו של הקובל.
- (ב) קבילה של אסיר או עציר תוגש במעטפה סגורה למפקד מיתקן הכליאה הצבאי שבו הוא מוחזק, והמפקד יעביר את המעטפה, בלי שיפתחנה, לנציב הקבילות.

546. קבילה על מי

(תיקון התשל"ב)

קבילה ניתנת להגשה על מי שבזמן עשיית המעשה כאמור בסעיף 547 היה חייל או עובד בשירות הצבא שחוק זה חל עליו על פי סעיף 8(2) והוא אף אם ביום הגשת הקבילה שוב אינו חייל או עובד כאמור; הקובל יפרש בקבילתו את זהותו של האדם שעליו הוא קובל, ואם אין בידו לתאר זהותו ימסור כל פרט שבידו המסייע לזיהויו.

547. קבילה על מה

(תיקון התשל"ב)

(א) נושא לקבילה הוא מעשה שנתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא פוגע במישרין בחייל הנפגע או מונע ממנו במישרין טובת-הנאה;
  - (2) הוא נוגע לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת;
  - (3) הוא בניגוד לחיקוק או לפקודות הצבא, או ללא סמכות חוקית, או בניגוד למינהל תקין, או שיש בו משום נוקשות יתירה או אי-צדק בולט.
- (ב) לענין סעיף זה, "מעשה" - לרבות מחדל ופיגור בעשיה.

548. קבילות שאין לברר אותן

[תיקונים: התשל"ב, התשל"ה, התשנ"ג, התשס"ד, התשס"ד (מס' 3), התשס"ז]

בקבילות אלה לא יהיה בירור:

- (1) קבילה על החלטת שר הביטחון, הרמטכ"ל או ראש מחוז שיפוטי לפי הוראות סעיף 442;

(2) קבילה על החלטת הרמטכ"ל לפי סעיפים 167 או 167א;

(3) (נמחקה);

(4) קבילה על פעולה שיפוטית של בית דין צבאי או של שופט בית דין צבאי או של בית משפט צבאי אחר או של שופט חוקר;

(5) קבילה בענין התלוי ועומד בבית דין צבאי או בבית משפט אחר, בפני שופט חוקר או בפני קצין שיפוט, או קבילה בענין שבית דין צבאי או בית משפט אחר או שופט אחר או קצין שיפוט הכריעו בו לגופו;

(6) קבילה על פעולה שיפוטית של ועדה שכוננה על פי חיקוק או של חבר מחבריה במילוי תפקידו כחבר הועדה;

(7) קבילה על מעשה שהוא עבירה שעליה הוגשה תלונה לפי סעיף 225 או שבקשר עמה מונה קצין בודק או שופט חוקר;

(8) קבילה על החלטת הועדה לעיון בעונש לפי הפרק השני שלחלק ח';

(9) קבילה על החלטה בנושא הערכתו, דירוגו או מיונו של מיועד לשירות ביטחון, למעט קבילה לגבי פגם שנפל בהליך ההערכה, הדירוג או המיון.

549. קבילות שבירורן מצריך סיבה מיוחדת

(תיקון התשל"ב)

ואלה קבילות שלא יהא בהן בירור אלא אם מצא נציב הקבילות שיש סיבה מיוחדת המצדיקה את בירורן:

(1) קבילה בענין שניתנה בו החלטה שעליה אפשר, או היה אפשר, להגיש על פי דין השגה, ערר או ערעור, והוא אינו מסוג העינים שסעיף 548(5) דן בהם;

(2) קבילה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו נסבה הקבילה, ואם המעשה נודע לקובל מאוחר יותר - מהיום שבו נודע לו המעשה;

(3) קבילה שהוגשה לאחר שעברו מאה ושמונים יום מהיום שבו חדל החייל הנפגע להיות חייל.

549א. העברת קבילה לפרקליט הצבאי הראשי

(תיקון התשמ"ב)

מצא נציב הקבילות שקבילה מעוררת על פניה חשד שנעברה עבירה, רשאי הוא להעביר את הקבילה, כולה או מקצתה, לפרקליט הצבאי הראשי.

550. פתיחת הבירור

(תיקון התשל"ב)

(א) משהוגשה קבילה, יפתח נציב הקבילות בבירורה, זולת אם ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 544 או שאינה ממלאה בפרט חשוב אחרי סעיף 545 או שאינה בגדר סעיף 546 או בגדר סעיף 547, או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיפים 548 או 549 או שהיא קנטרנית או טרדנית.

(ב) במקרים האמורים בסעיף קטן (א), יודיע נציב הקבילות לקובל בכתב, שלא יטפל בקבילה, ויצוין את הנימוקים לכך.

551. דרכי הבירור

(תיקון התשל"ב)

(א) נציב הקבילות רשאי לברר את הקבילה בכל דרך שיראה ואינו קשור להוראות שבסדר דין או בדיני ראיות.

(ב) נציב הקבילות יביא את הקבילה לידיעת האדם שקובלים עליו ולידיעת מפקדו ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה, והוא רשאי לדרוש מהם כי ישיבו על הקבילה תוך התקופה שיקבע בדרישתו.

(ג) על הבירור בפני נציב הקבילות ובפני מי שהוא הסמיך לכך יחולו הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, בשינויים לפי הענין, וכן יחולו הוראות סעיף 27(ב) לחוק האמור על אדם שאינו חייל שהוזמן להתייצב בפניהם.

(ד) ראה נציב הקבילות שאדם אחר עלול להיפגע מעצם הבירור או מתוצאותיו, יודיע לו הנציב על כך ויעמיד לרשותו, בדרך שיראה לנכון, את חומר הראיות הנוגע לאותה פגיעה.

(ה) האמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) אינו בא לגרוע מהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

552. הפסקת הבירור

(תיקון התשל"ב)

נציב הקבילות יפסיק את בירור הקבילה אם נוכח שנתקיימה אחת העילות המצדיקות שלא לפתוח בבירורה, ויהיה רשאי להפסיקו כשענין הקבילה בא על תיקונו, או כשהקובל ביטל את קבילותו; במקרה זה יודיע בכתב לקובל, למי שהקבילה עליו ולמפקדו של אותו אדם, שהפסיק את הבירור, ויצוין את הנימוקים לכך.

553. תוצאות הבירור

(תיקון התשל"ב)

(א) מצא נציב הקבילות שהקבילה היתה מוצדקת, ימסור על כך בהודעה מנומקת לקובל, לאדם שקובלים עליו, למפקדו של אותו אדם ולקצין שהרמטכ"ל הסמיכו לכך; נציב הקבילות רשאי לפרט בהודעתו את תמצית ממצאיו, ורשאי הוא להצביע על הצורך בתיקון ליקוי שהעלה הבירור, ועל הדרך לתיקונו.

(ב) הקצין כאמור בסעיף קטן (א) יודיע לנציב הקבילות בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר מחדשים מיום קבלת ההודעה, על הצעדים שנקטו.

(ג) מצא נציב הקבילות שהקבילה לא היתה מוצדקת, ימסור על כך הודעה מנומקת לקובל, לאדם שעליו קובלים ולמפקדו של אותו אדם, ורשאי הוא לפרט בה את תמצית ממצאיו.

(ד) העלה בירור הקבילה חשד שנעברה עבירה, יודיע נציב הקבילות על כך לפרקליט הצבאי הראשי.

554. סייגים להודעה

(תיקון התשל"ב)

(א) הודעה של נציב הקבילות לפי סעיף 553 (א) או (ג) לא תכלול ולא תגלה חומר או ידיעה אשר, לדעת ראש הממשלה או שר הבטחון, הם ענין לבטחון המדינה, או אשר, לדעת ראש הממשלה או שר החוץ, הם ענין ליחסי החוץ או לקשרי המסחר הבין-לאומיים של המדינה.

(ב) ראה נציב הקבילות כי הודעתו עלולה לכלול או לגלות חומר או ידיעה כאמור בסעיף קטן (א) ולא הביעו השרים את דעתם כאמור שם, יבקש נציב הקבילות את דעת ראש הממשלה, שר הבטחון או שר החוץ, לפי הענין, לפני שיתן את הודעתו.

(ג) בהודעה על תוצאות הבירור יהיה נציב הקבילות פטור מלהודיע את ממצאיו ונימוקיו -

(1) כשהקבילה היתה בענין מינוי לתפקיד פלוני או בענין העלאה בדרגה, או בענין פיטורים מהשירות;

(2) כשגילויים עלול, לדעתו, לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת הקובל;

(3) כשיש, לדעתו, בגילויים משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם לפי כל דין;

(4) כשיש, לדעתו, בגילויים כדי לפגוע בסדר הטוב של הצבא או במשמעתו.

555. זכויות וסעדים

(תיקון התשל"ב)

(א) החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה -

(1) אין בהם כדי להעניק לקובל או לאדם אחר זכות או סעד בדיון משמעתי או בבית דין צבאי או בבית משפט אחר שלא היו לו לפני כן;

(2) אין בהם כדי למנוע מהקובל או מכל אדם אחר להשתמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם; אולם אם נקבע לכך מועד בחיקוק או בפקודות הצבא לא יוארך המועד על ידי הגשת הקבילה או בירורה.

(ב) שום בית משפט לא יזקק לבקשת סעד נגד החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה.

556. חובת סודיות

(תיקון התשל"ב)

נציב הקבילות וכל אדם אחר שבעזרתו מבצע נציב הקבילות את תפקידיו חייבים לשמור בסוד כל ידיעה שהגיעה אליהם לרגל תפקידם, ולא לגלותה אלא בביצוע המוטל עליהם בחלק זה.

557. דין וחשבון

(תיקון התשל"ב)

(א) נציב הקבילות יגיש לשר הבטחון ולועדת החוץ והבטחון של הכנסת, מדי שנה, דין וחשבון על פעולותיו, שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר של קבילות.

(ב) נציב הקבילות רשאי להגיש לשר הבטחון ולועדת החוץ והבטחון של הכנסת דין וחשבון מיוחד קודם להגשת הדין וחשבון השנתי.

558. אי תלותו של הנציב

(תיקון התשל"ב)

אין על נציב הקבילות מרות בעיני מילוי תפקידו לפי חלק זה זולת מרותו של הדין.

חלק י"ב: ביצוע ותקנות

559. ביצוע ותקנות

(תיקון התשל"ב)

שר הבטחון ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו ובלבד שלא יתקין תקנות בדבר סדרי הדין בבתי הדין הצבאיים אלא בהסכמת שר המשפטים.

560. ביטול

(תיקון התשל"ב)

בטלים -

(1) תקנות-שעת-חירום (חוקת השיפוט התש"ח), התש"ח-1948 (להלן - החוקה);

- (2) סעיף 20א לחוק כלי היריה, התש"ט-1949;
- (3) פקודת השפיטה האזרחית של חברים לחילות, 1947.

561. הוראות מעבר

(תיקון התשל"ב)

(א) על אף ביטול החוקה -

- (1) הורכב בית דין לשפוט הנאשם לפי החוקה, והמשפט עודנו תלוי ועומד ביום תחילתו של חוק זה (להלן - התאריך הקובע) יימשכו כל ההליכים בו לפי אותם ההליכים ולפני אותם המוסדות של המנגנון המשפטי שנקבעו בחוקה, אולם אם הוחזר המשפט על ידי בית הדין הצבאי העליון לבית דין של ערכאה ראשונה - ידונו בו לפי חוק זה;
- (2) פסק דין של בית דין צבאי או של מפקד מוסמך כשופט שניתן לפי החוקה והטיל עונש שעדיין לא בוצע, כולו או מקצתו, יבוצע העונש או יתרתו כאילו הוטל לפי חוק זה; לענין הוראה זו רואים עונש מעצר או עונש מעצר מחנה מלא כמחבוב שהוטל לפי חוק זה;
- (3) בדיקה או חקירה מוקדמת שנערכה לפי החוקה לפני התאריך הקובע, רואים אותה כבדיקה או חקירה מוקדמת שנערכה לפי חוק זה;
- (4) פקודת מעצר שעמדה בתוקף ערב התאריך הקובע, רואים אותה כאילו ניתנה לפי חוק זה, ומותר להאריך את תקפה לפיו, אף אם כבר הוארך לפי החוקה;
- (5) מקום שנקבע לפי החוקה כחדר משמר צבאי, כמחנה מעצר או כבית סוהר צבאי, וערב התאריך הקובע היה משמש לאותה מטרה, רואים אותו כאילו נקבע על פי חוק זה.
- (ב) (1) מי שערב התאריך הקובע כיהן כנשיא בית הדין הצבאי העליון, רואים אותו כאילו נתמנה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים לפי חוק זה;
- (2) מי שערב התאריך הקובע כיהן כסגן נשיא של בית הדין הצבאי העליון והוא בעל הכשרה משפטית, רואים אותו כאילו נתמנה לפי חוק זה לשופט צבאי-משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים;
- (3) מי שהיה לו ערב התאריך הקובע מינוי לפי פקודות הצבא לכהן כבית דין צבאי מחוזי והוא בעל הכשרה משפטית, רואים אותו כאילו נתמנה לשופט צבאי-משפטי של בית דין צבאי מיוחד או מחוזי;
- (4) מי שערב התאריך הקובע כיהן כפרקליט צבאי ראשי, פרקליט צבאי, תובע צבאי ראשי או תובע צבאי, רואים אותו כאילו נתמנה לאותו תפקיד לפי חוק זה;
- (5) מי שהיה לו ערב התאריך הקובע מינוי לפי פקודות הצבא לכהן כסניגור צבאי ראשי או סניגור צבאי, רואים אותו כאילו נתמנה לאותו תפקיד לפי חוק זה.

562. שמירת התקנות לגבי נעדרים ועריקים

(תיקון התשל"ב)

מי שעבר עבירה על תקנות 80 או 94 לחוקה, והמעשה מהווה עבירה גם לפי חוק זה והוא לא חזר לשירות עד התאריך הקובע, יוסיפו לחול עליו התקנות האמורות, כאילו לא בוטלו לפי סעיף 543.

563. תחילת תוקף

(תיקונים: התש"ח, התשל"ב)

(א) על אף האמור בסעיף 2(ד) לחוק המעבר, התש"ט-1949, יפורסם חוק זה ברשומות תוך חודש ימים מיום קבלתו

(ב) תחילתו של חוק זה היא ביום י"ז בטבת התשט"ז (1 בינואר 1956).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), תחילתו של סעיף 189 היא מיום ד' באייר התשי"ט (12 במאי 1959); וכל מינוי לאחד התפקידים המנויים בסעיף 188 שיעמוד בתקפו ערב אותו תאריך יפקע תקפו באותו יום.

(ד) על אף האמור בסעיף 189 - מי שמינויו פקע כאמור בסעיף קטן (ג) ונתמנה מחדש לאחר מכן, הרי אם -

(1) כיהן ערב פקיעת מינויו תקופה של שנתיים או יותר באחד התפקידים המנויים בסעיף 188 - יהיה מינויו מינוי של קבע;

(2) כיהן ערב פקיעת מינויו תקופה פחותה משנתיים - תבוא תקופת כהונתו לפני פקיעת מינויו במנין תקופת שתי השנים האמורה בסעיף 189.

תוספת ראשונה

(סעיף 304)

חלק א'

צורת כתב-אישום

צבא-הננה לישראל

בבית הדין הצבאי המחוזי.....

תיק ביה"ד מס'.....

במשפט שבין: -

תובע צבאי.....

נגד

המאשים

מספר	דרגה	שם משפחה	שם פרטי
.....	.....	.....	.....

יחידה

.....

הנאשם

כתב-אישום

הנאשם הנ"ל מואשם בזה בעבירה / עבירות הבאה / הבאות:

מהות

העבירה:

{ (ראה דוגמאות בחלק ב')

פרטי העבירה:

רשימת עדי

.....

התביעה:

.....
.....
.....

תאריך הגשת כתב-אישום .....

חתימת מאשר ההגשה .....

(-)

תובע

צבאי

חלק ב'

דוגמאות לניסוח ההאשמות

מס' 1

בגידה

מהות- בגידה לפי סעיף 43(1) לחוק השיפוט הצבאי,
העבירה: התשט"ו-1955.
פרטי הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ומפקד מוצב צה"ל
העבירה: על גבעה .....
ביום ..... נטש באופן מחפיר ונוכח האויב את
המוצב הנ"ל אשר הגנתו הופקדה בידו

הערות :

1 מנסח כתב האישום יציין במידת האפשר את היום ואת השעה בו נעברה העבירה. אין היום או השעה ידועים, יציין בקירוב או על ידי ציון תחילתה וסופה של התקופה הכוללת את התאריך המשוער של ביצוע העבירה.

דוגמה לציין בקירוב:

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ומפקד מוצב צה"ל על גבעה ..... ביום ..... או סמוך לתאריך זה, נטש באופן מחפיר וכו'.

דוגמה לציין תקופה כוללת:

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ומפקד צה"ל על גבעה ..... בתאריך בלתי ידוע בין יום ..... ליום ..... נטש באופן מחפיר וכו'

2 מקום שהתובע דורש לחייב את הנאשם בפיצויים על פי הוראות סעיף 35 יציין בכתב האישום בסוף פרטי העבירה את סכום הנזק שנגרם.

דוגמא:

..... ערך הרכוש הנ"ל שאבד הוא סך ..... לירות.

מס' 2

עזרה

לאויב

מהות עזרה לאויב, לפי סעיף 44, לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. העבירה:
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה ..... עשה ביוזעין מעשה העשוי לעזור לאויב על פרטי ידי שהדליק מדורה במוצב צה"ל על גבעה ..... העבירה:
דבר שהיה עשוי לאפשר למטוסי האויב ולצופי האויב לאתר את המוצב

מס' 3

התנהגות

מחפירה

בקשר

לפעולות

צבאיות

מהות התנהגות מחפירה בקשר לפעולות צבאיות, לפי סעיף 45(3) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. העבירה:
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בהיותו מוצב עם מקלעו כמקלען מס' 1 על גבעה ..... פרטי בעת הפגזת המוצב, זנח באופן מחפיר את נשקו העבירה:
הנ"ל נכח האויב וברח מן המקום.

מס' 4

מרידה

מס' 5

מרי

מהות מרי, לפי סעיף 48 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. העבירה:
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל בגדוד ..... ביום ..... העבירה:

במקום ..... עשה מעשה בניגוד למשמעת בצבא בזה שבעת חלוקת נשק אישי לחיילי הגדוד במחסן הנשק של הגדוד זרק

את רובהו חזרה לידי המחסנאי והתכוון במעשהו זה להפגין התנגדותו נגד ההוראה המחייבת בצבא לפיה חיילים צה"ל באזור ..... לשאת אתם נשקם האישי במשך כל שעות היממה.

מס' 6

זריעת

בהלה

בין

חיילים

מהות זריעת בהלה בין חיילים, לפי סעיף 51 לחוק השיפוט העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955.

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום במוצב צה"ל על גבעה . לפני צאת חיילי המחלקה לפעולה צבאית, היינו להתקפת מוצב האויב על גבעה ..... הפיץ ידיעה כי האויב כיתר את המוצב, ידיעה שיש בה כדי לעורר יאוש העלול לפגוע בהצלחת הפעולה הנ"ל.

פרטי

העבירה:

מס' 7

זריעת

בהלה

מהות זריעת בהלה, לפי סעיף 52 לחוק השיפוט הצבאי, העבירה: התשט"ו-1955

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... ב ..... ברחוב ..... הפיץ ידיעה לקהל אזרחים שנאספו באקראי כי צנחני אויב ירדו ב ..... ידיעה הקשורה בבטחון המדינה ושיש בה כדי לעורר ברבים בהלה.

פרטי

העבירה:

מס' 8

תעמולה

המערערת

את

המשמעת

בצבא

מהות תעמולה המערערת את המשמעת בצבא, לפי סעיף העבירה: 53 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל בגדוד ..... ביום ..... הפיץ בין חיילי כיתתו כרוזים אשר הופצו על ידי האויב והקוראים לחיילי צה"ל להיכנע לאויב, חומר תעמולה שהבאתו לידיעת חייל עלולה להשפיע בדרך

פרטי

העבירה:

מס' 9

תעמולה
הפוגעת
בסדר
הטוב
בצבא

מהות תעמולה הפוגעת בסדר הטוב בצבא, לפי סעיף 54
העבירה: לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
פרטי ..... החזיק לשם הפצה שני טפסים של כרוז
העבירה: הקורא לחיילים שלא להישמע למפקדיהם, חומר
תעמולה אשר הבאתו לידיעת חייל עשויה להשפיע
בדרך הפוגעת בסדר הטוב בצבא.

מס' 10

עבירות
בקשר
לשבי

מהות עבירות בקשר לשבי, לפי סעיף 56 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
פרטי ..... בסביבות ..... נפל בשבי האויב ה-
העבירה: ..... מחמת שטייל ביחידות, בסביבות הנ"ל,
על אף פקודת מפקדו, סגן א. ב., שאסור לטייל
ביחידות בסביבות הנ"ל

מס' 11

גילוי
סודות

מהות גילוי סודות, לפי סעיף 57(1) לחוק השיפוט הצבאי,
העבירה: התשט"ו-1955.
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... ב שעה
פרטי ..... במקום ..... בנסעו באוטובוס ..... קו ..... לכיוון
העבירה: ..... גילה לא. ב. ללא רשות ידיעות על מספר
כוחות הצבא במחנה .....

מס' 12

נטישת

משמרת

מהות נטישת משמרת לפי סעיף 58(ב) לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955.
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום .....
פרטי בשעה ..... עת מילא תפקיד זקיף על שער מחנה
העבירה: ..... עזב את משמרתו לפני שהוחלף כדין.
מס' 13

אלימות

כלפי

מפקד

מהות אלימות כלפי מפקד, לפי סעיף 59 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955.
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה ....
העבירה: במקום ..... היכה את מפקדו, סגן א. ב.
מס' 14

איום

ועלבנות

מהות איום, לפי סעיף 62 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-
העבירה: 1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
פרטי ..... במקום ..... איים על מפקדו, סגן א. ב., על ידי
העבירה: שאמר לו שישרוף את ביתו אם מפקדו הנ"ל לא
יוציאנו לחופשה
מס' 15

התנגדות

לפעולה

חוקית

מהות התנגדות לפעולה חוקית, לפי סעיף 64 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955
פרטי הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... שעה .....
העבירה: במקום .....

כשבא השוטר הגדודי א. ב. בתוקף תפקידו לשימו במשמורת בחדר המשמר הגדודי הפיל את עצמו ארצה ובעט ברגלי

התעללות

מס' 16

מהות התעללות, לפי סעיף 65 לחוק השיפוט הצבאי,
העבירה: התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ובהיותו סמל
השוטרים הגדודיים ומופקד על חדר המשמר של
פרטי גדוד ..... ביום ..... בשעה ..... התעלל בטוראי
העבירה: א. ב. שנמצא במשמורת בחדר המשמר הגדודי
האמור, על ידי שנטל את בגדיו והכריחו להתהלך
ערום בתאו

עיכוב

רכוש

ללא

הצדקה

מס' 17

מהות עיכוב רכוש ללא הצדקה, לפי סעיף 66 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955.
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל בתפקיד ..... קיבל
פרטי ביום ..... בשעה ..... במקום ..... המחאת
העבירה: דואר בסך ..... לירות בשביל טוראי א. ב. אך ללא
הצדקה עיכבה תחת ידו ..... ימים בערך

שררה

כלפי

פקודים

מס' 18

מהות שררה כלפי פקודים, לפי סעיף 67 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ובתפקיד מפקד
מחלקה ..... בגדוד .... השתמש לרעה בסמכותו
פרטי כלפי א. ב. על ידי זה שביום ..... במקום ..... ציווה
העבירה: על א. ב. הנ"ל לעמוד בעמידת דום ליד אוהל
המפקדה שש שעות רצופות בערך

חריגה

מסמכות

מס' 19

מהות חריגה מסמכות, לפי סעיף 68 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 העבירה:

הנאשם בהיותו חייל בצה"ל בתפקיד סמל רכב בגדוד ..... ביום ..... בשעה ..... במקום ..... ציווה על

פרטי טוראי א. ב. להוריד את גלגלי המכונית הצבאית מס' העבירה: ..... ולהעבירם לקצין הרכב של גדוד ..... כשהוא

מתחזה כמוסמך לעשות כן בתוקף תפקידו בצבא אם כי לא היה מוסמך לעשות כן.

ביזה

מס' 20

מהות ביזה, לפי סעיף 74, לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 העבירה:

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה ..... לאחר כיבוש הכפר ..... פרץ לבית מגורים בעיר העבירה: בחלק ..... של הכפר כדי לבוז ביזה.

מס' 21

השמדת

רכוש

מהות השמדת רכוש, לפי סעיף 76 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 העבירה:

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה ..... בחדר התרבות של מחנה ..... גרם במזיד

פרטי ובמישרין נזק לכורסה, שהיא רכוש הצבא, בזה העבירה: שקרע את ריפודה ושבר את משענותיה

מס' 22

הוצאת

רכוש

מרשות

הצבא

מהות הוצאת רכוש מרשות הצבא, לפי סעיף 77 לחוק
העבירה: השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
פרטי ..... במקום ..... הוציא מרשות הצבא, בידועין
העבירה: ושלא כדין כ-10 ק"ג בשר, שהם רכוש הצבא על ידי
שנטלם ללא רשות ושםם בילקוטו
מס' 23

אי-
שמירתו
של
רכוש
צבאי

מהות אי שמירתו של רכוש צבאי, לפי סעיף 80(ב) לחוק
העבירה: השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל בתפקיד אפסנאי
פלוגה ..... של גדוד ..... בתקופה שמיום
פרטי ..... עד יום ..... לא נקט במועד הנכון בכל
העבירה: האמצעים הסבירים כדי לשמור מאבדן 10 שמיכות
צמר רכוש הצבא שהיה מופקד על שמירתן, וגרם על
ידי כך לאבדן הרכוש הצבאי הנ"ל.
מס' 24

שימוש
בלתי
חוקי
בנשק

מהות שימוש בלתי חוקי בנשק, לפי סעיף 85 לחוק
העבירה: השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
פרטי ..... במקום ..... ירה מרובה שתי יריות ללא
העבירה: סמכות
מס' 25

טיסה
אסורה

מהות טיסה אסורה, לפי סעיף 90 לחוק השיפוט הצבאי,
העבירה: התשט"ו-1955.

הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
..... הטיס את כלי הטיס מסוג ..... מס' ..... שהוא
פרטי
רכוש הצבא מעל ל- ..... (מקום) בגובה נמוך
העבירה:
מהקבוע בפקודות מפקדת חיל האויר לאותו סוג כלי
טיס היינו בגובה של ..... רגל

מס' 26

עריקה

מהות
העבירה: עריקה, לפי סעיף 92 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-
1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל נעדר משירותו
פרטי
בצבא בגדוד ..... מיום ..... עד ליום ..... היינו
העבירה: ..... ימים רצופים, מתוך כוונה שלא לחזור לצבא

מס' 27

העדר

מן

השרות

שלא

ברשות

מהות
העבירה: העדר מן השרות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק
השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל נעדר משירותו
פרטי
בצבא בגדוד ..... מיום ..... עד ליום ..... היינו
העבירה: בסה"כ ..... ימים

מס' 28

התחלות

מהות
העבירה: התחלות, לפי סעיף 101 לחוק השיפוט הצבאי,
התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
..... במקום ..... העמיד פני חולה בפני רב-סמל
פרטי
פלוגתו ..... על ידי שטען כי הוא חולה כי יש לו חום
העבירה: גבה וזה בכונה לפסול עצמו למילוי תפקידו כטבח
היחידה

	עבירה
	במסמכים
	צבאיים
מהות	עבירה במסמכים צבאיים, לפי סעיף <u>105(1) לחוק</u>
העבירה:	<u>השיפוט הצבאי</u> , התשט"ו-1955
	הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל, בתאריך .....
	במפקדת ..... חתם על טופס ..... אשר בו מסר
פרטי	ביודעין ידיעה כוזבת והיא שסך כל מספר שעות
העבירה:	העבודה שהפועל א. ב. עבד בריצוף חדר אוכל של
	היחידה, הוא 12 שעות, בזמן שידע כי סך כל השעות
	האמורות הוא שש בלבד

	מעצר
	שלא
	כדין
מהות	מעצר שלא כדין, לפי סעיף <u>114 לחוק השיפוט</u>
העבירה:	<u>הצבאי</u> , התשט"ו-1955
	הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ומפקד חדר
פרטי	המשמר של גדוד ..... בתקופה מיום ..... שעה .....
העבירה:	עד ליום ..... שעה ..... החזיק במשמורת שלא כדין
	את טוראי א. ב.

	שימוש
	באמצעים בלתי
	כשרים לצורך
	חקירה
מהות	שימוש באמצעים בלתי כשרים לצורך חקירה, לפי
העבירה:	סעיף <u>119 לחוק השיפוט הצבאי</u> , התשט"ו-1955
	הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ובפעלו כקצין-בודק,
פרטי	בקשר לתלונה אשר הוגשה נגד טוראי א. ב. ביום
העבירה:	..... ב גדוד ..... איים להשתמש באמצעי בלתי כשר
	כלפי טוראי א. ב. על ידי שאמר לו שלא יקבל כל אוכל
	עד שיודה בגניבת השמיכה.

סירוב

לקיים

פקודה

מהות
העבירה: סירוב לקיים פקודה, לפי סעיף 122 לחוק השיפוט
הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל בגדוד ..... ביום
..... תוך פעולה קרבית של גדוד ..... בסביבת .....
פרטי סירוב לקיים פקודה ניתנה לו מאת מפקד המחלקה
העבירה: סג"מ א. ב. תוך מילוי תפקידו, לשמש כרץ, על ידי
שאמר לו שאינו רוצה, ואין לו כוח, לרוץ חמישים פעם
הלוך ושוב

מס' 33

אי-

קיום

פקודה

מהות
העבירה: אי-קיום פקודה, לפי סעיף 123, לחוק השיפוט
הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... במחנה
גדוד ..... לאחר שניתנה לו פקודה על ידי מפקדו
פרטי רס"ל ד. ה. להתייצב בו ביום ..... בשעה ..... במשרד
העבירה: המחנה, לא קיים את הפקודה ולא התייצב כפי
שנצטווה

מס' 34

התרשלות

מהות
העבירה: התרשלות, לפי סעיף 124 לחוק השיפוט הצבאי,
התשט"ו-1955. פרטי העבירה: הנאשם הנ"ל בהיותו
חייל בצה"ל בגדוד ..... התרשל במילוי תפקידו
כפקיד ראשי בזה שמסר מברק שנתקבל במשרד
העבירה: היחידה ביום ..... לעיונו של השליש רק כעבור שבעה
ימים מיום שנתקבל, היינו ביום .....

מס' 35

התנהגות

מבישה

מהות התנהגות מבישה, לפי סעיף 129 לחוק השיפוט
העבירה: הצבאי, התשט"ו-1955
הנאשם הנ"ל בהיותו חייל בצה"ל ביום ..... בשעה
..... בהיותו נהג אמבולנס ביחידה ..... התנהג
פרטי התנהגות מבישה על ידי שבעברו ב ..... ובראותו
העבירה: חיילים פצועים מוטלים לצד הדרך לאחר שמכוניתם
עלתה על מוקש המשיך בדרכו מבלי להיעצר ומבלי
לאסוף את הפצועים

מס' 36

התנהגות

שאינה

הולמת

מהות התנהגות שאינה הולמת, לפי סעיף 130 לחוק
העבירה: השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.
הנאשם הנ"ל, בהיותו קצין צה"ל בדרגת .....
התנהג באופן שאינו הולם את דרגתו על ידי שביום
פרטי ..... שלח למפקדו, סרן ג. ד. מכתב בעילום שם, בו
העבירה: הטיח בפני המפקד הנ"ל את האשמה שהוא ממלא
את תפקידו שלא כהלכה.

תוספת שנייה

(סעיף 404א(ה))

עבירה לפי הוראות אלה:

- (1) סעיפים 48, 49, 53, 54, 58 (א) רישה, 62, 64, 67 (א) רישה, 68, 70, 71, 80 רישה, 82, 89, 90, 91, 96, 106, 109 (א), 116, 117, 122 רישה, 123 רישה, 124, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133 או 133א;
- (2) ניסיון או קשר לעבור עבירה כאמור בפסקה (1);
- (3) תקנות שירות ביטחון (חובות אנשי מילואים), התשט"ז-1956: תקנה 6 לעניין איבוד קשר; תקנה 12 לעניין שמירת רכוש צבאי, למעט אם הרכוש הוא נשק, כלי טיס, כלי שיט או כלי תחבורה אחר.

תוספת שלישית

(סעיף 513ב, להגדרה "עבירת מין או אלימות")

עבירות בחוק העונשין, התשל"ז-1977

1. עבירה לפי סעיף 192, בסימן ט' לפרק ח'.
2. עבירות לפי סעיפים 203, 203ב, 203ג ו-214 (ב) בסימן י' לפרק ח'.
3. עבירות לפי סעיפים 300 עד 301ג, 302, 303, 304 ו-305 בסימן א' לפרק י'.

4. עבירות לפי סעיפים 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 336 ו-337, בסימן ד' לפרק י'.
5. עבירות לפי סעיפים 345, 346, 347, 347א, 348, 349 ו-351 בסימן ה' לפרק י'.
6. עבירות לפי סעיפים 368ב ו-368ג, בסימן ו'1 לפרק י'.
7. עבירות לפי סעיפים 369, 370, 371, 372, 373, 374, 374א, 375, 375א, 376, 376ב, 377 ו-377א בסימן ז' לפרק י'.

8. עבירות לפי סעיפים 379, 380, 381 ו-382 בסימן ח' לפרק י'.
9. עבירות לפי סעיפים 402 ו-404, בסימן ג' לפרק י"א.
10. עבירות לפי סעיפים 427 ו-428, בסימן ו' לפרק י"א.

עבירות בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998

1. עבירה לפי סעיף 3(א)(5).
2. עבירה לפי סעיף 5.

עבירות בפקודת התעבורה

1. עבירה לפי סעיפים 64 ו-64א.

עבירות בחוק זה

1. עבירה לפי סעיפים 59 עד 65, 85, 118 ו-119.

עבירות בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981

1. עבירות לפי סעיף 2, למעט פסקאות (2) ו-(8) שבו, וסעיף 5, והכול אם העבירות נעשו בהקשר מיני או על רקע מיני.

תוספת רביעית

(סעיף 513ב, להגדרה "עבירת מין או אלימות חמורה")

חלק א'

לעניין סעיפים 513ז(ב), 513ח(ג)(2), 513יז או 513יח

עבירות בחוק העונשין, התשל"ז-1977, המנויות בתוספת השלישית

1. עבירות המנויות בפרט 2.
2. עבירות המנויות בפרט 3, למעט לפי סעיפים 303 ו-304.
3. עבירות המנויות בפרט 4, למעט לפי סעיפים 334 ו-337.
4. עבירות המנויות בפרט 5, למעט לפי סעיף 349.
5. עבירות המנויות בפרט 6.
6. עבירות המנויות בפרט 7.
7. עבירות המנויות בפרט 9.
8. עבירות המנויות בפרט 10.

עבירות בחוק זה

1. עבירה לפי סעיף 65(ג)

עבירות בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, המנויות בתוספת השלישית

1. עבירות המנויות בפרט 1.

עבירות בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, המנויות בתוספת השלישית

1. עבירות המנויות בפרט 1.

חלק ב'

לעניין סעיפים 513ח(ג)2, 513ז או 513ח

עבירות בחוק העונשין, התשל"ז-1977, המנויות בתוספת השלישית

1. עבירות המנויות בפרט 1, עבירה לפי סעיף 334 המנויה בפרט 4, ועבירות המנויות בפרט 8, והכול כשנפגע העבירה הוא בן משפחתו של החשוד, הנאשם או הנידון; בפרט זה, "בן משפחתו" - כל אחד מאלה:
(1) מי שמקיים או שקיים עם החשוד, הנאשם או הנידון מערכת יחסים זוגית;
(2) קטין או חסר ישע, שהחשוד, הנאשם או הנידון, לפי העניין, אחראי עליו או היה אחראי עליו; לעניין פסקה זו, "אחראי על קטין או חסר ישע" - כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
2. עבירות לפי סעיפים 303 ו-304 המנויות בפרט 3.

עבירות בפקודת התעבורה

1. עבירות לפי סעיפים 64 ו-64א.

תוספת חמישית

(סעיף 513ח(ב))

עבירות בחוק העונשין

1. עבירות לפי סעיפים 300 עד 301 ו-305.

2. עבירה לפי סעיף 329.

3. עבירות לפי סעיפים 345 ו-347(ב).

4. עבירות לפי סעיפים 369, 370, 371, 372, 373, 374 ו-374א.

5. עבירה לפי סעיף 402.

תוספת חמישית א'

(סעיף 513ג1)

עבירות בחוק העונשין

1. עבירות לפי סעיפים 203, 203ב, 203ג, 214(ב) ו-214(ב2) בסימן י' לפרק ח';

2. עבירות המנויות בסימן ה' לפרק י', למעט עבירה לפי סעיף 352;

3. עבירות לפי סעיפים 374א, 375א, 376 ו-377א בסימן ז' לפרק י';

4. העבירות המנויות להלן, אם החשוד או הנאשם בביצוע העבירה הוא בן משפחה של הנפגע -
- א. לפי סעיפים 300 עד 301ג, 302 ו-305 בסימן א' לפרק י';
- ב. לפי סעיפים 327, 329, 330, 332, 333, 335 ו-336 בסימן ד' לפרק י';
- ג. לפי סעיפים 368ב ו-368ג בסימן ו' 1 לפרק י';
- ד. לפי סעיפים 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376 ו-377 בסימן ז' לפרק י';

לעניין זה, "בן משפחה" - לרבות מי שהיה בן משפחה בעבר, והוא אחד מאלה:

- (1) בן זוג, הורה או בן זוג של הורה, הורה של בן זוג או בן זוג של הורה, סב או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה ובנם או בתם;
- (2) אב או אם במשפחת אומנה כהגדרתה בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016, בן זוג של אומן, וכן הורה של אומן, צאצאו של אומן, אחיו או אחותו של אומן ובן זוגו של כל אחד מאלה;

עבירות בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998

1. לפי סעיף 5.

תוספת שיטית

(סעיף 513ח(ג)(1))

הגוף מוסר המידע	השלב בהליך הפלילי	
הגוף החוקר	העברת תלונה לפרקליט צבאי או לתובע צבאי;	1.
	זכותו של נפגע עבירה לסיוע משפטי כאמור בפרט 14 לתוספת לחוק הסיוע	
הגוף החוקר	א. <u>11 המשפטי</u> , התשל"ב-1972, בנוגע לעבירה שממנה נפגע, לפי הוראות פרט זה;	א.1
הגוף מוסר המידע	השלב בהליך הפלילי	
הגוף החוקר	2. החלטה שלא לערוך חקירה;	2.
הגוף החוקר	3. זכות לנוכחות מלווה בחקירה (בעבירות מין או אלימות);	3.
הגוף החוקר	4. זכות לבחור את מין החוקר (בעבירות מין);	4.
הגוף מוסר המידע	השלב בהליך הפלילי	
התובע הצבאי	5. החלטה שלא לנקוט בהליכים מסוג כלשהו כלפי החשוד;	5?
	החלטה על החזקת החשוד או הנאשם במעצר פתוח, ובלבד שמי שהחליט כאמור קבע שהמעצר הפתוח נועד	
התובע הצבאי	6.	6.

- להגן על נפגע העבירה; יידוע על החזקה במעצר פתוח כאמור, יכלול גם אישור בכתב ובו תנאי המעצר; שחרור של החשוד או הנאשם בתנאים על פי סעיף 243א, לרבות פירוט התנאים, ובלבד שבית הדין קבע שתנאי השחרור, כולם או חלקם, נועדו להגן על נפגע העבירה; יידוע על שלב זה יכלול גם הודעה על כך שנפגע העבירה רשאי להעתיק את פירוט תנאי השחרור האמורים;
7. התובע הצבאי
8. החלטה להעמיד את החשוד לדין משמעותי; תוצאות ההליך המשמעותי;
9. החלטה להעמיד את החשוד לדין פלילי;
- התובע הצבאי; אם מדובר בהעברת תיק חקירה לידי רשות מוסמכת אחרת, טרם העברתו לידי התביעה הצבאית - הגוף החוקר
10. החלטה בדבר ביטול כתב האישום מכוח סעיף 308, או החלטה בדבר העברת בירור ההליך לפני בית משפט אחר או רשות אחרת המוסמכת לחקור או להעמיד לדין לפי חוק אחר;
11. מועדי הדיונים בבית הדין הצבאי; חלה מגבלה על פי דין על נוכחותו של נפגע העבירה בדיון מדיוני בית הדין, תימסר לו הודעה גם על כך;
12. הכרעת הדין וגזר הדין;
13. הגשת ערעור על פסק הדין; מועדי הדיונים בהליך הערעור; פסק הדין בערעור.

תוספת שביעית

(סעיף 513ח(ג)2)

1. השלב בהליך הפלילי שם החוקר שמונה כאחראי על חקירת העבירה;
- הגוף מוסר המידע
- הגוף החוקר
- הגוף מוסר המידע
- השלב בהליך הפלילי בקשה להסרת חיסיון על ראייה לפי

- סעיף 49(א), 50(א), 50(א) או 50ב לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, הודעה על זכויות נפגע עבירה בנוגע לויתור על החיסיון והבעת עמדה בהליכי גילוי הראיה לפי הוראות סעיף 513ג1, ולגבי נפגע עבירת מין כאמור בפרט 11(ב) לתוספת לחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972 - גם זכותו לקבלת ייצוג, ייעוץ וסיוע משפטי לפי אותו פרט. מעצרו של החשוד או הנאשם במעצר סגור או פתוח, לפי העניין, או שחרורו ממעצר;
2. כוונה לבטל את כתב האישום, מכוח סעיף 308; יידוע לגבי שלב זה יכלול גם הודעה על זכותו של הנפגע להביא את עמדתו בעניין, לפי הוראות סעיף 513ז;
3. (א) הודעה על החלטה להעמיד את החשוד לדין כאמור בפרט 9 בתוספת השישית; יידוע לגבי שלב זה יכלול גם הסבר על כך שיש אפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם, והודעה על זכותו של נפגע העבירה להביע את עמדתו בעניין, לפי הוראות סעיף 513ח;
4. (ב) פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם, והודעה על זכותו של נפגע העבירה להביע את עמדתו לעניין פרטיו של הסדר הטיעון האמור לפי הוראות סעיף 513ח;
- (ג) בעבירות המנויות בתוספת החמישית - פרטיו של הסדר טיעון שהתגבש עם הנאשם, והודעה על זכותו של נפגע העבירה להביע את עמדתו לעניין הסדר הטיעון לפני פרקליט צבאי, לפי הוראות סעיף 513ח(ג);
- הגוף החוקר או התובע הצבאי
- התובע הצבאי
- התובע הצבאי
- התובע הצבאי
- התובע הצבאי

5. בקשה להעברת ההליך לערכאת שיפוט אזרחית, והחלטה בבקשה זו; מתן צו פיקוח לפי סעיף 12 לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התובע הצבאי

6. התשס"ו-2006, על ידי בית דין צבאי, לרבות תנאי הפיקוח והמעקב כאמור בסעיף התובע הצבאי

הגוף מוסר המידע השלב בהליך הפלילי 13(4), (5), (7) ו-(9) עד (11) לאותו חוק, וכן כל שינוי בתקופת תוקפו של הצו או בתנאי מתנאיו, כאמור בסעיפים 14 ו-23 לאותו חוק.

תוספת שמינית

(סעיף 513)

הגוף מוסר המידע	השלב
מפקדת קצין משטרה צבאית ראשי (להלן - מקמצ"ר)	1. תחילת ריצוי מאסרו בפועל, או אשפוז בבית חולים שבו אושפז על פי צו של בית דין צבאי לפי חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 ((להלן - בית חולים)), של הנאשם או הנידון לפי העניין;
מקמצ"ר	2. יציאת הנידון לחופשה ממאסר או מבית חולים והמועד הצפוי לחזרתו ממנה; מועד הבאת עניינו של הנידון לפני רשות מוסמכת להפחתת עונש; יידוע לגבי שלב זה יכלול גם הודעה על זכותו של הנפגע להביע את עמדתו לפני אותה רשות, לפי הוראות סעיף 513כ;
נציג הרשות המוסמכת להפחתת עונש	3. בקשת הנידון להקלה בעונש לפי פרק שישי לחלק ה'; יידוע לגבי שלב זה יכלול גם הודעה על זכותו של הנפגע להביע את עמדתו לפני אותה רשות, לפי הוראות סעיף 513כ;
הפרקליטות הצבאית	4. החלטת רשות מוסמכת להפחתת עונש אם לשחרר את הנידון שחרור מוקדם, כאמור בסעיף 513כ;
מקמצ"ר	5. החלטת רשות מוסמכת להפחתת עונש אם לשחרר את הנידון שחרור מוקדם, כאמור בסעיף 513כ;

- החלטת גורם מוסמך בבקשת הנידון
- הפרקליטות הצבאית
6. להקלה בעונש לפי פרק שישי לחלק ה', כאמור בסעיף 513כ;
- מקמצ"ר
7. תנאים לשחרור הנידון ממאסר, שמטרתם להגן על הנפגע;
- מקמצ"ר
8. בריחת הנאשם או הנידון ממאסר או מבית חולים;
- מקמצ"ר
9. מועד שחרור הנאשם או הנידון ממאסר או מבית חולים;
- הפרקליטות הצבאית
10. בקשת הנידון מנשיא המדינה לחנינה או להקלה בעונשו כאמור בסעיף 11(ב) לחוק-יסוד: נשיא המדינה והחלטת הנשיא בבקשה;

הגוף מוסר המידע

השלב

- מועד הדיון בוועדה מיוחדת לפי סעיפים 28א עד 28ה לחוק טיפול בחולי נפש,
- התשנ"א-1991; יידוע לגבי שלב זה יכול גם הודעה על זכותו של הנפגע להביע את עמדתו בכתב לפני הוועדה המיוחדת לפי הוראות סעיף 28ב(ב) לחוק האמור.
- הפרקליטות הצבאית
- 11.

משה שרת

דוד בן-גוריון

ראש הממשלה

שר הבטחון

יצחק בן-צבי

נשיא המדינה

תיקונים: ס"ח 252, התשי"ח (10.4.1958), עמ' 122;
ס"ח 400, התשכ"ג (8.7.1963), עמ' 120;
ס"ח 432, התשכ"ד (31.7.1964), עמ' 148;
ס"ח 566, התשכ"ט (18.7.1969), עמ' 192;
ס"ח 581, התשל"ל (20.1.1970), עמ' 20;
ס"ח 664, התשל"ב (1.8.1972), עמ' 140;
ס"ח 776, התשל"ה (31.7.1975), עמ' 198 [התשל"ו (מס' 4)];
ס"ח 837, התשל"ז (6.1.1977), עמ' 43;
ס"ח 884, התשל"ח (26.1.1978), עמ' 68;
ס"ח 903, התשל"ח (21.7.1978), עמ' 161 [התשל"ח (מס' 2)];
ס"ח 935, התשל"ט (21.6.1979), עמ' 108 (הערת המחוקק בתיקון זה: כדי להסיר ספק מובהר בזה, כי פקודות הצבא ופקודות כלליות אחרות שהוצאו בצבא הגנה לישראל לפני תחולתו של תיקון זה, הוצאו כדיון);
ס"ח 998, התשמ"א (11.1.1981), עמ' 72;
ס"ח 1038, התשמ"ב (21.1.1982), עמ' 22;
ס"ח 1042, התשמ"ב (1.3.1982), עמ' 38 [התשמ"ב (מס' 2)];
ס"ח 1076, התשמ"ג (3.3.1983), עמ' 44;
ס"ח 1183, התשמ"ו (25.6.1986), עמ' 172;
ס"ח 1212, התשמ"ז (9.4.1987), עמ' 84;
ס"ח 1222, התשמ"ז (5.8.1987), עמ' 152 [התשמ"ז (מס' 2)];
ס"ח 1246, התשמ"ח (31.3.1988), עמ' 66;
ס"ח 1350, התשנ"א (26.3.1991), עמ' 116;
ס"ח 1361, התשנ"א (26.6.1991), עמ' 178 [התשנ"א (מס' 2)];
ס"ח 1411, התשנ"ג (4.2.1993), עמ' 50;
ס"ח 1415, התשנ"ג (3.3.1993), עמ' 86 [התשנ"ג (מס' 2)];
ס"ח 1476, התשנ"ד (4.8.1994), עמ' 266;
ס"ח 1481, התשנ"ד (23.8.1994), עמ' 358 [התשנ"ד (מס' 2)];
ס"ח 1567, התשנ"ו (29.2.1996), עמ' 109;
ס"ח 1573, התשנ"ו (8.3.1996), עמ' 147 [התשנ"ו (מס' 2)];
ס"ח 1576, התשנ"ו (17.3.1996), עמ' 172 [התשנ"ו (מס' 3)];
ס"ח 1590, התשנ"ו (10.5.1996), עמ' 302 [התשנ"ו (מס' 4)];
ס"ח 1592, התשנ"ו (12.5.1996), עמ' 351 [התשנ"ו (מס' 5)];
ס"ח 1594, התשנ"ו (27.5.1996), עמ' 366 [התשנ"ו (מס' 6)];
ס"ח 1621, התשנ"ז (10.4.1997), עמ' 125;
ס"ח 1637, התשנ"ח (14.11.1997), עמ' 6;
ס"ח 1657, התשנ"ח (5.3.1998), עמ' 144 [התשנ"ח (מס' 2)];
ס"ח 1665, התשנ"ח (1.4.1998), עמ' 199 [התשנ"ח (מס' 3)];
ס"ח 1734, התש"ס (7.4.2000), עמ' 152;
ס"ח 1839, התשס"ב (25.3.2002), עמ' 244 (ת"ט בס"ח התשס"ב, עמ' 417);

ס"ח 1859, התשס"ב (24.7.2002), עמ' 486 [התשס"ב (מס' 2)];
ס"ח 1862, התשס"ב (1.8.2002), עמ' 514 [התשס"ב (מס' 3)];
ס"ח 1864, התשס"ב (5.8.2002), עמ' 597 [התשס"ב (מס' 4)];
ס"ח 1883, התשס"ג (29.12.2002), עמ' 202;
ס"ח 1908, התשס"ד (3.11.2003), עמ' 10;
ס"ח 1910, התשס"ד (12.11.2003), עמ' 16 [התשס"ד (מס' 2)];
ס"ח 1924, התשס"ד (9.2.2004), עמ' 290 [התשס"ד (מס' 3)] (שני תיקונים);
ס"ח 1932, התשס"ד (21.3.2004), עמ' 325 ו-329 [התשס"ד (מס' 4)] (שני תיקונים);
ס"ח 1950, התשס"ד (19.7.2004), עמ' 450 [התשס"ד (מס' 5)];
ס"ח 1953, התשס"ד (1.8.2004), עמ' 482 [התשס"ד (מס' 6)];
ס"ח 1994, התשס"ה (3.4.2005), עמ' 285 (3 תיקונים);
ס"ח 2005, התשס"ה (19.6.2005), עמ' 498 [התשס"ה (מס' 2)];
ס"ח 2047, התשס"ו (2.1.2006), עמ' 185;
ס"ח 2050, התשס"ו (3.1.2006), עמ' 243 [התשס"ו (מס' 2)];
ס"ח 2092, התשס"ז (28.3.2007), עמ' 294. הצ"ח - כנסת 129, התשס"ז, עמ' 42;
ס"ח 2095, התשס"ז (21.5.2007), עמ' 308 [התשס"ז (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 143, התשס"ז, עמ' 138;
ס"ח 2152, התשס"ח (16.4.2008), עמ' 512. הצ"ח - ממשלה 295, התשס"ז, עמ' 584;
ס"ח 2204, התשס"ט (27.7.2009), עמ' 288. הצ"ח - ממשלה 334, התשס"ח, עמ' 12;
ס"ח 2207, התשס"ט (5.8.2009), עמ' 302 [התשס"ט (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 256, התשס"ו, עמ' 568;
ס"ח 2234, התש"ע (17.3.2010), עמ' 420. הצ"ח - ממשלה 247, התשס"ו, עמ' 517;
ס"ח 2284, התשע"א (27.3.2011), עמ' 654. הצ"ח - ממשלה 533, התש"ע, עמ' 1328;
ס"ח 2289, התשע"א (4.4.2011), עמ' 730 [התשע"א (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 250, התשס"ח, עמ' 424
והצ"ח - ממשלה 479, התש"ע, עמ' 228;
ס"ח 2317, התשע"א (17.8.2011), עמ' 1169 [התשע"א (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 475, התש"ע, עמ' 164;
ס"ח 2332, התשע"ב (18.1.2012), עמ' 128. הצ"ח - ממשלה 521, התש"ע, עמ' 1180;
ס"ח 2336, התשע"ב (9.2.2012), עמ' 168 [התשע"ב (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 636, התשע"ב, עמ' 236
[תיקון לתיקון התשע"א (מס' 2)];
ס"ח 2473, התשע"ה (16.11.2014), עמ' 19. הצ"ח - ממשלה 695, התשע"ב, עמ' 894;
ס"ח 2479, התשע"ה (4.12.2014), עמ' 46 [התשע"ה (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 772, התשע"ג, עמ' 954;
ס"ח 2530, התשע"ו (11.2.2016), עמ' 545. הצ"ח - ממשלה 882, התשע"ד, עמ' 890;
ס"ח 2535, התשע"ו (10.3.2016), עמ' 616 [התשע"ו (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 923, התשע"ה, עמ' 616;
ס"ח 2560, התשע"ו (5.7.2016), עמ' 950 [התשע"ו (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 1013, התשע"ו, עמ' 472;
ס"ח 2571, התשע"ו (4.8.2016), עמ' 1138 [התשע"ו (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 633, התשע"ו, עמ' 103;
ס"ח 2584, התשע"ז (17.11.2016), עמ' 7. הצ"ח - כנסת 633, התשע"ו, עמ' 94;
ס"ח 2606, התשע"ז (27.2.2017), עמ' 422 [התשע"ז (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 666, התשע"ז, עמ' 16;
ס"ח 2614, התשע"ז (28.3.2017), עמ' 501 [התשע"ז (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 1096, התשע"ז, עמ' 676;
ס"ח 2737, התשע"ח (24.7.2018), עמ' 834. הצ"ח - כנסת 761, התשע"ח, עמ' 104;
ס"ח 2780, התשע"ט (10.1.2019), עמ' 242. הצ"ח - ממשלה 1183, התשע"ח, עמ' 192;

ס"ח 2783 התשע"ט (16.1.2019), עמ' 317 [התשע"ט (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1071, התשע"ו, עמ' 1282;

ס"ח 3003, התשפ"ב (10.7.2022), עמ' 1056. הצ"ח - כנסת 884, התשפ"ב, עמ' 28;

ס"ח 3035, התשפ"ג (30.3.2023), עמ' 86. הצ"ח - כנסת 955, התשפ"ב, עמ' 68;

ס"ח 3227, התשפ"ד (27.6.2024), עמ' 950. הצ"ח - ממשלה 1756, התשפ"ד, עמ' 1016;

ס"ח 3274, התשפ"ד (30.7.2024), עמ' 1192 [התשפ"ד (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1505, התשפ"ב, עמ' 574.

[2.] תיקון זה אינו בא לגרוע מסמכותו של בית-דין צבאי להטיל את העונש של גירוש מהצבא על מי שהורשע על עבירה לפי סעיפים 129 או 130 לחוק העיקרי.

[3.] תיקון זה אינו בא לגרוע מאחריותו הפלילית של חייל לפי חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות שוחד), התשי"ב-1952.

[4.] תחילת תוקפו של סעיף 136(ב)(ג1) - ביום 1.4.17.

[5.] בתיקון התשס"ח נאמר לגבי סעיף 136(ב)(2): 'במקום "התשי"ט-1959 [נוסח משולב]" יבוא "לפי סעיף 24 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008". נראה כי הוראת התיקון משובשת, ועל כן לא שולבה בסעיף.

[6.] תחילת תוקפו של סעיף 193 ב- ביום 1.4.17.

[7.] בתיקון התשמ"ב (מס' 2) שונה מספרו של סעיף זה למספר 226א. לעניות דעתנו המספר הנכון של סעיף זה לפי מקומו הינו 224א.

[8.] תחילת תוקפו של סעיף 135ג1 לחוק ביום 10.4.2023 (תיקון התשפ"ב).

[9.] ראו צו השיפוט הצבאי (קביעת גוף ציבורי), התשנ"ט-1999 ב"דינים", כרך 41, בעמ' 19116א.

[10.] תיקון התשע"ו, שקבע כי נציב הקבילות יכהן תקופת כהונה אחת של שבע שנים, לא יחול על נציב הקבילות המכהן ביום פרסום התיקון.

[11.] בתקופה של 4 שנים מיום 30.7.24 יקראו את פרט 1א לתוספת השישית כדלקמן: "במקום הסיפה החל במילים "בפרט 14" יבוא "בפרטים 1א, 11 ו-14 לתוספת לחוק הסייע המשפטי, התשל"ב-1972, החל משלב החקירה הפלילית, בנוגע לעבירה שממנה נפגע, לפי הוראות פרטים אלה." [תיקון התשפ"ד (מס' 2)].

//